

Το Ηλεκτρονικό Βιβλίο MCRE

Αναπτύχθηκε από την κοινοπραξία έργου MCRE

MCRE — Ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας, η κριτική προβολή και το δημιουργικό όραμα
ως αποτελεσματική προσέγγιση μάθησης για άτομα με λιγότερες ευκαιρίες

Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.....	7
1.1. ΠΛΑΙΣΙΟ.....	7
1.2. ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.....	8
ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Τι είναι η παραπληροφόρηση και οι ψευδείς ειδήσεις;.....	9
1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	10
1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.....	10
1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	10
2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.....	10
2.1. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.....	10
2.1.1 Έννοια και τύποι ψευδών ειδήσεων.....	10
2.1.2 Πώς εξαπλώνεται.....	15
2.1.3 Γιατί πιστεύεται.....	17
2.2. ΕΝΝΟΙΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΥΝ ΤΙΣ ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.....	19
2.2.1 Παραπληροφόρηση.....	19
2.2.2 PostRuth.....	19
2.2.3 Infodemic.....	20
2.2.4 Hoaxes.....	20
2.2.5 Deepfakes.....	20
2.2.6 Απάτες.....	20
2.2.7 Διαδικτυακές προκλήσεις.....	21
2.3. ΠΩΣ ΝΑ ΕΝΤΟΠΙΣΕΤΕ ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.....	21
2.3.1 Η σημασία της αλήθειας.....	21
2.3.2 Μάθετε να διαψεύδετε ψευδείς ειδήσεις.....	24
2.3.3 Τι κάνει η Ευρώπη όσον αφορά τις ψευδείς ειδήσεις;.....	25
3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.....	28
4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	28
ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Γιατί χρειαζόμαστε κριτική σκέψη και κριτική άποψη.....	29
1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	30
1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.....	30
1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	30
2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.....	30
2.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΗΣ.....	30
2.2. ΠΟΤΕ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ.....	33
2.3. ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ.....	37

2.4. ΑΛΛΑΓΗ ΜΥΑΛΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΝΕΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ.....	51
3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.....	54
4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	54
ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Κριτική σκέψη — πώς να βελτιώσετε τις δεξιότητές σας.....	56
1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	57
1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.....	57
1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	57
2. ΑΣΚΗΣΗ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ — ΕΙΣΤΕ ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ;.....	57
3. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.....	59
3.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ.....	60
3.2 ΑΡΧΕΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ.....	67
3.3 ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ.....	69
3.3.1 Κριτική ανάλυση.....	69
3.3.2 Ομάδες συζήτησης.....	70
3.3.3 Δραματοποίηση.....	71
3.3.4 Λαβύρινθος δράσης.....	71
3.3.5 Κρίσιμο περιστατικό.....	71
3.3.6 Σωκρατικές Ερωτήσεις.....	72
3.3.7 Δημιουργική οπτικοποίηση.....	72
3.3.8 Συγγραφή περιοδικών.....	72
3.4 ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ — ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΟΝΤΑΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ.....	73
4. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.....	74
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	74
ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Πώς να αναλύσεις τις πληροφορίες που λαμβάνεις.....	76
1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	77
1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.....	77
1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	77
2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.....	77
2.1. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ (DOMAIN).....	77
2.1.1 Τι είναι το Domain Name;.....	78
2.1.2 Πώς να κατοχυρώσετε το domain σας;.....	78
2.1.3 Τι είδους domain name και καταλήξεις υπάρχουν;.....	78
2.2. ΠΩΣ ΝΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΕΤΕ ΑΞΙΟΠΙΣΤΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	80
2.2.1 Η μέθοδος C.R.A.A.P.....	84
2.2.2 Η μέθοδος SIFT.....	85
2.2.3 Η μέθοδος ACT UP.....	88
2.2.4 Πλευρική ανάγνωση.....	91

3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.....	95
4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	95
ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Αποτελεσματική χρήση των μέσων ενημέρωσης.....	96
1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	97
1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.....	97
1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	97
2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.....	97
2.1. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	98
2.1.1 Θεωρία επικοινωνίας;.....	98
2.2. ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΣ.....	100
2.3. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ ΤΙΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ;.....	100
2.4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.....	101
2.5. ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΜΟΝΤΕΛΟ LASSWELL.....	101
2.6. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥ HAROLD LASSWELL ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	102
2.7. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ 5W ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ;.....	103
2.8. ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ.....	104
2.9. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΠΡΩΘΗΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ;.....	106
2.10. ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ — ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΙΔΙΑ.....	108
2.10.1 FACEBOOK.....	109
2.10.2 LINKEDIN.....	112
2.10.3 INSTAGRAM.....	113
2.10.4 WHATSAPP.....	115
2.10.5 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ.....	117
3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.....	119
4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	119
ΕΝΟΤΗΤΑ 6: Διαδικτυακά εργαλεία για την υποστήριξη της εργασίας σας.....	121
1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	122
1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.....	122
1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	122
2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.....	122
2.1. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....	122
2.2. ΕΠΙΓΡΑΜΜΙΚΕΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ.....	124
2.2.1 AdblockPlus.....	124

2.2.2	Πραγματικά περιστατικά.....	124	
2.2.3	Ιστότοπος Whitelist.....	126	
2.2.4	Whitelist domain.....	127	
2.2.5	Logically.....	127	
2.2.6	Αξιολογήσεις mediabias.....	128	
2.2.7	Snopes.....	129	
2.2.8	FactCheck.org.....	130	
2.3.	ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΒΙΝΤΕΟ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	130	
2.3.1	Αναζήτηση αντίστροφης εικόνας Google.....	130	
2.3.2	TinEye.....	131	
2.3.3	Forensically.....	132	
2.3.4	InVID.....	134	
2.4.	ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ.....	135	
2.4.1	Social Fixer για το Facebook.....	135	
2.4.2	Hoaxy.....	136	
2.4.3	To TwitterTrails.....	138	
2.4.4	BobSentinel.....	139	
2.5.	ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΨΕΥΔΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.....	140	
2.5.1	Factitious.....	140	
2.5.2	Bad News.....	141	
3.	ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.....	142	
4.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	142	
ΕΝΟΤΗΤΑ 7: #ψευδείς ειδήσεις — ανάλυση των δημοφιλών ειδήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.....			144
1.	ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	145	
1.1.	ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.....	145	
1.2.	ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	145	
2.	ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.....	145	
2.1.	ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ: ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ Η ΨΕΥΤΙΚΟ;.....	146	
2.1.1	Δυνατότητες, ευκαιρίες και κίνδυνοι από τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.....	146	
2.1.2	Ποια είναι τα οφέλη από τη χρήση των social media;.....	153	
2.1.3	...και οι κίνδυνοι;.....	155	
2.1.4	Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ειδήσεις.....	157	
2.1.5	Πώς να εντοπίσετε μια ψευδή είδηση που κυκλοφορεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.....	159	
2.2.	ΔΗΜΟΦΙΛΗ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ.....	160	
2.3.	Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΨΕΥΔΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.....	163	
3.	ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.....	166	
4.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	167	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1.1. ΠΛΑΙΣΙΟ

Αυτό το Ηλεκτρονικό Βιβλίο αναπτύσσεται στο πλαίσιο του έργου MCRE (Αλφαριθμητισμός στα μέσα ενημέρωσης, κριτική προβολή και δημιουργικό όραμα ως αποτελεσματική προσέγγιση μάθησης για άτομα με λιγότερες ευκαιρίες), Αρ.: 2021-1-RO01-KA220-ADU-000033435, που χρηματοδοτείται από την ΕΕ μέσω του προγράμματος Erasmus+, της βασικής δράσης 2 (συμπράξεις συνεργασίας στην εκπαίδευση ενηλίκων) και υλοποιείται από κοινοπραξία 7 οργανισμών σε 6 χώρες εταίρους — ADES (Ρουμανία), CWEP (Πολωνία), LOVILA (Κύπρος), MEUS (Ισπανία), TUCPEP (Ιταλία), LABC (Ιταλία) και E & D (Πορτογαλία).

Στόχος του έργου είναι η αύξηση του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας και της κριτικής προβολής μεταξύ των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες και εκπαίδευση ενηλίκων από τη Ρουμανία, την Πολωνία, την Ιταλία, την Κύπρο, την Ισπανία και την Πορτογαλία. Ο στόχος του έργου είναι να υποστηρίξει τους ενήλικες στην ανάλυση πληροφοριών, ώστε να είναι πιο ανθεκτικοί στις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση και να τους εξοπλίσει με εργαλεία όπως μια εφαρμογή για κινητά για την ανάλυση ψευδών ειδήσεων.

Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί μέσω της ανάπτυξης:

1. Ηλεκτρονικό βιβλίο MCRE, το οποίο παρέχει πληροφορίες και τεχνικές για την ενίσχυση της ικανότητας ανάλυσης του λαμβανόμενου περιεχομένου·
2. Η εφαρμογή για κινητά MCRE, η οποία θα είναι μια δωρεάν εφαρμογή για κινητά για iOS και Android, αποτελείται από διάφορα στοιχεία για την υποστήριξη της ομάδας-στόχου στον έλεγχο των πληροφοριών που αποκτώνται στα μέσα ενημέρωσης και στην εκπαίδευση τους στην κριτική σκέψη.

Οι ομάδες-στόχοι του έργου MCRE και οι δικαιούχοι των αποτελεσμάτων του είναι άτομα με λιγότερες ευκαιρίες (άτομα χαμηλής ειδίκευσης, άνεργοι νέοι, ενήλικες που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας κ.λπ.) και εκπαιδευτές ενηλίκων.

Το ηλεκτρονικό βιβλίο MCRE είναι μια συλλογή περιεχομένου με στόχο να βοηθήσει τους ανθρώπους στην Ευρώπη, ιδίως την ομάδα-στόχο, να βελτιώσουν τις δεξιότητες κριτικής σκέψης τους. Τους διδάσκει πώς να κατανοούν και να αναλύουν καλύτερα πληροφορίες από διάφορες πηγές.

Η έξαρση της νόσου COVID-19 έδειξε ότι οι ευρωπαϊκές κοινότητες δυσκολεύονται να κατανοήσουν και να μελετήσουν τις πληροφορίες που λαμβάνουν. Αυτό το εγχειρίδιο σας δίνει πληροφορίες και τεχνικές για να σας βοηθήσει να αναλύσετε τα πράγματα που λαμβάνετε και να τα κατανοήσετε καλύτερα. Αυτό θα συμβάλει στη βελτίωση της εκπαίδευσης και της ανθεκτικότητας της κοινωνίας, ιδίως για όσους βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.

Το εγχειρίδιο MCRE θα συμβάλει στην καταπολέμηση ψευδών πληροφοριών και μύθων στους οποίους εκτίθενται οι ευρωπαϊκές κοινότητες.

Το ηλεκτρονικό βιβλίο MCRE περιλαμβάνει περιεχόμενο σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

1. Τι είναι η παραπληροφόρηση και οι ψευδείς ειδήσεις
2. Γιατί χρειαζόμαστε κριτική σκέψη και κριτική άποψη
3. Κριτική σκέψη — πώς να βελτιώσετε τις δεξιότητές σας

4. Πώς να αναλύσουμε τις πληροφορίες που λαμβάνουμε
5. Αποτελεσματική χρήση των μέσων ενημέρωσης
6. Διαδικτυακά εργαλεία για την υποστήριξη της εργασίας σας
7. #fake ειδήσεις — ανάλυση των δημοφιλών ειδήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

1.2. ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Το παρόν ηλεκτρονικό βιβλίο έχει ως στόχο:

- Να παρουσιάσει το φαινόμενο της παραπληροφόρησης με βάση πραγματικά παραδείγματα και παρουσίαση της κλίμακας του φαινομένου στην Ευρώπη
- Να επιδείξει δεξιότητες κριτικής σκέψης και κριτικής όρασης ως βασικές δεξιότητες για αποτελεσματική και ενημερωμένη χρήση των μέσων ενημέρωσης
- Να παρέχει στην ομάδα-στόχο δεξιότητες και τεχνικές που θα της επιτρέψουν να αξιολογήσει αποτελεσματικότερα την αλήθεια των πληροφοριών που λαμβάνει
- Να παρέχει στην ομάδα-στόχο πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο αποτελεσματικής χρήσης των διαφόρων μέσων (παραδοσιακών και νέων).
- Να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα διαθέσιμα διαδικτυακά εργαλεία, εφαρμογές και πλατφόρμες που θα υποστηρίξουν τόσο τις δεξιότητες κριτικής σκέψης όσο και την ομάδα-στόχο στην ανάλυση των πληροφοριών που λαμβάνονται

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων θα μπορούν να χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό βιβλίο MCRE με περισσότερους τρόπους, μαζί ή εκτός από την εφαρμογή MCRE για κινητά:

- Να διευρύνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τα θέματα που παρουσιάζονται στο ηλεκτρονικό βιβλίο.
- Ως βάση για τις εκπαιδευτικές τους δραστηριότητες.
- Ως πρόσθετο υλικό για τους εκπαιδευόμενους/σπουδαστές τους.

Μπορούν να χρησιμοποιήσουν το κείμενο όπως είναι ή να το προσαρμόσουν ανάλογα με τις ανάγκες των τάξεων τους.

Τα άτομα με λιγότερες ευκαιρίες (άτομα με χαμηλά προσόντα, άνεργοι νέοι, ενήλικες που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας κ.λπ.) μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν αυτό το ηλεκτρονικό βιβλίο για να διευρύνουν τις γνώσεις τους, μετά τη χρήση της εφαρμογής για φορητές συσκευές MCRE.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Τι είναι η παραπληροφόρηση και οι ψευδείς ειδήσεις;

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Στόχος αυτής της ενότητας είναι να εισαγάγει τον εκπαιδευόμενο στις βασικές έννοιες της παραπληροφόρησης και των ψευδών ειδήσεων με τέτοιο τρόπο ώστε, με την κατανόησή τους και μετά την εκπαίδευση με τις ακόλουθες ενότητες του ηλεκτρονικού βιβλίου MCRE, να είναι σε θέση να αυξήσει τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας και την κριτική προβολή.

1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Μέχρι το τέλος αυτής της ενότητας ο μαθητής θα γνωρίζει:

- Βασικές έννοιες της παραπληροφόρησης και των ψευδών ειδήσεων.
- Πόσο σημαντικό είναι να ζεις στην αλήθεια και να λες την αλήθεια.
- Πώς να εντοπίζει ψευδείς ειδήσεις

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

2.1. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παραπληνητικές ειδήσεις υπήρχαν πάντα, αλλά από την εμφάνιση του Διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφοριών, οι ψευδείς ειδήσεις έχουν πολλαπλασιαστεί σε όλο τον κόσμο. Σε αυτή την ενότητα, θα ανακαλύψετε μερικές βασικές έννοιες που θα σας βοηθήσουν να εμβαθύνετε σε αυτό το είδος παραπληνητικών ειδήσεων.

2.1.1 Έννοια και τύποι ψευδών ειδήσεων

Ψευδείς ειδήσεις είναι πληροφορίες που έχουν παραχθεί σκόπιμα για να παραπλανήσουν ή να ενημερώσουν τους αναγνώστες. Μεταξύ άλλων, χρησιμοποιούνται συχνά για να διαδώσουν παραπληροφόρηση, να διαμορφώσουν την πολιτική ατζέντα ή να επηρεάσουν τις απόψεις των χρηστών.

Σε γενικές γραμμές, τείνουν να είναι επιδραστικές ειδήσεις που μπορούν να κυκλοφορήσουν γρήγορα, είναι δύσκολο να σταματήσουν μόλις αναγνωριστούν και είναι ευάλωτες στην εικονικοποίηση πριν από την αντιπαραβολή τους. Παρόλο που το κοινό έχει ήδη επίγνωση αυτού του είδους των ειδήσεων, εξακολουθεί να εξελίσσεται και να εξαπλώνεται με τη μορφή δεδομένων, εικόνων, ακόμη και βίντεο.

Στην παρακάτω εικόνα, σας παρουσιάζουμε μερικά από τα είδη ψευδών ειδήσεων που υπάρχουν:

Γράφημα 1 - Αναπτύχθηκε από MEUS

Λίγο πριν από τις προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ, εκατομμύρια άνθρωποι μοιράστηκαν στο Twitter ότι η Χίλαρι Κλίντον και η διευθύντρια της εκστρατείας της είχαν παιδιά φυλακισμένα ως σκλάβοι του σεξ στο υπόγειο μιας πιτσαρίας της Ουάσινγκτον.

Ένας τύπος οπλισμένος με τουφέκι εισέβαλε στην πιτσαρία για να σώσει τα παιδιά, αλλά δεν υπήρχε ούτε υπόγειο. Έτσι, το 46 % των ανθρώπων που ψήφισαν τον Ντόναλντ Τραμπ πίστευαν ότι η λεγόμενη «πιτσαγκέιτ» ήταν αληθινή.

Έτσι, υπάρχουν πολλά παραδείγματα, που μας δείχνουν ότι οι «ψευδείς ειδήσεις» δεν είναι ένα αστείο, είναι σκόπιμη, και η συντριπτική πλειοψηφία τους έχει ως στόχο να αλλάξει την κοινή γνώμη για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου. Στην επόμενη ενότητα, θα εξετάσουμε μερικά από το πώς διαδίδονται οι ψευδείς ειδήσεις.

Αλλά γιατί δημιουργείται αυτό το είδος περιεχομένου; Το πρώτο σχέδιο παρουσιάζει οκτώ «P», λόγους που βοηθούν να εξηγηθεί:

1. Κακή δημοσιογραφία (Poor journalism)
2. Παρωδία (Parody)
3. Πρόκληση (Provocation)
4. Πάθος (Passion)
5. Κομματισμός (Partisanship)
6. Κέρδος (Profit)
7. Πολιτική δύναμη ή επιρροή (Political power or influence)
8. Προπαγάνδα (Propaganda)

Κάθε ένας από τους τύπους παραπληροφόρησης και παραπλανητικού περιεχομένου περιέχει ένα από τα οκτώ «P» μέσα σε αυτό.

Αλλά οι ψευδές ειδήσεις δεν είναι κάτι της σύγχρονης εποχής μας, αν και λόγω των νέων τεχνολογιών αυτού του είδους τα νέα διαδίδονται πιο γρήγορα, ας ρίξουμε μια ματιά σε κάποια ιστορία!

Εικόνα 2 — Εικόνα που αναπτύχθηκε από το MEUS με βάση το περιεχόμενο που αναπτύχθηκε από τον www.common sense.org

ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ: ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

Τι έχει να πει

<p>63 Π.Χ.</p> <p>Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Αύγουστος Οκταβιανός οργανώνει μια παραπληροφόρηση για να υποστηρίξει τη νίκη του επί του Μάρκου Αντωνίου κατά τη διάρκεια του πολέμου της Ρωμαϊκής Δημοκρατίας.</p> 	<p>1475</p> <p>Μια ψεύτικη ιστορία από τον Φραγκοκανό ιστορικό Bernardino de Felte η βραβική κοινότητα για ένα εξαιρετικό παιδί. Δικαιούσε αμέσως κατηγορήθηκαν ψεύδους, κρίθηκαν ένοχοι και βασανίστηκαν, συμβάλλοντας στην εξάλειψη του αυτοσηματισμού καθώς η ιστορία διαδόθηκε.</p> 	<p>16ος & 17ος αιώνας</p> <p>Η εμφάνιση της τυπογραφίας οδήγησε στη μαζική διάδοση και πώληση έντυπου υλικού, εκθέτοντας από την πηγή του. Τα κοινοπρακτικά μεταμεταμύα σε "εύθετες" έγιναν ο κανόνας από τη δεκαετία του 1780, και οι στήλες γρήγορα προώθησαν περιεχόμενο σχεδιασμένο να χειροποιήσει την κοινή γνώμη.</p> 	<p>1782</p> <p>Ο Βενετός Φραγκλίκος δημοσίευσε ένα ψεύτικο "επίχρ" της επιμελέας της Βενετίας για να δημοσιεύσει αιματηρά για την Αμερικανική Επανάσταση. Η επιμελέα ισχυρίστηκε ότι οι Βενετοί επηρεάζουν αρνητικά και πολιτεί. Οι ψεύδεις "πληροφόρησης" κυκλοφόρησαν γρήγορα από άλλες επιμελέες, αυθόρνητα την εχθρότητα του κοινού απαντώντας στα "αυθεντικά" δημοσιεύματα.</p>
<p>1915</p> <p>Η φήμη του γερμανικού εμπορικού πλοίου που ανιχνεύθηκε κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, πολλές επιμελέες με "γεννητικές" πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της υγείας και άλλα υλικά. Ήταν το πρώτο παράδειγμα που υποστήριξε την ιστορία.</p> 	<p>1874</p> <p>Η επιμελέα New York Herald δημοσίευσε ένα άρθρο στο οποίο ισχυριζόταν ότι πολλά ζώα είχαν αποδράσει από τον ζωολογικό κήπο του Central Park. Υπήρξε εκτεταμένος δημόσιος πανικός, αλλά ο κόσμος ανακάλυψε αργότερα ότι η ιστορία ήταν ψάρα.</p> 	<p>1844</p> <p>Αντικαθολικές επιμελέες στη Φιλαδέλφεια δημοσίευσαν ιστορίες που κατηγορούσαν ψεύδους Ιρλανδούς ότι ληστεύουν σχολεία και έλεγαν Βίβλους, γεγονός που προκάλεσε βίαιες ταραχές και επιθέσεις σε καθολικές εκκλησίες.</p> 	<p>1835</p> <p>Η New York Sun δημοσίευσε αναφοράς για ζώα που μετακόμισαν στο φεγγάρι στο πλαίσιο της "Μηνιαίας φάρσας" για τη Σελήνη. Η κυκλοφορία της αυξήθηκε από 8000 σε 19000 αντίστοιχα, καθιστώντας την την επιμελέα που δημοσίευσε περισσότερες πωλήσεις στον κόσμο. Χωρίς να το γνώριζε, το κοινό η φάρσα ήταν μια εμπορική στρατηγική.</p>
<p>1924-1953</p> <p>Ο κομμουνιστής ηγέτης θεωρούσαν την πολιτική τακτική. Ο Στάλιν χρησιμοποίησε αυτή την τακτική για να διασφαλίσει ανυπόστατους φόβους όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ευρωπαϊκή Κοινωνία των Εθνών, για να χρησιμοποιήσει την ιστορία για να εννοηθεί, ψεύδους αμάχους, γεγονός που είχε αποτέλεσμα πολλούς θύματα θανάτου.</p> 	<p>1927</p> <p>Η Dorothy Cochane Logan, μια βρετανίδα γκαρντ, ισχυρίστηκε ότι φάγαν ψωμί από το έδαφος. Πολλοί ιστορικοί και δημοσιογράφοι έγραψαν για το περιστατικό της και της έδωσαν χρήματα ως αμοιβή. Αργότερα κυκλοφόρησε η ιστορία ότι είχε ολοκληρώσει κρυφά το μεγαλύτερο μέρος του ταξιδιού με βάρβα.</p> 	<p>1933-1945</p> <p>Ο ναζιστής προπαγανδιστής Γιόζεφ Γκέμπελς κέρδιε και μια ισχυρή δύναμη στα εδαφογραφικά μέσα ενημέρωσης της Γερμανίας. Ήρθε μια επιμελέα με την ονομασία The Attack για να εξηγήσει τα γεγονότα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η επιμελέα χρησιμοποίησε την ιστορία για να επιβεβαιώσει το κοινό ώστε να υποστηρίξει το φρενικό καθεστώς του Νεζί.</p> 	<p>1938</p> <p>Ο Πάπας των Κορμάν του Όρσον Γουόλντ μεταδόθηκε από το ραδιόφωνο, και επέλεξε να δημοσιεύσει ραδιόφωνο ολοκληρωμένο εκείνη την εποχή, "πολύ αργά" για να δημοσιεύσει. Ο Πάπας ανέφερε ότι η ιστορία δημοσιεύθηκε από ανόητους που πίστευαν ότι συνέβησε μια εξεγερτική εισβολή. Ένα αυτός ο ανεξέλεγκτος φόβος καταγράφεται στην αμερικανική ιστορία, παραμένει ισχυρός αν αυτός ο θρησκευτικός συνάμνητο δημοσιεύματα.</p>
<p>2017</p> <p>Μια ιστοσελίδα με ψεύτικες ειδήσεις που ονομάζεται The Boston Tribune ανέφερε ότι η πέριβρα του Μπαρκ Ουόλντ θα λάμβανε χρήματα από την κυβέρνηση για τη φροντίδα των εργαζομένων της. Η ιστορία έφτασε στα κύρια μέσα ενημέρωσης, αλλά τελικά αποδείχθηκε ότι ήταν εντελώς ψεύδους.</p> 	<p>2016</p> <p>Φήμες κατηγορήσαν ψεύδους τη Χόλντνι κλινική ότι βρισκονται στο κέντρο ενός κυκλώματος εμπόρων παιδιών. #Pizzagate</p> 	<p>1991</p> <p>Μια φήμη διαδόθηκε στα αμερικανικά εδαφογραφικά ότι η στήλη του εδαφογραφικού έδωσε πληροφορίες για εδαφογραφικά. Η ρωσική κυβέρνηση έγινε έγκληση και ο εκδότης του Forbes παραδέχτηκε ότι η ιστορία δεν ήταν αληθινή.</p> 	<p>1983</p> <p>Το Πατριωτιστικό δημοσίευσε το άρθρο "Το AIDS μπορεί να εξαλείψει στην Ινδία Μυστηριώδεις ασθένειες που απειλούνται από τα περφόρα του HIV". Η φημολογία ιστορία από τα περφόρα του HIV, η φημολογία 30 χρόνια πριν από την εμφάνιση του AIDS. Αμερικανό επιστήμονα που υποστήριξε ότι μια "βασανιστήρια" νέα ασθένεια είχε δημοσιευτεί από το Πεννσίλβανια σε μια δημοσίευση να αναπτύξουν νέα βιολογικά όπλα.</p>

δημοσιογραφία για τις ψευδές ειδήσεις; Η ιστοσελίδα της UNESCO περιέχει μερικά αποσπάσματα από επαγγελματίες της δημοσιογραφίας, τα οποία μοιραζόμαστε παρακάτω:

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου που αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

«Με αυξανόμενες ενδείξεις παρέμβασης στις δημοκρατικές διαδικασίες σε όλο τον κόσμο, η συζήτηση σχετικά με τον τρόπο αποκάλυψης και εξάλειψης των ψευδών ειδήσεων είναι βέβαιο ότι θα ενταθεί. Αλλά η συζήτηση έχει ήδη μπερδευτεί από μια παρεξήγηση σχετικά με το φαινόμενο, την προέλευσή του και το γιατί αποτελεί απειλή εξ αρχής.»

Για να καταδείξει το πρόβλημα, το Δίκτυο Ηθικής Δημοσιογραφίας (Ethical Journalism Network — EJN) έχει αναπτύξει έναν ορισμό για τις ψευδείς ειδήσεις: «Πληροφορίες σκόπιμα κατασκευασμένες και δημοσιευμένες για να εξαπατήσουν και να παραπλανήσουν άλλους να πιστέψουν ψεύδη ή να αμφισβητήσουν επαληθεύσιμα γεγονότα.» Χρησιμοποιώντας αυτόν τον ορισμό, είναι ευκολότερο να διαχωριστεί η προπαγάνδα, τα «εναλλακτικά» γεγονότα και τα κακόβουλα ψέματα από τη δημοσιογραφία.

**Έινταν Γουάιτ, Διευθύντῃ,
Δίκτυο Δεοντολογίας Δημοσιογραφίας**

«Οι ψευδείς ειδήσεις δηλητηριάζουν την ατμόσφαιρα στην οποία λειτουργούμε όλοι. Επειδή υπάρχουν ψευδείς ειδήσεις, το κοινό είναι πλέον αμφίβολο για όλες τις ειδήσεις. Έχει βλάψει πραγματικά τη σχέση μεταξύ των μελών του κοινού και των μέσων ενημέρωσης.»

**Verashni Pillay, αρχισυντάκτης,
Huffington Post, Νότια Αφρική**

«Υπερβάλλουμε εύκολα την επίδραση των ψευδών ειδήσεων στη δημοσιογραφία. Δεν θέλω να είμαι αναστατωμένος γι' αυτό — είναι μια σοβαρή πρόκληση για την κοινωνία και τη θεσμοθέτηση. Ο σκοπός των ψευδών ειδήσεων δεν είναι να πει μια άλλη αφήγηση, ο κύριος στόχος των ψευδών ειδήσεων είναι να διαλύσει την αξιοπιστία των θεσμών, συμπεριλαμβανομένης της δημοσιογραφίας, αλλά όχι μόνο της δημοσιογραφίας.»

**Kari Huhta, Διπλωματικός συντάκτης,
Helsingin Sanomat, Φινλανδία**

«Υπήρχαν πάντα ψευδείς ειδήσεις — από τότε που οι άνθρωποι συνειδητοποίησαν τη δύναμη των μέσων ενημέρωσης να επηρεάζουν την κοινή γνώμη. Ωστόσο, η διαφορά σήμερα είναι ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι πλατφόρμες όπως η Google και το Facebook επιτρέπουν τις ψευδείς ειδήσεις να διαδίδονται ευρέως και πιο γρήγορα από ποτέ, και αυτό είναι το πρόβλημα.»

Οι ψευδείς ειδήσεις αλλάζουν τη δημοσιογραφία, καθώς αποτελούν μια πραγματική πρόκληση για τη δημοσιογραφία, επειδή δεν είναι πάντα τόσο εύκολο να διακρίνει κανείς τις ψευδείς ειδήσεις από τις πραγματικές ειδήσεις, αλλά καθιστά επίσης τη δημοσιογραφία πολύ πιο σημαντική. Γιατί αν κάποιος πρόκειται να αποκαλέσει ψευδή νέα, είναι ο δημοσιογράφος — ο υπεύθυνος δημοσιογράφος, δηλαδή. Θα έλεγα ότι βραχυπρόθεσμα, οι ψευδείς ειδήσεις αποτελούν πρόβλημα για τους δημοσιογράφους. Αλλά μακροπρόθεσμα, τις επικυρώνει και τους δίνει μεγαλύτερη σημασία στην κοινωνία.»

**Ivor Gaber, Καθηγητής Δημοσιογραφίας,
Πανεπιστήμιο του Σάσεξ, Ηνωμένο Βασίλειο**

«Οι ψευδείς ειδήσεις ενισχύουν μια παραδοσιακή αποστολή της δημοσιογραφίας, η οποία προσπαθεί να λάμψει φως στο σκοτάδι, για τις κοινωνίες και το ευρύ κοινό. Η αποστολή μας πρέπει να ενισχυθεί σε αυτή

τη βασική αξία, προσπαθώντας να φωτίσουμε τη συζήτηση, προσπαθώντας να δείξουμε στο κοινό πού βρίσκονται τα πραγματικά γεγονότα και οι πραγματικές συζητήσεις.»

**Ricardo Gandour, Διευθυντής Δημοσιογραφίας,
CBN, Βραζιλιάνικο Ραδιοφωνικό Δίκτυο, Βραζιλία**

2.1.2 Πώς εξαπλώνεται

Μερικοί από τους τρόπους με τους οποίους διαδίδονται οι ψευδείς ειδήσεις είναι:

ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

Το κανάλι μέσω του οποίου διαδίδονται πιο έντονα οι ψευδείς ειδήσεις είναι τα κοινωνικά δίκτυα, καθώς σήμερα ο καθένας μπορεί να δημιουργήσει και να μοιραστεί πληροφορίες στο Διαδίκτυο: είμαστε όλοι παραγωγοί και καταναλωτές πληροφοριών ταυτόχρονα, πράγμα που σημαίνει ότι ο καθένας μπορεί να διαδώσει μια φάρσα μέσω των κοινωνικών δικτύων και μπορεί εύκολα να γίνει viral, ειδικά αν αναφέρεται σε συναισθήματα.

VIRALITY

Αυτή είναι η ικανότητα για κάποιο περιεχόμενο να κυκλοφορεί γρήγορα στο διαδίκτυο και έχει μια σημαντική ψυχολογική συνιστώσα που συνδέεται με αυτό. Στα κοινωνικά δίκτυα, τα άτομα μοιράζονται περιεχόμενο που προκαλεί συναισθήματα μέσα τους, με το οποίο αισθάνονται θετικά ταυτισμένοι ή προς το οποίο αισθάνονται ένα δυσμενές συναίσθημα.

ΑΛΓΟΡΙΘΜΟΣ

Οι αλγόριθμοι Big Data αναλύουν τα δεδομένα των καταναλωτών, προβλέπουν τα εκλογικά αποτελέσματα και είναι εξοικειωμένοι με τις ανθρώπινες προτιμήσεις. Ο πιο γνωστός αλγόριθμος είναι ο PageRank, ο οποίος αναπτύχθηκε από την Google το 1998. Η επιτυχία του οφείλεται στην ανίχνευση του ιστότοπου και στα αποτελέσματα αναζήτησης που παρείχε. Από τότε, ο αλγόριθμος έχει αλλάξει για να ενσωματώσει τις προτιμήσεις του χρήστη στους υπολογισμούς του (δεν είναι το ίδιο να είσαι ενήλικας ως παιδί ή να φάχνεις στην Ισπανία όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες).

BOTS

Η εξάπλωση προέρχεται επίσης από οργανισμούς που χρησιμοποιούν botnets και αγροκτήματα troll για να προσπαθήσουν να επηρεάσουν την κοινή γνώμη. Bots, προγράμματα υπολογιστών που έχουν σχεδιαστεί για να συλλέγουν δεδομένα αυτόματα, να δείχνουν ποιες ιστοσελίδες επισκέπτονται και ποια πράγματα αγοράζονται, καθώς και από ποιον και πόσο συχνά.

Στο πλαίσιο των ψευδών ειδήσεων, bots, ψεύτικα προφίλ που είναι οι κύριοι διαδότες ψευδών πληροφοριών στο Twitter, έχουν ξεσπάσει στη σκηνή. Πιστεύεται ότι το 9-15 % των ενεργών λογαριασμών Twitter είναι bots. Τα κοινωνικά και πολιτικά bots έχουν σχεδιαστεί για να χειραγωγούν τους πληθυσμούς σε έναν τρόπο σκέψης, παραπληροφόρησης και προπαγανδισμού για ορισμένους ανθρώπους ή ζητήματα. Η δύναμη αυτών των bots έχει αποδειχθεί σε προεκλογικές εκστρατείες, όπως οι προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ το 2016 ή το δημοψήφισμα για το Brexit, στη συζήτηση για τα εμβόλια, στη διάδοση ψευδών φημών για τρομοκρατικές επιθέσεις, στη χειραγώγηση των χρηματοπιστωτικών αγορών και πρόσφατα στην κρίση του κορονοϊού. Συντονισμένοι, μπορούν να κάνουν πολύ θόρυβο και να υποβιβάσουν άλλες ειδήσεις στο παρασκήνιο.

Σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων Gartner, μέχρι το 2021 περισσότερες από τις μισές εταιρείες θα δαπανούν περισσότερα χρήματα κάθε χρόνο για τη δημιουργία bots και chatbots από ό, τι για την ανάπτυξη παραδοσιακών εφαρμογών για κινητά.

Η ταχύτητα με την οποία εξαπλώνονται, και η εμβέλεια που έχουν, φτάνουν όλο και περισσότερο, γρηγορότερα και σε περισσότερους ανθρώπους από την πραγματική πληροφορία. Μια μελέτη που δημοσιεύθηκε στο [περιοδικό Science](#) διαπίστωσε ότι οι ψευδείς πληροφορίες διαδίδονται «σημαντικά μακρύτερα, ταχύτερα, βαθύτερα και ευρύτερα» από τις αληθινές πληροφορίες «σε όλες τις κατηγορίες πληροφοριών και τα αποτελέσματα ήταν πιο έντονα για τις ψευδείς πολιτικές ειδήσεις»¹.

Εικόνα 3 — Εικόνα που αναπτύχθηκε από το MEUS

2.1.3 Γιατί πιστεύεται

Ένας βασικός παράγοντας που μας κάνει να πιστεύουμε στις ψευδείς ειδήσεις είναι τα συναισθήματα που μας προκαλούν. Οι ψευδείς ειδήσεις παίζουν με τα συναισθήματά μας, επιδιώκοντας να δημιουργήσουμε μια συναισθηματική και παρορμητική απάντηση που υπερισχύει της κριτικής μας κρίσης.

¹ Journal Science, «Η διάδοση των αληθινών και ψευδών ειδήσεων στο διαδίκτυο»

Μια γραφική απεικόνιση δεδομένων και πληροφοριών του Eoghan Sweeney συνοψίζει πολύ καλά τα συναισθήματα που δημιουργεί ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο σε εμάς, έχουμε χρησιμοποιήσει το infographic του ως βάση για την ανάπτυξη του infographic μας, το οποίο αντανακλά το ίδιο περιεχόμενο με αυτό που παρουσίασε ο Eoghan Sweeney:

ΠΩΣ ΑΙΣΘΑΝΕΣΤΕ;

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΑΣ ΣΕ Ο,ΤΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΑΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΑΣ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΝΑ ΕΝΤΟΠΙΣΕΤΕ ΚΙΝΗΤΡΑ

ΣΑΣ ΚΑΝΕΙ ΝΑ ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΑΓΟΡΑΣΕΤΕ ΚΑΤΙ;

Οι υποσχέσεις για άμεση θεραπεία ή εγγυημένη προστασία, με συνδέσμος για το πού μπορείτε να τις αποκτήσετε, είναι ένα σίγουρο σημάδι ότι κάποιος προσπαθεί να βγάλει λεφτά.

ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ LIKE, ΝΑ ΜΟΙΡΩΣΤΕΙΤΕ Ή ΝΑ ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ;

Οι δραματικές "μη αναφερόμενες" ιστορίες είναι συχνά ένα παιχνίδι για την εμπλοκή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η οποία είναι πολύτιμη για κάποιον που έχει χρηματική παρουσία στο διαδίκτυο.

ΣΑΣ ΚΑΝΕΙ ΝΑ ΦΟΒΑΣΤΕ Ή ΝΑ ΜΙΣΕΙΤΕ;

Κάποιοι θα εκμεταλλευτούν την αυξημένη αίσθηση της κρίσης για να καλλιεργήσουν εχθρικά συναισθήματα απέναντι σε μειονότητες και άλλες ομάδες για να επιτύχουν πολιτικούς ή ιδεολογικούς σκοπούς.

ΕΙΝΑΙ ΑΣΤΕΪΟ Ή ΣΟΚΑΡΙΣΤΙΚΟ;

Ναι, δυστυχώς, υπάρχουν άνθρωποι εκεί έξω που διαδίδουν δυνητικά επιβλαβή παραπληροφόρηση για πλάκα ή χαβαλέ. Μην τροφοδοτείτε τα τρολ

Εικόνα 4 — Εικόνα που αναπτύχθηκε από το περιεχόμενο του MEUS του Eoghan Sweeney

Γιατί οι άνθρωποι πιστεύουν στις ψευδείς ειδήσεις; Ορισμένοι παράγοντες είναι:

1. Σφάλμα καταλογισμού: αυτό συμβαίνει όταν κάτι χτυπάει ένα κουδούνι, αλλά δεν θυμόμαστε πού το έχουμε δει. Αρκεί να δούμε έναν ψευδή τίτλο, για παράδειγμα, «οι μετανάστες παίρνουν δωρεάν διαμερίσματα στην Ισπανία», ώστε οι άνθρωποι να γίνουν πιο ευαίσθητοι στις ψευδείς ειδήσεις για τη μετανάστευση στο μέλλον.

Επιπλέον, όταν ένα ψέμα επαναλαμβάνεται, μας δίνει μια ψευδή αίσθηση συναίνεσης, ότι όλοι σκέφτονται με αυτόν τον τρόπο. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε συλλογικές ψευδείς πεποιθήσεις, κάτι που ονομάζεται φαινόμενο Μαντέλα, καθώς ορισμένοι πιστεύουν ότι ο πρόεδρος της Νότιας Αφρικής πέθανε στη φυλακή τη δεκαετία του 1980. Στην πραγματικότητα, πέθανε στο σπίτι του το 2013. Ή, για παράδειγμα, ο διάσημος άνθρωπος της πλαστικής σακούλας δεν χτυπήθηκε από το τανκ στην πλατεία Τιενανμέν, αν και πολλοί πιστεύουν ότι ήταν.

2. Προκατάληψη επιβεβαίωσης: αυτή είναι η φυσική τάση του εγκεφάλου να πιστεύει ότι αυτό που ταιριάζει με τα γούστα ή τις απόψεις μας είναι πραγματικό, ακόμα και αν είναι ψευδές. Επιπλέον, όταν ένα νέο στοιχείο προκαλεί συναισθήματα, είναι ευκολότερο να το πιστέψει κανείς.
3. Κοινωνική ενίσχυση ή δυσφήμιση όσων σκέφτονται διαφορετικά. Οι πεποιθήσεις που συνδέονται με ισχυρά συναισθήματα αναζητούν κοινωνική ενίσχυση, για να υποστηρίξουν εκείνους που σκέφτονται το ίδιο με εμάς και για να απορρίψουν ή να δυσφημίσουν εκείνους που σκέφτονται το αντίθετο (ακόμα και όταν παρέχουν δεδομένα και αποδεικτικά στοιχεία). Είναι εύκολο για αυτή την προκατάληψη να εμφανιστεί σε καταστάσεις στις οποίες ένα θέμα προκαλεί έντονες συναισθηματικές αντιδράσεις — πολιτικά θέματα — και για τις οποίες αιτιολογούμε περισσότερο σύμφωνα με την πηγή ή ποιος μοιράζεται τις πληροφορίες. Οι φάρσες αναδύονται κάτω από την ψευδαίσθηση ότι τις μοιράζονται πολλοί, όταν στην πραγματικότητα διαδίδονται από τα bots.

Στο Πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν, έχουν αναπτύξει τεχνητή νοημοσύνη που εντόπισε «ψευδείς ειδήσεις» το 76 % των περιπτώσεων, ενώ οι άνθρωποι το πήραν μόνο το 50 % του χρόνου.

Τι μπορούμε να κάνουμε; Αναπτύξτε την κριτική μας σκέψη! Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο γεννήθηκε το έργο MCRE, το οποίο θα σας βοηθήσει να αναπτύξετε τις απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες για τον εντοπισμό ψευδών ειδήσεων και να αναλύσετε ποια είναι η πηγή, σε ποιο κανάλι διανέμονται κ.λπ. πριν πατήσετε το κουμπί προς τα εμπρός.

2.2. ΕΝΝΟΙΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΥΝ ΤΙΣ ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Σε αυτή την ενότητα, παρουσιάζουμε ένα γλωσσάριο εννοιών που σχετίζονται με την παραπληροφόρηση. Όσο περισσότερα γνωρίζετε για αυτές τις έννοιες, τόσο πιο εύκολο θα είναι να εντοπίσετε ψευδείς ειδήσεις.

2.2.1 Παραπληροφόρηση

Οι ψευδείς πληροφορίες διαδίδονται σκόπιμα για να παραπλανηθούν.

Επειδή δεν υπάρχει καθολική συμφωνία σχετικά με τον ορισμό της, η παραπληροφόρηση είναι σήμερα προτιμότερη από τις ψευδείς ειδήσεις. Αυτό συνιστάται στην έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο [«Μια διεπιστημονική προσέγγιση της παραπληροφόρησης»](#), η οποία απορρίπτει τη χρήση του όρου «ψευδείς ειδήσεις». Για να τερματιστεί η ανακρίβεια του όρου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΚ) επινόησε την έννοια της «διαταραχής της πληροφορίας», όρος που περιλαμβάνει:

- «Παραπληροφόρηση», δηλαδή ψευδείς πληροφορίες που ανταλλάσσονται σε δίκτυα αλλά χωρίς πρόθεση πρόκλησης βλάβης.
- Η «παραπληροφόρηση» ή ψευδείς πληροφορίες, μοιράζεται με σκοπό να προκαλέσει βλάβη.
- «Κακοπληροφορίες», όπου ανταλλάσσονται αληθείς πληροφορίες για να προκαλέσουν βλάβη, όπως η αποκάλυψη ιδιωτικών πληροφοριών στη δημόσια σφαίρα.

2.2.2 PostRuth

Η Οξφόρδη το ορίζει ως το φαινόμενο που συμβαίνει όταν «αντικειμενικά γεγονότα έχουν λιγότερη επιρροή στον ορισμό της κοινής γνώμης από εκείνους που απευθύνονται σε συναισθήματα και προσωπικές πεποιθήσεις», και έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας του προέδρου Τραμπ, καθώς και με την εκστρατεία του Brexit στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η μετα-αλήθεια ψηφίστηκε για το έτος 2016 από το αγγλικό λεξικό της Οξφόρδης, με τη χρήση του να έχει αυξηθεί κατά 2000 %.

2.2.3 Infodemic

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) χρησιμοποιεί τη λέξη infodemic για να αναφερθεί στην υπερβολική αφθονία ψευδών πληροφοριών και στην ταχεία εξάπλωσή τους, γεγονός που καθιστά δύσκολο να βρεθούν αξιόπιστοι και αξιόπιστοι πόροι.

2.2.4 Hoaxes

Αν και οι φάρσες δεν είναι νέα φαινόμενα, η σύγχρονη τεχνολογία έχει δώσει αυτά τα ψέματα μια ικανότητα διάδοσης και μια ιογενή επιρροή που ήταν πριν αδιανόητη, ακόμη και με αντίκτυπο στον τρόπο διεξαγωγής των εκλογών από τις δημοκρατικές χώρες. Επειδή διευκολύνει την παραγωγή και τη διανομή ψευδών πληροφοριών, το Διαδίκτυο έχει συμβάλει στη διάδοση των ψευδών ειδήσεων.

2.2.5 Deepfakes

Σύμφωνα με τον Andrés Visus, καθηγητή Προπτυχιακής, Μεταπτυχιακής και Εκτελεστικής Εκπαίδευσης στο ESIC, «ένα βαθύ ψεύτικο είναι ένα βίντεο που εμφανίζει συνθετικές εικόνες, συνήθως του πύργου ενός ατόμου, που φαίνεται να είναι πραγματικές και δημιουργήθηκαν χρησιμοποιώντας τεχνητή νοημοσύνη. Στην περίπτωση αυτή, αναφέρεται σε τεχνικές μηχανικής μάθησης που ονομάζονται βαθιά μάθηση, οι οποίες χρησιμοποιούν αλγοριθμικές τεχνικές νευρωνικού δικτύου.²

2.2.6 Απάτες

Σε μια ηλεκτρονική απάτη, οι εγκληματίες χρησιμοποιούν διαδικτυακές πλατφόρμες για να εξαναγκάσουν ένα θύμα να αποκαλύψει προσωπικές πληροφορίες, όπως συνδέσεις τραπεζικών λογαριασμών ή διαπιστευτήρια σύνδεσης λογαριασμού. Απάτες μπορούν να συμβούν σε οποιαδήποτε online υπηρεσία.

Μερικά παραδείγματα είναι τα εξής:

- **Phishing emails ή μηνύματα** που αποστέλλονται σε μια προσωπική συσκευή που απαιτούν χρήματα ή ζητούν προσωπικές πληροφορίες. Αυτό μπορεί περιστασιακά να φαίνεται ότι προέρχεται από έγκριτους οργανισμούς ή εταιρείες.
- **Προώθηση προϊόντων ή παραπλανητικές διαφημίσεις**, όπου σας ενθαρρύνουν να αγοράσετε προϊόντα που προσφέρουν πράγματα που δεν μπορούν πραγματικά να προσφέρουν.

² <https://www.esic.edu/rethink/tecnologia/deep-fakes-que-es-como-se-crean-primeros-y-futuros>

- **Διαγωνισμοί ή κουίζ** που σας κάνουν να πιστεύετε ότι θα υπάρξει ένα βραβείο αν συμμετέχετε.
- **Catfishing** όπου κάποιος θα προσποιηθούν ότι είναι κάποιος άλλος για να τους ξεγελάσουν να κάνουν κάτι.
- **Κλοπή ταυτότητας** όπου οι άνθρωποι εξαπατούνται στην ανταλλαγή προσωπικών πληροφοριών για να τους βοηθήσουν να χακάρουν άλλους λογαριασμούς.

2.2.7 Διαδικτυακές προκλήσεις

Μια online πρόκληση είναι μια εργασία που συνήθως περιλαμβάνει τη δημοσίευση μιας εικόνας ή βίντεο της απόδοσής σας. Μπορούν να εμφανιστούν σε όλες σχεδόν τις διαδικτυακές πλατφόρμες, αλλά το YouTube και το TikTok είναι εκεί που συμβαίνουν πιο συχνά.

Οι νέοι μπορούν να απολαύσουν τη συμμετοχή τους σε διάφορες διαδικτυακές προκλήσεις. Για παράδειγμα, διαγωνισμοί που περιλαμβάνουν χορό ή που υποστηρίζουν φιλανθρωπικούς σκοπούς. Ωστόσο, όταν περιλαμβάνουν ριψοκίνδυνα ακροβατικά ή δραστηριότητες που θα μπορούσαν να βλάψουν ένα νεαρό άτομο ή άλλους σωματικά ή ψυχολογικά, οι διαδικτυακές προκλήσεις μπορεί να γίνουν επικίνδυνες. Οι δημιουργοί βίντεο μπορούν εύκολα να τροποποιήσουν το έργο τους για να το κάνουν να φαίνεται σαν να πήραν ένα ρίσκο ή να έκαναν κάτι επιβλαβές, ενώ στην πραγματικότητα δεν το έκαναν.

2.3. ΠΩΣ ΝΑ ΕΝΤΟΠΙΣΕΤΕ ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τώρα που γνωρίζετε τα βασικά, σε αυτό το τελευταίο τμήμα της ενότητας, θα συζητήσουμε τη σημασία της αλήθειας και θα σας δώσουμε τα εργαλεία που χρειάζεστε για να εντοπίσετε ψευδείς ειδήσεις.

2.3.1 Η σημασία της αλήθειας

Το ψέμα και η αδιαφορία να πούμε όλη την αλήθεια έχουν γίνει μέρος της κουλτούρας μας, η οποία έχει τεράστιες συνέπειες επειδή έχουμε συνηθίσει να δεχόμαστε πληροφορίες όπως αυτή έρχεται χωρίς να ενοχλούμαστε να αναζητούμε πάντα την αλήθεια. Ακούμε πληροφορίες που αργότερα διαψεύδονται, αλλά αυτό δεν έχει επιπτώσεις για το άτομο που δεν έχει πει την αλήθεια, ούτε συνήθως διορθώνεται.

Η αλήθεια, επειδή δίνει νόημα στο σεβασμό για τους άλλους, είναι μια ηθική αξία, ένας από τους θεμελιώδεις πυλώνες που στηρίζουν την ηθική συνείδηση μιας κοινότητας, και περιλαμβάνει όλες τις σφαίρες της ανθρώπινης ζωής.

Το να λέμε την αλήθεια μας βοηθά να συμπάσχουμε και να χτίζουμε ισχυρές και διαρκείς σχέσεις. Μας κάνει πιο ανθρώπινους και πιο κοντά και μας επιτρέπει να συνδεόμαστε όλο και καλύτερα με τους ανθρώπους που αγαπάμε.

Αυτό συμβαίνει και σε προσωπικό επίπεδο. Έχουμε εκπαιδευτεί να είμαστε πολιτικά σωστοί και όταν αντιμετωπίζουμε την ευκαιρία, για να είμαστε ειλικρινείς και να αντιμετωπίσουμε ένα συγκεκριμένο πρόβλημα, τρέχουμε να ταΐσουμε το ψέμα ξανά και ξανά. Όχι μόνο σε προσωπικό επίπεδο, αλλά κυρίως στο χώρο εργασίας. Ξεφεύγουμε από συγκρούσεις και χάνουμε ευκαιρίες για να πούμε την αλήθεια. Όταν, εκφράζοντας αξιολογικές κρίσεις, ευγενικά, μπορούμε να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον να οικοδομήσει μακροχρόνιες σχέσεις.

Οι συνέπειες του να μην είσαι ειλικρινής κάνουν τα προβλήματα να μεγαλώνουν απείρως, επειδή δεν τολμήσαμε να πούμε την αλήθεια. Αν όλοι προσπαθούσαμε να ζήσουμε στην αλήθεια και να αναζητήσουμε την αλήθεια, θα προέκυπταν λιγότερα ψευδή νέα, ή τουλάχιστον θα είχαμε το πνεύμα να πολεμήσουμε ενάντια στα ψέματα, να αναζητήσουμε συνεχώς την αλήθεια.

Τι σχέση έχει η αλήθεια με τη δημοσιογραφία;

Οι περισσότεροι κώδικες δεοντολογίας θεωρούν τον σεβασμό της αλήθειας ως την πρώτη ηθική αρχή που πρέπει να εμπνέει τη συμπεριφορά όλων των επαγγελματιών της πληροφορίας. Ωστόσο, η καθημερινή πρακτική της δημοσιογραφίας πολύ συχνά αποκλίνει από αυτό το ηθικό κριτήριο. Ο δημοσιογράφος, ως άτομο, πιέζεται από κάθε είδους πιέσεις: ο επιχειρηματίας ή ο εκδότης θέτει τις γραμμές των πληροφοριών και τα πολιτικά ή οικονομικά συμφέροντα στα οποία ανήκει το μέντιό του προωθούν τη συμπεριφορά κακής ηθικής ποιότητας.

Σε πολλές περιπτώσεις, η αλήθεια δεν είναι ο θεμελιώδης στόχος της δημοσιογραφικής πληροφόρησης. Μερικές φορές επιτυγχάνεται παραλείποντας βασικές πληροφορίες για ένα γεγονός, διαστρεβλώνοντας το ενημερωτικό υλικό, για να μην αναφέρουμε τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο στόχος είναι η κατήχηση, η χειραγώγηση και, εν ολίγοις, η εξαπάτηση παρά η μετάδοση της πολυπλοκότητας των γεγονότων με τη μέγιστη αυστηρότητα.

Για τους δημοσιογράφους, η λέξη αλήθεια σημαίνει πίστη στα γεγονότα που αναφέρουν. Γι' αυτό οι αλήθειες τους είναι προσωρινές, δηλαδή προτελευταίες λέξεις, επειδή τα γεγονότα εξελίσσονται και θα υπάρχει πάντα κάτι να προσθέσουμε σε αυτά. Ως εκ τούτου, ο δημοσιογράφος είναι πάντα έτοιμος να διορθώσει, να προσθέσει ή να διευκρινίσει τις πληροφορίες του σχετικά με τα γεγονότα, αλλά αυτό δεν συμβαίνει πάντα.

Αν εκπαιδεύαμε τους πολίτες και τους βοηθούσαμε να είναι «αληθινοί» αν είχαμε μια κοινωνία που απαιτεί και εκτιμά την αλήθεια, οι δημοσιογράφοι, οι εταιρείες και όλοι όσοι χρησιμοποιούν ψευδείς ειδήσεις για να πετύχουν συγκεκριμένα ενδιαφέροντα θα άλλαζαν γνώμη και τουλάχιστον θα εξέταζαν αν αξίζει να ζουν σε μια κοινωνία ψεύδους.

Τολμήστε να είστε ειλικρινείς!

Αν έχετε ήδη καταλάβει γιατί η αξία της ειλικρίνειας είναι σημαντική, μπορεί να ενδιαφέρεστε να μάθετε πώς να είστε ένα ειλικρινές άτομο. Θα πρέπει να ξέρετε ότι θα πάρει χρόνο. Δεν γίνεστε ειλικρινής άνθρωπος εν μία νυκτί, επειδή δεν αρκεί να μειώσετε τον αριθμό των ψεμάτων ή να εκφράσετε ειλικρινά αυτό που σκέφτεστε.

Μπορείτε να αρχίσετε να είστε ειλικρινείς με μικρά βήματα, τα οποία θα σας καθοδηγήσουν να ενσωματώσετε σταδιακά τα χαρακτηριστικά ενός ειλικρινούς και ειλικρινούς ατόμου. Για να ξεκινήσετε, συνιστούμε να ακολουθήσετε τις παρακάτω συμβουλές:

Πώς να είστε ένα ειλικρινές άτομο

Τολμήστε να είστε ειλικρινείς!

* Αναγνώρισε την ανεντιμότητά σου

Αν θέλετε να βελτιωθείτε, πρέπει πρώτα να αναγνωρίσετε το πρόβλημα, οπότε εκκεντρίστε τις φορές που υπήρξατε ανέντιμοι με κάποιον στο παρελθόν και παραδεχτείτε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, συμπεριφερθήκατε ανέντιμα.

Μπες στη θέση των άλλων

Φανταστείτε να βρίσκεστε στη θέση ανθρώπων με τους οποίους ήσασταν ευχνά ανειλικρινείς, πώς θα νιώθατε όταν σας εξαπατούσαν;

Αντιμετώπισε τους φόβους σου

Αν μερικές φορές ήσασταν ανέντιμοι με τους άλλους, ίσως αυτό να οφείλεται στο γεγονός ότι φοβάσασταν να εκτεθείτε στην αρνητική κρίση τους.

Na είσαι ειλικρινής στα μικρά πράγματα

Για να ευηθίσετε να είστε ειλικρινείς, ξεκινήστε με τα μικρά πράγματα.

Χρησιμοποίησε τις σωστές λέξεις

Υπάρχουν τρόποι και μέσα για να εκφράσετε μια ειλικρινή άποψη. Όλα εξαρτώνται από τις λέξεις που χρησιμοποιούμε. Προσπαθήστε να είστε διεκδικητικοί!

Γράφημα 5 — Αναπτύχθηκε από το MEUS

2.3.2 Μάθετε να διαψεύδετε ψευδείς ειδήσεις

Πρέπει να αναπτύξουμε την πρακτική του υγιούς σκεπτικισμού για την αντιμετώπιση αυτών των απατεώνων και ψευδών πληροφοριών. Για να επαληθεύσετε τις πληροφορίες, λάβετε υπόψη τα ακόλουθα:

- 1. Επαληθεύστε την αξιοπιστία του συγγραφέα και της πηγής.** Επιβεβαιώστε την υπογραφή της είδησης. Ακόμα καλύτερα, εάν παρέχονται πληροφορίες όπως μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, λογαριασμός Twitter ή προφίλ σε έναν ιστότοπο ή ένα κοινωνικό δίκτυο, εκτός από το πλήρες όνομα, επειδή αυτό θα δείξει ότι υπάρχει ένα άτομο πίσω από τις πληροφορίες που είναι σε θέση να αναλάβει την ευθύνη για αυτό.
- 2. Μην σταματάτε στο πρωτοσέλιδο.** Καλό θα ήταν να διαβάσετε όλη την ιστορία. Οι ανησυχητικοί τίτλοι αναζητούν τα κλικ μας, είναι απαραίτητο να διαβάσετε ολόκληρο το περιεχόμενο εκείνων των ειδήσεων που είναι πολύ εντυπωσιακά για εσάς.
- 3. Να είστε προσεκτικοί με την απλοϊκή, υπερβολική γλώσσα** ή γλώσσα που επικεντρώνεται περισσότερο στη συναισθηματική παρά στη μετάδοση αξιόπιστων πληροφοριών.
- 4. Το ειδησεογραφικό υλικό έχει δεδομένα, γραφήματα και δηλώσεις;** Βεβαιωθείτε ότι τα δεδομένα πρέπει να έχουν συνδέσμους προς τις πηγές που συμβουλευόμαστε και ότι οι δηλώσεις πρέπει να προέρχονται από πρόσωπο που μπορεί να ταυτοποιηθεί.
- 5. Αγνοήστε τις αλυσίδες WhatsApp** και πάνω απ' όλα μην τις συνεχίσετε! Στο ίδιο πνεύμα, μην λαμβάνετε υπόψη ήχους ή βίντεο των οποίων την προέλευση δεν γνωρίζουμε. Βρείτε το αρχικό περιεχόμενο για να μάθετε πού και πότε δημιουργήθηκε και από ποιον. Θα πρέπει να αναρωτηθούμε πώς έφτασε αυτή η είδηση: οι φίλοι και η οικογένειά μας μπορούν επίσης να κάνουν το λάθος να μην ελέγξουν αμφίβολο περιεχόμενο και να το προωθήσουν στον κοντινότερο κύκλο τους.
- 6. Είναι τόσο σοκαριστική η είδηση που δεν μπορείς να την πιστέψεις; Ή είναι τόσο συγκλονιστικό που το πιστεύεις; Αναλύστε τη συναισθηματική σας αντίδραση.** Και οι δύο αντιδράσεις είναι προειδοποιητικά σημάδια. Πολλές ψευδείς ειδήσεις παίζουν με τις προϋπάρχουσες πεποιθήσεις μας.
- 7. Αναζητήστε το και διασταυρώστε** το με άλλες αξιόπιστες πηγές πληροφοριών εάν έχετε οποιεσδήποτε αμφιβολίες σχετικά με μια πληροφορία. Συγκρίνετε τα αποτελέσματα.
- 8. Εξετάστε την ιδεολογική προκατάληψη του υπερβολικά πολιτικοποιημένου περιεχομένου.** Σε καταστάσεις ακραίας αβεβαιότητας, όπως αυτή στην οποία ζούμε, η παραπληροφόρηση παρουσιάζει ενδιαφέρον για πολιτικό όφελος ή οικονομικό όφελος.
- 9. Προσοχή στις ψευδο-θεραπείες.** Η επιστήμη μπορεί να αποδειχθεί με γεγονότα και δημοσίευσή της υπόκειται σε ένα σύστημα ελέγχου, ενώ η ψευδοεπιστήμη βασίζεται σε αναπόδεικτες υποθέσεις και θεωρίες.
- 10. Ελέγξτε την αλήθεια των ύποπτων εικόνων** και βίντεο που λαμβάνετε χρησιμοποιώντας την αντίστροφη αναζήτηση εικόνων της Google. Βρείτε ένα σεμινάριο στο Κεφάλαιο 3 Περαιτέρω ανάγνωση και επίσης ακολουθώντας αυτόν τον [σύνδεσμο](#).

2.3.3 Τι κάνει η Ευρώπη όσον αφορά τις ψευδείς ειδήσεις;

Το «Σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης» εκπονήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2019.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε μεταξύ Ιουνίου και Οκτωβρίου 2018 να καταρτιστεί σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των ζητημάτων στον domain αυτό, ιδίως υπό το πρίσμα των επικείμενων ευρωπαϊκών εκλογών. Ο τρόπος καταπολέμησης της παραπληροφόρησης αποτελεί βασικό θέμα, τόσο εντός της ΕΕ όσο και στις γύρω χώρες.

Το σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης έχει ως στόχο:

- Βελτίωση της ανίχνευσης, της ανάλυσης και της έκθεσης της παραπληροφόρησης.
- Ενίσχυση της συνεργασίας και της κοινής αντιμετώπισης της παραπληροφόρησης.
- Κινητοποίηση του ιδιωτικού domain για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης.
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης και βελτίωση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας.

Στο παρόν σχέδιο δράσης, η παραπληροφόρηση ορίζεται ως επαληθεύσιμα ψευδής ή παραπλανητική πληροφορία που δημιουργείται, παρουσιάζεται και διαδίδεται για οικονομικό όφελος ή για εσκεμμένη εξαπάτηση του κοινού και μπορεί να προκαλέσει δημόσια ζημία.

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε για την ανάπτυξη αυτού του σχεδίου δράσης, το 83 % των Ευρωπαίων πιστεύει ότι οι ψευδείς ειδήσεις αποτελούν απειλή για τη δημοκρατία και το 73 % των χρηστών του διαδικτύου ανησυχούν για την παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο κατά την προεκλογική περίοδο.

Εκτός από το ευρωπαϊκό σχέδιο παραπληροφόρησης, έχουν αναληφθεί πολλές δράσεις στην Ευρώπη για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης. Ακολουθεί μια χρονολογική σειρά των δράσεων που έχουν πραγματοποιηθεί από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες κοινοποιούνται στον [δικτυακό τόπο της Επιτροπής](#).

Χρονολογία των δράσεων της ΕΕ κατά της παραπληροφόρησης

Από το 2015 και μετά, η ΕΕ και τα κράτη μέλη ενίσχυσαν την προσέγγισή τους κατά της παραπληροφόρησης.

Μάρτιος 2015

Έναρξη λειτουργίας της ειδικής ομάδας East StratCom στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης

Απρίλιος 2016

Κοινό πλαίσιο για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών

Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη βελτίωση της κοινής αντιμετώπισης των προκλήσεων που θέτουν οι υβριδικές απειλές για τα κράτη μέλη, τους πολίτες και τη συλλογική ασφάλεια της Ευρώπης.

- **Μάρτιος 2018**

Έκθεση της ανεξάρτητης ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου για τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο, η οποία συνιστά την αντιμετώπιση πειστικών προβλημάτων και πιο μακροπρόθεσμων απαντήσεων για την αύξηση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας στην παραπληροφόρηση

- **Απρίλιος 2018**

Ανακοίνωση σχετικά με την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο, μεταξύ άλλων, με την οποία ανακοινώνεται ο κώδικας δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση

- **Σεπτέμβριος 2018**

Ανακοίνωση σχετικά με τη διασφάλιση ελεύθερων και δίκαιων ευρωπαϊκών εκλογών

- **Οκτώβριος 2018**

Κώδικας πρακτικής για την παραπληροφόρηση

Ένα καινοτόμο εργαλείο αυτορρύθμισης για τη διασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας και λογοδοσίας των επιγραμμικών πλατφορμών, καθώς και ένα πλαίσιο για την παρακολούθηση και τη βελτίωση των πολιτικών των επιγραμμικών πλατφορμών για την παραπληροφόρηση.

- **Δεκέμβριος 2018**

Σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης

Καθορίζει το πλαίσιο των δράσεων της ΕΕ με τη βελτίωση των ικανοτήτων ανίχνευσης και ανάλυσης, την αύξηση της ευαισθητοποίησης, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας, την αύξηση των συντονισμένων απαντήσεων και την κινητοποίηση των επιγραμμικών πλατφορμών και του domain της διαφήμισης.

- **Μάρτιος 2019**

Έναρξη του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης κατά της παραπληροφόρησης.

- **Ιούνιος 2020**

- **Επικοινωνία: Αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης για τη νόσο COVID-19 και έναρξη του προγράμματος παρακολούθησης της παραπληροφόρησης για τη νόσο COVID-19**
Μέτρο διαφάνειας για τη διασφάλιση της λογοδοσίας προς το κοινό όσον αφορά τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι υπογράφοντες τον κώδικα για τον περιορισμό της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο που σχετίζεται με τη νόσο COVID-19.
- **Έναρξη λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Ψηφιακών Μέσων**
Δημιουργεί και υποστηρίζει μια διεπιστημονική κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων ελεγκτών γεγονότων, ακαδημαϊκών ερευνητών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης.

- **Εκθεση σχετικά με τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**
-
- **Δεκέμβριος 2020**
 - **Πρόταση πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες**
Καθορίζει σαφέστερες ευθύνες και λογοδοσία για τις επιγραμμικές πλατφόρμες προσαρμοσμένες στον αντίστοιχο ρόλο, το μέγεθος και τον αντίκτυπό τους στο επιγραμμικό οικοσύστημα.
 - **Σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία**
Περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της υφιστάμενης εργαλειοθήκης της ΕΕ για την αντιμετώπιση ξένων παρεμβάσεων, όπως η επιβολή προστίμων και η καθοδήγηση για την ενίσχυση του κώδικα δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση.
- **Μάιος 2021**
 - **Κατευθυντήριες γραμμές για την ενίσχυση του κώδικα δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση**
Οι απόψεις της Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι πλατφόρμες θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τα κενά και τις ελλείψεις του κώδικα και να δημιουργήσουν ένα πιο διαφανές, ασφαλές και αξιόπιστο επιγραμμικό περιβάλλον.
 - **Έναρξη λειτουργίας των εθνικών κόμβων του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Ψηφιακών Μέσων**
Αύξηση της ικανότητας ανίχνευσης, ανάλυσης και αποκάλυψης εκστρατειών παραπληροφόρησης.
- **Ιούνιος 2021**

Έναρξη της διαδικασίας αναθεώρησης από τους υπογράφοντες τον κώδικα του 2018 και πρόσθετοι νέοι υποψήφιοι υπογράφοντες.
- **Νοέμβριος 2021**
 - Νομοθετική πρόταση σχετικά με τη διαφάνεια και τη στόχευση της πολιτικής διαφήμισης
- **Ιούνιος 2022**
 - Ενισχυμένος Κώδικας Πρακτικής

Η παραπληροφόρηση αποτελεί αιτία ανησυχίας για τους ευρωπαίους πολίτες και τις δημοκρατικές κυβερνήσεις, δεδομένου ότι πίσω από το ψεύτικο νέο υπάρχει πάντα ενδιαφέρον για τη χειραγώγηση της κοινής γνώμης και την αποσταθεροποίηση των κρατών και των θεσμών τους, θέτοντας σε κίνδυνο τη δημοκρατία και την ελευθερία, και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εργάζεται γι' αυτήν.

3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Εδώ σας παρέχουμε επιπλέον περιεχόμενο για να εμβαθύνετε στο θέμα αυτής της ενότητας:

ΒΙΝΤΕΟ

- Αναζήτηση εικόνας [Google: Πώς μπορώ να επαληθεύσω, να παρακολουθήσω ή να βρω πληροφορίες σχετικά με μια εικόνα;](#)
- [Πώς λειτουργούν τα ψεύτικα νέα \(και πώς το διαδίκτυο μπορεί να το σταματήσει\)](#)
- [Γιατί οι εγκέφαλοί μας αγαπούν τις ψευδείς ειδήσεις;](#)
- [Πώς τα «ψεύτικα» νέα γίνονται νέα;](#)
- [5 τρόποι για να εντοπίσετε fake news](#)
- [Πώς τα fake news sites βγάζουν χρήματα;](#)
- [Πώς να επιλέξετε τα νέα σας;](#)

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ:

- [FactCheck.org](#)
- [Politifact.com](#)
- [Σνόουπς](#)
- [Αληθοφανής](#)
- [Φάρσα-Σλέιζερ](#)

[Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης](#)

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<https://www.arimetrics.com/glosario-digital/fake-news>

[Πολυδιάστατη προσέγγιση της παραπληροφόρησης](#)

<https://www.psicologia-online.com/caracteristicas-de-una-persona-sincera-6043.html>

<https://www.realinstitutoelcano.org/analisis/desinformacion-concepto-y-perspectivas/>

https://uned.libguides.com/noticias_falsas/herramientas/cajas

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Γιατί χρειαζόμαστε κριτική σκέψη και κριτική άποψη

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Στόχος της ενότητας είναι να εισαγάγει τους μαθητές στις έννοιες της κριτικής σκέψης και της κριτικής άποψης, οι οποίες διαδραματίζουν ιδιαίτερο ρόλο στις μέρες μας, ειδικά όταν πρόκειται για την οργάνωση και τον εντοπισμό πληροφοριών που μπορούν να βρεθούν από τους εκατοντάδες στο Διαδίκτυο κάθε μέρα. Η ενότητα έχει σχεδιαστεί για να εισαγάγει τους μαθητές στους λόγους για τους οποίους χρειάζονται κριτική σκέψη, γιατί είναι σημαντικό και απαραίτητο, και να προσδιορίσει domain όπου η κριτική σκέψη και μια κριτική άποψη φέρνουν απτά οφέλη σε όσους χρησιμοποιούν και τις δύο τεχνικές.

Γιατί η κριτική σκέψη είναι τόσο σημαντική και γιατί εστιάζουμε σε αυτό το θέμα; Οι επιλογές που κάνετε επηρεάζουν την ποιότητα της ζωής σας. Και αν θέλετε να ζήσετε την καλύτερη, την πιο επιτυχημένη και ευτυχισμένη ζωή σας, θα πρέπει να πάρετε τεκμηριωμένες αποφάσεις. Μπορείτε να το πετύχετε με μια απλή μέθοδο γνωστή ως κριτική σκέψη.

Η κριτική σκέψη είναι εξαιρετικά σημαντική, ειδικά στις μέρες μας, όταν οι πληροφορίες διαδίδονται πολύ γρήγορα μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και άλλων διαδικτυακών πλατφορμών. Δεν μπορούμε απλά να υποθέσουμε ότι όλα όσα βλέπουμε ή διαβάζουμε στα μέσα ενημέρωσης είναι η αλήθεια. Μεταξύ άλλων, το θέμα αυτό θα εξεταστεί σε αυτή την ενότητα. Μέσω του περιεχομένου που περιλαμβάνεται εδώ, ο μαθητής θα μάθει πώς οι δεξιότητες κριτικής σκέψης είναι σε θέση να παρέχουν απτά οφέλη και γιατί είναι δύσκολο να λειτουργήσει σε διάφορους domain της ζωής χωρίς αυτή την ικανότητα.

1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Μέχρι το τέλος αυτής της ενότητας, θα είστε σε θέση να:

- Κατανοήστε τι είναι η κριτική σκέψη και τι συνεπάγεται.
- Προσδιορισμός domain στους οποίους η κριτική σκέψη είναι απαραίτητη στην καθημερινή ζωή.
- Να προσδιορίσουν τα οφέλη που αποφέρει η κριτική σκέψη σε συγκεκριμένες πτυχές της καθημερινής ζωής.
- Μάθετε ποια είναι η κριτική άποψη και σε ποιες περιπτώσεις χρησιμοποιείται.

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

2.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΗΣ

Προκειμένου να έχουμε μια καλή κατανόηση του θέματος και να είμαστε σε θέση να εφαρμόσουμε τα θέματα που συζητούνται σε αυτή την ενότητα, ας ξεκινήσουμε με απλούς ορισμούς.

Ας ξεκινήσουμε σημειώνοντας ότι η έννοια της κριτικής σκέψης χρονολογείται από τα μέσα του 20ου αιώνα. Πολλοί από τους μεγάλους φιλοσόφους, στοχαστές και μεταρρυθμιστές του κόσμου έχουν ορίσει

τον όρο κριτική σκέψη με τα δικά τους λόγια. Αν και υπάρχουν πολλοί ορισμοί του όρου, ο καθένας ουσιαστικά ενσωματώνει την ουσία του τι είναι ο όρος κριτική σκέψη. Ας δούμε έναν τέτοιο ορισμό.

Η κριτική σκέψη είναι η ικανότητα να αναλύει και να αξιολογεί πληροφορίες και επιχειρήματα ανεξάρτητα και αντικειμενικά. Περιλαμβάνει μια κριτική προσέγγιση σε διαφορετικές ιδέες, θεωρίες, ισχυρισμούς και καταστάσεις με σκοπό την αποτελεσματική επίλυση προβλημάτων, τη λήψη αποφάσεων και την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Είναι μια **διαδικασία** κατά την οποία ένα άτομο **αναλύει προσεκτικά** δεδομένα, επιχειρήματα ή καταστάσεις αντί να τα αποδέχεται άνευ όρων. Η κριτική σκέψη περιλαμβάνει την ικανότητα να εντοπίζει ασάφειες, να αναγνωρίζει λογικές πλάνες, να αξιολογεί πηγές πληροφοριών, να εξετάζει διαφορετικές προοπτικές και να εξάγει συμπεράσματα με βάση την **ορθή ανάλυση**.

Με απλά λόγια, η κριτική σκέψη σας επιτρέπει να αναπτύξετε νέες ιδέες και προοπτικές που είναι διαφορετικές από τις άλλες. Βοηθά επίσης στη λήψη των σωστών αποφάσεων. Επιπλέον, οι άνθρωποι που σκέφτονται κριτικά εξοικονομούν πολύ χρόνο, χρήματα, πόρους και προσπάθεια επιλέγοντας τα σωστά πράγματα και απομακρύνοντας τα λάθος και άχρηστα.

Η ικανότητα της κριτικής σκέψης βοηθά τους ανθρώπους τόσο στην προσωπική όσο και στην επαγγελματική τους ζωή και εκτιμάται από τους περισσότερους εργοδότες.

Η κριτική άποψη, από την άλλη πλευρά, είναι μια έννοια παρόμοια με την κριτική σκέψη και είναι ένα είδος συμπληρώματος της. Η κριτική άποψη αναφέρεται **στην ικανότητα εξέτασης και ανάλυσης πληροφοριών, ιδεών και καταστάσεων με αντικειμενικό και σκεπτικό τρόπο.** Περιλαμβάνει την αμφισβήτηση υποθέσεων, την αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων, τον εντοπισμό προκαταλήψεων και την εξέταση εναλλακτικών προοπτικών. Η κριτική άποψη μας επιτρέπει να προχωρήσουμε πέρα από την επιφανειακή κατανόηση και ενθαρρύνει μια βαθύτερη εξέταση των υποκείμενων παραγόντων, των επιπτώσεων και των πιθανών συνεπειών.

Η καλλιέργεια μιας κριτικής άποψης είναι απαραίτητη για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, την πνευματική ανάπτυξη και μια πιο διακριτική και στοχαστική δέσμευση με τον κόσμο γύρω μας. Μας δίνει τη δυνατότητα να χειριζόμαστε πολύπλοκα ζητήματα, να αμφισβητούμε τους καθιερωμένους κανόνες και να συμβάλλουμε σε μια πιο ορθολογική, περιεκτική και ενημερωμένη κοινωνία.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

Είναι ενοχλητικό να βρούμε ένα καθολικό σχέδιο που θα αντιπροσωπεύει τις δεξιότητες που συνθέτουν την κριτική σκέψη. Ωστόσο, είναι δυνατόν να ξεχωρίσουμε μερικά από αυτά που θεωρούνται ευρέως ως τα πιο σημαντικά στον domain αυτό. Η συγκέντρωση σε αυτά μπορεί να κάνει τον καθένα από εμάς έναν εξαιρετικό κριτικό στοχαστή.

Ως εκ τούτου, ας ρίξουμε μια ματιά σε μια λίστα βασικών δεξιοτήτων όταν πρόκειται για την κριτική σκέψη:

- Σύνδεση μεταξύ κριτικής σκέψης και **ταυτοποίησης**. Η κριτική σκέψη και η ταυτοποίηση είναι αλληλένδετες επειδή η κριτική σκέψη βασίζεται στην ικανότητα να αναλύει με ακρίβεια και να αναγνωρίζει διαφορετικά στοιχεία σε μια κατάσταση ή ένα πρόβλημα. Η ταυτοποίηση περιλαμβάνει τον ακριβή προσδιορισμό και την κατανόηση των σχετικών πληροφοριών που υποστηρίζουν τη διαδικασία της κριτικής σκέψης, ενώ η κριτική σκέψη επιτρέπει την αποτελεσματική αξιολόγηση και ερμηνεία αυτών των πληροφοριών.

- Η σημασία της **έρευνας**. Η ανεξάρτητη αναζήτηση πληροφοριών είναι εξαιρετικά πολύτιμη. Τα επιχειρήματα έχουν σχεδιαστεί για να είναι πειστικά, πράγμα που σημαίνει ότι τα υποστηρικτικά γεγονότα και τα αριθμητικά στοιχεία μπορούν να παρουσιάζονται εκτός πλαισίου ή να προέρχονται από αναξιόπιστες πηγές.
- Αναγνώριση προκαταλήψεων. Η προκλητική ικανότητα της αντικειμενικής αξιολόγησης των πληροφοριών και της αναγνώρισης προκαταλήψεων.
- Συμπέρασμα. Την ικανότητα να συνάγει και να εξάγει συμπεράσματα με βάση τις πληροφορίες που παρουσιάζονται. Η δυνατότητα να συμπεράνετε σας επιτρέπει να εξερευνήσετε και να ανακαλύψετε πιθανά αποτελέσματα κατά την αξιολόγηση ενός σεναρίου. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι δεν θα είναι όλα τα συμπεράσματα ακριβή.
- Η περιέργεια. Συνδυάζοντας την περιέργεια με την κριτική σκέψη, η ικανότητά μας να κατανοούμε, να αναλύουμε και να αξιολογούμε διεξοδικά τις πληροφορίες μπορεί να ενισχυθεί. Αυτές είναι βασικές δεξιότητες που μας επιτρέπουν να γίνουμε ανεξάρτητοι στοχαστές και να λάβουμε καλύτερες αποφάσεις σε διάφορες πτυχές της ζωής.

Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν δεξιότητες κριτικής σκέψης, διατηρώντας παράλληλα τη μετριοπάθεια και την ευελιξία. Η εργασία σε αυτές τις δεξιότητες απαιτεί μια συνειδητή ισορροπία μεταξύ ανάλυσης και ανοίγματος σε νέες ιδέες, καθώς και νέες προοπτικές.

Οι δεξιότητες κριτικής σκέψης αναπτύσσονται σταδιακά και μπορεί να απαιτούν πρακτική. Δεν είναι πάντα εύκολο να εμφανίσετε όλα τα σημάδια σε όλες τις καταστάσεις, αλλά η επιδίωξη κριτικής σκέψης μπορεί να σας βοηθήσει να κατανοήσετε καλύτερα τον κόσμο γύρω σας και να λάβετε πιο ορθολογικές αποφάσεις. Στην πραγματικότητα, όσο περισσότερο εξασκείτε, τόσο πιο θετικά αποτελέσματα θα ζήσετε.

Εικόνα 1: Δημιουργήθηκε από ADES

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η κριτική σκέψη δεν είναι πάντα παρούσα στις σκέψεις μας. Υπάρχουν στιγμές που η σκέψη μας αποκλίνει από την κριτική ανάλυση, όπως όταν τα συναισθήματά μας όπως ο θυμός, η θλίψη ή η χαρά επηρεάζουν τον αυτοέλεγχο μας ή όταν είμαστε απλά πεισματάρηδες. Ωστόσο, η θετική πτυχή είναι ότι η ικανότητα κριτικής σκέψης μας δεν είναι σταθερή. μπορεί να διαφέρει ανάλογα με την τρέχουσα νοοτροπία μας. Αυτό σημαίνει ότι τις περισσότερες φορές, έχουμε τη δυνατότητα να ενισχύσουμε τις δεξιότητες κριτικής σκέψης μας, ενσωματώνοντας ορισμένες δραστηριότητες ρουτίνας και εφαρμόζοντας τις σε τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουμε.

Μόλις κατανοήσουμε τις βασικές αρχές της κριτικής σκέψης, το κλειδί για τη βελτίωση των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης βρίσκεται στην επιμονή και την πρακτική.

Για να σας βοηθήσει να αρχίσετε να σκέφτεστε κριτικά, μπορείτε να δοκιμάσετε την³ παρακάτω άσκηση. Περιλαμβάνει την ανάλυση των όσων σας έχουν πει, χρησιμοποιώντας ερωτήσεις.

Σκεφτείτε κάτι που σας έχει πει κάποιος πρόσφατα. Στη συνέχεια, κάντε στον εαυτό σας τις ακόλουθες ερωτήσεις:	
Ποιος το είπε;	Κάποιον που ξέρεis; Κάποιος με εξουσία ; Έχει σημασία ποιος στο είπε αυτό;
Τι είπαν;	Παρουσιάστηκαν γεγονότα ή απόψεις; Έδωσαν όλα τα στοιχεία; Άφησαν τίποτα έξω;
Πού το είπαν;	Ήταν δημόσια ή ιδιωτικά; Μήπως άλλοι άνθρωποι είχαν την ευκαιρία να απαντήσουν και να δώσουν μια εναλλακτική αφήγηση;
Πότε το είπαν;	Ήταν πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά από ένα σημαντικό γεγονός; Είχε σημασία ο συγχρονισμός εδώ;
Γιατί το είπαν;	Εξηγούν τους λόγους της γνώμης τους; Προσπάθησαν να κάνουν κάποιον να φαίνεται καλός ή κακός;
Πώς το είπαν;	Ήταν ευτυχισμένοι ή λυπημένοι, θυμωμένοι ή αδιάφοροι; Το έγραψαν ή το είπαν; Μπορείς να καταλάβεις τι ειπώθηκε;

2.2. ΠΟΤΕ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Η κριτική σκέψη είναι απαραίτητη σε διάφορες πτυχές της ζωής όταν αντιμετωπίζουμε πολύπλοκες καταστάσεις, προκλητικά προβλήματα ή την ανάγκη λήψης τεκμηριωμένων αποφάσεων. Είναι μια βασική δεξιότητα που μας βοηθά να αναλύουμε πληροφορίες, να αξιολογούμε τα επιχειρήματα και να καταλήγουμε σε καλά αιτιολογημένα συμπεράσματα. Είτε σε προσωπικό, επαγγελματικό ή ακαδημαϊκό πλαίσιο, η κριτική σκέψη μας επιτρέπει να περιηγηθούμε στις πολυπλοκότητες του κόσμου, να σκεφτούμε ανεξάρτητα και να κάνουμε τεκμηριωμένες κρίσεις. Μας δίνει τη δυνατότητα να αμφισβητούμε υποθέσεις, να προσδιορίζουμε προκαταλήψεις και να προσεγγίζουμε τα ζητήματα με ανοιχτό μυαλό, οδηγώντας σε πιο αποτελεσματική επίλυση προβλημάτων, καλύτερη λήψη αποφάσεων και μια βαθύτερη κατανόηση του κόσμου γύρω μας. Τελικά, η κριτική σκέψη είναι ένα πολύτιμο σύνολο δεξιοτήτων που μας δίνει τη δυνατότητα να περιηγηθούμε στις πολυπλοκότητες της ζωής με σαφήνεια, λογική και πνευματική αυστηρότητα.

³Πηγή: <https://www.skillsyouneed.com/learn/critical-thinking.html>

Σε γενικές γραμμές, η κριτική σκέψη είναι απαραίτητη σε διαφορετικές πτυχές της ζωής και σε διαφορετικά πλαίσια.

Εδώ είναι μερικές περιπτώσεις στις οποίες η κριτική σκέψη είναι ιδιαίτερα σημαντική:

- **Επίλυση προβλημάτων.** Όταν αντιμετωπίζει δύσκολα ή πολύπλοκα προβλήματα, η κριτική σκέψη βοηθά στην ανάλυση καταστάσεων, στον εντοπισμό πιθανών λύσεων και στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία και τη λογική λογική.
- **Λήψη αποφάσεων.** Η κριτική σκέψη διαδραματίζει βασικό ρόλο στην αξιολόγηση των επιλογών, τη στάθμιση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων και την εξέταση πιθανών συνεπειών πριν από την επιλογή. Βοηθά στην ελαχιστοποίηση των προκαταλήψεων και στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.
- **Αξιολόγηση των πληροφοριών.** Σε μια εποχή υπερφόρτωσης πληροφοριών, η κριτική σκέψη βοηθά τα άτομα να αξιολογήσουν την αξιοπιστία, την αξιοπιστία και τη συνάφεια των πληροφοριών που συναντούν. Αυτό περιλαμβάνει την ανάλυση των πηγών, την επαλήθευση των γεγονότων και τη διάκριση μεταξύ αξιόπιστων πληροφοριών και παραπληροφόρησης.
- **Ανάλυση επιχειρημάτων.** Η κριτική σκέψη επιτρέπει στα άτομα να αξιολογήσουν τη δύναμη των επιχειρημάτων, να προσδιορίσουν λογικές πλάνες, προκαταλήψεις και εσφαλμένη συλλογιστική. Περιλαμβάνει την αμφισβήτηση παραδοχών, την εξέταση αποδεικτικών στοιχείων και την αξιολόγηση της συνέπειας και της εγκυρότητας των ισχυρισμών.
- **Συμμετοχή σε συζητήσεις και συζητήσεις.** Η κριτική σκέψη είναι απαραίτητη για την επικοινωνιακή και ουσιαστική συμμετοχή σε συζητήσεις και συζητήσεις. Επιτρέπει στα άτομα να ακούν ενεργά, να εξετάζουν διαφορετικές προοπτικές, να αξιολογούν τα στοιχεία και να κάνουν τεκμηριωμένες συνεισφορές στην ανταλλαγή ιδεών.
- **Επαγγελματικό και ακαδημαϊκό πλαίσιο.** Η κριτική σκέψη εκτιμάται ιδιαίτερα στον χώρο εργασίας και την ακαδημαϊκή κοινότητα. Βοηθά τους επαγγελματίες να λύσουν προβλήματα, να κάνουν τεκμηριωμένες κρίσεις και να προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Στον ακαδημαϊκό χώρο, η κριτική σκέψη είναι απαραίτητη για τη διεξαγωγή έρευνας, ανάλυσης και ανάπτυξης ισχυρών επιχειρημάτων.
- **Δεοντολογικά ζητήματα.** Η κριτική σκέψη βοηθά στη λήψη ηθικών αποφάσεων αξιολογώντας τις ηθικές επιπτώσεις, εξετάζοντας πολλαπλές προοπτικές και αξιολογώντας τις συνέπειες των ενεργειών.

Γενικά, η κριτική σκέψη είναι απαραίτητη σε καταστάσεις που απαιτούν αντικειμενική ανάλυση, τεκμηριωμένη κρίση, επίλυση προβλημάτων και αποτελεσματική λήψη αποφάσεων. Ενισχύει την πνευματική αυτονομία, επιτρέπει στα άτομα να σκέφτονται ανεξάρτητα και προωθεί μια βαθύτερη κατανόηση του κόσμου γύρω τους.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

Η κριτική σκέψη είναι ανεκτίμητη στην καθημερινή ζωή, καθώς μας δίνει τη δυνατότητα να πλοηγούμαστε σε διάφορες καταστάσεις με σαφήνεια και ορθολογισμό. Μας βοηθά να παίρνουμε τεκμηριωμένες αποφάσεις, να αναλύουμε πληροφορίες, να επιλύουμε προβλήματα και να αξιολογούμε καταστάσεις.

Γενικότερα, η κριτική σκέψη είναι μια θεμελιώδης δεξιότητα που ενισχύει την ικανότητά μας να ασχολούμαστε με τον κόσμο γύρω μας. Μας δίνει τη δυνατότητα να κάνουμε πιο ενημερωμένες επιλογές, να λύσουμε τα προβλήματα αποτελεσματικά, να αξιολογήσουμε κριτικά τις πληροφορίες και να επικοινωνήσουμε προσεκτικά. Εφαρμόζοντας την κριτική σκέψη στην καθημερινή ζωή, μπορούμε να

αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις, να πάρουμε καλύτερες αποφάσεις και να οδηγήσουμε μια πιο ικανοποιητική και διανοητικά εμπλουτισμένη ζωή.

Εδώ είναι μερικά παραδείγματα για το πώς η κριτική σκέψη μπορεί να είναι χρήσιμη σε διάφορους domain της ζωής:

- **Εργασία.** Στον χώρο εργασίας, η κριτική σκέψη μας επιτρέπει να αναλύουμε δεδομένα, να αξιολογούμε τις επιλογές και να παίρνουμε τεκμηριωμένες αποφάσεις. Υποστηρίζει την επίλυση προβλημάτων, βοηθά στον εντοπισμό σχέσεων αιτίας-αποτελέσματος και ενθαρρύνει την αναζήτηση καινοτόμων λύσεων. Στη συνέχεια, οι ικανότητες κριτικής σκέψης είναι ένας σημαντικός πόρος για έναν εργαζόμενο, καθώς τα αφεντικά τείνουν να εκτιμούν τους υποψηφίους που μπορούν να διερευνήσουν με ακρίβεια μια περίπτωση και να ανακαλύψουν μια συνεκτική ρύθμιση. Ο χρόνος θα μπορούσε να είναι ένα πολύτιμο περιουσιακό στοιχείο για τους περισσότερους διευθυντές και ένας εργαζόμενος ικανός να κάνει τις σωστές επιλογές χωρίς επίβλεψη θα γλιτώσει τόσο τον διευθυντή όσο και την εταιρεία ως ένα ολόκληρο πακέτο κερδοφόρου χρόνου.
- **Προσωπική ζωή.** Η κριτική σκέψη είναι πολύτιμη και στην προσωπική ζωή. Μας δίνει τη δυνατότητα να αξιολογούμε πληροφορίες που συναντώνται σε μέσα ενημέρωσης, ειδήσεις ή επιστημονικά άρθρα, βοηθώντας μας να πλοηγούμαστε μέσω προκατειλημμένων ή παραπλανητικών μηνυμάτων. Προωθεί τον αυτο-στοχασμό, επιτρέποντάς μας να αναλύσουμε πιο αντικειμενικά τις πεποιθήσεις, τις πράξεις και τις επιλογές μας.
- **Διαπροσωπικές σχέσεις.** Η κριτική σκέψη ενισχύει την ικανότητά μας να χτίζουμε υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις. Αναλύοντας τις δικές μας συμπεριφορές και συμπεριφορές, μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα την επίδρασή τους στους άλλους. Η κριτική σκέψη μας βοηθά επίσης να ακούμε ενεργά τους άλλους, να κατανοούμε τις προοπτικές τους και να αναγνωρίζουμε συμπεριφορές χειραγώγησης ή εκμετάλλευσης.
- **Κατανάλωση και ψώνια.** Στον domain της κατανάλωσης και των αγορών, η κριτική σκέψη είναι απαραίτητη. Μας επιτρέπει να αξιολογούμε κριτικά τις διαφημίσεις, τις κριτικές και τις πληροφορίες προϊόντων. Μέσω της ανάλυσης, μπορούμε να αξιολογήσουμε την ποιότητα, τα οφέλη και το κόστος των προϊόντων, αποφεύγοντας την πτώση σε παγίδες μάρκετινγκ και λαμβάνοντας καλά τεκμηριωμένες αποφάσεις αγοράς.

Συνολικά, η κριτική σκέψη διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον χώρο εργασίας, την προσωπική ζωή, τις διαπροσωπικές σχέσεις και τη λήψη αποφάσεων από τους καταναλωτές. Μας δίνει τη δυνατότητα να σκεφτόμαστε ανεξάρτητα, να κάνουμε σωστές κρίσεις και να περιηγούμαστε στις πολυπλοκότητες της καθημερινής μας ζωής.

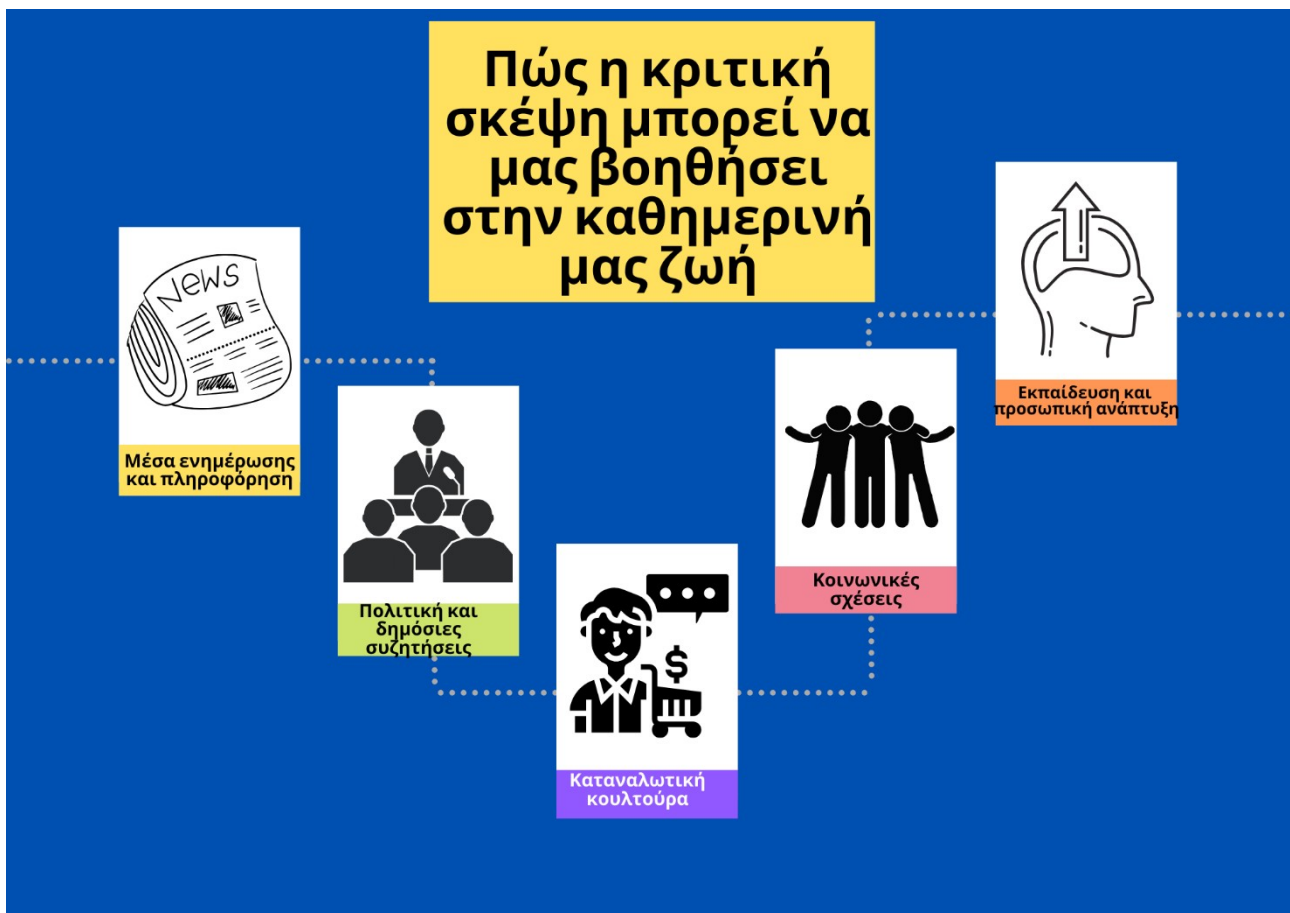
Αξίζει να σημειωθεί ότι η κριτική σκέψη είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό σύνολο δεξιοτήτων στον σημερινό κόσμο γεμάτο πληροφορίες και διαφορετικές προοπτικές.

Εδώ είναι μερικά παραδείγματα για το πώς η κριτική σκέψη μπορεί να μας βοηθήσει στην καθημερινή μας ζωή:

- **Μέσα ενημέρωσης και ενημέρωση.** Η κριτική σκέψη είναι καθοριστικής σημασίας για την προστασία μας από την επιρροή της παραπληροφόρησης και των ψευδών ειδήσεων. Μας επιτρέπει να αξιολογούμε κριτικά τις πληροφορίες που συναντάμε, διακρίνοντας αξιόπιστες πηγές από αναξιόπιστες.

- **Πολιτική και δημόσιες συζητήσεις.** Η κριτική σκέψη μας δίνει τη δυνατότητα να παίρνουμε πιο τεκμηριωμένες αποφάσεις στον domain της πολιτικής. Μας επιτρέπει να αναλύουμε και να αξιολογούμε τα επιχειρήματα που παρουσιάζονται σε δημόσιες συζητήσεις, δίνοντάς μας τη δυνατότητα να σχηματίζουμε τεκμηριωμένες απόψεις και να συμμετέχουμε σε επικοινωνιακές συζητήσεις.
- **Καταναλωτική κουλτούρα.** Η κριτική σκέψη μας επιτρέπει να αναλύουμε κριτικά τις διαφημίσεις και τις προωθητικές ενέργειες. Μας εξοπλίζει με την ικανότητα να αξιολογούμε την ποιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών μας, λαμβάνοντας αποφάσεις αγοράς που ευθυγραμμίζονται με τις ατομικές μας ανάγκες και αξίες.
- **Κοινωνικές σχέσεις.** Η κριτική σκέψη μας βοηθά στην ανάλυση κοινωνικών καταστάσεων, στην αξιολόγηση της συμπεριφοράς των άλλων και στη λήψη αποφάσεων με βάση τις αξίες και τις προθέσεις μας. Μας δίνει τη δυνατότητα να περιηγηθούμε στη συναισθηματική χειραγώγηση και να κάνουμε καλά ενημερωμένες επιλογές σχετικά με τις σχέσεις μας.
- **Εκπαίδευση και προσωπική ανάπτυξη:** Η κριτική σκέψη προωθεί μια νοοτροπία σκεπτικισμού, έρευνας και αναζήτησης βαθύτερης γνώσης. Προωθεί την καλύτερη κατανόηση του κόσμου και ενθαρρύνει την προσωπική ανάπτυξη και ανάπτυξη.

Εικόνα 2: Δημιουργήθηκε από ADES

2.3. ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

Η κριτική σκέψη έχει πολλές επιπτώσεις και οφέλη τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Ιδού μερικά από αυτά:

- αύξηση της δημιουργικότητας,
- αύξηση της καινοτομίας,
- ανοιχτόμυαλο πνεύμα και ανοχή των διαφορετικών προοπτικών,
- λαμβάνοντας καλύτερες, πιο τεκμηριωμένες αποφάσεις,
- οικοδόμηση καλύτερων σχέσεων,
- την αποτελεσματικότερη επίλυση των προβλημάτων,
- προσωπική ανάπτυξη,
- ισχυρότερες αναλυτικές δεξιότητες,
- αποτελεσματική επικοινωνία,
- ο ασφαλής χειρισμός των ηθικών συγκρούσεων,
- βέλτιστη διαχείριση των πόρων,
- αυξημένη αυτογνωσία,
- προσαρμοστικότητα και ευελιξία,
- λεπτομερέστερη εκτίμηση κινδύνου,
- δια βίου μάθηση.

Η κριτική σκέψη επιτρέπει στα άτομα να προσεγγίσουν πολύπλοκα προβλήματα με λογική και συστηματική νοοτροπία, οδηγώντας σε πιο αποτελεσματική και αποδοτική επίλυση προβλημάτων. Βοηθά επίσης στην αποφυγή εσπευσμένων ή παρορμητικών αποφάσεων και ενισχύει την ικανότητα λήψης ορθών κρίσεων βάσει αποδεικτικών στοιχείων και λογικής λογικής. Η κριτική σκέψη ενισχύει τις αναλυτικές δεξιότητες βελτιώνοντας την ικανότητα αξιολόγησης των πληροφοριών, τον εντοπισμό μοτίβων και την εξαγωγή λογικών συμπερασμάτων. Ενισχύει την ικανότητα των ατόμων να αξιολογούν την αξιοπιστία και την αξιοπιστία των πηγών, να αναλύουν κριτικά τα επιχειρήματα και να προβαίνουν σε αιτιολογημένες κρίσεις. Προωθεί αποτελεσματικές δεξιότητες επικοινωνίας ενθαρρύνοντας τα άτομα να εκφράσουν τις σκέψεις τους με σαφήνεια, να ακούσουν ενεργά και να εξετάσουν διαφορετικές προοπτικές. Ενισχύει την ικανότητα διατύπωσης ιδεών, παρουσίασης λογικών επιχειρημάτων και συμμετοχής σε εποικοδομητικό διάλογο, προωθώντας την καλύτερη κατανόηση και συνεργασία σε προσωπικές και επαγγελματικές σχέσεις. Βοηθά τα άτομα να αναγνωρίσουν τις δικές τους προκαταλήψεις και προκλήσεις προκαταλήψεις, οδηγώντας σε πιο συμπεριληπτικές και ενσυνείδητες αλληλεπιδράσεις με τους άλλους. Ωθεί τα άτομα να εξετάσουν τις δικές τους πεποιθήσεις, προκαταλήψεις και υποθέσεις, επιτρέποντας την προσωπική ανάπτυξη και ανάπτυξη.

Έχοντας επίγνωση των δικών τους διαδικασιών σκέψης και των γνωστικών προκαταλήψεων, τα άτομα μπορούν να κάνουν πιο ενημερωμένες επιλογές και να βελτιώσουν συνεχώς τις δεξιότητές τους σκέψης. Η κριτική σκέψη προωθεί την προσαρμοστικότητα και την ευελιξία έναντι των μεταβαλλόμενων συνθηκών ή νέων πληροφοριών. Ενθαρρύνει τα άτομα να επαναξιολογήσουν τις υποθέσεις τους, να προσαρμόσουν τη σκέψη τους και να τροποποιήσουν την προσέγγισή τους όταν είναι απαραίτητο. Αυτή η προσαρμοστικότητα είναι πολύτιμη στην πλοήγηση σύνθετων και δυναμικών περιβαλλόντων. Η κριτική σκέψη προωθεί επίσης μια νοοτροπία συνεχούς μάθησης και πνευματικής περιέργειας. Ενθαρρύνει τα άτομα να αναζητήσουν νέες γνώσεις, να διερευνήσουν διαφορετικές προοπτικές και να συμμετάσχουν σε πνευματικές προκλήσεις. Ενισχύει την ικανότητα κριτικής αξιολόγησης των πληροφοριών και συμμετοχής στη διά βίου μάθηση για προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη. Η ικανότητα της κριτικής σκέψης και

της κριτικής άποψης όχι μόνο βοηθά στην επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων, αλλά βοηθά επίσης στην πρόβλεψη πιθανών προβλημάτων. Αναλύοντας κριτικά τις καταστάσεις, προσδιορίζοντας πρότυπα και αξιολογώντας τους κινδύνους, τα άτομα μπορούν να αντιμετωπίσουν προορατικά τις προκλήσεις πριν κλιμακωθούν, οδηγώντας σε αποτελεσματικότερη πρόληψη προβλημάτων και διαχείριση κινδύνων.

Σε γενικές γραμμές, η κριτική σκέψη προσφέρει μια σειρά από οφέλη, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής επίλυσης προβλημάτων, της βελτιωμένης λήψης αποφάσεων, της ενισχυμένης δημιουργικότητας και καινοτομίας, των ισχυρότερων αναλυτικών δεξιοτήτων, της αποτελεσματικής επικοινωνίας, του ανοικτού πνεύματος, της αυξημένης αυτογνωσίας, της προσαρμοστικότητας, της διά βίου μάθησης και της καλύτερης πρόβλεψης προβλημάτων. Καλλιεργώντας και εφαρμόζοντας δεξιότητες κριτικής σκέψης, τα άτομα μπορούν να περιηγηθούν σε πολύπλοκες καταστάσεις, να κάνουν ενημερωμένες επιλογές και να ευδοκιμήσουν σε διάφορες προσωπικές και επαγγελματικές προσπάθειες.

Στην επόμενη ενότητα θα συζητηθούν λεπτομερέστερα τα βασικά οφέλη που μπορούν να επιτευχθούν με την εφαρμογή των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης στην πράξη.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΠΡΩΘΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Μπορεί η κριτική σκέψη να προωθήσει τη δημιουργικότητα; Απολύτως! Όπως ήδη γνωρίζουμε, η κριτική σκέψη είναι η ικανότητα να αναλύουμε, να αξιολογούμε και να συνθέτουμε πληροφορίες προκειμένου να αναπτύξουμε τα δικά μας συμπεράσματα και λύσεις. Όταν είμαστε σε θέση να σκεφτούμε κριτικά τα προβλήματα και τις προκλήσεις, θέτουμε ερωτήματα, διερευνούμε διαφορετικές προοπτικές, εξετάζουμε εναλλακτικές λύσεις και εξετάζουμε τις συνέπειες. Αυτό που είναι σημαντικό εδώ είναι η ισορροπία μεταξύ κριτικής σκέψης και επίδειξης δημιουργικότητας.

Η κριτική σκέψη ενθαρρύνει τα άτομα να σκεφτούν έξω από το κουτί, να αμφισβητήσουν τις παραδοχές και να διερευνήσουν εναλλακτικές δυνατότητες. Προωθεί τη δημιουργικότητα και την καινοτομία προωθώντας τη δημιουργία μοναδικών ιδεών, δημιουργώντας συνδέσεις μεταξύ διαφορετικών εννοιών και προσεγγίζοντας τα προβλήματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Η κριτική σκέψη συνδέεται στενά με τη δημιουργικότητα και συχνά λειτουργεί ως καταλύτης για καινοτόμες ιδέες και επίλυση προβλημάτων.

Η ενασχόληση με την κριτική σκέψη μας επιτρέπει να αποκαλύψουμε μη προφανείς συνδέσεις μεταξύ των γεγονότων, να ανιχνεύσουμε κρυμμένα μοτίβα και να δημιουργήσουμε πρωτότυπες ιδέες. Θέτοντας ερωτήματα και πυροδοτώντας την περιέργειά μας, η κριτική σκέψη διεγείρει τη δημιουργική διαδικασία, οδηγώντας στην εμφάνιση νέων εννοιών.

Επιπλέον, η κριτική σκέψη διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην αξιολόγηση και την ενίσχυση των υπαρχουσών ιδεών. Αναλύοντας τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες των διαφόρων λύσεων, μπορούμε να βελτιώσουμε τις έννοιες μας, να καινοτομήσουμε και να αναπτύξουμε μια πιο δημιουργική και αποτελεσματική προσέγγιση. Η κριτική σκέψη μάς δίνει τη δυνατότητα να αξιολογούμε κριτικά και να εξελίσσουμε τις ιδέες μας για την προώθηση της καινοτομίας και της προόδου.

Η κριτική σκέψη έχει πολλά θετικά που ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι:

- ανάλυση προβλημάτων,
- σφάλματα αλίευσης,

- δημιουργική επίλυση προβλημάτων,
- αξιολόγηση και βελτίωση των ιδεών.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η κριτική σκέψη και η δημιουργικότητα δεν χρειάζεται πάντα να λειτουργούν σε συνδυασμό. Η κριτική σκέψη μπορεί μερικές φορές να εμποδίσει τη δημιουργικότητα, ειδικά όταν είναι πολύ κριτική ή περιορίζεται σε παραδοσιακά πλαίσια και πρότυπα σκέψης. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να βρεθεί μια ισορροπία μεταξύ ανάλυσης και φαντασίας, προκειμένου να αναπτυχθεί τόσο η κριτική σκέψη όσο και η δημιουργικότητα.

Εικόνα 3. Πηγή: https://www.freepik.com/free-photo/idea-concept-with-light-bulb_18493766.htm#query=CREATIVITY&position=1&from_view=search&track=sph

Υπάρχουν διάφορες ασκήσεις που στοχεύουν στην προώθηση της κριτικής σκέψης και ταυτόχρονα στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας. Ένα από αυτά είναι μια άσκηση που ονομάζεται «έξι καπέλα της σκέψης». Αυτή είναι μια δημοφιλής άσκηση που αναπτύχθηκε από τον Edward de Bono. Θα θέλατε να μάθετε από τι αποτελείται; Ο σύνδεσμος αυτός θα σας παρέχει τις πληροφορίες: [Έξι καπέλα σκέψης](#).

Συνοπτικά, η κριτική σκέψη παίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της δημιουργικότητας. Αμφισβητώντας τις παραδοχές, αξιολογώντας τις προοπτικές, επιλύοντας προβλήματα, δημιουργώντας εναλλακτικές λύσεις, κάνοντας συνδέσεις, αγκαλιάζοντας την ασάφεια και μαθαίνοντας από λάθη, οι κριτικοί στοχαστές είναι σε θέση να σκεφτούν δημιουργικά και να συμβάλουν σε καινοτόμες ιδέες και λύσεις. Ωστόσο, είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι μερικές φορές η κριτική σκέψη μπορεί να εμποδίσει τη δημιουργικότητα όταν είναι πολύ τυπική και πολύ κριτική. Ως εκ τούτου, η ισορροπία μεταξύ των δύο είναι εξαιρετικά σημαντική.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΒΕΛΤΙΩΝΕΙ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Η κριτική σκέψη παίζει σημαντικό ρόλο στις διαπροσωπικές σχέσεις; Ναι, μπορεί πράγματι να βελτιώσει τις σχέσεις! Όταν χρησιμοποιούμε την κριτική σκέψη στις διαπροσωπικές σχέσεις, μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα, να ερμηνεύσουμε και να ανταποκριθούμε σε καταστάσεις, οδηγώντας σε υγιέστερες και πιο εποικοδομητικές αλληλεπιδράσεις.

Εδώ είναι μερικοί τρόποι με τους οποίους η κριτική σκέψη μπορεί να επηρεάσει θετικά τις σχέσεις:

1. **Αποτελεσματική επικοινωνία.** Η κριτική σκέψη περιλαμβάνει την ενεργητική ακρόαση, την αξιολόγηση των πληροφοριών και την προσεκτική ανταπόκριση. Εφαρμόζοντας δεξιότητες κριτικής σκέψης, τα άτομα μπορούν να επικοινωνούν πιο αποτελεσματικά, να εκφράζουν τις σκέψεις και τις απόψεις τους με σαφήνεια και να κατανοούν τις προοπτικές των άλλων. Αυτό οδηγεί σε καλύτερη κατανόηση, καλύτερη επικοινωνία και λιγότερες παρεξηγήσεις στις σχέσεις.
2. **Επίλυση συγκρούσεων.** Η κριτική σκέψη επιτρέπει στα άτομα να προσεγγίσουν τις συγκρούσεις με ορθολογικό και αντικειμενικό τρόπο. Βοηθά στην ανάλυση των βαθύτερων αιτιών των συγκρούσεων, στον εντοπισμό πιθανών λύσεων και στην αξιολόγηση των συνεπειών τους. Εφαρμόζοντας δεξιότητες κριτικής σκέψης, τα άτομα μπορούν να βρουν κοινό έδαφος, να διαπραγματευτούν συμβιβασμούς και να επιλύσουν τις συγκρούσεις με εποικοδομητικό και σεβαστό τρόπο.
3. **Ανάλυση της κατάστασης.** Η κριτική σκέψη μας επιτρέπει να εξετάσουμε μια κατάσταση από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Μας επιτρέπει να αξιολογήσουμε ποια είναι τα γεγονότα, ποιες είναι οι δικές μας πεποιθήσεις και ποιες είναι οι προθέσεις των άλλων. Αυτό μας βοηθά να αποφεύγουμε να κάνουμε βιαστικές κρίσεις και να κατανοούμε καλύτερα τα κίνητρα και τις ανάγκες των άλλων ανθρώπων.
4. **Ενσυναίσθηση και κατανόηση.** Η κριτική προβολή ενθαρρύνει τα άτομα να εξετάσουν πολλαπλές προοπτικές και να σκεφτούν πέρα από τις δικές τους προκαταλήψεις και παραδοχές. Αυτή η νοοτροπία προωθεί την ενσυναίσθηση και την κατανόηση στις σχέσεις. Επιδιώκοντας ενεργά να κατανοήσουν τις απόψεις των άλλων, οι κριτικοί στοχαστές μπορούν να προωθήσουν βαθύτερες συνδέσεις, να οικοδομήσουν εμπιστοσύνη και να προωθήσουν πιο υγιείς αλληλεπιδράσεις.
5. **Επίλυση προβλημάτων.** Η κριτική σκέψη εξοπλίζει τα άτομα με δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων που μπορούν να εφαρμοστούν σε θέματα σχέσεων. Βοηθά στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των υποκείμενων προβλημάτων, στην ανάλυση πιθανών λύσεων και στην αξιολόγηση των πιθανών αποτελεσμάτων τους. Χρησιμοποιώντας την κριτική σκέψη, τα άτομα μπορούν να συνεργαστούν για να βρουν αποτελεσματικές λύσεις και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις που ωφελούν τη σχέση.
6. **Αξιολόγηση παραδοχών και προκαταλήψεων.** Η κριτική σκέψη περιλαμβάνει την αμφισβήτηση υποθέσεων, πεποιθήσεων και προκαταλήψεων. Εφαρμόζοντας αυτή την προσέγγιση στις σχέσεις, τα άτομα μπορούν να αμφισβητήσουν προκαταλήψεις και προκαταλήψεις που θα μπορούσαν να εμποδίσουν την αποτελεσματική επικοινωνία και κατανόηση. Αυτός ο αυτο-στοχασμός βοηθά στην προώθηση πιο ανοιχτόμυαλων και χωρίς αποκλεισμούς σχέσεων.
7. **Ανάπτυξη και μάθηση.** Οι κριτικοί στοχαστές είναι ανοιχτοί στη μάθηση και την προσωπική ανάπτυξη. Εκτιμούν την εποικοδομητική ανατροφοδότηση και είναι πρόθυμα να αντανακλούν και να προσαρμόζουν τις συμπεριφορές και τις προοπτικές τους. Στις σχέσεις, αυτή η προθυμία για ανάπτυξη και μάθηση προάγει ένα υγιές περιβάλλον για προσωπική ανάπτυξη και ενισχύει το δεσμό μεταξύ των ατόμων.
8. **Αυτογνωσία.** Η κριτική σκέψη απαιτεί επίσης να αναλογιστούμε τις δικές μας πεποιθήσεις, προκαταλήψεις και λάθη. Μας βοηθά να εντοπίσουμε τις αδυναμίες μας και τους domain στους οποίους μπορούμε να βελτιωθούμε. Αυτό οδηγεί σε μεγαλύτερη αυτογνωσία και ικανότητα αυτοανάπτυξης, η οποία ωφελεί τις σχέσεις μας με τους άλλους.

Πώς το να είσαι ένας κριτικός στοχαστής μπορεί να επηρεάσει τη ζωή και τις σχέσεις σου;

Το να είσαι κριτικός στοχαστής μπορεί να επηρεάσει θετικά τη ζωή και τις σχέσεις σου με διάφορους τρόπους. Πρώτον, σας δίνει τη δυνατότητα να κατανοήσετε καλύτερα τις προοπτικές των άλλων ανθρώπων και να είστε ανοιχτοί σε διάφορες απόψεις. Δεύτερον, σας βοηθά να επικοινωνείτε αποτελεσματικά τα συναισθήματα και τις σκέψεις σας.

Το να είσαι κριτικός στοχαστής σου επιτρέπει επίσης να κατανοήσεις καλύτερα τις προοπτικές των άλλων ανθρώπων και μπορεί να σε βοηθήσει να γίνεις πιο ανοιχτός σε διαφορετικές απόψεις. Είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την οικοδόμηση υγιών διαπροσωπικών σχέσεων. Μας βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα τους άλλους ανθρώπους, να επικοινωνήσουμε αποτελεσματικά, να λάβουμε τεκμηριωμένες αποφάσεις και να λύσουμε προβλήματα. Μέσω της κριτικής σκέψης μπορούμε να δημιουργήσουμε πιο υποστηρικτικές, ενσυναίσθητες και εποικοδομητικές σχέσεις με άλλους ανθρώπους.

Συνοπτικά, η κριτική σκέψη βελτιώνει την επικοινωνία, προωθεί την αποτελεσματική επίλυση των συγκρούσεων, καλλιεργεί την ενσυναίσθηση και την κατανόηση, βοηθά στην επίλυση προβλημάτων, βοηθά στην αξιολόγηση υποθέσεων και προκαταλήψεων, χτίζει εμπιστοσύνη και αξιοπιστία και ενθαρρύνει την ανάπτυξη και τη μάθηση. Αυτές οι ιδιότητες συμβάλλουν σε πιο υγιείς και πιο ικανοποιητικές σχέσεις.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΕΞΑΣΚΕΙ ΤΟ ΜΥΑΛΟ ΣΑΣ

Η κριτική σκέψη είναι μία από τις πιο σημαντικές πνευματικές δεξιότητες για να αναπτυχθεί στον σημερινό κόσμο γεμάτο πληροφορίες και διαφορετικές προοπτικές. Δεν είναι χωρίς λόγο που η κριτική σκέψη λέγεται ότι ασκεί το μυαλό. Το κάνει αυτό με τη συμμετοχή και την πρόκληση των γνωστικών ικανοτήτων. Αυτή η προσέγγιση αφυπνίζει τις διαδικασίες σκέψης που μας επιτρέπουν να κατανοήσουμε καλύτερα τα προβλήματα, να πάρουμε λογικές αποφάσεις και να διατυπώσουμε υγιή επιχειρήματα.

Πάνω απ' όλα, η κριτική σκέψη και η κριτική διορατικότητα αναπτύσσουν **την ικανότητα των ανθρώπων να αναλύουν και να αξιολογούν τα επιχειρήματα**. Επιτρέπει την ανίχνευση αδύναμων επιχειρημάτων που βασίζονται σε συναισθήματα, προκαταλήψεις ή έλλειψη πληροφοριών, επιτρέποντας σε κάποιον να προσεγγίσει, μεταξύ άλλων, συζητήσεις και επίλυση προβλημάτων με πιο λογικό τρόπο. Η **ικανότητα της αυτοκριτικής** περιλαμβάνει την **ικανότητα αξιολόγησης και κριτικής ανάλυσης των δικών μας πεποιθήσεων, λαθών και ανεπαρκειών**. Εστιάζοντας στις αδυναμίες μας, μπορούμε να βελτιώσουμε τις δεξιότητές μας, να επεκτείνουμε τις γνώσεις μας και να μεγαλώσουμε ως άτομα. Κοιτάζοντας τον εαυτό μας κριτικά, αποφεύγουμε την αυτοπροβολή και μια άκριτη προσέγγιση στις δικές μας πράξεις, που θα οδηγούσε σε στασιμότητα και απώλεια προοπτικής. Η κριτική σκέψη εκπαιδεύει το μυαλό μας, μας βοηθά να κατανοήσουμε πιο σύνθετα προβλήματα και μας εμπλουτίζει ως άτομα. Στον σημερινό γρήγορο και ενημερωτικό κόσμο, είναι μια ικανότητα που είναι εξαιρετικά πολύτιμη και απαραίτητη για την επιτυχία και την ολοκλήρωση σε διάφορους domain της ζωής.

Εδώ είναι μερικοί τρόποι με τους οποίους οι ασκήσεις κριτικής σκέψης μπορούν να ωφελήσουν και να ενισχύσουν το μυαλό σας:

1. **Αναλυτική σκέψη.** Οι ασκήσεις κριτικής σκέψης απαιτούν από εσάς να αναλύσετε τις πληροφορίες, να τις αναλύσετε στα συστατικά τους στοιχεία και να αξιολογήσετε τη συνάφεια και την αξιοπιστία τους. Αυτή η διαδικασία ενισχύει τις δεξιότητες αναλυτικής σκέψης σας,

επιτρέποντάς σας να προσεγγίσετε τα προβλήματα και τις καταστάσεις με μια πιο λογική και συστηματική νοοτροπία.

2. **Αντιμετώπιση προβλημάτων.** Οι ασκήσεις κριτικής σκέψης συχνά περιλαμβάνουν την επίλυση σύνθετων προβλημάτων ή γρίφων. Η συμμετοχή σε αυτές τις ασκήσεις διεγείρει το μυαλό σας να εντοπίσει πρότυπα, να εξετάσει διάφορες λύσεις και να αξιολογήσει τα πιθανά αποτελέσματά τους. Η τακτική πρακτική βελτιώνει τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και ενισχύει την ικανότητά σας να προσεγγίζετε τις προκλήσεις της πραγματικής ζωής πιο αποτελεσματικά.
3. **Δημιουργικότητα και καινοτομία.** Οι ασκήσεις κριτικής σκέψης μπορούν να προκαλέσουν δημιουργικότητα ενθαρρύνοντάς σας να σκεφτείτε έξω από το κουτί και να δημιουργήσετε νέες ιδέες. Αυτές οι ασκήσεις απαιτούν συχνά να κάνετε συνδέσεις μεταξύ φαινομενικά άσχετων εννοιών, να εξερευνήσετε εναλλακτικές προοπτικές και να επινοήσετε καινοτόμες λύσεις. Με τη συμμετοχή σας στη δημιουργική σκέψη, διευρύνετε την ψυχική σας ευελιξία και καλλιεργείτε μια πιο ευφάνταστη νοοτροπία.
4. **Παίρνοντας καλές αποφάσεις.** Οι ασκήσεις κριτικής σκέψης περιλαμβάνουν τη λήψη αποφάσεων με βάση τα στοιχεία, τη συλλογιστική και την προσεκτική αξιολόγηση. Απαιτούν από εσάς να σταθμίσετε διαφορετικούς παράγοντες, να εξετάσετε πιθανές συνέπειες και να επιλέξετε την καλύτερη πορεία δράσης. Η τακτική πρακτική ενισχύει τις δεξιότητές σας στη λήψη αποφάσεων, επιτρέποντάς σας να κάνετε ενημερωμένες και καλά αιτιολογημένες επιλογές σε διάφορες πτυχές της ζωής.
5. **Λογική λογική.** Οι ασκήσεις κριτικής σκέψης εκπαιδεύουν το μυαλό σας στη λογική λογική. Απαιτούν από εσάς να προσδιορίσετε λογικές πλάνες, να αξιολογήσετε τα επιχειρήματα και να εξάγετε έγκυρα συμπεράσματα. Με τη συμμετοχή σας σε ασκήσεις λογικής λογικής, ενισχύετε την ικανότητά σας να ανιχνεύετε ελαττώματα στη συλλογιστική και να κατασκευάζετε υγιή και συνεκτικά επιχειρήματα.
6. **Σκέψη και αυτογνωσία.** Οι ασκήσεις κριτικής σκέψης συχνά περιλαμβάνουν προβληματισμό και αυτοαξιολόγηση. Σας ωθούν να εξετάσετε τις δικές σας πεποιθήσεις, προκαταλήψεις και υποθέσεις και να αμφισβητήσετε την εγκυρότητά τους. Αυτή η διαδικασία καλλιεργεί την αυτογνωσία, επιτρέποντάς σας να κατανοήσετε καλύτερα τις σκέψεις και τις προοπτικές σας, καθώς και να αναγνωρίσετε πιθανές γνωστικές προκαταλήψεις που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη σκέψη σας.
7. **Ψυχική ευκινησία και ευελιξία.** Η τακτική συμμετοχή σε ασκήσεις κριτικής σκέψης προκαλεί το μυαλό σας και προωθεί την ψυχική ευκινησία. Σας ωθεί να προσαρμοστείτε σε νέες πληροφορίες, να εξετάσετε εναλλακτικές απόψεις και να προσαρμόσετε ανάλογα τη σκέψη σας. Αυτή η ευελιξία ενισχύει τις γνωστικές σας ικανότητες και σας δίνει τη δυνατότητα να προσεγγίσετε πολύπλοκες καταστάσεις με μια ανοικτή και προσαρμόσιμη νοοτροπία.
8. **Δια βίου μάθηση.** Οι ασκήσεις κριτικής σκέψης προωθούν μια νοοτροπία συνεχούς μάθησης και πνευματικής περιέργειας. Σας ενθαρρύνουν να αναζητήσετε νέες γνώσεις, να εξερευνήσετε διαφορετικές προοπτικές και να συμμετάσχετε σε πνευματικές προκλήσεις. Αυτή η δέσμευση για τη δια βίου μάθηση κρατά το μυαλό σας ενεργό και συνεχώς οξύνει τις δεξιότητες κριτικής σκέψης σας.

Εικόνα 4.

Πηγή: https://www.freepik.com/free-vector/modern-mental-health-concept-with-flat-design_2719666.htm#query=mind%20exercise&position=8&from_view=search&track=ais

Συνοπτικά, οι ασκήσεις κριτικής σκέψης εξασκούν το μυαλό σας με την ενίσχυση της αναλυτικής σκέψης, των ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων, της δημιουργικότητας, των δεξιοτήτων λήψης αποφάσεων, της λογικής, της αυτογνωσίας, της ψυχικής ευκινησίας και της προώθησης της δέσμευσης για τη διαβίου μάθηση. Με την τακτική συμμετοχή σε αυτές τις ασκήσεις, μπορείτε να ενισχύσετε τις γνωστικές σας ικανότητες και να αναπτύξετε ένα πιο έμπειρο και ευέλικτο μυαλό.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΒΟΗΘΑ ΣΤΗ ΛΗΨΗ ΣΥΝΕΙΔΗΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Όπως αναφέρθηκε στην αρχή αυτής της ενότητας, η κριτική σκέψη είναι η ικανότητα να αναλύετε πληροφορίες, να κατανοείτε το πλαίσιο και να σχηματίζετε τα δικά σας τεκμηριωμένα συμπεράσματα. Η σωστή χρήση της κριτικής σκέψης σας επιτρέπει να κάνετε ενημερωμένες επιλογές, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις θετικές όσο και τις αρνητικές πτυχές μιας κατάστασης, απόφασης ή προβλήματος. Η κριτική σκέψη είναι μια δεξιότητα που μπορεί να σας βοηθήσει να πάρετε καλύτερες αποφάσεις. Αυτό σημαίνει την ανάλυση, την αξιολόγηση και την κατανόηση των πληροφοριών πριν από τη λήψη οποιασδήποτε ενέργειας ή απόφασης.

Όταν χρησιμοποιείτε κριτική σκέψη, προσπαθείτε να προσεγγίσετε ένα θέμα αντικειμενικά και με ανοιχτό μυαλό. Αυτό σημαίνει την ανάλυση πληροφοριών από διάφορες πηγές, τη διερεύνηση διαφορετικών απόψεων και την εξέταση τόσο των πλεονεκτημάτων όσο και των μειονεκτημάτων μιας κατάστασης. Με αυτόν τον τρόπο, μπορείτε να αποφύγετε τη μονόπλευρη σκέψη και να εξετάσετε ένα ευρύ φάσμα παραγόντων.

Η κριτική σκέψη για να κάνετε ενημερωμένες επιλογές περιλαμβάνει την εφαρμογή αναλυτικών και αξιολογητικών δεξιοτήτων σκέψης στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Περιλαμβάνει την εξέταση πληροφοριών, την εξέταση διαφορετικών προοπτικών και την πραγματοποίηση εξεταζόμενων και τεκμηριωμένων επιλογών βάσει ορθής συλλογιστικής και αποδεικτικών στοιχείων. Η διαδικασία αυτή αποτελείται από διάφορα βήματα. Πρόκειται για:

1. Συλλογή πληροφοριών
2. Ανάλυση παραδοχών και προκαταλήψεων
3. Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων
4. Εξέταση των συνεπειών
5. Προσδιορισμός και αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων
6. Σταθμίζοντας τους κινδύνους και τα οφέλη
7. Προβληματισμός σχετικά με τις αξίες και την ηθική
8. **Επαναληπτική** διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η κριτική σκέψη αναγνωρίζει ότι η λήψη αποφάσεων είναι συχνά μια **επαναληπτική** διαδικασία. Περιλαμβάνει την επανεξέταση και την επαναξιολόγηση των επιλογών, καθώς καθίστανται διαθέσιμες νέες πληροφορίες ή αλλάζουν οι συνθήκες. Αυτή η ευέλικτη και προσαρμοστική προσέγγιση επιτρέπει τη συνεχή βελτίωση και προσαρμογή των αποφάσεων με βάση νέες γνώσεις και ανατροφοδότηση.

Για να κάνετε την κριτική σκέψη μια αποτελεσματική διαδικασία όταν πρόκειται για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, είναι χρήσιμο να ακολουθήσετε μερικές από τις ακόλουθες συμβουλές. Θα είναι χρήσιμο σε οποιοδήποτε πλαίσιο όπου θα πρέπει να πάρετε κάποια σημαντική απόφαση. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

Αμφισβητώντας τις πληροφορίες που λαμβάνετε. Πάντα να αμφισβητείτε τις πληροφορίες που λαμβάνετε. Ενημερωθείτε για την πηγή, την αξιοπιστία και τον σκοπό της. Υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία και πραγματική βάση; Υπάρχουν κρυφά κίνητρα ή προκαταλήψεις;

Εξερευνώντας διαφορετικές προοπτικές. Προσπαθήστε να εξετάσετε την κατάσταση από διάφορες απόψεις. Η κατανόηση διαφορετικών προοπτικών θα σας δώσει μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του θέματος και θα σας δώσει τη δυνατότητα να λάβετε πιο ισορροπημένες αποφάσεις.

Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. Διατηρήστε μια σκεπτικιστική στάση απέναντι στα αποδεικτικά στοιχεία και τα επιχειρήματα που παρουσιάζονται. Επαληθεύστε ότι είναι καλά τεκμηριωμένες και τεκμηριωμένες σε αξιόπιστες έρευνες ή πηγές. Μην βασίζεστε αποκλειστικά σε συναισθήματα ή προσωπικές πεποιθήσεις.

Ανάπτυξη της ικανότητας εντοπισμού της χειραγώγησης. Παραμείνετε σε επαγρύπνηση ενάντια σε διαφορετικές τεχνικές χειραγώγησης, όπως συναισθηματικές εκκλήσεις, υπεραπλουστευμένη λογική, πειστική γλώσσα ή παραπλανητικές στατιστικές. Μάθετε να αναγνωρίζετε αυτές τις τεχνικές και πληροφορίες ελέγχου γεγονότων για να αποφύγετε να πέσετε σε παγίδες χειραγώγησης.

Να είμαστε ανοιχτοί στην αλλαγή. Μη διστάσετε να αλλάξετε την άποψή σας εάν προκύψουν νέες πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία. Η κριτική σκέψη απαιτεί προσαρμοστικότητα και προθυμία να αναθεωρήσουμε τις προοπτικές μας με βάση νέα γεγονότα.

Απόκτηση αξιόπιστων πληροφοριών. Προσπαθήστε να χρησιμοποιήσετε μια ποικιλία αξιόπιστων και αξιόπιστων πηγών πληροφοριών. Αποφύγετε να βασίζεστε αποκλειστικά σε μία μόνο πηγή ή να υποκύπτετε σε παραπληροφόρηση.

Άσκηση λογικής σκέψης. Βελτιώστε τις λογικές σας δεξιότητες σκέψης με την επίλυση προβλημάτων, την ανάλυση επιχειρημάτων και τη χρήση παραγωγικού συλλογισμού. Να λαμβάνουν αποφάσεις βασισμένες σε λογικές και λογικές δικαιολογίες.

Εν ολίγοις, εφαρμόζοντας δεξιότητες κριτικής σκέψης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, μπορείτε να κάνετε πιο στοχαστικές και ενημερωμένες επιλογές που συνάδουν με τις αξίες και τους στόχους σας. Με την ενσωμάτωση της κριτικής σκέψης στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, θα λάβετε αντικειμενικές και αποτελεσματικές αποφάσεις σε διάφορες πτυχές της ζωής σας. Η κριτική σκέψη επηρεάζει θετικά τη λήψη αποφάσεων προωθώντας την ορθολογική και λογική συλλογιστική, αναλύοντας ένα πρόβλημα σε βάθος, αξιολογώντας τις επιλογές, προσδιορίζοντας και αξιολογώντας τις παραδοχές, λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες, προωθώντας τη δημιουργικότητα και την καινοτομία, ενσταλάζοντας την εμπιστοσύνη και την υπευθυνότητα και προωθώντας μια νοοτροπία συνεχούς βελτίωσης.

Η κριτική σκέψη παρέχει ένα συστηματικό και λογικό πλαίσιο για τη λήψη αποφάσεων. Ενισχύει την αντικειμενικότητα, την επίλυση προβλημάτων και τις δεξιότητες αξιολόγησης αποδεικτικών στοιχείων και συμβάλλει στον μετριασμό των προκαταλήψεων, οδηγώντας τελικά σε πιο τεκμηριωμένες και αποτελεσματικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΒΟΗΘΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Η κριτική σκέψη είναι μια επαναληπτική διαδικασία που απαιτεί πρακτική και συνεχή βελτίωση. Η κριτική σκέψη είναι μια πολύτιμη δεξιότητα που μπορεί να σας βοηθήσει να προσεγγίσετε τα προβλήματα με συστηματικό και λογικό τρόπο.

Η χρήση κριτικής σκέψης για την επίλυση προβλημάτων περιλαμβάνει την εφαρμογή λογικών και αναλυτικών δεξιοτήτων σκέψης για τον εντοπισμό, την ανάλυση και την αντιμετώπιση προκλήσεων ή εμποδίων. Περιλαμβάνει μια συστηματική προσέγγιση στην επίλυση προβλημάτων που δίνει έμφαση στην αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων, την εξέταση διαφορετικών προοπτικών και τη δημιουργία καινοτόμων λύσεων.

Η επίλυση προβλημάτων είναι μια διαδικασία. Ως εκ τούτου, πρέπει να ληφθούν ορισμένα μέτρα για την εξεύρεση της σωστής λύσης και κάθε βήμα πρέπει να εκτελείται σωστά για να καταστεί η όλη διαδικασία αποτελεσματική. Παρακάτω είναι ένα παράδειγμα μιας διαδικασίας επίλυσης προβλημάτων με τη χρήση κριτικής σκέψης:

1. Η κριτική σκέψη αρχίζει με τον προσδιορισμό και τον ακριβή προσδιορισμό του προβλήματος. Αυτό απαιτεί προσεκτική παρατήρηση, συλλογή πληροφοριών και κατανόηση του πλαισίου και των υποκείμενων παραγόντων που συμβάλλουν στο πρόβλημα. Οι κριτικοί στοχαστές ζητούν διερευνητικές ερωτήσεις για να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη κατανόηση του θέματος.
2. Αυτός ο τύπος προσέγγισης περιλαμβάνει την ανάλυση του προβλήματος στα συστατικά μέρη του και την συστηματική ανάλυσή τους. Το στάδιο αυτό περιλαμβάνει την εξέταση των αιτίων και των επιπτώσεων του προβλήματος, τον προσδιορισμό των προτύπων και την αξιολόγηση της συνάφειας και της αξιοπιστίας των πληροφοριών που συλλέγονται. Οι κριτικοί στοχαστές αξιολογούν τα στοιχεία και εξετάζουν πολλαπλές προοπτικές για να αποκτήσουν μια ολιστική κατανόηση ενός προβλήματος.

3. Η κριτική σκέψη ενθαρρύνει τη δημιουργία πολλαπλών εναλλακτικών λύσεων ή προσεγγίσεων για την επίλυση ενός προβλήματος. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει δημιουργική σκέψη, διερεύνηση διαφορετικών δυνατοτήτων και εξέταση αντισυμβατικών ή καινοτόμων ιδεών. Οι κριτικοί στοχαστές αμφισβητούν τις παραδοχές και τους περιορισμούς για να διευρύνουν το φάσμα των εναλλακτικών λύσεων.
4. Η αξιολόγηση της σκοπιμότητας, της αποτελεσματικότητας και των πιθανών συνεπειών κάθε εναλλακτικής λύσης είναι εξαιρετικά σημαντική. Οι κριτικοί στοχαστές ζυγίζουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της κάθε επιλογής, εξετάζουν τους διαθέσιμους πόρους και τους περιορισμούς και κάνουν τεκμηριωμένες κρίσεις βασισμένες σε λογική λογική. Επιλέγουν τις πιο βιώσιμες λύσεις που συνάδουν με τα επιθυμητά αποτελέσματα.
5. Η κριτική σκέψη περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός σχεδίου δράσης για την εφαρμογή της επιλεγείσας λύσης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την ανάλυση της λύσης σε μικρότερα βήματα, την ανάθεση αρμοδιοτήτων και τον καθορισμό χρονοδιαγραμμάτων. Οι κριτικοί στοχαστές προβλέπουν επίσης πιθανές προκλήσεις και αναπτύσσουν σχέδια έκτακτης ανάγκης. Η εφαρμογή της λύσης τους επιτρέπει να ελέγξουν την αποτελεσματικότητά της και να προβούν στις απαραίτητες προσαρμογές.
6. Μια φάση της διαδικασίας επίλυσης προβλημάτων με τη χρήση κριτικής σκέψης περιλαμβάνει τον προβληματισμό σχετικά με τη διαδικασία επίλυσης προβλημάτων και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της. Οι κριτικοί στοχαστές αξιολογούν τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της προσέγγισής τους, προσδιορίζοντας τα διδάγματα που αντλήθηκαν και τους domain βελτίωσης. Αυτή η αντανakλαστική πρακτική συμβάλλει στη συνεχή μάθηση και ενισχύει τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων για μελλοντικές προκλήσεις.
7. Όπως αναφέρθηκε ήδη στο πλαίσιο της λήψης αποφάσεων και επιλογών, η κριτική σκέψη αναγνωρίζει ότι η επίλυση προβλημάτων είναι συχνά μια επαναληπτική διαδικασία. Εάν η αρχική λύση δεν παράγει τα επιθυμητά αποτελέσματα, οι κριτικοί στοχαστές επαναξιολογούν το πρόβλημα, συλλέγουν πρόσθετες πληροφορίες και αλλάζουν την προσέγγισή τους. Είναι έτοιμοι να προσαρμόσουν και να τροποποιήσουν τις στρατηγικές τους με βάση νέες γνώσεις ή μεταβαλλόμενες συνθήκες.
8. Η κριτική σκέψη μπορεί να ενισχυθεί μέσω της συνεργασίας και της αποτελεσματικής επικοινωνίας. Η ενασχόληση με διαφορετικές προοπτικές και η αναζήτηση συμβολής από άλλους μπορεί να εμπλουτίσει τις προσπάθειες επίλυσης προβλημάτων. Οι κριτικοί στοχαστές ακούν ενεργά, συμμετέχουν σε εποικοδομητικό διάλογο και εκφράζουν σαφώς τη συλλογιστική και τις λύσεις τους για να διευκολύνουν την κατανόηση και τη συνεργασία.

Αξίζει να έχουμε κατά νου ότι κάθε πρόβλημα είναι διαφορετικό, αλλά η λύση που παρουσιάζεται είναι όσο το δυνατόν πιο καθολική.

Με λίγα λόγια, η χρήση κριτικής σκέψης για την επίλυση προβλημάτων περιλαμβάνει τον εντοπισμό του προβλήματος, την ανάλυση, τη δημιουργία εναλλακτικών λύσεων, την αξιολόγηση και την επιλογή λύσεων, την εφαρμογή και τη δοκιμή λύσεων, τον προβληματισμό και τη μάθηση από τη διαδικασία και τη συμμετοχή στη συνεργατική επικοινωνία. Χρησιμοποιώντας δεξιότητες κριτικής σκέψης, τα άτομα

μπορούν να προσεγγίσουν τα προβλήματα με συστηματικό και λογικό τρόπο, οδηγώντας σε αποτελεσματική επίλυση προβλημάτων και καινοτόμες λύσεις.

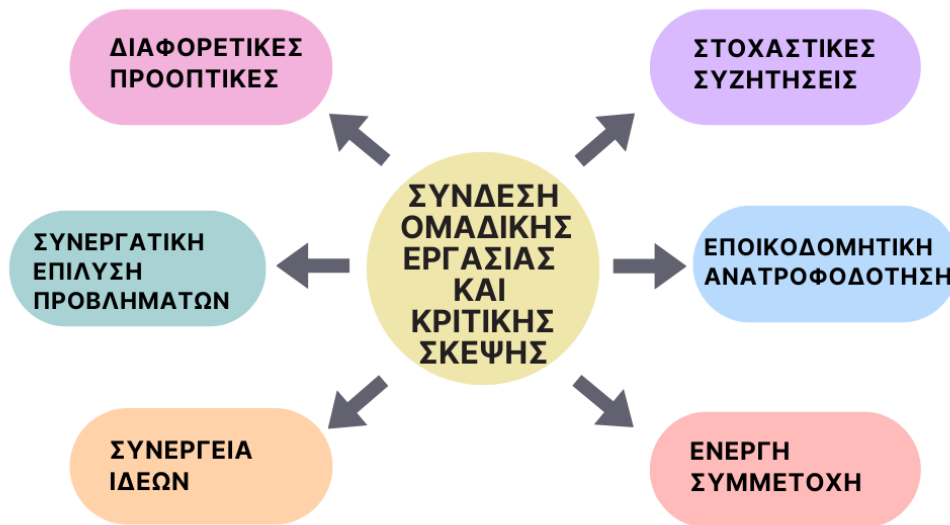

Εικόνα 5. Πηγή: https://www.freepik.com/free-ai-image/teamwork-strategy-lead-business-success-generated-by-ai_42883276.htm#query=solving%20problems&position=0&from_view=search&track=ais

ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ομαδική εργασία και η κριτική σκέψη είναι στενά συνδεδεμένες και αμοιβαία επωφελείς. Και τα δύο είναι εξαιρετικά σημαντικά για την αποτελεσματική ομαδική εργασία και την υψηλή απόδοση. Επιπλέον, η ομαδική εργασία μπορεί να έχει αντίκτυπο στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης.

Η ομαδική εργασία περιλαμβάνει συνεργασία και αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της ομάδας για την επίτευξη ενός κοινού στόχου. Σε αυτό το πλαίσιο, η κριτική σκέψη αναφέρεται στην ικανότητα ανάλυσης, αξιολόγησης και διάκρισης και στη συνέχεια διατύπωσης και λήψης ορθολογικών αποφάσεων με βάση αυτές τις αναλύσεις.

Εικόνα 6: Δημιουργήθηκε από ADES

Η ομαδική εργασία συμβάλλει στη βελτίωση της κριτικής σκέψης με διάφορους τρόπους:

- **Ποικιλομορφία των προοπτικών.** Όταν άτομα από διαφορετικά υπόβαθρα, εμπειρίες και domain εμπειρογνωμοσύνης συναντώνται σε μια ομάδα, οι μοναδικές απόψεις τους προωθούν μια πιο ολοκληρωμένη ανάλυση των προβλημάτων. Εξετάζοντας διαφορετικές προοπτικές, τα μέλη της ομάδας αμφισβητούν τις παραδοχές, αξιολογούν τα στοιχεία και διερευνούν εναλλακτικές λύσεις, διεγείροντας έτσι την κριτική σκέψη.
- **Συνεργατική επίλυση προβλημάτων.** Η ομαδική εργασία συχνά περιλαμβάνει τη συνεργασία για την επίλυση σύνθετων προβλημάτων. Μέσω της ενεργού συμμετοχής, τα μέλη της ομάδας μπορούν να ανταλλάξουν ιδέες, λύσεις ιδεών και να συμμετάσχουν σε υγιείς συζητήσεις. Αυτή η συνεργατική διαδικασία καλλιεργεί δεξιότητες κριτικής σκέψης καθώς τα άτομα αναλύουν και αξιολογούν διαφορετικές επιλογές, προβλέπουν προκλήσεις και εξετάζουν τις συνέπειες των αποφάσεών τους.
- **Συνέργεια ιδεών.** Η συνεργατική ομαδική εργασία επιτρέπει στα μέλη της ομάδας να βασιστούν στις ιδέες του άλλου, οδηγώντας σε καινοτόμες και καλά στρογγυλεμένες λύσεις. Συνθέτοντας διαφορετικές προοπτικές και αξιοποιώντας τις ατομικές δυνάμεις, τις γνωστικές προκαταλήψεις, τους περιορισμούς και τα τυφλά σημεία που εμποδίζουν την κριτική σκέψη μπορούν να ξεπεραστούν.
- **Στοχαστικές συζητήσεις.** Οι τακτικές συζητήσεις και οι προβληματισμοί μέσα σε μια ομάδα παρέχουν ευκαιρίες για την κριτική σκέψη να ευδοκιμήσει. Τα μέλη της ομάδας μπορούν να εξετάσουν την προσέγγισή τους, να εντοπίσουν τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες τους και να εξετάσουν εναλλακτικές στρατηγικές για μελλοντικές προσπάθειες. Μέσα από αυτές τις στοχαστικές συνεδρίες, οι δεξιότητες κριτικής σκέψης βελτιώνονται, επιτρέποντας στα άτομα να βελτιώσουν τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

- **Εποικοδομητική ανατροφοδότηση.** Η ομαδική εργασία παρέχει ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για τη λήψη σχολίων από συνομηλίκους. Η αξιολόγηση των ιδεών ή της εργασίας του άλλου βοηθά στη βελτίωση των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης. Η εποικοδομητική ανατροφοδότηση ενθαρρύνει τα άτομα να αμφισβητούν τις παραδοχές, να αμφισβητούν τη συλλογιστική και να βελτιώνουν τις προσεγγίσεις επίλυσης προβλημάτων. Η ενσωμάτωση της ανατροφοδότησης στη διαδικασία σκέψης επιτρέπει στα άτομα να ενισχύσουν τις ικανότητες κριτικής σκέψης τους και να αναπτύξουν μια ισχυρότερη αναλυτική νοοτροπία.
- **Ενεργός δέσμευση.** Η ενεργός συμμετοχή στην ομαδική εργασία ενισχύει την κριτική σκέψη προωθώντας τη συνεργασία, την ανάλυση και την αξιολόγηση των ιδεών. Μέσω της ενεργού συμμετοχής, τα μέλη της ομάδας ενθαρρύνονται να εκφράσουν τις απόψεις τους, να αμφισβητήσουν τις παραδοχές και να συμβάλουν σε συζητήσεις, οι οποίες διεγείρουν την κριτική σκέψη. Η συμμετοχή σε ουσιαστικές ανταλλαγές με τα μέλη της ομάδας επιτρέπει στα άτομα να αξιολογήσουν διαφορετικές προοπτικές, να εξετάσουν διαφορετικές λύσεις και να σταθμίσουν τα πλεονεκτήματα των διαφόρων επιλογών, προωθώντας μια πιο ολοκληρωμένη και στοχαστική προσέγγιση στην επίλυση προβλημάτων. Τελικά, η ενεργός συμμετοχή στην ομαδική εργασία καλλιεργεί ένα περιβάλλον που ενθαρρύνει την κριτική σκέψη και επιτρέπει στα άτομα να βελτιώσουν τις αναλυτικές τους δεξιότητες.
Η ομαδική εργασία ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή, τις διαφορετικές προοπτικές, τη συνεργατική επίλυση προβλημάτων και την εποικοδομητική ανατροφοδότηση, τα οποία συμβάλλουν στη βελτίωση των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης. Δουλεύοντας μαζί, τα άτομα μπορούν να αμφισβητήσουν τις δικές τους υποθέσεις, να εξετάσουν διαφορετικές απόψεις και να αναπτύξουν πιο ισχυρές και αποτελεσματικές προσεγγίσεις για την επίλυση προβλημάτων.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΒΟΗΘΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Η κριτική σκέψη στο πλαίσιο της δημοσιονομικής διαχείρισης αναφέρεται στην ικανότητα ανάλυσης, αξιολόγησης και ερμηνείας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών και λήψης ορθών αποφάσεων βάσει λογικής συλλογιστικής και αποδεικτικών στοιχείων. Περιλαμβάνει την εξέταση οικονομικών δεδομένων, την εξέταση διαφόρων παραγόντων και την αξιολόγηση πιθανών κινδύνων και ευκαιριών πριν από τη λήψη τεκμηριωμένων κρίσεων. Η κριτική σκέψη αποτελεί σημαντικό μέρος των επιχειρήσεων και των οικονομικών χωρίς κριτική σκέψη, μπορεί να μην είναι σε θέση να εκφράσει και να επιδείξει με σαφήνεια τις δεξιότητες και τις λύσεις που απαιτούνται από μια εταιρεία ή έναν πελάτη. Η κριτική σκέψη διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική διαχείριση, παρέχοντας στους ανθρώπους τις δεξιότητες που απαιτούνται για την ανάλυση σύνθετων οικονομικών καταστάσεων, τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και τον μετριασμό των κινδύνων.

Από τι συνίσταται η αποτελεσματική οικονομική διαχείριση χρησιμοποιώντας την κριτική σκέψη και την προβολή; Μερικά από τα πιο σημαντικά βήματα σε αυτή τη διαδικασία είναι:

- Ανάλυση χρηματοοικονομικών δεδομένων
- Αξιολόγηση οικονομικών αποφάσεων
- Ξεπερνώντας τις προκλήσεις και τα προβλήματα
- Εξέταση εναλλακτικών προοπτικών
- Συνεχής μάθηση και προσαρμοστικότητα

Στη χρηματοοικονομική διαχείριση, οι κριτικοί στοχαστές συμμετέχουν σε προσεκτική ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων, των εκθέσεων και των σχετικών δεδομένων για τον εντοπισμό τάσεων, μοτίβων και αποκλίσεων. Χρησιμοποιούν οικονομικούς δείκτες, σημεία αναφοράς και συγκρίσεις της

βιομηχανίας για να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την οικονομική υγεία ενός οργανισμού, δίνοντας σχολαστική προσοχή στις λεπτομέρειες.

Κατά τη λήψη οικονομικών αποφάσεων, οι κριτικοί στοχαστές αξιολογούν τις πιθανές συνέπειες και τα αποτελέσματα. Αξιολογούν τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις, διεξάγουν αναλύσεις κόστους-οφέλους και εξετάζουν τους σχετικούς κινδύνους και τα οφέλη των διαφόρων επιλογών. Μέσα από την κριτική αξιολόγηση των εναλλακτικών τρόπων δράσης, καθορίζουν το πιο ευνοϊκό αποτέλεσμα για τον οργανισμό.

Αντιμετωπίζοντας πολύπλοκα προβλήματα και προκλήσεις στη δημοσιονομική διαχείριση, οι κρίσιμοι στοχαστές τα διασπούν σε διαχειρίσιμα στοιχεία. Συλλέγουν σχετικά δεδομένα, εντοπίζουν πιθανές λύσεις, αξιολογούν τη σκοπιμότητα τους και επιλέγουν αποτελεσματικές στρατηγικές για την επίλυση οικονομικών ζητημάτων.

Οι κριτικοί στοχαστές στη δημοσιονομική διαχείριση εκτιμούν διαφορετικές απόψεις και προοπτικές. Προωθούν τις ανοικτές συζητήσεις και αναζητούν ενεργά τη συμβολή των ενδιαφερόμενων μερών για την επίτευξη ολοκληρωμένης κατανόησης των οικονομικών θεμάτων. Εξετάζοντας πολλαπλές προοπτικές, αποκαλύπτουν πιθανούς κινδύνους, εντοπίζουν κρυφές ευκαιρίες και λαμβάνουν καλά τεκμηριωμένες αποφάσεις.

Αναγνωρίζοντας τη δυναμική φύση των χρηματοπιστωτικών αγορών και κανονισμών, οι κριτικοί στοχαστές αναζητούν συνεχώς νέες γνώσεις και παραμένουν ενημερωμένοι για τις τάσεις της βιομηχανίας, τις αναδυόμενες τεχνολογίες και τις εξελισσόμενες οικονομικές πρακτικές. Προσαρμόζουν τις διαδικασίες σκέψης και λήψης αποφάσεων ώστε να ενσωματώνουν νέες πληροφορίες και να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Συνοπτικά, η κριτική σκέψη στη χρηματοοικονομική διαχείριση επιτρέπει την ανάλυση χρηματοοικονομικών δεδομένων, τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, τη διαχείριση κινδύνων και την αποτελεσματική επικοινωνία. Επιτρέπει στους οικονομικούς διαχειριστές (αλλά όχι μόνο) να περιηγηθούν σε σύνθετα χρηματοοικονομικά τοπία και συμβάλλει στην οικονομική επιτυχία στη ζωή τους και στις οργανώσεις τους.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΒΟΗΘΑ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η κριτική σκέψη παίζει σημαντικό ρόλο στην αποτελεσματική επικοινωνία. Αυτό βοηθά τα άτομα να αναλύσουν πληροφορίες, να αξιολογήσουν τα επιχειρήματα και να λάβουν ορθολογικές αποφάσεις. Η εφαρμογή της κριτικής σκέψης στην επικοινωνία βελτιώνει τη σαφήνεια, τη συνέπεια και την αξιοπιστία.

Η κριτική σκέψη βοηθά στη βελτίωση της επικοινωνίας. Και η καλή επικοινωνία επηρεάζει την κριτική σκέψη.

Βασικές πτυχές της κριτικής σκέψης που μπορούν να συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη επικοινωνία περιλαμβάνουν:

- Αμφισβητώντας παραδοχές
- Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων
- Αναγνώριση προκαταλήψεων
- Διερεύνηση εναλλακτικών απόψεων
- Προβληματισμός σχετικά με τις παραδοχές και τα συμπεράσματα

Η κριτική σκέψη περιλαμβάνει την αμφισβήτηση υποθέσεων. Με προκλητικές υποθέσεις, κάποιος μπορεί να αποκαλύψει προκαταλήψεις, να εντοπίσει λογικές πλάνες και να αποκτήσει μια βαθύτερη κατανόηση του θέματος. Αυτό διευκολύνει την ακριβέστερη επικοινωνία και βοηθά στην αποφυγή παραπλανητικών δηλώσεων.

Η κριτική σκέψη απαιτεί την αξιολόγηση της ποιότητας και της εγκυρότητας των αποδεικτικών στοιχείων που υποστηρίζουν έναν ισχυρισμό ή επιχείρημα. Κατά την επικοινωνία, είναι σημαντικό να παρουσιάζονται αξιόπιστα και αξιόπιστα στοιχεία για την υποστήριξη των σημείων του ατόμου. Η κριτική αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων βοηθά στην αποφυγή αβάσιμων ισχυρισμών και αυξάνει την πειστικότητα του μηνύματος.

Περιλαμβάνει επίσης την επίγνωση των προκαταλήψεων του ατόμου και την αναγνώρισή τους σε άλλους. Αναγνωρίζοντας τις προκαταλήψεις, μπορεί κανείς να αγωνιστεί για αντικειμενικότητα και ειλικρίνεια στην επικοινωνία. Αυτό βοηθά στην παρουσίαση ισορροπημένων προοπτικών, στην προώθηση του εποικοδομητικού διαλόγου και στην αποφυγή περιττών συγκρούσεων.

Ενθαρρύνει τα άτομα να εξετάσουν πολλαπλές προοπτικές και να αναζητήσουν διαφορετικές απόψεις. Όταν επικοινωνείτε, είναι σημαντικό να ακούτε τους άλλους και να κατανοείτε τις απόψεις τους. Εξετάζοντας εναλλακτικές προοπτικές, μπορεί κανείς να διευρύνει την κατανόησή τους, να συμμετάσχει σε ουσιαστικές συζητήσεις και να οικοδομήσει ισχυρότερα επιχειρήματα.

Η κριτική σκέψη περιλαμβάνει επίσης τον προβληματισμό σχετικά με τις δικές του υποθέσεις και τον έλεγχο της εγκυρότητας των συμπερασμάτων. Η λήψη χρόνου για προβληματισμό κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας επιτρέπει τη βελτίωση του μηνύματος, την αποσαφήνιση τυχόν αμφισημιών και τη διασφάλιση της συνοχής. Βοηθά επίσης στην αναγνώριση πιθανών προκαταλήψεων ή λογικών σφαλμάτων που μπορεί να επηρεάσουν την αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας.

Η κριτική σκέψη και η προβολή βελτιώνουν την επικοινωνία με την προώθηση της πνευματικής αυστηρότητας, της λογικής και της ικανότητας να αξιολογούν και να μεταφέρουν πληροφορίες αποτελεσματικά. Με την εφαρμογή δεξιοτήτων κριτικής σκέψης, τα άτομα μπορούν να γίνουν πιο αρθρωτά, πειστικά και ανοιχτόμυαλοι επικοινωνητές.

Η κριτική σκέψη δίνει έμφαση στη σαφή και ακριβή επικοινωνία. Οργανώνοντας τις σκέψεις σας, δημιουργώντας λογικά επιχειρήματα και χρησιμοποιώντας την κατάλληλη γλώσσα, μπορείτε να μεταδώσετε το μήνυμά σας αποτελεσματικά. Η σαφήνεια στην επικοινωνία μειώνει τις παρεξηγήσεις και αυξάνει τον αντίκτυπο των ιδεών σας. Η κριτική σκέψη και οι ισχυρές δεξιότητες επικοινωνίας βελτιώνουν την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων. Αυτές οι δεξιότητες σας επιτρέπουν να επικεντρωθείτε στο στόχο και να σκεφτείτε ορθολογικά.

2.4. ΑΛΛΑΓΗ ΜΥΑΛΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΝΕΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

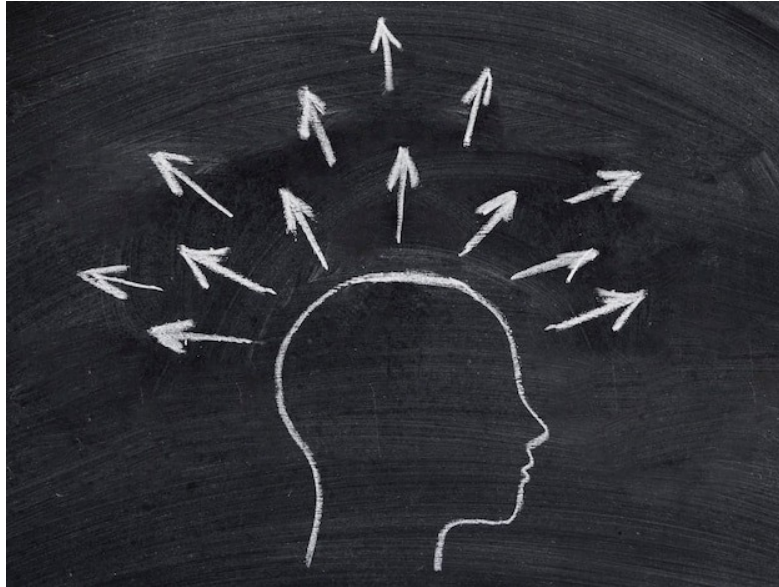
Στην εποχή των εύκολα προσβάσιμων και ταχέως διαδεδομένων πληροφοριών, η ικανότητα κριτικής γι' αυτήν γίνεται όλο και πιο σημαντική. Καθώς παρουσιάζονται νέα στοιχεία, είναι απαραίτητο να προσαρμόσουμε τη γνώμη και την προσέγγισή μας ώστε να ληφθούν υπόψη οι νέες πληροφορίες. Δεν είναι δυνατόν να είμαστε πάντα προκατειλημμένοι, καθώς αυτό διαστρεβλώνει τη σωστή αντίληψη πολλών πραγμάτων. Η κριτική σκέψη είναι μια διαδικασία που μας επιτρέπει να αναλύουμε και να αξιολογούμε τις πληροφορίες αντικειμενικά και ορθολογικά. Ως εκ τούτου, είναι μια απαραίτητη

δεξιότητα που απαιτείται για να αναλύσουμε αυτό που βλέπουμε (π.χ., στο διαδίκτυο), να εξάγουμε ορθολογικά συμπεράσματα και να είμαστε προσεκτικοί όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων εάν τα αποδεικτικά στοιχεία σε ένα δεδομένο πλαίσιο δεν είναι επαρκή.

Η κριτική σκέψη απαιτεί ευελιξία και προθυμία να αλλάξουμε τις πεποιθήσεις μας υπό το φως νέων στοιχείων. Υπάρχουν πολλά βήματα που μπορούμε να κάνουμε για να προσαρμόσουμε την κριτική μας σκέψη:

- **Εξοικείωση με νέα αποδεικτικά στοιχεία (ανάγνωση, προβολή κ.λπ.).** Αυτό περιλαμβάνει την προσεκτική εξέταση των νέων στοιχείων και την αξιολόγηση των επιπτώσεών τους στις τρέχουσες πεποιθήσεις σας. Επιδίωξη κατανόησης του πλαισίου, της αξιοπιστίας και των επιπτώσεων των πληροφοριών που παρουσιάζονται.
- **Ανάλυση των συγκεκριμένων στοιχείων.** Θα πρέπει να δώσετε μεγάλη έμφαση στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας και της ισχύος των αποδεικτικών στοιχείων. Να προσδιορίσουν αν υποστηρίζονται επαρκώς από αξιόπιστες πηγές και κατά πόσον έρχονται σε αντίθεση με άλλα αποδεδειγμένα πραγματικά περιστατικά ή αποδεικτικά στοιχεία.
- **Επαναξιολόγηση των πεποιθήσεων.** Με βάση τα νέα στοιχεία, εξετάστε τις υπάρχουσες πεποιθήσεις σας και εξετάστε αν πρέπει να προσαρμοστούν. Εξετάστε κατά πόσον τα νέα αποδεικτικά στοιχεία είναι επαρκώς επιτακτικά ώστε να δικαιολογούν αλλαγή προοπτικής. Εξετάστε εναλλακτικές εξηγήσεις που μπορεί να υπάρχουν.
- **Προσεκτική και ενδεδειγμένη εξέταση.** Είναι εξαιρετικά σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες και να λαμβάνονται υπόψη διαφορετικές απόψεις. Να είστε ενήμεροι για πιθανά ελαττώματα ή περιορισμούς στα νέα αποδεικτικά στοιχεία. Να θυμάστε ότι η κριτική σκέψη απαιτεί την εξέταση εναλλακτικών εξηγήσεων και πιθανών πλημμελειών.
- **Επικαιροποίηση της γνώμης σας με βάση όλα τα διαθέσιμα στοιχεία και πληροφορίες:** Τέλος, εάν τα νέα στοιχεία είναι πειστικά, αξιόπιστα και η ανάλυση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μια αλλαγή είναι δικαιολογημένη, να είστε προετοιμασμένοι να αλλάξετε την άποψή σας. Μην διστάσετε να ενημερώσετε τις πεποιθήσεις σας με βάση τα νέα στοιχεία και τις διαθέσιμες πληροφορίες.

Εικόνα 7. Πηγή: https://www.freepik.com/free-photo/chalkboard-drawing-head-arrows_5957155.htm#query=critical%20thinking&position=19&from_view=search&track=ais

Η αλλαγή του μυαλού κάποιου όταν παρουσιάζονται νέα στοιχεία είναι μια θεμελιώδης πτυχή της κριτικής σκέψης. Οι κριτικοί στοχαστές κατανοούν ότι οι πεποιθήσεις και οι απόψεις τους θα πρέπει να βασίζονται σε αποδείξεις, λογική και λογική ανάλυση, αντί να προσκολλώνται πεισματικά σε προκαταλήψεις.

Όταν προκύπτουν νέα στοιχεία, οι κριτικοί στοχαστές είναι ανοιχτοί στην επαναξιολόγηση των προοπτικών τους. Αξιολογούν προσεκτικά την αξιοπιστία, την αξιοπιστία και τη συνάφεια των νέων πληροφοριών. Εξετάζουν αν τα αποδεικτικά στοιχεία αμφισβητούν ή υποστηρίζουν τις υπάρχουσες πεποιθήσεις και απόψεις τους.

Οι κριτικοί στοχαστές δίνουν προτεραιότητα στην αναζήτηση της αλήθειας και της ακρίβειας έναντι των προσωπικών προκαταλήψεων ή των συναισθηματικών προσκολλήσεων στις προηγούμενες απόψεις τους. Είναι πρόθυμοι να παραδεχτούν τότε έκαναν λάθος ή δεν είχαν πλήρη πληροφόρηση, καθώς εκτιμούν την πνευματική ακεραιότητα και ανάπτυξη.

Η αλλαγή του μυαλού κάποιου με βάση νέα στοιχεία δεν θεωρείται ως αδυναμία, αλλά ως δύναμη στην κριτική σκέψη. Επιδεικνύει πνευματική ευελιξία, δέσμευση σε τεκμηριωμένο συλλογισμό και προθυμία να βελτιώσει την κατανόηση ενός υποκειμένου. Με το να είναι ανοιχτοί στην αλλαγή του μυαλού τους, οι κριτικοί στοχαστές συνεχώς βελτιώνουν τις γνώσεις τους, λαμβάνουν πιο τεκμηριωμένες αποφάσεις και προωθούν την πνευματική ανάπτυξη.

Μεταξύ των θετικών πτυχών της αλλαγής του νου με βάση νέα στοιχεία, μπορούμε να συμπεριλάβουμε την **πνευματική ανάπτυξη**, τη μεγαλύτερη **ορθολογικότητα** και **αντικειμενικότητα**, την **προσαρμοστικότητα** και την **καλύτερη λήψη αποφάσεων**.

Παρά τα οφέλη αυτά, μπορεί να υπάρχουν πιθανά αρνητικά που σχετίζονται με την αλλαγή του νου πολύ συχνά ή την αλλαγή του νου χωρίς επαρκή αποδεικτικά στοιχεία. Αυτές οι αρνητικές πτυχές περιλαμβάνουν κυρίως την **ασυνέπεια**, την **έλλειψη δέουσας πεποίθησης**, τη λεγόμενη **προκατάληψη επιβεβαίωσης** (την τάση αναζήτησης και προτίμησης πληροφοριών που υποστηρίζουν τις προϋπάρχουσες πεποιθήσεις μας⁴) και την **κοινωνική πίεση**.

⁴Πηγή: <https://www.scribbr.com/research-bias/confirmation-bias/>

Για να συνοψίσουμε, η αλλαγή του μυαλού κάποιου όταν παρουσιάζεται με νέα στοιχεία είναι μια συνολική θετική πτυχή της κριτικής σκέψης. Προωθεί την πνευματική ανάπτυξη, την ορθολογικότητα και την προσαρμοστικότητα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να προσεγγίσουμε νέα στοιχεία με ισορροπημένη στάση, να τα αξιολογήσουμε κριτικά και να αποφύγουμε να υποκύψουμε σε προκαταλήψεις επιβεβαίωσης ή υπερβολική απόρριψη χωρίς επαρκή αιτιολόγηση.

Οι δεξιότητες κριτικής σκέψης αναπτύσσονται με την πάροδο του χρόνου, αλλά με λίγη προσπάθεια και υπομονή θα είστε σε θέση να εφαρμόσετε αντικειμενικές και αναλυτικές διαδικασίες σκέψης σε όλες τις καταστάσεις. Η κριτική σκέψη είναι μία από τις πολλές μαλακές δεξιότητες που διαθέτουν τα αποτελεσματικά μέλη της ομάδας, τα διευθυντικά στελέχη και οι εργαζόμενοι. Είναι χρήσιμο σε καθημερινή βάση και σας επιτρέπει να κοιτάξετε λίγο διαφορετικά από τους άλλους σε όλα τα είδη των πτυχών που είστε σε θέση να υποβάλλετε στη δική σας ανάλυση.

3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Εδώ παρουσιάζουμε πρόσθετους πόρους που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να εμβαθύνετε τις γνώσεις σας σχετικά με την ενότητα:

- 11 οφέλη της κριτικής σκέψης που βελτιώνουν γρήγορα τη ζωή σας — <https://www.magneticmemorymethod.com/benefits-of-critical-thinking/>
- Κριτική σκέψη — Κριτική σκέψη στην επικοινωνία — <https://youtu.be/mnbYd3eexdQ>
- Κριτική σκέψη και εκπαίδευση ενηλίκων: Ένα εννοιολογικό μοντέλο για την ανάπτυξη κριτικής σκέψης σε ενήλικες εκπαιδευόμενους — https://www.researchgate.net/publication/240528387_Critical_thinking_and_adult_education_A_conceptual_model_for_developing_critical_thinking_in_adult_learners
- Δεξιότητες κριτικής σκέψης — <https://www.skillsyouneed.com/learn/critical-thinking.html>
- Κριτική προβολή — https://www.researchgate.net/publication/306080494_Critical_Viewing
- Γιατί είναι σημαντική η κριτική σκέψη; Οδηγός επιβίωσης — <https://www.uopeople.edu/blog/why-is-critical-thinking-important/>
- Γιατί πρέπει να μάθουμε κριτική σκέψη; — <https://youtu.be/Bo2Up1-rlls>

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Choudhuri, Aveek Pal. (v.δ.). «Γιατί η επικοινωνία και η κριτική σκέψη είναι οι πιο βασικές δεξιότητες του 21ου αιώνα». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.thehighereducationreview.com/news/why-communication-and-critical-thinking-are-the-most-essential-21st-century-skills-nid-1349.html>

2. Ντόλι, η Άλισον. (2022). «Κρίσιμος Ορισμός Σκέψης, Δεξιότητες και Παραδείγματα». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.thoughtco.com/critical-thinking-definition-with-examples-2063745>
3. Facione, Peter. (2015). «Κρίσιμη σκέψη: Τι είναι και γιατί μετράει». Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.researchgate.net/publication/251303244_Critical_Thinking_What_It_Is_and_Why_It_Counts
4. Η Μαρία. (ν.δ.). «Η έννοια της κριτικής σκέψης». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://learnfromblogs.com/concept-of-critical-thinking>
5. Νικολοπούλου, Κασιανή. (2022). «Τι είναι η προκατάληψη επιβεβαίωσης; | ορισμός & παραδείγματα». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.scribbr.com/research-bias/confirmation-bias/>
6. Novak, David R. (2020). «Κρίσιμη σκέψη και επικοινωνία». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://communicate.substack.com/p/critical-thinking-and-communication>
7. Σύμβουλοι Διαχείρισης Επιδόσεων. (ν.δ.). «Τι είναι η κριτική σκέψη και γιατί είναι πολύτιμη στο χώρο εργασίας;» Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://pmctraining.com/site/resources-2/what-is-critical-thinking-and-why-is-it-valuable-in-the-workplace/>
8. Ράιαν, ο Έογκαν. (2022). «Ποια είναι η κριτική σκέψη; | ορισμός & παραδείγματα». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.scribbr.com/working-with-sources/critical-thinking/>
9. Σινγκ, Μανπρίτ. (2021). «8 χαρακτηριστικά της κριτικής σκέψης». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://numberdyslexia.com/8-characteristics-of-critical-thinking/>
10. Δεξιότητες που χρειάζεστε. (ν.δ.). «Κρίσιμες δεξιότητες σκέψης». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.skillsyouneed.com/learn/critical-thinking.html>
11. Το Ινστιτούτο Μαύρων Προβατοειδών. (2023). «9 οφέλη της κριτικής σκέψης εξηγούνται». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.theblacksheep.community/benefits-of-critical-thinking/>
12. Υπουργείο Εργασίας των ΗΠΑ. (ν.δ.). «Επιλύσεις προβλημάτων και κριτική σκέψη». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.dol.gov/sites/dolgov/files/odep/topics/youth/softskills/problem.pdf>

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Κριτική σκέψη — πώς να βελτιώσετε τις δεξιότητές σας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ο στόχος αυτής της ενότητας είναι να σας παρακινήσει να αναβαθμίσετε τις ικανότητες και να αυξήσετε τις δεξιότητες κριτικής σκέψης σας με τρόπο που σας επιτρέπει να κατανοήσετε και να ερμηνεύσετε τις ληφθείσες πληροφορίες.

Η ανάγκη για αυτή την προσωπική εξέλιξη προέρχεται από την αυξανόμενη αύξηση της παραπληροφόρησης και της διάδοσης ψευδών ειδήσεων που αποσκοπούν στην παραπλάνηση του κοινού. Η κυκλοφορία ψευδών πληροφοριών επηρεάζει αρνητικά την κοινή γνώμη και, ως εκ τούτου, μπορεί να αποτελέσει απειλή για την κοινωνία και τις δημοκρατικές αρχές. Ενώ αυτά τα είδη αφηγήσεων συνεχίζουν να διαχέονται γύρω από διάφορα μέσα ενημέρωσης, όπως η τηλεόραση, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το διαδίκτυο (σε γενικές γραμμές), είναι σημαντικό οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν αυτές τις πλατφόρμες να γνωρίζουν πώς να προσδιορίσουν αν αυτές οι πληροφορίες είναι αληθείς ή όχι. Αυτή η ικανότητα περιλαμβάνει την κατανόηση και τη σκέψη με κριτικό τρόπο, την αμφισβήτηση των δηλώσεων που μας παρουσιάζονται και την ικανότητα να αναζητούμε τα σωστά γεγονότα και να μην μοιραζόμαστε λανθασμένα νέα.

Η κριτική σκέψη είναι μια ιδιαίτερα σχετική ικανότητα στο σημερινό πλαίσιο, όπου βοηθάμε σε μια τεράστια και ταχεία εξέλιξη των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, όπου μπορούμε να είμαστε καθημερινά εκτεθειμένοι σε αυτές και άλλες αφηγήσεις. Ως εκ τούτου, είναι ο στόχος αυτής της ενότητας να μεταδώσει χρήσιμες στρατηγικές για να χωρέσει τον εαυτό σας. Η ενότητα παρέχει μαθησιακό περιεχόμενο και πρακτικές δραστηριότητες για μια αποτελεσματική κατανόηση.

1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Μέχρι το τέλος της παρούσας ενότητας, θα είστε ικανοί να:

- Προσδιορίσετε το επίπεδο κριτικής σκέψης σας.
- Αναγνωρίσετε τις ανάγκες σας για αυτο-ανάπτυξη.
- Αναγνωρίσετε τις ικανότητές σας να αμφισβητήσετε τις δηλώσεις σας.
- Ερμηνεύσετε τις πληροφορίες με κριτικό τρόπο.
- Έχετε πρόσβαση, συγκέντρωση και κατανόηση σχετικών στρατηγικών και τεχνικών για να αναβαθμίσετε τον εαυτό σας και τους άλλους.

2. ΑΣΚΗΣΗ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ — ΕΙΣΤΕ ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ;

Παρακολουθώντας την τελευταία ενότητα, που παρέχει μια σαφή άποψη για τις έννοιες της κριτικής σκέψης, εδώ παρουσιάζεται μια σύντομη αυτοάσκηση που σας επιτρέπει να έχετε μια αίσθηση του επιπέδου σας σε ορισμένες ικανότητες που σχετίζονται με την κριτική σκέψη. Η άσκηση είναι μια προσαρμογή μιας γνωστής δοκιμασίας αξιολόγησης δεξιοτήτων — της αξιολόγησης της κριτικής σκέψης

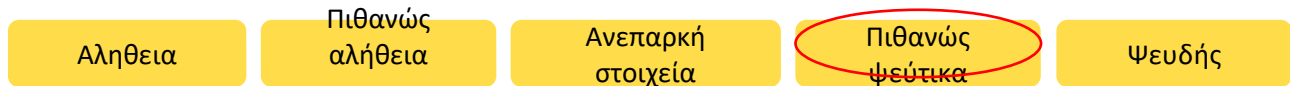
Watson-Glaser. Αυτή η έκδοση⁵ αποτελείται από ένα σύνολο 5 λογικών ερωτήσεων με διαφορετικούς τύπους απαντήσεων. Κάθε ερώτηση αντιστοιχεί σε μια ικανότητα κριτικής σκέψης. Ο στόχος είναι να απαντήσετε και να προβληματιστείτε στο τέλος σχετικά με τις δεξιότητες που μόλις χρησιμοποιήσατε στη διαδικασία.¹

Ερώτηση #1 | Συμπέρασμα

Από το ακόλουθο απόσπασμα, γράφτηκε μια προτεινόμενη ερμηνεία. Δηλώστε τις σκέψεις σας σχετικά με την αλήθεια της ερμηνείας με βάση αυτό που ισχυρίζεται το απόσπασμα.

Δίοδος: 50 άτομα πήραν συνέντευξη για μια κενή θέση εργασίας. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων με τους συνεντευξιζόμενους, η εθελοντική εργασία ήταν το πιο συζητημένο στοιχείο, διότι οι εταιρείες σήμερα βρίσκουν μεγάλη σημασία να καλύψουν οποιαδήποτε θέση.

Προτεινόμενη ερμηνεία: Η εταιρεία δεν έχει βρει τον κατάλληλο υποψήφιο, επειδή όλοι οι ερωτώμενοι έχουν εμπειρία στην εθελοντική εργασία.

Ερώτηση #2 | Αναγνώριση υποθέσεων

Ο στόχος εδώ είναι να εξακριβωθεί αν η προτεινόμενη παραδοχή μπορεί να τεκμαίρεται από την ακόλουθη δήλωση.

Δήλωση: Η έλλειψη ορισμένων ειδών παντοπωλείου στο σούπερ μάρκετ σημαίνει ότι δεν έφτασαν στο κατάστημα.

Προτεινόμενη υπόθεση: Απρόβλεπτες περιστάσεις μπορούν να καθορίσουν την προμήθεια αγαθών σε καταστήματα λιανικής πώλησης.

Ερώτηση #3 | Αφαίρεση

Ο στόχος της άσκησης του να επαληθεύσει αν το προβαλλόμενο πιθανό συμπέρασμα ακολουθεί την ακόλουθη δήλωση.

Δήλωση: Οι περισσότεροι άνθρωποι που προσπαθούν να ενσωματώσουν την αγορά εργασίας αναζητούν κενές θέσεις που σχετίζονται με domain της κατάρτισής τους. Ωστόσο, είναι σημαντικό οι άνθρωποι να αναζητούν και τους domain που τους ενδιαφέρουν.

Πιθανό συμπέρασμα: Μερικοί άνθρωποι αναζητούν κενές θέσεις εργασίας σε περιοχές που τους ενδιαφέρουν.

⁵ Προσαρμόστηκε από δείγμα δοκιμής WGCTA από το JobTestPrep.

Ερώτηση #4 | Διερμηνεία

Από την ακόλουθη δήλωση, επαληθεύστε αν το πιθανό συμπέρασμα που επίσης παρουσιάζεται προκύπτει πέραν κάθε εύλογης αμφιβολίας.

Δήλωση: Ο Ιωάννης είναι ο πιο πολυγλωσσικός άνθρωπος της πόλης του, μιλώντας 10 ξένες γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων των ρουμανικών, πολωνικών, ελληνικών, τουρκικών, ισπανικών, ιταλικών και πορτογαλικών.

Πιθανό συμπέρασμα: Αν ο Τζον γνωρίσει έναν Ισπανό, θα μπορούσε να συνομιλήσει μαζί του.

Ερώτηση #5 | Αξιολόγηση επιχειρημάτων

Σχετικά με το ακόλουθο ερώτημα, αξιολογήστε αν το επιχειρήμα είναι ισχυρό ή αδύναμο, έχοντας κατά νου ότι το επιχειρήμα πρέπει να θεωρηθεί αληθές. Σημειώστε ότι ένα ισχυρό επιχειρήμα ορίζεται ως σχετικό και σημαντικό.

Ερώτηση: Θα πρέπει οι αεροπορικές εταιρείες να κάνουν έκπτωση στα αεροπορικά εισιτήρια που αγοράστηκαν την τελευταία στιγμή;

Επιχείρημα: Ναι. Δεδομένου ότι μπορεί να παρακινήσει τους ανθρώπους να αγοράσουν ένα εισιτήριο, να

Ακολουθεί το συμπέρασμα

Το συμπέρασμα δεν ακολουθεί

γεμίσουν το αεροπλάνο και να αποφύγουν περισσότερη ατμοσφαιρική ρύπανση λόγω της λειτουργίας του αεροσκάφους.

Ισχυρό επιχειρήμα

Αδύναμη επιχειρηματολογία

3. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ

Το παρόν κεφάλαιο έχει ως στόχο να σας παρέχει ένα σύνολο πόρων, υλικών, πληροφοριών και θεωρητικών πλαισίων που είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη και τη βελτίωση του δικού σας συνόλου δεξιοτήτων κριτικής σκέψης.

Όπως φαίνεται σε προηγούμενες ενότητες και σε όλο το παρόν εγχειρίδιο, η κριτική σκέψη είναι ένα εργαλείο προστιθέμενης αξίας και κυρίως σχετικό με διάφορες καταστάσεις της καθημερινής μας ζωής. Η κατοχή δεξιοτήτων όπως η επίλυση προβλημάτων, οι ικανότητες ανάλυσης ή η δημιουργικότητα και η τεχνογνωσία να τις χρησιμοποιούμε και να τις εφαρμόζουμε όταν θεωρούμε σημαντικές, μπορούν να

επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο ενημερωνόμαστε, τη στάση μας όταν συμμετέχουμε στην κοινωνία και το ταξίδι διά βίου μάθησης.

3.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

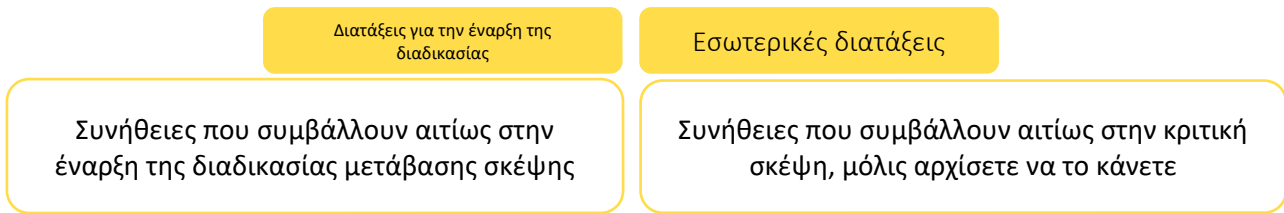
Σε αυτή την ενότητα, με την εισαγωγή σας στο θέμα του πώς μπορείτε να βελτιώσετε τις δεξιότητες κριτικής σκέψης σας, σκοπεύουμε να σας παρέχουμε μια άποψη των νοητικών εργαλείων που μπορούν να βοηθήσουν στη διαδικασία.

Αυτά είναι που οι εκπαιδευτικοί ερευνητές ορίζουν ως διαθέσεις. Ως διανοητικά, συμβάλλουν στην

Η κριτική σκέψη είναι «η διανοητικά πειθαρχημένη διαδικασία της ενεργητικής και επιδέξια σύλληψης, εφαρμογής, ανάλυσης, σύνθεσης ή/και αξιολόγησης των πληροφοριών που συλλέγονται ή παράγονται από την παρατήρηση, την εμπειρία, τον προβληματισμό, τη συλλογιστική ή την επικοινωνία, ως οδηγό για την πίστη και τη δράση» — Robert Ennis, 2015⁴

ενίσχυση των δυνατοτήτων σκέψης σας, ρυθμίζοντας την ετοιμότητά σας και το πόσο ανοιχτός είστε να ξεκινήσετε ή να αναπτύξετε τον κριτικό τρόπο σκέψης σας. Με αυτόν τον τρόπο, σημειώστε ότι είναι σημαντικό να έχετε αυτές τις τάσεις για τη διαδικασία εκμάθησης κριτικής σκέψης, αν και μπορείτε επίσης να αφιερώσετε το χρόνο σας για να αναπτύξετε τον εαυτό σας σε αυτό το θέμα.

Υπάρχουν δύο τύποι νοητικών διατάξεων²:

Open-mindedness

Παρόλο που και οι δύο αυτοί τύποι διάθεσης μπορούν να βοηθήσουν σε οποιαδήποτε φάση της κριτικής σκέψης, ορισμένοι συγγραφείς προσδιορίζουν τα ακόλουθα στοιχεία ως σημαντικά για τη διαδικασία:

 Προσοχή	Σκέψη ενός θέματος, λαμβάνοντας υπόψη όλη την πολυπλοκότητά του και	 Συνήθεια έρευνας	Να έχουν την πρωτοβουλία να ασχοληθούν με την έρευνα με κίνητρο και
 Αυτοπεποίθηση	Να έχουμε βεβαιότητα για τις ικανότητές μας να ερμηνεύουμε κριτικά και να	 Κουράγιο	Να έχετε την προθυμία να σκέφτεστε για τον εαυτό σας χωρίς φόβο.
 Ανοιχτή σκέψη	Να είστε πρόθυμοι να εξετάσετε ένα θέμα και να εξετάσετε ερωτήματα χωρίς προηγούμενη θέση.	 Προθυμία αναστολής της κρίσης	Κριτική σκέψη για εναλλακτικές λύσεις χωρίς πρόωρο κλείσιμο του
 Εμπιστοσύνη στη λογική	Εμπιστοσύνη στη διαδικασία της λογικής σκέψης, η οποία απαιτεί επίσης διαίσθηση,		Να είστε διανοητικά προσανατολισμένοι να ξεπερνάτε τις αρχικές προκαταλήψεις και να αναζητάτε εναλλακτικές λύσεις με βάση τα στοιχεία.

Η ανάπτυξη μιας νοοτροπίας στην προετοιμασία για τη διαδικασία της κριτικής σκέψης περιλαμβάνει επίσης την κατανόηση των διαφορών μεταξύ του τύπου σκέψης που στοχεύουμε να επιτύχουμε και της δικής μας διαδικασίας σκέψης. Οι δεξιότητες κριτικής σκέψης περιλαμβάνουν, όπως ακολουθεί τη λογική του ηλεκτρονικού βιβλίου MCRE, τη σύνδεση των σημείων³:

- με τις γνώσεις που παρέχονται από την εμπειρία: σημαίνει να αναπτύξουμε και να προσαρμόσουμε τις πεποιθήσεις και τις απόψεις μας στην αφομοίωση των πραγματικών στοιχείων που βασίζονται σε αυτό που βιώνουμε.
- με αφηρημένη σκέψη: βάζοντας το παζλ μαζί γύρω από διαφορετικά σενάρια και δυνατότητες, όπου κάποιος συναντά τη συγκεκριμένη πραγματικότητα των γεγονότων.

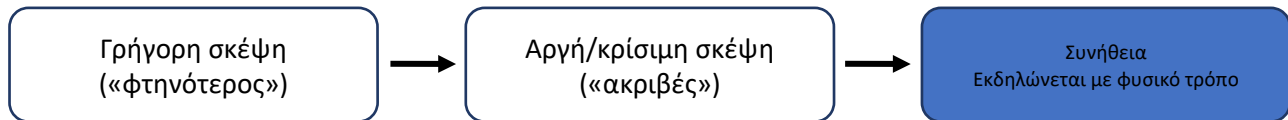
Από την άποψη της θεωρίας για το πώς αυτές οι δεξιότητες μπορούν να βελτιωθούν, η παρούσα ενότητα επικεντρώνεται στο χαρακτηρισμό αυτής της διαδρομής δεξιοτήτων ως ιεραρχίας της μάθησης, όπου κάποιος θα πρέπει να μάθει ένα σύνολο βασικών δεξιοτήτων πριν προχωρήσει σε πιο προχωρημένο ή υψηλότερο σχηματισμό δεξιοτήτων. Το προτεινόμενο μοντέλο³ υποθέτει ότι αυτή η εξέλιξη είναι μια διαδικασία που μπορεί να ενσωματωθεί και τελικά να γίνει μέρος της ρουτίνας σκέψης μας, χωρίς να χρειάζεται να ξεκινήσει ολόκληρη η διαδικασία κατά την εκτέλεση ορισμένων δραστηριοτήτων που το

Σχήμα 6: Προσαρμόστηκε και αναπτύχθηκε από την E & D με βάση το περιεχόμενο του David Hitchcock (2018)

απαιτούν, όπως η αυτο-αποσαφήνιση εάν ένα άρθρο ειδήσεων είναι «ψευδείς ειδήσεις» ή παραπληροφόρηση.

Ο κατάλογος αναφέρει ότι η βελτίωση των δεξιοτήτων, δηλαδή των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης, προκύπτει όχι από την έλλειψη κάποιου πόρου ή κάτι, αλλά από την επιθυμία να αναπτύξουμε τον εαυτό μας ως άτομο και σε πολλά πλαίσια της ζωής μας, όπως η κοινωνία, η εργασία, το σχολείο και άλλοι.

Ως ανθρώπινη τάση, ο νους εφαρμόζει μια προσέγγιση «γρήγορης σκέψης» όταν αντιμετωπίζει πληροφορίες, παρατηρήσεις ή εμπειρίες λόγω του γεγονότος ότι δαπανάται λιγότερος χρόνος στη διαδικασία σκέψης, καθιστώντας την μια πιο διανοητικά «φθηνή» λύση, σχετικά με άλλους τρόπους σκέψης, όπου κάποιος χρειάζεται να αφιερώσει περισσότερη προσπάθεια και χρόνο. Το πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι όταν ενεργοποιείται αυτός ο πολύ άμεσος, μη διακριτικός, τύπος σκέψης, τα συστηματικά σφάλματα που ονομάζονται **γνωστικές προκαταλήψεις** εμφανίζονται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, γεγονός που οδηγεί σε εσφαλμένη και εσφαλμένη λογική.

Ως εκ τούτου, αν και η ανάπτυξη μιας κριτικής σκέψης μπορεί να είναι μια βραδύτερη διαδικασία, πιο «κόστος» από την άποψη του χρόνου και της προσπάθειας που εφαρμόζεται, είναι μια λύση για την ενσωμάτωση μιας αμφισβήτησης και κριτικής προοπτικής στις συνήθειες της σκέψης μας, η οποία τελικά θα μειώσει το «κόστος» της κριτικής σκέψης.

Με αυτή την έννοια, παρέχουμε ένα σημείο εκκίνησης για να καθορίσουμε τι μπορείτε να περιμένετε να μάθετε στο τέλος του ηλεκτρονικού βιβλίου MCRE, σχετικά με τις στάσεις, τις συμπεριφορές και τις δεξιότητες που είναι κατάλληλες για μια προσέγγιση κριτικής σκέψης.

Οι παρακάτω δηλώσεις αποκαλύπτουν δεξιότητες κριτικής σκέψης. Αν και σκοπός τους είναι να έχουν ένα σημείο εκκίνησης για το θέμα της εξερεύνησης της ανάπτυξης δεξιοτήτων, μπορείτε να το χρησιμοποιήσετε ως άσκηση αυτοαξιολόγησης για να κατανοήσετε την οπτική σας σχετικά με τις περιγραφόμενες ενέργειες, καθώς και τη συχνότητα με την οποία τις χρησιμοποιείτε, σε όλο το E-BOOK.

ht

< Σημειώσεις

Δράσεις κριτικής σκέψης

- Ψάχνω για αποδείξεις πριν πιστέψω στις δηλώσεις των άλλων
- Λαμβάνω υπόψη μου διαφορετικές οπτικές γωνίες ενός προβλήματος ή μιας κατάστασης
- Παρουσιάζω τα δικά μου επιχειρήματα με αυτοπεποίθηση, ακόμη και αν αντιτίθενται στις απόψεις των άλλων
- Αναζητώ ενεργά στοιχεία που μπορεί να αντιτίθενται σε αυτά που ήδη γνωρίζω και πιστεύω
- Οι απόψεις μου επηρεάζονται από αποδεικτικά στοιχεία και όχι μόνο από προσωπικές εμπειρίες και συναισθήματα
- Αν δεν είμαι σίγουρος για κάτι, θα ψάξω για να μάθω περισσότερα
- Ξέρω πώς να αναζητώ αξιόπιστες πληροφορίες για να αναπτύξω την κατανόηση ενός θέματος
- Μπορώ να βγάλω λογικά συμπεράσματα με βάση τις πληροφορίες

Σχήμα 7: Προσαρμόστηκε και αναπτύχθηκε από την E & D με βάση περιεχόμενο από το Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ

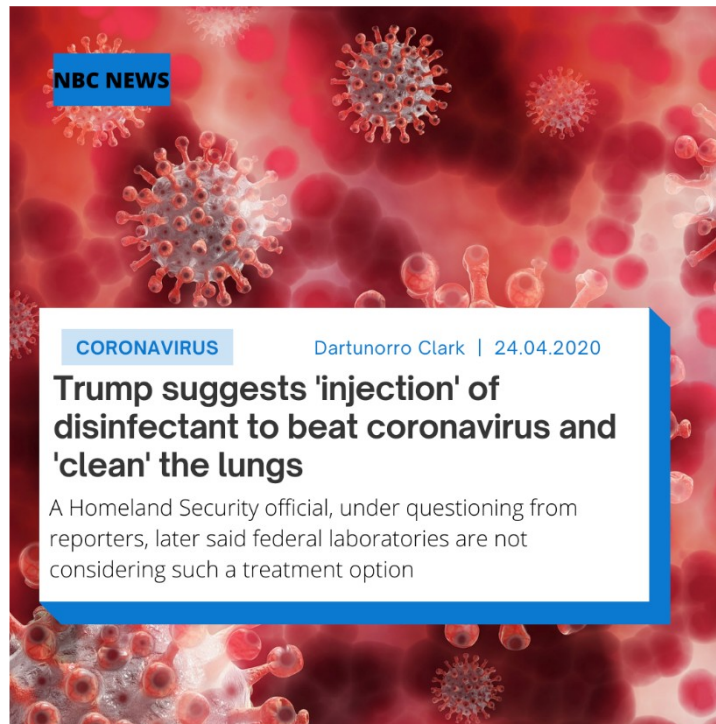
κ.λπ.) χωρίς να παίρνω αποφάσεις μόνο με τη διαίσθηση

Μετά την ανάγνωση και την ερμηνεία των δηλώσεων που παρασχέθηκαν, αυτή η ενότητα σας παρουσιάζει ένα άρθρο ειδήσεων που καλύπτει μια δήλωση του πρώην προέδρου των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ στο τηλεοπτικό δίκτυο NBC NEWS από το 2020. Ο σκοπός είναι να ερμηνεύσετε και να αποδομήσετε το κομμάτι (από τίτλο, υπότιτλο και παρεχόμενο σώμα κειμένου⁶) λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη τις δηλώσεις που παρέχονται στο πλαίσιο της εικόνας ενεργειών κρίσιμης σκέψης.

⁶ [Δελτίο ειδήσεων: Ο Τραμπ προτείνει «ένεση» απολυμαντικού για να νικήσει τον κοροναϊό και να «καθαρίσει» τους πνεύμονες](#)

[https://
design/](https://design/)

[www.canva.com/
DAFXyBNHMnA/](http://www.canva.com/DAFXyBNHMnA/)

Σχήμα8: Αναπτύχθηκε από την E & D με βάση το αναφερόμενο ειδησεογραφικό κομμάτι

[s_QJ3mo8y9ZEidqMFddv3w/edit?](https://www.canva.com/DAFXyBNHMnA/edit?utm_content=DAFXyBNHMnA&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton)

[utm_content=DAFXyBNHMnA&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton](https://www.canva.com/DAFXyBNHMnA/edit?utm_content=DAFXyBNHMnA&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton)

Από αυτή την άσκηση, μπορούν να εξεταστούν ορισμένα στοιχεία σχετικά με την κριτική και αμφισβητούμενη διαδικασία σκέψης:

- Αναζήτηση αποδεικτικών στοιχείων πριν από την πίστη σε ισχυρισμούς: εξετάστε τις πραγματικές βλάβες/κινδύνους της επαφής των χημικών προϊόντων με τον οργανισμό μας. Είναι σημαντικό να ψάξουμε για το θέμα πριν πιστέψουμε σε ισχυρισμούς που μπορούν να οδηγήσουν σε επικίνδυνες ενέργειες.
- Λαμβάνοντας υπόψη λύσεις και διαφορετικές προοπτικές: αναζητήστε αποδεδειγμένα μέσα προστασίας από την ασθένεια και εξετάζοντας τι έχουν δηλώσει οι ειδικοί σχετικά με την κατάσταση.
- Εξαγωγή συμπερασμάτων με βάση τις πληροφορίες που ερευνήθηκαν: με όλη την αναζήτηση γεγονότων και αποδεικτικών στοιχείων και μια έρευνα πολλαπλών πηγών, συνάγοντας σαφή συμπεράσματα σχετικά με την αλήθεια των πληροφοριών.

Σε αυτό το σημείο, μπορούμε να υποθέσουμε ότι η γρήγορη σκέψη οδηγεί σε λάθη στη διαδικασία σκέψης, που προκαλούνται από ελαττώματα που δεν επιτρέπουν στο μυαλό να σκεφτεί προσεκτικά και κριτικά όλες τις πτυχές ή εναλλακτικές λύσεις μιας λύσης ή ενός προβλήματος, προκαλώντας έτσι λάθη στις δηλώσεις μας.

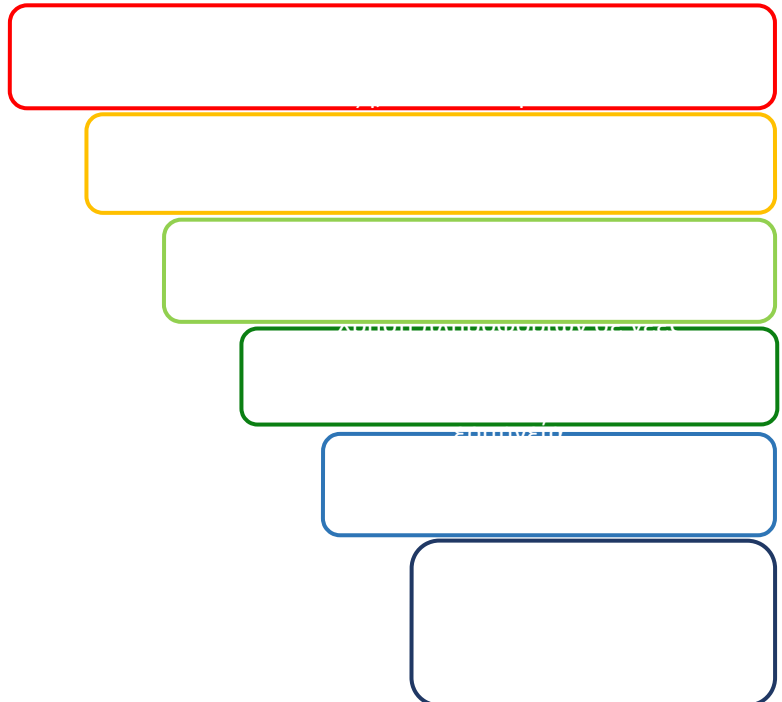
Όπως αναφέρθηκε σε όλη την ενότητα, η μάθηση για τη βελτίωση των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης δεν είναι μια άμεση διαδικασία με άμεσα αποτελέσματα, αλλά μάλλον ενσωματώνοντας χρήσιμες και σαφείς συνήθειες που μπορούν να μας κάνουν να σκεφτούμε διαφορετικά για τις ιδέες και τις πεποιθήσεις που

υποθέτουμε ως αληθινές ή ακόμα και πληροφορίες στις οποίες είμαστε εκτεθειμένοι σε καθημερινή βάση, καθώς αναπτύσσονται οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας. Αυτή η διαδικασία μάθησης δεν είναι αποκλειστική όταν πρόκειται για τη βελτίωση των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης, καθώς μπορεί να αναπτυχθεί με διάφορους τρόπους ανάλογα με το άτομο που ενδιαφέρει — τον μαθητή. Μερικοί συγγραφείς παρέχουν εξηγήσεις που ακολουθούν μια ιεραρχία της ικανότητας σκέψης, από την οποία κάποιος μπορεί να εφαρμόσει στρατηγικές μάθησης. Με αυτή την έννοια, οι δεξιότητες φαίνεται να είναι ενσωματωμένες σε μια ιεραρχική σειρά, στην οποία η εκμάθηση χαμηλής τάξης δεξιοτήτων σκέψης είναι απαραίτητη για την πρόοδο σε υψηλότερες, κρατώντας τελικά ένα πλήρες σύνολο ικανοτήτων κριτικής σκέψης.

Μια σημαντική αναφορά με αυτή την έννοια είναι η ταξινομία του Bloom⁷⁷, ως σημείο αναφοράς για τη μάθηση μέσω σαφών εκπαιδευτικών στόχων και κατηγοριοποιημένης σκέψης σύμφωνα με τη σειρά δεξιοτήτων.

Η ταξινομία του Bloom

Σχήμα 4: Προσαρμόστηκε και αναπτύχθηκε από την E & D με βάση περιεχόμενο από το Vanderbilt University Center for Teaching

χρήσιμη για τον καθορισμό μαθησιακών στόχων και την άσκηση ασκήσεων σύμφωνα με τη λογική σειρά, έτσι ώστε ο μαθητής να μπορεί να χρησιμοποιήσει δεξιότητες υψηλότερης τάξης έχοντας μια υποστηρικτική βάση ικανοτήτων. Όπως μπορείτε να δείτε από την αναπαράσταση στο Σχήμα 3, για κάθε δεξιότητα, υπάρχουν πολλά ρήματα που αντιστοιχούν σε ενέργειες που μπορούν να αναπτυχθούν ή να εκτελεστούν προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα του ατόμου. Με τη χρήση των ρημάτων, είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δραστηριότητες που εστιάζουν σε μια συγκεκριμένη εισαγωγή (όπως ένα άρθρο ειδήσεων, ένα κείμενο ή ένα βίντεο), δημιουργώντας εργασίες για το σκοπό αυτό¹⁴.

⁷ Προσαρμόστηκε από τους διαδικτυακούς πόρους από το Vanderbilt University Center for Teaching.

Για παράδειγμα, δηλώνουμε ότι εάν κάποιος θέλει να αναλύσει τη γρήγορη διάδοση ψευδών ειδήσεων τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη, ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσει διάφορα στοιχεία του θέματος, όπως τα μέσα διάδοσης, τον αντίκτυπο κοινωνικών, πολιτικών ή οικονομικών γεγονότων, ή ακόμη και την κατάσταση ευαισθητοποίησης του ευρωπαϊκού πληθυσμού προς το θέμα.

Για τον εκπαιδευτικό, η ταξινόμηση αποτελείται από ένα πλαίσιο αναφοράς που βοηθά στην ανάπτυξη ασκήσεων, στην αξιολόγηση των μαθητών στο επίπεδο τους και στην καθιέρωση αμοιβαίας ανταλλαγής γνώσεων και επίγνωσης των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης που τόσο ο εκπαιδευτικός όσο και ο εκπαιδευτικός μπορούν να κατανοήσουν και να ενεργήσουν. Ως εκ τούτου, οι ασκήσεις που περιλαμβάνουν την πλήρη ενσωμάτωση της σειράς δεξιοτήτων (μέσω της κατηγοριοποίησης των δράσεων) συμβάλλουν στη βελτίωση των κριτικών και αμφισβητούμενων δεξιοτήτων σκέψης^{7,8}.

Παράδειγμα άσκησης

Για τους εκπαιδευτικούς: Η ανάπτυξη μιας άσκησης με βάση τα καθήκοντα μπορεί να είναι χρήσιμη για τη διδασκαλία της κριτικής σκέψης, χρησιμοποιώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση εργασιών, προκειμένου να πείσουν τους μαθητές να φτάσουν σε ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Οι σχεδιασμένες εργασίες θα πρέπει να ακολουθούν τη λογική των βημάτων για την επίτευξη του στόχου, σύμφωνα με τα ρήματα που δίνονται από την ταξινόμια του Bloom.

Για φοιτητές και εκπαιδευτικούς: ένα παράδειγμα.

1. Τα αίτια και οι πιθανές λύσεις για τη διάδοση των ψευδών ειδήσεων τα τελευταία χρόνια.

- Απαριθμήστε τα αίτια της πρόσφατης διάδοσης ψευδών ειδήσεων, με βάση όσα γνωρίζετε ήδη
- Εξηγήστε τα αίτια των φαινομένων
- Να ερμηνεύει και να συνδέεται με άλλες εκδηλώσεις στην ευρωπαϊκή και την παγκόσμια κοινωνία
- Να αναλύσει τι είναι διαθέσιμο για την αντιμετώπιση του προβλήματος
- Παροχή συστάσεων για πιθανές λύσεις για την ταχεία διάδοση ψευδών ειδήσεων.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ
να θυμάστε γεγονότα, τις έννοιες και τις πηγές τους

ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ
ενσωματωμένες προσεγγίσεις σκέψης

ΕΡΕΥΝΑ
αμφισβήτηση των θεμάτων σε βάθος, ειδικά αυτών που φαίνονται προφανή

ΝΕΕΣ ΙΔΕΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ
σκέψη που ξεφεύγει από τα συνηθισμένα μέρη

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΠΩΣ ΣΚΕΦΤΕΣΑΙ
να σκέφτεσαι περί σκέψης!

2. Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο διαδίκτυο.
 - Προσδιορισμός και τοποθέτηση σε κατηγορίες των επιχειρημάτων υπέρ και κατά της εφαρμογής της διαδικτυακής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
 - Να συγκρίνει τις απόψεις και τα επιχειρήματα
 - Με βάση τα προβληθέντα επιχειρήματα, υπερασπίστε την άποψή σας
 - Συζητήστε με τους άλλους τις απόψεις σας και δικαιολογήστε τις.

Από την άλλη πλευρά, η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης είναι επίσης σημαντικό να ενσωματωθεί μέσω της αυτογνωσίας του μαθητή για τη σκέψη του. Ως εκ τούτου, ορισμένοι συγγραφείς⁹ χρησιμοποιούν το μοντέλο THINK για να βοηθήσουν τους μαθητές καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού αναβάθμισης των δεξιοτήτων τους. Ακολουθώντας αυτά τα επόμενα βήματα, μπορείτε να γνωρίζετε μια σειρά δεξιοτήτων και στάσεων που αποτελούν μέρος της προσέγγισης της κριτικής σκέψης, όταν παρατηρείτε τι μας περιβάλλει, ερμηνεύοντας τι λένε οι άλλοι ή ακόμα και αντιλαμβανόμαστε τις πληροφορίες στις οποίες είμαστε εκτεθειμένοι.

3.2 ΑΡΧΕΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Η μετάβαση της κριτικής σκέψης είναι μια ισχυρή συμβολή που μπορούμε να παρέχουμε στις συνήθειες και τις διαδικασίες σκέψης μας, προκειμένου να διευκολύνουμε τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνουμε λογικά συμπεράσματα βασισμένα σε γεγονότα και αποδείξεις και στη δική μας εμπειρία. Αρκετές μελέτες έχουν υποστηρίξει ότι η (περαιτέρω) ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης θα πρέπει να αποτελεί μέρος των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, προκειμένου να προετοιμάσουν μαθητές από όλες τις ηλικίες να αντιμετωπίσουν κ... τις κοινωνίας, που χαρακτηρίζονται εί... και της επικοινωνίας και, ως εκ τούτου, από τον όγκο των πληροφοριών που λαμβάνουμε.

Η κριτική σκέψη απαιτεί οι μαθητές να βλέπουν τους εαυτούς τους ως αυτόνομα άτομα, έτσι ώστε η καλλιέργεια δεξιοτήτων που μπορούν να ενσωματωθούν ως ανεξάρτητη συνήθεια. Για να συμβεί αυτό, πρέπει να προβλεφθούν ειδικές συνθήκες μάθησης¹⁰ για να ενδυναμώσουν τους εκπαιδευόμενους στο ταξίδι τους, όπως:

- ο την αφοσίωση στην προσέγγιση του **ανοιχτού μυαλού** για την απόκτηση και την ανάπτυξη γνώσεων·
- ο **αίσθηση αυτονομίας** σε ένα περιβάλλον σεβασμού και ευαισθησίας απέναντι στις απόψεις των άλλων·
- ο να παρακινήσουν τους μαθητές σε ένα ασφαλές πλαίσιο όπου αισθάνονται ελεύθεροι να **αναλάβουν** πρωτοβουλίες και ενεργητικές ερωτήσεις, δέσμευση και κίνδυνο, προχωρώντας πέρα από την απλή λήψη και μετάδοση πληροφοριών.
- ο κατάλληλος χρόνος, υποστήριξη και καθοδήγηση **για την ανάγκη προβληματισμού** και ανατομής·
- ο την υποστήριξη ενός εκπαιδευτικού/ **διαμεσολαβητή** για να τους βοηθήσει στη διαδικασία·
- ο δημιουργία ενός **συνεργατικού** μαθησιακού περιβάλλοντος **χωρίς άγχος**, όπου οι ιδέες μπορούν να πειραματιστούν και να τεθούν σε εφαρμογή, καθώς και εναλλακτικές υποθέσεις και να προχωρήσουν σε προβλήματα επίλυσης και λήψης αποφάσεων·
- ο υποκινούν **συζητήσεις που προκαλούν σκέψη** — η σχέση μεταξύ διαλόγου και αμφισβήτησης/σκέψεως, καθώς ο αντίκτυπος που μπορεί να έχει ένα ερώτημα στη σκέψη και τη μάθηση του μαθητή είναι πολύ θετικός·
- ο να επικεντρωθεί στην «εκπαιδευτική δύναμη του ορθολογιστικού διαλόγου που επικεντρώνεται σε σημαντικά ζητήματα σε ένα κλίμα αμοιβαίας υποστήριξης και συνεργασίας» (Paul, 1984)¹⁰·
- ο έμφαση στη μάθηση μέσω **υψηλότερων γνωστικών ερωτήσεων** που οδηγούν στη διαδικασία σκέψης για την απόκτηση απάντησης, αντί για ερωτήσεις γεγονότων.
- ο έχοντας έναν διαμεσολαβητή/εκπαιδευτή που επιδεικνύει ενεργά **μεταγνωστικές συμπεριφορές**

«Οι άνθρωποι είναι καλύτερα προετοιμασμένοι να σκεφτούν για τον εαυτό τους αν μάθουν πρώτα πώς να χρησιμοποιούν τη διαδικασία της αξονικής τομογραφίας μέσω της καθοδηγούμενης πρακτικής» — Wales, Nardi, & Stager, 1993⁹

που σχετίζονται με την αυτογνωσία της γνώσης και της σκέψης, όπως ο προγραμματισμός του διαμοιρασμού, η περιγραφή στόχων και στόχων, η επίδειξη του σκοπού των πράξεών τους.

- ο **να έχεις ένα κριτικό πνεύμα!** Αυτό είναι δυνατό μέσω:
 - ✓ υιοθέτηση και χρήση δεξιοτήτων κριτικής σκέψης για τη διερεύνηση νοητικών θεμάτων και καταστάσεων·

- ✓ να σκεφτόμαστε κριτικά τη δική μας διαδικασία σκέψης, με ποιον τρόπο θα μπορούσε να βελτιωθεί.
- ✓ είναι πρόθυμοι να λάβουν μέτρα ανάλογα με την κρίσιμη διαδικασία.

Οι **12 αρχές της κριτικής σκέψης για τους ενήλικες μαθητές**¹⁰ είναι σημαντικές αναφορές για την υποστήριξη της βελτίωσης των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης στα μαθησιακά πλαίσια, ενθαρρύνοντας τόσο τον εκπαιδευόμενο όσο και τον εκπαιδευτικό να αυξήσουν τις γνώσεις και την ευαισθητοποίηση τους σχετικά με το θέμα.

1. Για να βελτιωθεί η κριτική σκέψη, το μαθησιακό περιβάλλον πρέπει να παρέχει ευκαιρίες στους ενήλικες να λαμβάνουν υπόψη διάφορες αντίθετες απόψεις, οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο τα πλεονεκτήματα όσο και τις αδυναμίες τους.
2. Οι ευκαιρίες να προβληματιστούμε, να συζητήσουμε και να αξιολογήσουμε τις πεποιθήσεις και τις ενέργειες των άλλων και των δικών μας προωθούν την κριτική σκέψη.
3. Είναι σημαντικό να αξιολογείται ένα ευρύ φάσμα εναλλακτικών λύσεων κατά τη λήψη αποφάσεων.
4. Το μαθησιακό περιβάλλον πρέπει να ενθαρρύνει τους μαθητές (ενήλικες) να εγείρουν ηθικά ερωτήματα σχετικά με τις πράξεις και τις συνέπειές τους, τους ίδιους και τους άλλους.
5. Οι συνεργατικές ερωτήσεις μεταξύ όλων των συμμετεχόντων, ειδικά στη σχέση εκπαιδευτή-εκπαιδευτή, θα πρέπει να είναι ενεργά παρούσες στην ατμόσφαιρα του μαθησιακού περιβάλλοντος.
6. Το μαθησιακό πλαίσιο πρέπει να αντικατοπτρίζει αναλυτικά ερωτήματα, όπου η σκέψη είναι απαραίτητη.
7. Η κριτική σκέψη διευκολύνεται ιδιαίτερα όταν οι μαθητές παρακινούνται και συμμετέχουν σε διερευνητικούς διαλόγους με τον εαυτό τους και τους άλλους, όπου παρέχουν εισηγήσεις, υποβάλλουν και διερευνούν ιδέες μέσω στοχαστικής σκέψης.
8. Οι ευκαιρίες για τον εντοπισμό, την εξέταση και την αμφισβήτηση υποθέσεων διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση της κριτικής σκέψης και του πνεύματος.
9. Η επίτευξη συμπερασμάτων, ερμηνειών και συμπερασμάτων με βάση την παρατήρηση και την πληροφόρηση θα πρέπει να αποτελεί στοιχείο του μαθησιακού πλαισίου, όπου οι ευκαιρίες αυτές θα πρέπει να παρέχονται στους εκπαιδευόμενους.
10. Η συζήτηση αντιφατικών απόψεων, σκέψεων ή ενεργειών υποκινεί την κριτική προσέγγιση.
11. Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να προσδιορίσουν τις επιπτώσεις των δράσεων.
12. Οι γενικεύσεις θα πρέπει να αμφισβητούνται σε μαθησιακά περιβάλλοντα για την προώθηση μιας προοπτικής αμφισβήτησης (Jones, 1989)¹⁰.

3.3 ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Σε αυτή την ενότητα σας παρέχουμε στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε από τους εκπαιδευτικούς είτε από τους ίδιους τους μαθητές που θα προωθήσουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης. Οι συγγραφείς¹⁰ προτείνουν επίσης ότι αυτές οι μέθοδοι και τα εργαλεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διαφορετικά μαθησιακά πλαίσια, όπως η εξ αποστάσεως ή η μικτή μάθηση, όχι μόνο σε κανονικά/παραδοσιακά περιβάλλοντα.

3.3.1 Κριτική ανάλυση

Αυτή η στρατηγική περιλαμβάνει έναν μεμονωμένο μαθητή, ή μικρές ομάδες σε περίπτωση πολλαπλών συμμετεχόντων, την αμφισβήτηση, την ανάλυση και την επεξεργασία κριτικών σχετικά με το προτεινόμενο υλικό, όπως ειδήσεις από ραδιοτηλεοπτικούς φορείς και τον Τύπο, που σχετίζονται με ένα συγκεκριμένο θέμα.

Παράδειγμα:

Θέμα

Δραστηριότητες

Ερωτήματα που πρέπει να εγείρονται
Ποιες είναι οι απαιτητικές ανάγκες της κοινωνίας και των τοπικών κοινωνιών μας;
Ποια κόμματα μπορούν να εκπροσωπήσουν την κοινωνία μας και τις ανάγκες της;
Ποια ζητήματα εξετάζονται επί του παρόντος; Από ποιον;
Πώς μπορούμε, ως συλλογικός, να δώσουμε σημασία σε ορισμένα θέματα;

3.3.2 Ομάδες συζήτησης

Δημιουργούνται δύο αντίπαλες ομάδες και οι μαθητές τοποθετούνται στις ομάδες. Η μία από τις ομάδες υποστηρίζει και υπερασπίζεται ένα συγκεκριμένο θέμα ή μια θέση απέναντί του και η άλλη αντιτίθεται σε αυτό. Μετά από μια γενική εισαγωγική παρουσίαση από τον διαμεσολαβητή της συνεδρίας, τα μέλη της ομάδας παρουσιάζουν αποδεικτικά στοιχεία και λογικά επιχειρήματα για την υπεράσπιση της θέσης της αντίστοιχης ομάδας. Η στρατηγική προκαλεί μεγαλύτερο αντίκτυπο εάν η υποστηριζόμενη θέση ενός μαθητή διαφέρει από τη δική του.

Παράδειγμα:

Θέμα

Αμυντική θέση
Υψηλή ικανότητα κοινής
χρήσης που οδηγεί σε
μεγαλύτερη πρόσβαση.
Συνεργατικές και
δημιουργικές προσεγγίσεις.

Αντίθετη θέση
Υψηλότερος κίνδυνος
παραπληροφόρησης και
διάδοσης ψευδών ειδήσεων.
Λιγότερη χρήση των
παραδοσιακών μέσων
 ενημέρωσης για την
 ενημέρωση.

3.3.3 Δραματοποίηση

Στρατηγική διαλόγου και δυναμικής δράσης για την υποστήριξη της ερμηνείας και της ανάλυσης καταστάσεων. Εξαρτάται από μια ολιστική και ανεπτυγμένη λεπτομερώς πλοκή. Ο συντονιστής εμφανίζει μια ενότητα ενός βίντεο, σχετικό επεισόδιο τηλεοπτικής εκπομπής ή ταινία που ασχολείται με το συγκεκριμένο θέμα που ορίζεται για την άσκηση. Μετά την οπτικοποίηση του σύντομου τμήματος, το υπόλοιπο σενάριο θεωρείται, γράφεται και δρα από μικρές ομάδες μαθητών, γύρω από τις δημιουργημένες εναλλακτικές καταλήξεις.

3.3.4 Λαβύρινθος δράσης

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες, στις οποίες συμμετέχουν δύο/τρεις συμμετέχοντες, όπου κάθε ομάδα λαμβάνει μια συγκεκριμένη δύσκολη κατάσταση (ή επεξεργάζεται τη δική της) και οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να αποφασίσουν τι θα κάνουν στη συνέχεια με βάση τις πληροφορίες. Συχνά, τους δίνονται μερικές προαιρετικές αποφάσεις, αλλά για μια πιο αποτελεσματική διαδικασία ανάπτυξης της αξονικής τομογραφίας, οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να δημιουργήσουν τις δικές τους επιλογές δράσης, προσδιορίζοντας παράλληλα τις συνέπειες που προκύπτουν για κάθε εναλλακτική λύση. Κάθε σύνολο συνεπειών είναι γραμμένο σε ένα διοικητικό συμβούλιο (ή άλλο) και η δράση που οδηγεί σε αυτές είναι γραμμένη σε μια κόλλα και τοποθετείται στην κορυφή, κρύβοντας τα γραπτά στο διοικητικό συμβούλιο. Ο συντονιστής μπορεί να παρέχει όσες συνδεδεμένες καταστάσεις χρειάζεται. Όταν ολοκληρωθούν, οι ομάδες ολοκληρώνουν και ακολουθούν το λαβύρινθο που εκπονήθηκε από άλλη ομάδα. Προσδιορίζουν εναλλακτικές ενέργειες και συνέπειες και τις συγκρίνουν με αυτό που ορίστηκε.

3.3.5 Κρίσιμο περιστατικό

Αυτή η στρατηγική περιλαμβάνει την παρουσίαση από έναν συντονιστή ενός εξαιρετικά σημαντικού μέρους μιας υποτιθέμενης κρίσιμης κατάστασης ή ζητήματος στους μαθητές, οι οποίοι πρέπει να το λύσουν. Ο συντονιστής, κρατώντας το σύνολο των πληροφοριών, τις μοιράζεται μόνο σύμφωνα με τα άμεσα ερωτήματα που θέτουν οι εκπαιδευόμενοι, οι οποίοι δεν έχουν το πλήρες περιεχόμενο. Ενώ οι λύσεις μοιράζονται, ο διαμεσολαβητής παραπέμπει σημαντικά σημεία και σχολιάζει τις απαντήσεις.

3.3.6 Σωκρατικές Ερωτήσεις

Αυτή η στρατηγική είναι μια σημαντική μέθοδος και μια αναφορά στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης, καθώς διεξάγει το είδος της σκέψης που απαιτεί πραγματική συλλογιστική σχετικά με τις καταστάσεις. Απαιτεί την υποβολή κατάλληλων ερωτήσεων, αντί εκείνων που φέρνουν το κλείσιμο της σκέψης του μαθητή με την παροχή απάντησης ναι/όχι ή με την επανάληψη των διατηρούμενων πληροφοριών. Σύμφωνα με την ταξινόμια του Bloom, αυτά τα στοιχεία μειώνουν τις δεξιότητες σκέψης και δεν απαιτούν υψηλότερη ικανότητα σκέψης. Οι Σωκρατικές ερωτήσεις, παρέχουν τη δυνατότητα εναλλασσόμενης προοπτικής και ιδεών, δίνουν νέα νοήματα στο περιεχόμενο και διερευνούν ευρύτερες εφαρμογές.

Παράδειγμα:

Η λογική της δυναμικής

- Σε περίπτωση περιορισμού της κυκλοφορίας που επιβάλλεται από απρόβλεπτες εκδηλώσεις για τη δημόσια υγεία, πώς θα μπορούσαμε να διασφαλίσουμε τη διατήρηση των διδακτικών δραστηριοτήτων;
- Μια δυνατότητα είναι η προσφυγή στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.
- Αυτή είναι μια προσέγγιση στην κατάσταση, ποιος θα ήταν ο αντίκτυπος στη μάθηση του μαθητή;

3.3.7 Δημιουργική οπτικοποίηση

Αυτή η μέθοδος επιτρέπει στον μαθητή να φανταστεί τον εαυτό του να βρίσκεται σε μια μελλοντική κατάσταση που μπορεί να βρεθεί κάποια στιγμή. Ο συντονιστής κάνει ερωτήσεις για να τους βοηθήσει να δημιουργήσουν αυτή την νοητική εικόνα και τα συνοδευτικά συναισθήματα, σημειώνοντας ότι οι μαθητές είναι σε μια χαλαρή και άνετη θέση με κλειστά μάτια.

Παράδειγμα:

Πιθανή κατάσταση

Είναι διαχειριστής ή διαχειριστής ειδησεογραφικού καναλιού

Ερωτήσεις για να κάνετε

Πώς περνάς μια κανονική μέρα; Ποιες είναι οι δραστηριότητές σου;

Πώς παρακινείτε στην αναζήτηση της αλήθειας στη δημοσιογραφία;

— Πώς ταιριάζει με τις ανάγκες του οργανισμού σου και των συναδέλφων που θέλετε να προσλάβετε;

3.3.8 Συγγραφή περιοδικών

Η μέθοδος περιλαμβάνει ένα περιοδικό ή ημερολόγιο όπου οι μαθητές καλούνται να γράψουν μεταξύ των συνεδριών δεξιοτήτων ανάπτυξης αξονικής τομογραφίας σχετικά με την παρακολούθηση και την αντανάκλαση των προσωπικών και συναφών ενεργειών και συμπεριφορών. Υπό αυτή την έννοια, η συγγραφή περιοδικών θα μπορούσε να βελτιώσει την αίσθηση ευαισθητοποίησης του εκπαιδευόμενου, μεταξύ άλλων, με την ευκαιρία να προβληματιστούν κατάλληλα για συγκεκριμένα θέματα και τις προσεγγίσεις του μαθητή προς αυτά.

3.4 ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ — ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΟΝΤΑΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ

Καθώς οι δεξιότητες κριτικής σκέψης είναι σημαντικές ικανότητες που σχετίζονται με διάφορες διαστάσεις της καθημερινής μας ζωής, όπως οι εργασιακοί σκοποί ή η συμμετοχή στην κοινωνία της γνώσης και της πληροφόρησης, παρέχει πολλά οφέλη που παίζουν σημαντικό ρόλο σε αυτές τις διαστάσεις. Σε αυτή την ενότητα, παρέχουμε τρεις αρχές ή συμβουλές που όταν ενσωματωθούν, λειτουργούν ως σημαντικές συνήθειες για να βελτιώσουν τον εαυτό τους ως ένας αποτελεσματικός στοχαστής. Υπό αυτή την έννοια, αυτές οι δεδομένες πρακτικές εξελίσσονται γύρω από μια αμφίβολη στάση απέναντι στις διαθέσιμες πληροφορίες, η οποία επιτρέπει μια διαδικασία σκέψης προσαρμοσμένη στη λογική και τη λογική, έτσι ώστε να μπορεί να διαφοροποιηθεί και να είναι ανοιχτόμυαλη.

○ **Επεκτείνετε το σετ δεξιοτήτων σας!**

Η εκμάθηση για τον εαυτό σας σε ό, τι αφορά τις δυνάμεις και τις αδυναμίες σας σχετικά με τις δεξιότητες, τις ικανότητες, τις διαθέσεις και τη γνώση μπορεί να σας δώσει μια αντίληψη για τα εργαλεία που μπορείτε να αναπτύξετε και να ενδιαφέρεστε, ώστε να μπορείτε να εκτελείτε πιο αποτελεσματικά στην καθημερινή σας ζωή. Επίσης, μαθαίνοντας για τις προκαταλήψεις και τις δικές σας προοπτικές και προκαταλήψεις/προκαταλήψεις, μπορείτε να αποκτήσετε μια αντίληψη άλλων απόψεων και ερμηνειών άλλων ανθρώπων που μπορεί να έρχονται σε αντίθεση με τη δική σας. Έχοντας αυτά υπόψη θα σας βοηθήσει να αναπτύξετε και να ανοίξετε το μυαλό σας σε νέους τρόπους σκέψης, παρέχοντάς σας διαφορετικές λύσεις. Η ανάγνωση πληροφοριακών πόρων, όπως βιβλία, εφημερίδες ή άρθρα σχετικά με τις συγκεκριμένες δεξιότητες που μπορεί να θέλετε να βελτιώσετε (και διαβάζοντας για την ίδια την κριτική σκέψη) έχει μεγάλη σημασία.

○ **Πάρτε την πρωτοβουλία για την επίλυση προβλημάτων!**

Όταν αντιμετωπίζετε μια δύσκολη κατάσταση ή ένα πρόβλημα, πρώτα απ' όλα, η λήψη χρόνου για να συλλογιστείτε και να σκεφτείτε το ζήτημα είναι ιδιαίτερα σημαντική. Υποθέτοντας ότι ο χρόνος μπορεί να δαπανηθεί για τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο θέλετε να δώσετε μια λύση ή όταν αντιμετωπίζετε μια πιθανότητα να προκύψει ένα πιθανό πρόβλημα, είναι σημαντικό να εξετάσετε ορισμένα ζητήματα, όπως αυτά που γνωρίζετε γι' αυτό. τη συνάφεια του χρονοδιαγράμματος και του περιεχομένου των πληροφοριών· εξέταση άλλων προοπτικών και ερμηνειών του και πιθανών λύσεων. Αυτή η διαδικασία της λεπτομερούς επίλυσης προβλημάτων απαιτεί από εσάς να αναλύσετε τα δεδομένα και από εκεί να βάλετε στην πράξη άλλες δεξιότητες, όπως η δημιουργική σκέψη, ο σχεδιασμός και ο σχεδιασμός, καθώς και να αναλάβετε στρατηγικές όπως το brainstorming και η έρευνα για να μάθετε. Με αξιόπιστους πόρους και μια σταθερή γνώμη, η ανάληψη της πρωτοβουλίας για την επίτευξη λύσης μπορεί να δημιουργήσει καλές συνήθειες και να ενσωματώσει τη διαδικασία κριτικής σκέψης.^{14,15}

○ **Εξασκήστε το μυαλό σας!**

Η κριτική σκέψη μπορεί να βελτιωθεί με παιχνίδια λέξεων, γρίφους και άλλες διασκεδαστικές δραστηριότητες, καθώς αυτές είναι πνευματικές ασκήσεις που ενεργοποιούν μέρη του εγκεφάλου σας που κατευθύνουν την προσοχή και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Εκτός από αυτές είναι δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται από χαμηλή δυναμική του στρες που σας κάνουν να αποφύγετε άλλους που μπορεί να σας προκαλέσουν άγχος ή απογοήτευση, παράγοντες όπως η συγκέντρωση, η γνωστική ευελιξία και η χρήση αριθμών και γραμμάτων με διάφορους τρόπους ασκούν τη διανοητική ικανότητα και τον έλεγχο σας. Παραδείγματα αυτών των δραστηριοτήτων περιλαμβάνουν γρίφους λογικής, γρίφους, σκάκι, πασιέντζα και σταυρόλεξα.^{14,16}

4. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Σε αυτή την ενότητα, παρέχουμε επιπλέον πόρους που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να εμβαθύνετε τις γνώσεις που σχετίζονται με την ενότητα:

- Σχέση μεταξύ γραφής και σκέψης — [Τζόρνταν Πίτερσον — Ο καλύτερος τρόπος για να μάθετε κριτική σκέψη](#)
- Πολλαπλά εκπαιδευτικά προγράμματα πειθαρχίας και η αντίληψη της κριτικής σκέψης από τους μαθητές [της](#) — Διδασκαλία κριτικής σκέψης μέσω της εμπλοκής με την πολλαπλότητα

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. JobTestPrep (2021), «Watson Glaser Test Practice — All 5 Sections Fully Explained» (Βίντεο στο YouTube). Ζητήθηκε η γνώμη τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2022 στη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=zGenhWw-ebA>.
2. Hitchcock, David (2018), «Critical Thinking», Stanford Encyclopedia of Philosophy. Ζητήθηκε η γνώμη τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2022 στη διεύθυνση: <https://plato.stanford.edu/entries/critical-thinking/#ProcThinCrit>.
3. Κατάλογος, John A. (2021), «Enhancing Critical Thinking Skill Formation: Οι γρήγοροι στοχαστές να επιβραδυνθούν». Διαβούλευση στη διεύθυνση: <https://www.pearson.com/content/dam/one-dot-com/one-dot-com/us/en/files/Enhancing-Critical-Thinking-Skill-Formation.pdf>.
4. Dekker, Teun J. (2020), «Teaching critical thinking through engagement with multiplicity», Thinking Skills and Creativity 37. Διαβούλευση στη διεύθυνση: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1871187120301759>.
5. Cherry, Kendra (2020), «What is Cognitive Bias?». Ζητήθηκε η γνώμη του τον Οκτώβριο του 2022 στη διεύθυνση: <https://www.verywellmind.com/what-is-a-cognitive-bias-2794963>.
6. Oliveira, Sara (2022), «Πώς να αναπτύξετε τις 7 δεξιότητες της κριτικής σκέψης». Ζητήθηκε η γνώμη του τον Οκτώβριο του 2022 στη διεύθυνση: <https://www.brightconcept-consulting.com/en/blog/leadership/how-to-develop-the-7-skills-of-critical-thinking>.
7. Armstrong, Patricia (2010), «Bloom's Taxonomy», Vanderbilt University Center for Teaching. Ζητήθηκε η γνώμη του τον Οκτώβριο του 2022 στη διεύθυνση: <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/>.
8. Simplilearn (2021), «Bloom's Taxonomy In 5 Minutes | Bloom's Taxonomy Explained | What Is Bloom's Taxonomy?» | Simplilearn» (βίντεο Youtube). Ζητήθηκε η γνώμη του τον Οκτώβριο του 2022 στη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=NjOa6l4GFJA>.
9. Brunt, Barbara A. (2005), «Models, Measurement and Strategies in Developing Critical-Thinking Skills», The Journal of Continuing Education in Nursing. Διαβούλευση στη διεύθυνση: <https://www.researchgate.net/publication/7397975>.

10. Jones, Jo M. και R. Dale Safrit (1994), «Ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης σε ενήλικες εκπαιδευόμενους μέσω καινοτόμου εξ αποστάσεως μάθησης» (έγγραφο συνεδρίου). Διαβούλευση στη διεύθυνση: <https://eric.ed.gov/?id=ED373159>.
11. ICALTEFL (2021), «Action Mazes in TEFL». Ζητήθηκε η γνώμη του τον Οκτώβριο του 2022 στη διεύθυνση: https://icaltefl.com/action-mazes-in-tefl/?doing_wp_cron=1665755488.8086071014404296875000.
12. Bouygues, Helen Lee (2019), «3 απλές συνήθειες για τη βελτίωση της κριτικής σκέψης σας», Harvard Business Review. Ζητήθηκε η γνώμη του τον Οκτώβριο του 2022 στη διεύθυνση: <https://hbr.org/2019/05/3-simple-habits-to-improve-your-critical-thinking>.
13. Westbrook, Carolyn (2014), «Διδάσκοντας την κριτική σκέψη χρησιμοποιώντας την ταξινόμια του Bloom», Cambridge, World of Better Learning. Ζητήθηκε η γνώμη του τον Οκτώβριο του 2022 στη διεύθυνση: <https://www.cambridge.org/elt/blog/2014/04/18/teaching-critical-thinking-using-blooms-taxonomy/>.
14. Get Ahead by LinkedIn News (2022), «Τι είναι οι κρίσιμες δεξιότητες σκέψης και πώς να τις βελτιώσετε», LinkedIn. Ζητήθηκε η γνώμη του τον Νοέμβριο του 2022 στη διεύθυνση: <https://www.linkedin.com/pulse/what-critical-thinking-skills-how-improve-them/>.
15. Doyle, Alison (2020), «What Are Problem-Solving Skills?», The Balance. Ζητήθηκε η γνώμη του τον Ιανουάριο του 2023 στη διεύθυνση: <https://www.thebalancemoney.com/problem-solving-skills-with-examples-2063764>.
16. Tayim, Fadi M. (2022), «Wordle and Other Games a “Mental Jog” for Your Brain», Premier Health Now. Ζητήθηκε η γνώμη του τον Ιανουάριο του 2023 στη διεύθυνση: <https://www.premierhealth.com/your-health/articles/healthnow/wordle-and-other-games-a-mental-jog-for-your-brain>.

Πηγές στοιχείων:

- <https://www.flaticon.com/>.
- <https://pixabay.com/>.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Πώς να αναλύσεις τις πληροφορίες που λαμβάνεις

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Στόχος αυτής της ενότητας είναι να φέρει τον χρήστη σε επαφή με τρόπους που του επιτρέπουν να αναλύει τις πληροφορίες που λαμβάνει, ώστε να μπορεί να είναι πιο ανθεκτικός στις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση.

Άνθρωποι από όλο τον κόσμο μπορούν να έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται μπορεί να μην είναι πάντα αξιόπιστες ή ακριβείς, επειδή ο καθένας θα μπορούσε να τις έχει γράψει, παρά το γεγονός ότι έχουμε ελεύθερη πρόσβαση σε μια μεγάλη ποικιλία πηγών. Μπορείτε να βρείτε πόρους που φαίνονται κατάλληλοι, ενώ ψάχνετε για πηγές για να χρησιμοποιήσετε στις αξιολογήσεις σας. Ωστόσο, δεν πρέπει ποτέ να πιστεύετε οτιδήποτε διαβάζετε στο διαδίκτυο ή οπουδήποτε.

Πριν χρησιμοποιήσετε μια πηγή σε μια αξιολόγηση, θα πρέπει πάντα να την εξετάζετε κριτικά για να βεβαιωθείτε ότι είναι αξιόπιστη και ακριβής, προκειμένου να βεβαιωθείτε ότι τα επιχειρήματά σας υποστηρίζονται από αξιόπιστα δεδομένα.

1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Μέχρι το τέλος αυτής της ενότητας ο μαθητής θα είναι σε θέση να:

- Προσδιορίζει αξιόπιστες πηγές
- Φιλτράρει τις πληροφορίες
- Αξιολογήσει πηγές

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

2.1. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ (DOMAIN)

Αυτή η ενότητα παρέχει μια σύντομη επισκόπηση των διαφόρων τύπων ιστότοπων που βοηθούν τον χρήστη να εντοπίσει τον ιδιοκτήτη του ιστότοπου.

Στο Διαδίκτυο, κάθε ιστοσελίδα ή διεύθυνση URL έχει έναν domain ως μέρος της διεύθυνσης που προσδιορίζει τον ιδιοκτήτη της ιστοσελίδας. Ο domain μπορεί να είναι ένας γρήγορος τρόπος για να κρίνουμε την ποιότητα μιας ιστοσελίδας πριν την επισκεφθείτε. Γενικά, το.edu, το.gov και το.org είναι πιο πιθανό να έχουν πληροφορίες υψηλότερης ποιότητας από τους domain.com. Πριν ξεκινήσουμε, τι είναι το Domain Name;

2.1.1 Τι είναι το Domain Name;

Πρώτον, ένα domain name είναι ένα όνομα πόρου στο διαδίκτυο. Εντοπίζει έναν οργανισμό ή άλλη οντότητα στο Διαδίκτυο. Γενικά, ένα [domain name](#) είναι μια διεύθυνση μέσω της οποίας οι χρήστες του διαδικτύου μπορούν να έχουν πρόσβαση στον ιστότοπό σας.

2.1.2 Πώς να κατοχυρώσετε το domain σας;

Κατά τη δημιουργία μιας ιστοσελίδας, η επιλογή και η καταχώριση ενός ονόματος domain είναι συνήθως το πρώτο βήμα. Η διαδικασία κατοχύρωσης ενός domain name περιγράφεται παρακάτω.

1. **Βρείτε ένα Καταχωρητή Ονόματος domain**): Καταχωρητές ονομάτων domain όπως GoDaddy, Bluehost & Domain.com, πωλούν και διαχειρίζονται ονόματα domain.
2. **Αναζήτηση domain name**: Εδώ, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τον καταχωρητή ονομάτων domain για να αναζητήσετε ένα διαθέσιμο όνομα domain. Βεβαιωθείτε ότι έχετε ενσωματώσει σημαντικές λέξεις-κλειδιά όταν χρειάζεται.
3. **Επιλέξτε μια κατάληξη ονόματος domain**: Αφού επιλέξετε ένα όνομα domain, το επόμενο βήμα είναι να επιλέξετε μια κατάληξη. Το πιο δημοφιλές είναι το.com, αλλά άλλα κοινά περιλαμβάνουν.net και.org.
4. **Αγοράστε ένα Domain Name**: Μόλις επιλέξετε το όνομα domain και το επίθημά σας, πρέπει να το αγοράσετε μέσω του καταχωρητή domain. Αυτό που συμβαίνει συνήθως είναι ότι πληρώνετε για το domain για ένα χρόνο και στη συνέχεια πληρώνετε συνεχώς για να το ανανεώσετε.
5. **Συμπεριλάβετε την προστασία ταυτότητας domain**: Κατά την κατοχύρωση ενός ονόματος domain, πρέπει να συμπεριλάβετε πληροφορίες όπως όνομα, αριθμό τηλεφώνου, φυσική διεύθυνση και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, οι οποίες θα δημοσιοποιηθούν μόλις καταχωρηθεί το όνομα domain σας. Για να προστατεύσετε τον εαυτό σας, μπορείτε να αγοράσετε το απόρρητο domain, το οποίο θα προστατεύσει τις πληροφορίες σας από spammers ή κλέφτες ταυτότητας.

2.1.3 Τι είδους domain name και καταλήξεις υπάρχουν;

Οι domain κατηγοριοποιούνται σε τρεις τύπους domain ανωτάτου επιπέδου (TLD). Αυτό περιλαμβάνει [γενικούς domain ανωτάτου επιπέδου \(gTLD\)](#), [νέους domain ανωτάτου επιπέδου \(nTLD\)](#) και [domain ανωτάτου επιπέδου κωδικού χώρας \(ccTLD\)](#), όπου οι γενικοί domain ορίζουν τους εγγεγραμμένους οικοδεσπότες σύμφωνα με τη γενική συμπεριφορά τους, οι domain χωρών χρησιμοποιούν τη συντομογραφία χώρας δύο χαρακτήρων και οι νέοι domain καθιστούν πιο πιθανό να ευθυγραμμίσουν τον domain σας με το όνομα της εταιρείας σας.

Παρακάτω είναι οι κύριες κατηγορίες domain ανωτάτου επιπέδου που όλοι πρέπει να γνωρίζουν:

- ο **GTLDs (Generic Top-Level Domains)** — Αυτές είναι οι πιο συνηθισμένες καταλήξεις. Ονομάζονται γενικοί για ιστορικούς λόγους. Ιστορικά, η ομάδα των γενικών domain ανωτάτου επιπέδου περιελάμβαναν domain, οι οποίοι δημιουργήθηκαν κατά την πρώιμη ανάπτυξη του συστήματος ονομάτων domain, οι οποίοι χρηματοδοτούνται πλέον από καθορισμένους οργανισμούς ή οργανισμούς και περιορίζονται σε συγκεκριμένους τύπους καταχωριζομένων.

ΑΡΧΙΚΑ DOMAIN ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΗΞΗΣ DOMAIN
.com	Είναι η σύντομη μορφή του « εμπορικού » και χρησιμοποιείται συνήθως από τις επιχειρήσεις, τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τους ιστότοπους.
.net	Είναι η συντομογραφία για το δίκτυο και χρησιμοποιείται από οργανισμούς δικτύου και ιστότοπους που προωθούν τις δικές τους απόψεις ή υπηρεσίες
.org	Συντομογραφία για τον οργανισμό , κυρίως για εκείνους που είναι μη κερδοσκοπικοί. Ωστόσο, σήμερα αυτός ο domain χρησιμοποιείται επίσης από σχολεία, κοινότητες και κερδοσκοπικές επιχειρήσεις.
.gov	Συντομογραφία για την κυβέρνηση . Χρησιμοποιείται από οργανισμούς, προγράμματα, πόλεις, πολιτείες, κωμοπόλεις που συνδέονται με την κυβέρνηση.
.edu	Είναι η συντομογραφία της λέξης « εκπαίδευση » και δείχνει ότι ο ιστότοπος δημιουργήθηκε από εκπαιδευτικά ιδρύματα (σχολεία, πανεπιστήμια και βιβλιοθήκες).
.mil	Αυτός ο συγκεκριμένος domain είναι η συντομογραφία για τη λέξη στρατιωτικός . Αυτοί οι ιστότοποι μπορούν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το στρατό του Stat.
.info	Το όνομα προέρχεται από πληροφορίες
.biz	Προορίζεται για την καταχώριση domain που θα χρησιμοποιηθούν από τις επιχειρήσεις . Το όνομα είναι μια φωνητική ορθογραφία της πρώτης συλλαβής των επιχειρήσεων

Πίνακας Γενικών Κορυφαίων Domains

- **NTLD (New Top-Level Domains)** — Αυτοί είναι πιο προσαρμόσιμοι και επιτρέπουν το όνομα domain σας να είναι πιο σχετικό με τον ιστότοπό σας. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν το ταξίδι, .ninja, και .app. Είναι ένα όνομα domain προσανατολισμένο προς τα εμπορικά σήματα, τους οργανισμούς και τις υπηρεσίες.

Εικόνα 1: <https://academy.domainx.org/>

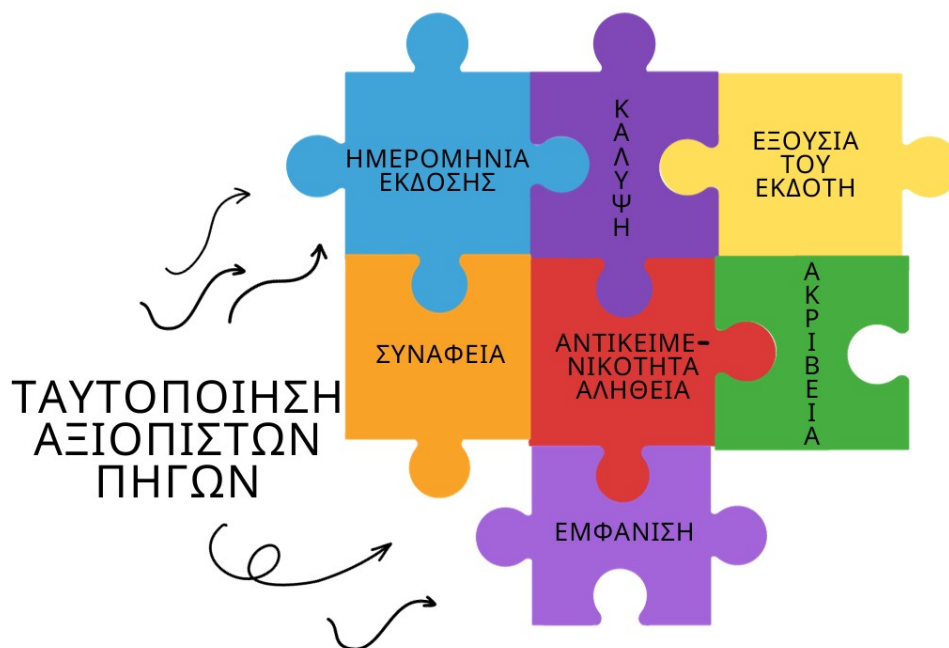
- **ccTLD (Country Code Top Level Domains)** — Αυτά είναι ειδικά για μια συγκεκριμένη χώρα

ΧΩΡΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΧΩΡΑΣ
Βέλγιο	.be
Αυστραλία	.au
Βραζιλία	.br
Κύπρος	.cy
Ηνωμένο Βασίλειο	.uk
Ιταλία	.it
Πολωνία	.pl
Πορτογαλία	.pt
Ρουμανία	.ro
Ισπανία	.es

Πίνακας παραδειγμάτων domain χωρών
(<https://www.worldstandards.eu/other/tlds/>)

2.2. ΠΩΣ ΝΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΕΤΕ ΑΞΙΟΠΙΣΤΕΣ ΠΗΓΕΣ

Αν και ο εντοπισμός μιας αξιόπιστης πηγής πληροφοριών από το Διαδίκτυο είναι ένα δύσκολο και περίπλοκο έργο, υπάρχουν μερικά κόλπα που μπορούν να σας βοηθήσουν. Παρακάτω μπορείτε να βρείτε ορισμένα χαρακτηριστικά που μπορούν εύκολα να βοηθήσουν κάποιον να αξιολογήσει αν ένας ιστότοπος είναι ένας κατάλληλος πόρος.

Εικόνα 2: Δημιουργήθηκε από Lovila

Ακρίβεια

Η ακρίβεια έχει να κάνει με την αξιοπιστία, την αλήθεια και την ορθότητα του περιεχομένου. Για να ελέγξετε την ακρίβεια ενός άρθρου, θα πρέπει να ρωτήσετε τον εαυτό σας:

- Από πού προέρχονται τα δεδομένα;
- Έχουν οι πληροφορίες μου δικαιολογητικά έγγραφα;
- Έχουν αναφερθεί ή επανεξεταστεί τα δεδομένα;
- Μπορείτε να ελέγξετε τις πληροφορίες που παρέχονται χρησιμοποιώντας περαιτέρω πηγές;
- Η γλώσσα ή ο τόνος του συγγραφέα ακούγονται ακλόνητοι και συναισθηματικοί;
- Αναφέρονται λεπτομερώς οι πηγές των πληροφοριών ώστε να μπορούν να ελεγχθούν σε άλλη πηγή;
- Υπάρχει κάποιο τυπογραφικό, γραμματικό ή άλλο σφάλμα στις πληροφορίες;

Είναι πολύ σημαντικό και σημαντικό για τον αναγνώστη να γνωρίζει αν η πηγή των πληροφοριών είναι γνωστή. Για να είμαστε πιο συγκεκριμένοι, για να γνωρίζει κάποιος την πηγή είναι απαραίτητο για ένα άρθρο ή μια πληροφορία να παρέχει τις κρίσιμες αναφορές, ακαδημαϊκή λίστα κ.λπ. Μια σελίδα χωρίς αναφορές μπορεί να είναι χρήσιμη και έχει ιδέες για ένα άτομο, ένας οργανισμός ωστόσο δεν θα θεωρηθεί ως πληροφορία.

Η γραμματική παίζει σημαντικό ρόλο, καθώς και λάθη ορθογραφίας και πληκτρολόγησης. Αν ο αναγνώστης εντοπίσει λάθη σχηματίζουν αυτόματα μια κακή εικόνα του. Ο αναγνώστης θα πρέπει να αμφισβητήσει την ακρίβεια του άρθρου.

Υπάρχουν πολλοί δείκτες που μπορούν να μας βοηθήσουν να καταλάβουμε αν μια πηγή είναι ανακριβής και αναξιόπιστη. Ιδού μερικά παραδείγματα:

- Δεν υπάρχει ημερομηνία στην ιστοσελίδα
- Υπάρχουν αόριστες γενικεύσεις
- Υπάρχουν παρωχημένες πληροφορίες που αλλάζουν συνεχώς (για παράδειγμα, η ανάγκη αναμνηστικών εμβολίων κατά της Covid-19)
- Αγνοώντας αντίθετες απόψεις για ένα θέμα

Εν κατακλείδι, η ακρίβεια είναι ένας έλεγχος που πρέπει να εκτελείται στην ιστοσελίδα και τις πληροφορίες που προσφέρει για να διασφαλιστεί ότι είναι ακριβείς, τρέχουσες, ακριβείς και διεξοδικές. Για να βρουν/γράψουν αξιόπιστες πληροφορίες, οι αναγνώστες και οι συγγραφείς πρέπει να εξετάσουν αυτά τα χαρακτηριστικά.

Αντικειμενικότητα/Αλήθεια/Αμεροληψία

Η αντικειμενικότητα ήταν η πιο κρίσιμη ποιότητα κατά τη διάδοση των πληροφοριών, είτε προφορικά είτε γραπτώς. Επειδή η αντικειμενικότητα έχει «επεξεργαστεί, τροποποιηθεί, επιτεθεί και υπερασπιστεί» από πολλά άτομα και επαγγελματίες¹, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η αντικειμενικότητα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης εξακολουθεί να αναπτύσσεται. Η αντικειμενικότητα δεν υπάρχει έξω από το χώρο και το χρόνο.

Η πρώτη σκέψη του καθενός όταν συζητά την αντικειμενικότητα είναι η **ιδέα της αλήθειας**. Για να το θέσουμε διαφορετικά, συχνά βρίσκουμε τον εαυτό μας να ρωτάει, «Είναι αυτό το άρθρο που μου λέει την αλήθεια για...;» Η αλήθεια, από την άλλη πλευρά, είναι μια γνώση που αναπτύχθηκε με βάση τη σκέψη και την πραγματικότητα. Ως εκ τούτου, ο συντάκτης ενός άρθρου ή μιας πληροφορίας θα πρέπει να είναι αντικειμενικός και απαλλαγμένος από προκαταλήψεις κατά τη διάδοση των πληροφοριών· διαφορετικά, ο συγγραφέας δεν παρουσιάζει την αλήθεια. Το ερώτημα που τίθεται είναι πώς θα καταλάβαινες **αν ο συγγραφέας ήταν προκατειλημμένος ή όχι**; Η απάντηση είναι ότι ένας συγγραφέας που είναι

υποκειμενικός και λέει τις προσωπικές του σκέψεις και απόψεις χρησιμοποιεί ένα συγκεκριμένο τόνο και έχει συναισθηματική γραφή. Σε μια αξιόπιστη ιστοσελίδα ο τόνος του συγγραφέα θα ήταν ήρεμος και λογικός, ενώ οι πληροφορίες πρόκειται να γραφτούν με ισορροπία και αρμονική σειρά.

Επιπλέον, όταν μιλάμε για αντικειμενικότητα στα μέσα ενημέρωσης, πρέπει να αξιολογήσουμε τον λόγο για τον οποίο το άρθρο/πληροφορίες αναρτάται στο διαδίκτυο. Υπάρχουν τρεις λόγοι για την ύπαρξη μιας πληροφορίας:

- 1) *Για να σας πουλήσει ένα προϊόν.* Από αυτή την άποψη η ιστοσελίδα που θα επισκεφθείτε θα τελειώσει σε .com
- 2) *Για να σας επηρεάσει.* Αυτές οι ιστοσελίδες συνήθως χρησιμεύουν για περαιτέρω προπαγάνδα ή astroturfing
- 3) *Τέλος, να σας ενημερώσει.* Δεδομένου ότι αυτοί οι ιστότοποι συνδέονται με πανεπιστήμια, οι σύνδεσμοι τους ολοκληρώνονται με το .edu.

Ένα άλλο ζήτημα που πρέπει να τονίσουμε είναι τα εμπόδια που μπορεί να αντιμετωπίσει ένας συγγραφέας ή ένας δημοσιογράφος στη διαδικασία δόμησης και συγγραφής μιας ιστορίας/άρθρου. Οι πολιτικές απόψεις και στάσεις αλλά και οι πολιτικές προκαταλήψεις μπορεί να εμφανίζονται ως προκατάληψη των συγγραφέων όταν καλύπτουν ένα γεγονός. Επιπλέον, οι δημοσιογράφοι και οι συγγραφείς γενικά είναι μέρος αλλά και φυλακισμένοι και τελευταίοι θύμα της κοινωνίας τους που ζουν, των κανόνων και των αξιών της. Ως εκ τούτου, είναι πολύ σύνηθες γι' αυτούς να τονίζουν τις πληροφορίες με λάθος τρόπο λόγω της κοινωνίας τους που έζησαν, οπότε ένας καλός δημοσιογράφος και συγγραφέας για να είναι αξιόπιστος πρέπει να κόψει αυτή την κατάσταση.

- *Οι εμπορικές ιστοσελίδες*, οι οποίες τις περισσότερες φορές τελειώνει στο.com.
- Οι ακαδημαϊκοί ιστότοποι που καταλήγουν πάντα στο .edu, ωστόσο πρέπει να είστε προσεκτικοί και να εξετάσετε αν βρίσκεστε σε μια σελίδα βιβλιοθήκης, σε πανεπιστημιακή σελίδα, στην προσωπική σελίδα του καθηγητή ή του φοιτητή.
- Υπάρχουν επίσης *κυβερνητικοί ιστότοποι* που καταλήγουν στο .gov και γενικά είναι αξιόπιστοι. Ωστόσο, πρέπει να έχετε κατά νου ότι ένας τέτοιος ιστότοπος μπορεί να επηρεαστεί από το πολιτικό κόμμα που έχει εξουσία και επιρροή στο κοινοβούλιο.
- *Στρατιωτικές ιστοσελίδες* που τελειώνουν με .mil παρέχουν πληροφορίες που είναι σχεδόν πάντα ακριβείς.
- *Δικτυακοί τόποι/οργανισμοί* που καταλήγουν στο .net, όπου προωθούν το έργο τους και τα σημεία τους μέσω του ιστότοπου.
- Τέλος, υπάρχουν οι *μη κερδοσκοπικοί ιστότοποι/ομάδες* όπως οι οργανισμοί που η σύνδεσή τους τελειώνει στο .org και τις περισσότερες φορές προωθούν την άποψη του οργανισμού.

Συμπερασματικά, κάθε φορά που βλέπετε προκατάληψη σε ένα άρθρο που διαβάσετε, θα πρέπει να το εξισορροπήσετε για να βρείτε την αντικειμενική αλήθεια και τις πληροφορίες μέσα από αυτό. Δεν υπάρχει μόνο καθαρή αντικειμενικότητα, ωστόσο κάθε συγγραφέας θα πρέπει να έχει την ικανότητα να προσαρμόζει και να ελέγχει τις προκαταλήψεις του.

Επικαιρότητα & Ημερομηνία δημοσίευσης

Μάθετε πότε **δημοσιεύτηκε ή αναθεωρήθηκε μια πηγή**. Σε ορισμένους domain, όπως η επιστήμη, είναι απαραίτητο να υπάρχουν επικαιροποιημένες πηγές· αλλά σε άλλες, όπως οι ανθρωπιστικές επιστήμες, είναι απαραίτητο να συμπεριληφθεί παλαιότερο υλικό. Επιπλέον, μπορεί να ψάχνετε για μια παλαιότερη έκδοση μιας πηγής, όταν μια ενημερωμένη έκδοση έχει ήδη δημοσιευθεί. Αναζητήστε ακαδημαϊκούς πόρους σε μια ακαδημαϊκή βάση δεδομένων (ή δημοφιλείς πηγές σε ένα ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο) και

ελέγξτε αν υπάρχει νεότερη έκδοση. Αν ναι, θα πρέπει να προσπαθήσετε να το βρείτε, έτσι ώστε να αισθάνεστε πιο ασφαλείς. Όσο περισσότερες εμφανίσεις ή δημοσιεύσεις έχει μια πηγή, τόσο πιο αξιόπιστες θα είναι οι πληροφορίες σας.

Όταν κάποιος πρέπει να ελέγξει αν το νόμισμα της ιστοσελίδας πρέπει να κάνει τις ακόλουθες ερωτήσεις

- *Ενημερώνεται η πηγή;*
- *Εάν η πηγή επικαιροποιηθεί, οι ημερομηνίες αντιστοιχούν στις πληροφορίες της πηγής;*
- *Το πρόσωπο ή ο οργανισμός που φιλοξενεί την πηγή έχει δέσμευση και σταθερότητα;*
- *Είναι προφανές το πότε αναθεωρήθηκε η ιστοσελίδα για τελευταία φορά;*
- *Είναι φανερό πότε γράφτηκε η σελίδα;*
- *Είναι σαφές πότε τοποθετήθηκε για πρώτη φορά η σελίδα στο διαδίκτυο;*

Συνάφεια

Είναι σημαντικό να θυμάστε ότι μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μια πληροφορία, μόνο αφού **επαληθεύσετε τον συντάκτη του άρθρου**. Μπορείτε να το κάνετε ακολουθώντας τα παραπάνω βήματα:

- *Εάν βρείτε ένα βιβλίο σε μια ιστοσελίδα, θα πρέπει να προσδιορίσετε αν το ευρετήριο του είναι σχετικό με την ερώτηση και το θέμα της έρευνάς σας.*
- *Επιλέξτε προσεκτικά τις πηγές σας. επιλέξτε εκείνους που σχετίζονται με εκπαιδευτικά ιδρύματα και την κυβέρνηση και όχι με εμπορικούς ιστότοπους.*
- *Εάν δεν είστε σίγουροι για τη δυνατότητα εφαρμογής του ιστότοπου, των βιβλίων ή του διαδικτυακού άρθρου, μπορείτε να το συγκρίνετε με άλλους που έχετε βρει ή να επικοινωνήσετε με κάποιον που είναι εξοικειωμένος με το πρόβλημα που αντιμετωπίζετε.*

Σε γενικές γραμμές, η συνάφεια είναι κάτι πολύ υποκειμενικό και, ως εκ τούτου, τις περισσότερες φορές οι άνθρωποι δεν είναι σε θέση να συνδυάσουν τη σωστή πηγή με την ερευνητική τους ερώτηση/πληροφόρηση.

Εκδότης/Αρχή

Ο οποίος έχει την εξουσία να δημοσιεύει πληροφορίες είναι εξίσου σημαντικός για την **ποιότητα της αντικειμενικότητας**. Ο συντάκτης της ιστοσελίδας θα πρέπει επίσης να αξιολογεί την αξιοπιστία του. Το σκεπτικό για αυτό είναι ότι ο καθένας μπορεί να γράψει για ένα θέμα ή να παράσχει πιο οργανωμένο σχολιασμό για μια κατάσταση, αλλά μόνο κάποιος που είναι σωστά ενημερωμένος ή κατανοεί την έννοια, το γεγονός ή το στοιχείο μπορεί να κάνει μια παρατήρηση που μπορεί να βασιστεί.

Παρόλο που υπάρχουν πολλά δίκτυα και φόρμες διαθέσιμες σε ιστότοπους, δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι οι πληροφορίες που παρέχονται είναι ακριβείς ή ότι ο συντάκτης είναι μια αξιόπιστη πηγή. Για παράδειγμα, μπορεί να είναι δύσκολο να αξιολογηθεί η αυθεντικότητα του συγγραφέα σε ιστότοπους όπως η Wikipedia και η αναζήτηση Google.

Από αυτή την άποψη, θα ήταν συνετό να διαπιστώσετε την αυθεντικότητα του συγγραφέα πριν από την ανάγνωση του περιεχομένου που εμφανίζεται στην οθόνη σας. Πώς μπορούμε να εντοπίσουμε έναν αξιόπιστο συγγραφέα είναι το ερώτημα που έχει προκύψει. Εδώ είναι μερικά σημάδια της γνώσης που μπορείτε να εμπιστευτείτε:

- *Αν ο συγγραφέας έχει ένα ακαδημαϊκό πτυχίο στο θέμα.*
- *Επαγγελματική εργασία στον τομέα του θέμα από οργανισμούς, ΜΚΟ, επιχειρηματίες ή κυβερνήσεις*

- Η ενεργός συμμετοχή ενός οργανισμού στο θέμα μετά από ένα τεράστιο χρονικό διάστημα έρευνας και μελέτης σχετικά με το θέμα
- Η φήμη του συγγραφέα και το ακαδημαϊκό υπόβαθρο (Μα, PhD κ.λπ.) ή η τρέχουσα θέση εργασίας είναι επίσης σημαντικά

Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, πρέπει να ελέγξουμε το **domain της ιστοσελίδας** για να επιβεβαιώσουμε την ακρίβεια των πληροφοριών που μας έδωσε ο συντάκτης μας. Πρέπει να επαληθεύσουμε ότι η διεύθυνση URL σχετίζεται με έναν αξιόπιστο συγγραφέα ή οργανισμό σε σχέση με το θέμα αναζήτησης που έχουμε επιλέξει.

Κάλυψη

Πριν από τη δημοσίευση ενός ενημερωτικού κομματιού σε έναν ιστότοπο, η **κάλυψη** είναι μια άλλη κρίσιμη πτυχή που πρέπει να εξεταστεί. Ποια θέματα καλύπτονται σε κάθε σελίδα, και σε ποιο βαθμό, είναι η κύρια ερώτηση που πρέπει να απαντήσει ένας αναγνώστης ή ερευνητής. Δεδομένου ότι υπάρχουν άλλες πηγές που μπορεί να αφορούν το ίδιο θέμα, οι χρήστες δεν θα πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά σε έναν ιστότοπο και τις πληροφορίες που προσφέρει. Ως αποτέλεσμα, θα πρέπει να παρακολουθείτε αξιόπιστες πηγές και να εξετάσετε οποιαδήποτε νέα θέματα ή θέματα που δεν είναι εξοικειωμένα με εσάς. Εάν πρέπει να μελετήσετε τις απαιτήσεις κάλυψης, μερικές από τις ερωτήσεις στις οποίες μπορείτε να βρείτε απαντήσεις περιλαμβάνουν:

- Καλύπτονται επιτυχώς τα θέματα, με επιχειρήματα που είναι σαφή και τεκμηριωμένα με επαρκή αποδεικτικά στοιχεία;
- Είναι το κοινό-στόχος της έρευνάς σας κατάλληλο;
- Η εργασία ασχολείται με το θέμα της έρευνάς σας;

Εμφάνιση

Η **εμφάνιση** του άρθρου θα πρέπει να είναι ένας από τους πιο κρίσιμους παράγοντες που εξετάζονται πριν δημοσιευτεί σε μια ιστοσελίδα. Για να είμαστε πιο ακριβείς, ο συντάκτης θα πρέπει να επαληθεύσει ότι ο σύνδεσμος λειτουργεί, ότι ο ιστότοπος είναι οργανωμένος και ότι τα γραφικά και οι εικόνες είναι σαφείς.

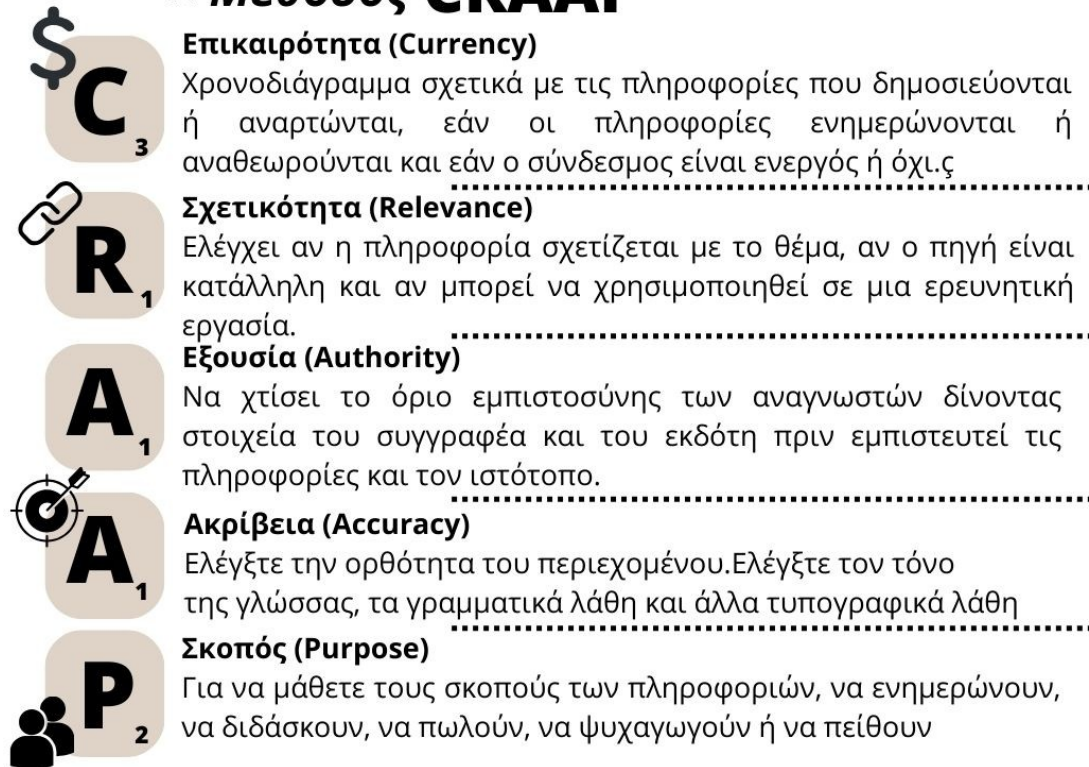
Παρόμοια με τον τρόπο με τον οποίο ένας καλά οργανωμένος πίνακας περιεχομένων είναι απαραίτητος για την έντυπη έκδοση ενός άρθρου ή άλλης πληροφορίας για να προσελκύσει αναγνώστες, αναγνώστες ή ερευνητές μπορεί να βρει μια καλά δομημένη και οργανωμένη ιστοσελίδα για να είναι μια καλύτερη επιλογή εάν οι σύνδεσμοι είναι λειτουργικοί, τα δεδομένα είναι εύκολα προσβάσιμα και υπάρχουν γραφικά και άλλες μορφές πολυμέσων.

2.2.1 Η μέθοδος C.R.A.A.P.

Ο καλύτερος τρόπος είναι να αξιολογηθεί η πηγή μιας πληροφορίας είναι να χρησιμοποιηθεί η **μέθοδος C.R.A.A.P.**, η οποία αντιπροσωπεύει τις λέξεις **Currency (Επικαιρότητα), Relevance (Συνάφεια), Authority (Αρχή), Accuracy (Ακρίβεια) και Purpose (Σκοπός).**

Τα πέντε παραπάνω βήματα είναι αυτά στα οποία επικεντρώνεται η μέθοδος C.R.A.A.P. Ο αριθμός των ερωτήσεων που πρέπει να απαντήσει ο χρήστης κατάλληλα για κάθε στάδιο περιλαμβάνεται σε αυτή τη φάση. Οι χρήστες πρέπει να επιλέξουν ναι ή όχι για κάθε μία από τις 26 ερωτήσεις.

Η Μέθοδος CRAAP

Εικόνα 3: Δημιουργός: Lovila

2.2.2 Η μέθοδος SIFT

Η μέθοδος SIFT είναι τέσσερα βήματα ή «πράγματα που πρέπει να κάνετε» για να αξιολογήσετε την πηγή του ενδιαφέροντός σας. Τα 4 βήματα είναι: Stop (Σταμάτα), Investigate the source (Ερεύνησε την πηγή), Find better coverage (Βρες καλύτερη κάλυψη) και Trace claims (Εντόπισε ισχυρισμούς, αποσπάσματα και μέσα ενημέρωσης του αρχικού κειμένου).

Σταμάτα

Η πρώτη κίνηση είναι η απλούστερη. Το stop σημαίνει δύο πράγματα.

Αρχικά, σταματήστε την ανάγνωση όταν φτάσετε για πρώτη φορά σε μια σελίδα ή μια δημοσίευση. Εξετάστε αν είστε εξοικειωμένοι με την ιστοσελίδα ή την πηγή πληροφοριών, καθώς και τη φήμη της αξίωσης και της ιστοσελίδας. Χρησιμοποιήστε τις άλλες κινήσεις αν δεν έχετε αυτή τη γνώση για να πάρετε μια αίσθηση για αυτό που βλέπετε. Πριν καταλάβετε τι, είναι, μην το διαβάσετε ή να διανείμετε κανένα μέσο.

Δεύτερον, εάν αισθάνεστε τον εαυτό σας να κατακλύζεται από τις προσπάθειες ελέγχου των γεγονότων σας, σταματήστε και πάρτε ένα δευτερόλεπτο για να θυμηθείτε το σκοπό σας. Αν θέλετε απλά να αναδημοσιεύσετε, να διαβάσετε μια ενδιαφέρουσα ιστορία ή να πάρετε μια υψηλού επιπέδου εξήγηση

μιας ιδέας, είναι πιθανώς αρκετά καλό για να μάθετε αν η δημοσίευση είναι αξιόπιστη. Εάν σχεδιάζετε να χρησιμοποιήσετε την πηγή στην ακαδημαϊκή γραφή, είναι σημαντικό να επαληθεύσετε ότι η πηγή και οι πληροφορίες της είναι αξιόπιστες. Εάν κάνετε βαθιά έρευνα για τη δική σας, μπορεί να θέλετε να κυνηγήσετε μεμονωμένες αξιώσεις σε ένα άρθρο εφημερίδας και να τις επαληθεύσετε ανεξάρτητα.

Θυμηθείτε ότι και οι δύο τύποι έρευνας είναι επωφελείς. Το μεγαλύτερο μέρος της διαδικτυακής μας δραστηριότητας θα αποτελείται από σύντομες, επιφανειακές έρευνες, οι οποίες θα σας βοηθήσουν να αποβάλλετε γρήγορα πηγές χαμηλής ποιότητας. Γινόμαστε πιο αποτελεσματικοί με τις εύκολες εργασίες εν μέρει, ώστε να μπορούμε να αφιερώσουμε περισσότερο χρόνο στα πράγματα που είναι σημαντικά για εμάς. Αλλά και στις δύο περιπτώσεις, είναι σημαντικό να διακόπτουμε περιστασιακά και να επαναξιολογούμε την απάντησή μας ή την προσέγγιση αναζήτησης.

Ερεύνισε την πηγή

Πριν ασχοληθείτε με μια πηγή, δεν χρειάζεται να διεξάγετε μια έρευνα που κέρδισε το βραβείο Πούλιτζερ. Αλλά πριν διαβάσετε ένα άρθρο για την οικονομία που γράφτηκε από έναν νομπελίστα, θα πρέπει να το γνωρίζετε. Από την άλλη πλευρά, θέλετε να ξέρετε ότι επίσης αν βλέπετε ένα βίντεο που παράγεται από την επιχείρηση γαλακτοκομικών προϊόντων σχετικά με τα πολυάριθμα πλεονεκτήματα της κατανάλωσης γάλακτος.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η επιχείρηση γαλακτοκομικών προϊόντων δεν μπορεί να είναι αξιόπιστη ή ότι ο βραβευμένος με Νόμπελ οικονομολόγος θα είναι πάντα σωστός. Αλλά το πώς ερμηνεύετε αυτό που λένε εξαρτάται από την κατανόηση των δεξιοτήτων και των στόχων της πηγής. Πριν από την ανάγνωση, αφιερώστε 60 δευτερόλεπτα προσδιορίζοντας την πηγή των μέσων ενημέρωσης για να προσδιορίσετε αν αξίζει τον χρόνο σας και αν είναι, βοηθήστε σας να κατανοήσετε καλύτερα τη σημασία και την αξιοπιστία του.

Βρείτε αξιόπιστη κάλυψη

Μπορεί να μην ενδιαφέρεστε πάντα για το συγκεκριμένο άρθρο ή βίντεο που σας αποστέλλεται. Σας ενδιαφέρει ο ισχυρισμός που κάνει το άρθρο. Είσαι περίεργος για το αν είναι αληθινό ή ψεύτικο. Θέλετε να μάθετε αν υπάρχει ευρεία συμφωνία σε αυτό ή αν υπάρχει μεγάλη διαφωνία.

Ο καλύτερος τρόπος δράσης σας σε αυτή την κατάσταση μπορεί να είναι να αγνοήσετε την αρχική πηγή που συναντήσατε και να αναζητήσετε αξιόπιστη αναφορά ή ανάλυση σχετικά με τον ισχυρισμό. Αν διαβάσετε μια ιστορία από το Ίδρυμα Save the Koalas που ισχυρίζεται ότι τα κοάλα μόλις κηρύχθηκαν εξαφανισμένα, η καλύτερη επιλογή σας μπορεί να μην είναι να κοιτάξετε την πηγή, αλλά να αναζητήσετε τις καλύτερες πληροφορίες που μπορείτε για αυτό το θέμα, ή, πιο σημαντικά, για να.

Εντόπισε ισχυρισμούς, αποσπάσματα και μέσα ενημέρωσης του αρχικού κειμένου

Το πλαίσιο πολλών από τις πληροφορίες που βρίσκουμε στο διαδίκτυο έχει αφαιρεθεί. Ίσως υπάρχει ένα βίντεο μιας διαμάχης μεταξύ δύο ατόμων, με το Πρόσωπο Α να ενεργεί ως ο επιτιθέμενος. Αλλά τι συνέβη πριν από το βίντεο που παρακολουθείτε; Τι κρατήθηκε στο βίντεο και τι αφαιρέθηκε; Μπορεί να υπάρχει μια φωτογραφία που φαίνεται πραγματική, αλλά η λεζάντα είναι λανθασμένη. Ίσως μια νέα ιατρική διαδικασία υποστηρίζεται ότι είναι αποτελεσματική με βάση τα ευρήματα της έρευνας, αλλά δεν είστε σίγουροι αν η προαναφερθείσα ερευνητική εργασία είτε τι ισχυρίζεται το άρθρο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα σας ζητήσουμε να εντοπίσετε την αξίωση, την αναφορά ή την αρχική πηγή των μέσων ενημέρωσης, ώστε να μπορείτε να την δείτε στο κατάλληλο πλαίσιο και να προσδιορίσετε αν η έκδοση που είδατε ήταν ακριβής.

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ ΝΑ **SIFT!**

1. ΣΤΑΜΑΤΑ

- Γνωρίζετε αυτόν τον ιστότοπο ή την πηγή πληροφοριών;
- Καταλαβαίνετε τον σκοπό τόσο της πηγής όσο και της ίδιας της πληροφορίας;
- Τι ακριβώς σκοπεύετε να αναζητήσετε από την πληροφορία αυτή;

2. ΕΡΕΥΝΗΣΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

- Θα πρέπει να ξέρετε τι διαβάζετε πριν το διαβάσετε.
- Η γνώση της εμπειρογνομosύνης και της σκοπιμότητας της πηγής είναι ζωτικής σημασίας για την ερμηνεία των όσων λένε

3. ΎΡΕΣΗ ΑΞΙΟΠΙΣΤΗΣ ΠΗΓΗΣ

- Αναζητήστε αξιόπιστη ανάλυση αναφορών
- Σαρώστε πολλαπλές πηγές και δείτε ποια φαίνεται να είναι η γενική γνώμη των ειδικών
- Πρέπει να συμφωνήσετε με τη γνώμη μόλις τη βρείτε;
- Απολύτως όχι! Αλλά η κατανόηση του πλαισίου και της ιστορίας ενός ισχυρισμού θα σας βοηθήσει να τον αξιολογήσετε καλύτερα και θα αποτελέσει σημείο εκκίνησης για μελλοντική έρευνα.

4. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΠΗΓΗΣ

- Πολλά από αυτά που βρίσκουμε στο διαδίκτυο έχουν απογυμνωθεί από τα συμφραζόμενα.
- Θέλετε να το δείτε στο αρχικό του πλαίσιο και να πάρετε μια ιδέα για το αν η εκδοχή που είδατε παρουσιάστηκε με ακρίβεια
- Πρόκειται για επαναπροσδιορισμό του πλαισίου

Ποιος;
Τι;
Πού;
Πότε;
Γιατί;

Εικόνα 4: Δημιουργός: Lovila

2.2.3 Η μέθοδος ACT UP

Η μέθοδος “ACT UP”, που δημιουργήθηκε από την Dawn Stahura, είναι ένας τρόπος για να δείτε τις πληροφορίες μέσα από έναν διαφορετικό φακό — «ως ενημερωμένοι πολιτιστικοί παραγωγοί πληροφοριών (σε αντίθεση με τους πολιτιστικούς καταναλωτές)». Το ακρωνύμιο αυτής της μεθόδου αποτελείται από πέντε βήματα που πρέπει να αξιολογήσετε, Author (Συντάκτης), Currency (Επικαιρότητα), Truth (Αλήθεια), Unbiased (Αμεροληψία) και Privilege (Προνόμιο).

Κάθε γράμμα που ακολουθεί δηλώνει ACT UP. Χρησιμοποιήστε κάθε γράμμα και τις σχετικές ερωτήσεις για να αξιολογήσετε καλύτερα τις πηγές σας μέσω αυτού του ακαδημαϊκού φακού.

A: Συντάκτης

Ερευνήστε τον συγγραφέα. Μια πηγή είναι πιο αξιόπιστη αν είναι γραμμένη από κάποιον που έχει πτυχίο ή άλλα διαπιστευτήρια στο θέμα που σας ενδιαφέρει. Εάν δεν αναφέρετε έναν συγγραφέα ή έναν οργανισμό, η πηγή δεν θα πρέπει να θεωρείται ιδιαίτερα αξιόπιστη. Ωστόσο, αν ο συγγραφέας παρουσιάζει το πρωτότυπο έργο, αξιολογήστε την αξία των ιδεών, όχι τα διαπιστευτήρια. Τα διαπιστευτήρια δεν έχουν ποτέ εγγυηθεί την καινοτομία, και η ιστορία της επιστήμης καθιστά σαφές ότι μεγάλες πρόοδοι τείνουν να προέρχονται από εξωτερικές πηγές, όχι από ό, τι έχει ήδη καθιερωθεί. Μερικές από τις ερωτήσεις που πρέπει να κάνετε σχετικά με τον συγγραφέα είναι:

- Πού δουλεύει ο συγγραφέας;
- Εάν ο συντάκτης **συνδέεται με αναγνωρισμένο ίδρυμα ή οργανισμό, ποιες** είναι οι αξίες και οι στόχοι του; Ωφελείστε οικονομικά με την προώθηση ενός συγκεκριμένου οράματος;
- Ποιο είναι το ακαδημαϊκό υπόβαθρο;
- Ποια άλλα έργα έχετε δημοσιεύσει;
- Τι **εμπειρία** έχετε; Είστε πρωτοπόρος ή συνήγορος και υποστηρικτής της τρέχουσας κατάστασης;
- Μήπως άλλοι μελετητές και ειδικοί στον domain **σας ανέφεραν ποτέ ως πόρο**;
- Ελέγξτε για το **domain** της ιστοσελίδας (.com,.org,.edu,.gov).

C: Επικαιρότητα

Πότε δημιουργήθηκε η πληροφορία; Πότε θεωρείτε παλιά; Έχει επικαιροποιηθεί ή αναθεωρηθεί το υλικό;

- Έχει σημασία η επικαιρότητα των πληροφοριών; Για παράδειγμα: να λάβετε υπόψη την επικαιρότητα όταν εξετάζετε πληροφορίες σχετικά με τις θεραπείες για τον καρκίνο σε σχέση με την ιστορία της επανάστασης των ΗΠΑ
- Η αποστολή σας απαιτεί να βρείτε πληροφορίες από ένα συγκεκριμένο εύρος ημερομηνιών, όπως τα τελευταία 10 χρόνια;
- Έχει επικαιροποιηθεί ή αναθεωρηθεί το υλικό;
- Μπορείτε να πείτε την τελευταία φορά που ανανεώθηκε μια ιστοσελίδα; (Ενότητα: *αναζητήστε τη χρονοσφραγίδα στο κάτω μέρος της ιστοσελίδας που ονομάζεται «Τελευταία ενημέρωση»*)

T: Αλήθεια

Είναι αληθής αυτή η πληροφορία;

- Οι πληροφορίες **μπορούν να επαληθευτούν** αλλού; Η παραπληροφόρηση και η κακή έρευνα μοιράζονται συχνά, ακόμη και σε αξιόπιστες ιστοσελίδες!
- **Κανόνες των τριών**: μπορείτε να βρείτε τρεις επιπλέον πηγές που επαληθεύουν τις πληροφορίες;

- Τεκμηριώνονται οι πληροφορίες με αποδεικτικά στοιχεία; Οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται περιλαμβάνουν παραπομπές; Αναζητήστε τις αναφορές στις βάσεις δεδομένων LSU Libraries. Σε άρθρα ειδήσεων, blogs, κλπ, ακολουθήστε τους υπερσυνδέσμους προς τις μελέτες που αναφέρονται.
- Προχωρήστε από αυτήν την πηγή εάν δείτε **τυπογραφικά λάθη, ορθογραφικά λάθη ή σφάλματα γραμματικής**. αυτό δείχνει ότι δεν έχει καν επεξεργαστεί!
- Παρατηρήστε τη **γλώσσα** που χρησιμοποιείται. Υπάρχει μια καλή πιθανότητα αυτό είναι το δόλωμα κλικ ή ψευδείς ειδήσεις αν χρησιμοποιούνται συναισθηματική ή συγκλονιστική γλώσσα όπως «Τι δεν θέλουν να ξέρετε!».

U: Αμεροληψία

Η προκατάληψη είναι εγγενής σε όλους μας... οπότε τι πρέπει να κάνουμε;

- Βρείτε **αμερόληπτες πηγές** κάνοντας κάποια έρευνα.
- Αναγνωρίστε τυχόν ενδεχόμενες **συγκρούσεις** συμφερόντων, όπως αυτές που αφορούν τη χρηματοδότηση.
 - ✓ Παράδειγμα: ένα άρθρο που γράφτηκε από την Apple σχετικά με την ποιότητα της εικόνας του νεότερου iPhone.
 - ✓ Παράδειγμα: ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε από την EPA σχετικά με τον έλεγχο των όπλων.
 - ✓ Παράδειγμα: μια μελέτη που χρηματοδοτήθηκε από την Coca-Cola σχετικά με τη σχέση μεταξύ ζάχαρης και κατάθλιψης.
- Ελέγξτε τη **δική σας προκατάληψη** (το έχουμε όλοι!) Αυτό θα επηρεάσει το πώς να προσεγγίσετε ένα θέμα και την έρευνά σας.
- Ξεφύγετε από τη συνήθεια της προκατάληψης επιβεβαίωσης!

P: Προνόμιο

Το προνόμιο υπάρχει στους domain των εκδόσεων, των ακαδημαϊκών και των βιβλιοθηκών.

- Προνόμιο στη δημοσίευση σημαίνει ότι οι περισσότεροι μελετητές/ερευνητές που μπορούν να δημοσιεύσουν την έρευνά τους σε ακαδημαϊκά περιοδικά είναι λευκοί άνδρες (συντά αξιολογούνται από άλλους λευκούς άνδρες). Αλλά είναι μόνο άνθρωποι που μπορούν να δημοσιεύσουν ή να γράψουν για αυτό το θέμα; (Φυσικά όχι!)
- Ποιοι αποκλείονται από την ερευνητική συζήτηση; Γιατί;
- Ποιος **απουσιάζει** από την πραγματική έρευνα; Για παράδειγμα, ποιος πληθυσμός είναι το αντικείμενο του επιστημονικού σας άρθρου; Τι επιπτώσεις μπορεί να έχει αυτό; Μπορούμε πραγματικά να το ονομάσουμε «γενική» μελέτη;
- Αφιερώστε λίγο χρόνο ψάχνοντας για πηγές και συγγραφείς που δεν αναφέρονται στις βάσεις δεδομένων.
- Η πρόσβαση στις πληροφορίες είναι επίσης **προνόμιο**. Ως φοιτητής, έχετε πρόσβαση στους πόρους της βιβλιοθήκης. Τι συνεπάγεται αυτό για εκείνους που διεξάγουν έρευνα, αλλά δεν είναι μέλη ΔΕΠ ή φοιτητές σε ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα; Ποιοι πόροι είναι διαθέσιμοι στη δημόσια βιβλιοθήκη; Η διαθεσιμότητα των υπολογιστών ή ακόμα και του διαδικτύου αποτελεί πηγή ανησυχίας.

ACT UP ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΗΓΩΝ

Χρησιμοποιήστε τη μέθοδο act up για να
αξιολογήσετε τις πηγές

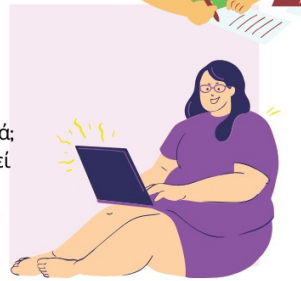
1. ΑΦΗΓΗΤΗΣ

- Ποιος έγραψε τον πόρο;
- Ψάξτε στο Google το άτομο ή τον οργανισμό
- Γιατί δημιουργήθηκε η πληροφορία;
- Για μια ιστοσελίδα, αναζητήστε το "Σχετικά με εμάς".
- Δώσε μεγάλη προσοχή στο domain μιας ιστοσελίδας

2. ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

- Πότε δημιουργήθηκαν οι πληροφορίες;
- Πόσο παλιά είναι το πολύ παλιά;
- Έχει ενημερωθεί ή αναθεωρηθεί το υλικό;
- Μπορείς να προσδιορίσεις την τελευταία φορά που ενημερώθηκε ένας ιστότοπος;

3. ΑΛΗΘΕΙΑ

- Είναι οι πληροφορίες αυτές πραγματικές και αληθινές;
- Υποστηρίζονται οι πληροφορίες από στοιχεία;
- Δώσε προσοχή στη γλώσσα που χρησιμοποιείται
- Αν δεις ορθογραφικά λάθη, τυπογραφικά λάθη ή λάθη γραμματικής, απομακρύνσου από την πηγή.

4. ΧΩΡΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Αναζήτηση πηγών που είναι αμερόληπτες
- Ξεφύγετε από τη συνήθεια της προκατάληψης επιβεβαίωσης
- Να έχετε επίγνωση τυχόν συγκρούσεων συμφερόντων, όπως οι πηγές χρηματοδότησης

5. ΠΡΟΝΟΜΙΑ

- Ποιος λείπει από την ίδια την έρευνα;
- Ποιος λείπει από τη συζήτηση για την έρευνα;
- Η πρόσβαση στις πληροφορίες είναι επίσης προνόμιο

Εικόνα 5: Δημιουργός: Lovila

2.2.4 Πλευρική ανάγνωση

Μια συνιστώμενη τεχνική για την αξιολόγηση μιας πηγής στο διαδίκτυο είναι η «**πλευρική ανάγνωση**». Η πλευρική ανάγνωση περιλαμβάνει την αναζήτηση πληροφοριών σχετικά με μια πηγή κατά την ανάγνωσή της, για την αξιολόγηση της επικιαρότητας, της συνάφειας, της εξουσίας, της ακρίβειας και του σκοπού της πηγής. Ο όρος αναφέρεται στην **πλοήγηση μέσω πολλαπλών καρτελών στο πρόγραμμα περιήγησης για να βρείτε πληροφορίες σχετικά με μια τοποθεσία**. Οι πλευρικοί αναγνώστες αποκτούν μια καλύτερη κατανόηση ως προς το αν πρέπει να εμπιστευτούν τα γεγονότα και την ανάλυση που παρουσιάζονται διαβάζοντας «σε πολλές συνδεδεμένες ιστοσελίδες αντί να σκάβουν βαθιά στον ιστότοπο».

Πλευρική Ανάγνωση

Αξιολογήστε μια πηγή διαβάζοντας γι' αυτήν σε άλλους, αξιόπιστους ιστότοπους.

- 1** Ανοίξτε μερικές καρτέλες στο πρόγραμμα περιήγησης σας για να κάνετε αναζήτηση εκτός του ίδιου του ιστότοπου.
- 2** Ξεκινήστε αναζητώντας το **όνομα του ιστότοπου**.
Χρησιμοποιήστε ιστότοπους ελέγχου γεγονότων όπως το **PolitiFact** ή το **Snores**.
- 3** **Αφηγητής**
Επιστρέψτε στον ιστότοπο και αναζητήστε πρόσθετες πληροφορίες, όπως το **όνομα του εκδότη ή του συγγραφέα**.

Πώς βλέπουν οι άλλοι την πηγή σας;

Ο συνδυασμός των πληροφοριών από τις διάφορες αναζητήσεις σας θα σας δώσει μια καλή ιδέα για το πώς βλέπουν τον συγκεκριμένο ιστότοπο και, επομένως, αν είναι αξιόπιστος.

Το θέμα είναι να **κοιτάξετε έξω από τον ιστότοπο**, μην βασίζεστε στον τρόπο με τον οποίο ο ιστότοπος περιγράφει τον εαυτό του (όπως η σελίδα "Σχετικά με εμάς").

Εικόνα 6: Δημιουργός: Lovila

10 τρόποι για να εντοπίσετε και να σταματήσετε ψευδείς ειδήσεις:

1. **Επαληθεύστε την πηγή** οποιουδήποτε περιεχομένου σκοπεύετε να μοιραστείτε τουλάχιστον δύο φορές και κατά προτίμηση τρεις φορές. Για να μάθετε αν η ιστορία εμφανίζεται σε άλλες έγκριτες δημοσιεύσεις, γκούγκλαρε τον τίτλο (ή το θέμα). Είναι (πιθανόν) να μην είναι έκτακτη είδηση αν οι «έκτατες ειδήσεις» είναι απομονωμένες και προέρχονται από μια αναξιόπιστη πηγή έξω από τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης. Περισσότεροι ειδικοί συγγραφείς προβάλλουν ιστορίες που φαίνονται, ακούγονται και υποκινούν ανθρώπους που χρησιμοποιούν ψευδείς ειδήσεις.
2. **Να είστε ιδιαίτερα προσεκτικοί** όταν ελέγχετε πηγές εν μέσω έντονων εθνικών καταστάσεων όταν τα συναισθήματα είναι ισχυρά. Οι οργανώσεις ειδικού ενδιαφέροντος συχνά διαδίδουν αναληθείς πληροφορίες για να υποστηρίξουν τη μία ή και τις δύο πλευρές μιας κοινωνικής κρίσης. Διδάξτε στα παιδιά να εξετάζουν τις ενέργειές τους πριν να αποκαλύψουν τέτοιο υλικό. Σε περίπτωση αμφιβολίας, αποφύγετε την κοινή χρήση, την ανάρτηση και τη δημοσίευση.
3. **Προσέξτε για θεαματικές αναφορές** που επιδιώκουν να φανούν πιστευτές, συνδυάζοντας εξ ολοκλήρου κατασκευασμένες ιστορίες με πραγματικά άρθρα ειδήσεων. Επιπλέον, σαρώστε την ιστοσελίδα για παράλογες διαφημίσεις. Τα συμπληρώματα απώλειας βάρους ή οι φήμες διασημοτήτων δεν θα συνοδεύονται από ειδήσεις σε έγκριτα κανάλια μέσω ενημέρωσης.
4. **Πριν μοιραστείτε, μάθετε ποιος το λέει.** Είναι αξιόπιστη αυτή η επιχείρηση; Οι πληροφορίες (γεγονότα ή απόψεις) είναι λανθασμένες;
5. **Αναγνωρίστε την αντικειμενικότητα.** Οποιαδήποτε πραγματική είδηση θα παρουσιάσει δύο αντικρουόμενες απόψεις. Οι τίτλοι και η αλήθεια των πηγών μπορούν να βρεθούν με την γρήγορη αναζήτηση τους στο Google. Το να είσαι αντικειμενικός σημαίνει να αντιμετωπίζεις ισότιμα τις αντίθετες απόψεις.
6. Αξιολογήστε προσεκτικά εάν το άρθρο είναι **χρηματοδοτούμενο**. Όλο και περισσότερες ομάδες ειδικών συμφερόντων χρηματοδοτούν ιστοσελίδες που μιμούνται αξιόπιστες πηγές ειδήσεων.
7. **Αναζητήστε το όνομα του συγγραφέα στο Google** για να δείτε τι άλλα βιβλία έχουν γράψει και δημοσιεύσει. Είναι πιθανό ο συγγραφέας να μην χρησιμοποιεί την ταυτότητά του αν δεν μπορείς να αναγνωρίσεις τον συγγραφέα αλλού και είναι μια «τεράστια» αφήγηση. Ένα ψεύτικο άρθρο μπορεί περιστασιακά να στερείται εντελώς από έναν συγγραφέα προς γραμμή.
8. **Εξετάστε τον τόνο και τον στόχο του κομματιού.** Είναι γραμμένο ουδέτερα για να ενημερώσει και να εκπαιδεύσει τον αναγνώστη, ή είναι γραμμένο με προκατάληψη και σκοπό να τους πείσει ή να τους προκαλέσει;
9. **Ελέγξτε την ημερομηνία.** Μια ημερομηνία θα περιλαμβάνεται σχεδόν πάντα σε ένα γνήσιο άρθρο, αν και οι ψευδείς ιστορίες συχνά στερούνται.
10. **Αξιολογήστε τη συνολική διάταξη,** την ποσότητα των κλικ και την ποιότητα της εικόνας. Τι επίπεδο λεπτομέρειας υπάρχει στις γραφικές εικόνες; Ο ιστότοπος των «ειδήσεων» είναι γεμάτος; Οι εικονογραφήσεις της ιστορίας βελτιώνουν τον πόρο ή μειώνουν τις πληροφορίες του; Πόσα κλικ χρειάστηκε για να βρείτε τις πληροφορίες που ψάχνατε; Οι ψευδείς ειδήσεις παρουσιάζονται

συχνά σε διαφάνειες ή με πληθώρα διαφημίσεων για να κάνουν χώρο για περισσότερα αναδυόμενα παράθυρα. Οι πωλήσεις διαφημίσεων ενός ιστότοπου αυξάνονται όταν ένας χρήστης κάνει πολλά κλικ.

10 ΛΟΓΟΣ

ΠΩΣ ΝΑ ΕΝΤΟΠΙΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙΣ ΤΙΣ
ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

1 ΔΙΠΛΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ

2 ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ
ΠΗΓΩΝ ΣΕ
ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ
ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΝΤΑΣΕΩΝ

3 ΑΝΑΖΗΤΗΣΕ
ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ

4 ΠΡΙΝ ΤΟ ΜΟΙΡΑΣΤΕΙΣ ΑΝΑΡΩΤΗΣΟΥ:
ΠΟΙΟΣ ΤΟ ΜΟΙΡΑΖΕΤΑΙ ΑΥΤΟ; ΕΙΝΑΙ
Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΟΣ;

5 ΔΙΑΚΡΙΝΕ ΤΟΝ ΣΤΟΧΟ

6 ΚΟΙΤΑ ΑΝ Η ΙΣΤΟΡΙΑ
ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΧΟΡΗΓΙΑ

7 ΑΝΑΖΗΤΗΣΕ ΣΤΟ **GOOGLE**
ΤΟ ΌΝΟΜΑ ΤΟΥ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

8 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕ ΤΟΝ ΤΟΝΟ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΣΚΟΠΟ ΤΟΥ
ΑΡΘΡΟΥ

9 ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ

10 ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ

Εικόνα 7: Δημιουργός: Lovila

3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

ΒΙΝΤΕΟ

- [5 τρόποι για να εντοπίσετε fake news](#)
- [Πώς να αξιολογήσετε τους πόρους \(το τεστ CRAAP\)](#)
- [Ταξινόμηση Γεγονότα από το Fiction Online με Lateral Reading](#)
- [70\) Πώς να επιλέξετε τα νέα σας — Ντέιμον Μπράουν —](#)
- [\(Είναι ακριβείς και τεκμηριωμένες\) οι πληροφορίες](#)

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

- [Η περίπτωση της ιβουπροφαίνης: στοιχεία για τον τεράστιο αντίκτυπο της παραπληροφόρησης για τη νόσο COVID-19 όταν προέρχονται από αξιόπιστες πηγές](#)

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Beal, V., 2022. *Τι είναι το Domain; | Webopedia*. [online] Webopedia. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.webopedia.com/definitions/domain/>
2. Library.nwacc.edu. 2022. *LibGuides: Πλευρική ανάγνωση: Τι είναι η πλευρική ανάγνωση;* [διαδικτυακό] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://library.nwacc.edu/lateralreading>
3. Sccollege.edu. 2022. *Αναζήτηση στο Διαδίκτυο*. [διαδικτυακό] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.sccollege.edu/Library/Pages/InternetSearchEngines.aspx>
4. Library.nwacc.edu. 2022. *LibGuides: Fake News vs. Real News: Συμβουλές για την αξιολόγηση των πληροφοριών*. [διαδικτυακό] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://library.nwacc.edu/fakenews/evaluating>
5. Ψυχολογία σήμερα. 2022. *10 τρόποι για να διαπιστώσετε ψεύτικα νέα*. [διαδικτυακό] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/thoughts-thinking/201910/10-ways-spot-fake-news>
6. Sjcc.libguides.com. 2022. *LibGuides: Αξιολόγηση των πόρων χρησιμοποιώντας τη μέθοδο SIFT: Μέθοδος κοσκίνισματος*. [διαδικτυακό] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://sjcc.libguides.com/c.php?g=1186667&p=8678805>
7. Libguides.salemstate.edu. 2022. *ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΟΔΗΓΟΙ: Act UP — Μέθοδος αξιολόγησης: Αξιολόγηση των πηγών*. [διαδικτυακό] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://libguides.salemstate.edu/c.php?g=1236214&p=9046150>
8. Guides.lib.lsu.edu. 2022. *ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΟΔΗΓΟΙ: ENGL 1001: Αγγλική Σύνθεση Ερευνητικές Στρατηγικές; Μέθοδος δράσης UP*. [διαδικτυακό] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://guides.lib.lsu.edu/ENG1001/ACT_UP

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Αποτελεσματική χρήση των μέσων ενημέρωσης

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Η αποτελεσματική χρήση των μέσων ενημέρωσης είναι ένα σημαντικό σημείο για την υποστήριξη των ενηλίκων στην ανάλυση πληροφοριών, ώστε να μπορούν να είναι πιο ανθεκτικοί στις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση και να τους εξοπλίζουν με εργαλεία (εφαρμογή για κινητά) για την ανάλυση ψευδών ειδήσεων.

Η αποτελεσματική χρήση των μέσων ενημέρωσης σημαίνει ότι είναι σε θέση τόσο να αναλύουν τις πληροφορίες που λαμβάνουν όσο και να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία επικοινωνίας, συμβάλλοντας στον περιορισμό της ευπάθειας, αλλά και στην αντιμετώπιση μιας υπερβολικά προσεκτικής στάσης απόστασης που οδηγεί στον αυτοαποκλεισμό.

Ως εκ τούτου, στόχος αυτής της ενότητας είναι να εισαγάγει τον μαθητή στις βασικές έννοιες της επικοινωνίας και της κριτικής σκέψης, έτσι ώστε, με τη βοήθεια των μέσων ενημέρωσης, ο μαθητής, κατανοώντας τα, να είναι σε θέση να τις θέσει σε εφαρμογή και έτσι να αυξήσει τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας και την κριτική του προοπτική.

1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στο τέλος αυτής της ενότητας, ο μαθητής θα μάθει:

- Βασικές έννοιες για την αποτελεσματική χρήση της επικοινωνίας και των μέσων ενημέρωσης
- Θεωρητικά και πρακτικά μοντέλα για την αποτελεσματική προσέγγιση των μέσων ενημέρωσης
- Εργαλεία για την αναγνώριση μιας αποτελεσματικής πηγής πληροφοριών.

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Τα τελευταία είκοσι χρόνια, το Διαδίκτυο και ιδιαίτερα η έλευση των κοινωνικών δικτύων ήταν μια πραγματική επανάσταση στην ανθρώπινη κοινωνικότητα. Οι αλλαγές που έφερε αυτή η επανάσταση είναι μεγάλης επιρροής και διάχυτες σε κάθε domain της ζωής ενός ατόμου. Αν αναλογιστούμε, οι περισσότερες από τις υπηρεσίες που απαιτούν άμεση επαφή μεταφέρονται πλέον αποτελεσματικά μέσω του Διαδικτύου.

Αυτό το φαινόμενο δεν αφορά μόνο τις ειδήσεις, περιλαμβάνει υπηρεσίες και νομικές διαπιστεύσεις.

Είναι η κοινωνία στο σύνολό της ικανή να προσαρμοστεί σε όλες αυτές τις αλλαγές;

Δυστυχώς, το Διαδίκτυο και οι ψηφιακές επικοινωνίες, οι οποίες στις πρώτες μέρες τους φαινόταν να υπόσχονται έναν πραγματικό εκδημοκρατισμό της επικοινωνίας, επειδή θα μπορούσαν να δώσουν φωνή σε οποιονδήποτε, έχουν δημιουργήσει βαθιές διαφορές ανάλογα με την ηλικία, τη σχολική εκπαίδευση και το επίπεδο του ψηφιακού γραμματισμού του κάθε ατόμου. Δεδομένου ότι η ίδια η εκπαίδευση, με τις δυνατότητές της να κάνει τους ανθρώπους να αναπτυχθούν, τώρα πραγματοποιείται μέσω των ψηφιακών

μέσων, το χάσμα διατρέχει τον κίνδυνο να μην γεφυρωθεί, συμβάλλοντας σε έναν σαφή διαχωρισμό μεταξύ εκείνων που είναι σε θέση να επικοινωνούν ψηφιακά και εκείνων που δεν είναι.

Προκειμένου να γεφυρωθεί αυτό το χάσμα και να συνοδευτούν οι άνθρωποι με λιγότερες ευκαιρίες να αποκτήσουν τις βασικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των μέσων ενημέρωσης (παραδοσιακά και νέα), είναι σημαντικό να ξεκινήσουμε από μια βασική δεξιότητα της ανθρώπινης φυλής, την ικανότητα επικοινωνίας χρησιμοποιώντας μια κωδικοποιημένη και σύνθετη γλώσσα.

Η δράση αυτή θα είναι επίσης χρήσιμη για την αντιμετώπιση αυτής της αντι-κουλτούρας της αλλοτρίωσης και του αυτοαποκλεισμού στην οποία καταφεύγουν όλο και περισσότερο αυτοί οι άνθρωποι και η οποία σε επίπεδο συμπεριφοράς αποτελεί εμπόδιο στην πορεία προς την πλήρη ένταξη.

Αν στη σημερινή παγκόσμια επικοινωνία, ακόμη και στην επίσημη επικοινωνία, έχει περάσει τα όρια της γραπτής γλώσσας και χρησιμοποιεί ήχους και εικόνες, είναι σκόπιμο να γνωρίζουμε τους στοιχειώδεις κανόνες της σύνταξης.

2.1. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

2.1.1 Θεωρία επικοινωνίας:

Το κλασικό σύστημα επικοινωνίας εφαρμόζεται στην κοινωνική και ψηφιακή επικοινωνία. Ο ακόλουθος πίνακας δείχνει μια σύγκριση στοιχείου-στοιχείου που αναδεικνύει τις ομοιότητες και τις διαφορές.

ΣΤΟΙΧΕΙΟ	ΕΝΝΟΩΝΤΑΣ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΠΗΓΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ	(ποιος επικοινωνεί)	Πρόσωπο, ίδρυμα, οργανισμός	
ΔΕΚΤΗΣ	(ποιος λαμβάνει)	Γνωστό κοινό, καθορισμένο	Άγνωστο κοινό, απεριόριστο Πληροφορίες, ιδέες, απόψεις
ΜΗΝΥΜΑ	(αυτό που επικοινωνώ)	Πληροφορίες, ιδέες, έννοιες, απόψεις	
ΠΛΑΣΙΟ	(κατάσταση κατά την οποία πραγματοποιείται)	Υπό έλεγχο	Εκτός ελέγχου

ΣΤΟΙΧΕΙΟ	ΕΝΝΟΩΝΤΑΣ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
	η επικοινωνία)		
ΚΑΝΑΛΙ	(πώς γίνεται η μετάδοση του μηνύματος)	Καθορισμένο ένα (ραδιόφωνο, τηλεόραση, εφημερίδες, βιβλία)	Πολλά απροσδιόριστα επειδή τα κανάλια επικοινωνούν σκάφη που λειτουργούν ως σανίδα ήχου το ένα για το άλλο.
ΠΑΡΑΠΕΜΠΩΝ	(θέμα του μηνύματος, θέμα)	Καθορισμένες πηγές, καθορισμένο επίπεδο γνώσης, εγκυρότητα του μηνύματος	Ατελείωτοι πόροι, από όλα τα επίπεδα ποιότητας, ο καθένας μπορεί να εκφράσει τη γνώμη του
ΚΩΔΙΚΟΣ	(γλώσσα)	Καθορισμένη, αναγνωρίσιμη, ρυθμιζόμενη από κανόνες και τελωνεία	Αόριστα, πολυμέσα, ανάλογα με το κανάλι, τον δέκτη και τον σκοπό

Καθίσταται σαφές ότι όταν υπάρχει ουσιαστική διαφορά μεταξύ της πριν και μετά την ψηφιοποίηση της επικοινωνίας, η επ' αόριστον και η πολυπλοκότητα αυξάνονται, και μαζί με αυτές έρχονται οι κίνδυνοι που πρέπει να ερμηνευθούν τόσο στη θέση του ΕΚΠΟΜΠΟΥ (κίνδυνος να μην είναι σε θέση να μεταφέρει σωστά το μήνυμα — τι; Σε ποιον; Πότε; Πού; Γιατί;) και σε αυτό του ΑΠΟΔΕΚΤΗ (κίνδυνος να μην είναι σε θέση να κατανοήσει το μήνυμα με τον κατάλληλο τρόπο — τι; Είναι για μένα; Πότε; Πού; Για ποιο λόγο;).

Αυτή η πολυπλοκότητα έχει ακόμα πιο σημαντικό αντίκτυπο όταν κάποιος θεωρεί ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν πάρει το νόημα της επικοινωνίας ως συνομιλίας στο υψηλότερο επίπεδο.

Από αυτή την άποψη, είναι φανερό πώς δημιουργείται η δυσπιστία και η επακόλουθη απόρριψη προς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπου το πέρασμα της επικοινωνίας είναι γρήγορο, ανασφαλές και απροσδιόριστο, προκαλώντας το φόβο του να μην κατανοηθεί, να παρεξηγηθεί και να θεωρηθεί ή να παρεξηγηθεί, να παρεξηγηθεί και να εξαπατηθεί.

Ο τρόπος για την ένταξη δεν είναι τόσο συμβατός με τη διατήρηση μιας ασφαλούς απόστασης όσο η ικανότητα να κατανοούν και να ελέγχουν τους μηχανισμούς της επικοινωνίας προκειμένου να συμμετέχουν συνειδητά.

Το να επικοινωνείς χρησιμοποιώντας τα social media σήμερα δεν σημαίνει απλώς να μεταφέρεις ένα μήνυμα, αλλά να ξεκινήσεις μια συζήτηση στην οποία η ανατροφοδότηση είναι δυναμικά τόσο πολύτιμη όσο η επικοινωνία από την οποία προήλθε. Στην πράξη, ο υπεύθυνος επικοινωνίας (ΕΚΠΟΜΠΗ) αναμένει τα likes, τα σχόλια και τα μερίδια στα οποία μπορεί τελικά να απαντήσει.

2.2. ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΣ

Στην επικοινωνία που συμμορφώνεται με το μοντέλο συνομιλίας, είναι χρήσιμο να εξετάσουμε τα Τέσσερα Conversational Maxims που ο Herbert Paul Grice (1913 — 1988) προσδιόρισε ως βασικούς κανόνες για την αποτελεσματική επικοινωνία. Αν και αυτά τα αξιώματα αναπτύχθηκαν από τον Grice, έναν φιλόσοφο και γλωσσολόγο, για να ρυθμίσουν τις λεκτικές ανταλλαγές στην παρουσία, εμπνευσμένες από την αρχή της συνεργασίας μεταξύ των ατόμων, μπορούν να εφαρμοστούν με επιτυχία σε ένα σύνθετο επικοινωνιακό σύμπαν όπως αυτό της ψηφιακής επικοινωνίας.

Σε αυτό το κλειδί, μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατάρτιση για να παρέχουν μια αποτελεσματική ερμηνευτική δομή.

Ο Grice είναι γνωστός για την «Θεωρία των Συνομιλιακών Επιπτώσεων» και τη διατύπωση της «αρχής της συνεργασίας». Σύμφωνα με τη θεωρία του Grice, κάθε συνομιλητής, προκειμένου να είναι αποτελεσματικός στη συνομιλία, πρέπει να συμβάλλει στην επικοινωνιακή ανταλλαγή σύμφωνα με τέσσερις αρχές.

- **Μέγιστη ποσότητα:** προσφορά συνεισφοράς που ικανοποιεί το αίτημα ή την ανάγκη παροχής πληροφοριών κατά τρόπο κατάλληλο για τους σκοπούς του λόγου· να μην παρέχουν περισσότερες πληροφορίες από αυτές που απαιτούνται·
- **Μέγιστη ποιότητα:** να προσφέρει πραγματική συνεισφορά· μην λέτε πράγματα που πιστεύετε ότι είναι ψευδή και για τα οποία δεν έχετε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία.
- **Μέγιστη σχέση:** να είναι συναφής·
- **Μέγιστος τρόπος:** να είστε σαφείς, να αποφεύγετε την ασάφεια και την ασάφεια της έκφρασης, να είστε συνοπτικοί και τακτοποιημένοι.

Για τον Grice, μια συζήτηση αρχίζει όπου υπάρχει συνεργασία μεταξύ των θεμάτων.

2.3. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ ΤΙΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ;

Αφού εξηγήσει εν συντομία πώς και γιατί η κοινωνική επικοινωνία είναι παρόμοια με μια συζήτηση και ποια είναι τα τέσσερα αξιώματα συνομιλίας, ο λέκτορας ζητά από τους συμμετέχοντες να εργαστούν σε μικρές ομάδες (από 4 ή 5 άτομα) και αναθέτει σε κάθε ομάδα το καθήκον να ξεκινήσει μια επικοινωνία για ένα θέμα με το οποίο είναι εξοικειωμένοι (αυτό μπορεί να είναι το αποτέλεσμα ενός αθλητικού διαγωνισμού, η κυκλοφορία μιας ταινίας, η οργάνωση ενός ταξιδιού). Η έναρξη της επικοινωνίας πρέπει να είναι σύμφωνα με τις 4 αρχές του Grice.

Πίσω στην ολομέλεια, κάθε ομάδα αναλαμβάνει με τη σειρά της να παρουσιάσει την επικοινωνία της (προφορικά ή γραπτώς σε μια αφίσα της επιλογής της) και οι άλλες ομάδες συμβάλλουν στην ανταλλαγή ξεκινώντας μια συζήτηση. Κάθε μέλος της τάξης μπορεί να αναφέρει μια παραβίαση αν το δει. Στο τέλος της ανταλλαγής, ο διαμεσολαβητής προσκαλεί τους συμμετέχοντες σε συνεδρίαση προβληματισμού σχετικά με την ανταλλαγή που πραγματοποιήθηκε.

Σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι να φέρει τους συμμετέχοντες πιο κοντά σε μια ενεργή, συνειδητή και νορμάλ χρήση της επικοινωνίας. Η διάσταση της ομάδας επιτρέπει μια παιχνιδιάρικη ατμόσφαιρα που βοηθά τους ανθρώπους να μάθουν μαζί και ο ένας από τον άλλο. Είναι σημαντικό ο διαμεσολαβητής να προωθή ένα συνεργατικό και μη επικριτικό κλίμα.

2.4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Όταν μιλάμε για μιντιακή εκπαίδευση εννοούμε

- εκπαίδευση στα μέσα ενημέρωσης (θεωρείται ως χρήσιμα εργαλεία στις διαδικασίες διδασκαλίας και ως μέρος της εμπειρίας που έχουν οι μαθητές με τα μέσα ενημέρωσης)
- εκπαίδευση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (δηλαδή η κριτική κατανόηση των κειμένων και το σύστημα των μέσων ενημέρωσης που επιτρέπει στους μαθητές να τα χρησιμοποιούν κριτικά και συνειδητά).

Αυτοί οι δύο τρόποι κατανόησης της εκπαίδευσης στα μέσα ενημέρωσης συμβάλλουν στην απόκτηση βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων μέσω μιας έμμεσης και άμεσης διαδικασίας επικοινωνίας των μέσων ενημέρωσης, ιδίως της ψηφιακής επικοινωνίας.

Είτε μιλάμε για εκπαίδευση στα μέσα ενημέρωσης είτε για εκπαίδευση στα μέσα ενημέρωσης, η μάθηση στοχεύει στη συνδυασμένη και οργανική απόκτηση των πρακτικών της αποτελεσματικής επικοινωνίας και της κριτικής σκέψης.

Οι δεξιότητες της αποτελεσματικής επικοινωνίας και της κριτικής σκέψης είναι ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία αξιόπιστων και υπεύθυνων ειδήσεων εάν είμαστε στη θέση του ΕΚΔΟΤΗ και ταυτοποίησης και επαλήθευσης εάν είμαστε στη θέση του ΑΠΟΔΕΚΤΗ.

Η αξιοπιστία μιας ειδησεογραφικής ιστορίας (με τη μορφή δημοσίευσης, άρθρου, πληροφοριών) βασίζεται στον έλεγχο τριών θεμελιωδών πτυχών.

- Το περιεχόμενο
- Το έντυπο
- Οι πιστώσεις

2.5. ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΜΟΝΤΕΛΟ LASSWELL

Για την αποτελεσματική χρήση των μέσων ενημέρωσης, τόσο κατά τη φάση έκδοσης όσο και κατά τη λήψη των ειδήσεων, είναι απαραίτητο να γίνει αναφορά σε ένα άλλο «κλασικό» μοντέλο επικοινωνίας: το μοντέλο των 5 W.

Αυτό το μοντέλο αναπτύχθηκε από τον Lasswell, έναν πολιτικό επιστήμονα που ανήκει στη Σχολή του Σικάγο, και παρουσιάζει μια γραμμική δομή που είναι σε θέση να ερμηνεύσει τη διαδικασία επικοινωνίας.

Παρά το γεγονός ότι το μοντέλο αναπτύχθηκε από τον Χάρνολντ Λάσγουελ το 1948, σε μια εποχή που κανείς δεν μπορούσε καν να φανταστεί την ψηφιακή επανάσταση της επικοινωνίας και τον αντίκτυπο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, είναι αποτελεσματικό, πράγματι αναδεικνύει όλη την αξία του ακριβώς στο εντροπικό περιβάλλον που εκφράζει σήμερα η επικοινωνία.

«Ένας βολικός τρόπος για να περιγραφεί μια πράξη επικοινωνίας είναι να απαντηθούν τα ακόλουθα ερωτήματα: Ποιος λέει τι σε ποιο κανάλι σε ποιον με ποιο αποτέλεσμα;

Με αυτόν τον σύντομο και αποτελεσματικό ορισμό, ο Lasswell προσδιορίζει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο που ισχύει σε όλους τους domain της επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των μελλοντικών.

Αυτό το παράδειγμα βασίζεται στην ιδέα ότι η επικοινωνία (και η διάδοση των ειδήσεων) εκτελεί τρεις κοινωνικές λειτουργίες: παρακολούθηση, συσχέτιση και μετάδοση. Τα μέσα ενημέρωσης στη σύλληψη του Lasswell προορίζονταν να έχουν αντίκτυπο στις ιδέες και τις πεποιθήσεις των ανθρώπων, το οποίο είναι ένα εξαιρετικά επίκαιρο ζήτημα λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα διάχυση των πληροφοριών.

Η δημιουργία αποτελεσματικής επικοινωνίας και, κατά συνέπεια, η λήψη αποτελεσματικής επικοινωνίας σημαίνει απάντηση στις ερωτήσεις:

- ποιος;
- τι λέει;
- με ποια μέσα;
- σε ποιον;
- με ποια αποτελέσματα;

2.6. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥ HAROLD LASSWELL ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το μοντέλο του Lasswell επικεντρώνεται στο ποιος ενεργοποιεί τη διαδικασία επικοινωνίας (αποστολέας) και παράγει το μήνυμα. Δεδομένου ότι το μοντέλο κοινωνικής επικοινωνίας, όπως περιγράφεται ανωτέρω, συμπίπτει από πολλές απόψεις με τη συζήτηση, είναι προφανές ότι όλα τα μέρη που συμμετέχουν στη διαδικασία επικοινωνίας υποχρεούνται να ανταποκριθούν στα 5W προκειμένου να επιδιωχθεί αποτελεσματική επικοινωνία.

Η απάντηση στα 5 Ws ακόμη και όταν σχολιάζετε ειδήσεις είναι ένα έγκυρο αντίδοτο στη σημερινή φρενίτιδα της κοινωνικής επικοινωνίας.

Εδώ είναι η εφαρμογή του μοντέλου του Lasswell σε μια κοινωνική επικοινωνία του τύπου διάδοσης.

Αν εκδώσω:

- Ποιος; Με ποια ιδιότητα μεταδίδω αυτά τα νέα; «Είμαι ειδικός στο θέμα»
- Τι λέει; Ποιο είναι το περιεχόμενο και τι είναι σημαντικό;
- Σε ποιο μέσο; Σε ποιο μέσο επιλέγω post/άρθρο/σχόλιο/στιγμιαίο μήνυμα και σε ποια πλατφόρμα επιλέγω να επικοινωνήσω
- Σε ποιον; Ποιοι είναι οι αποδέκτες της επικοινωνίας μου; Πελάτες; Οι ειδικοί; Φοιτητές;
- Με ποια αποτελέσματα; Θέλω να διδάξω; Θέλω να δείξω την εμπειρία μου; Θέλω να ανοίξω κανάλια συζήτησης; Θέλω να πουλήσω ένα προϊόν ή μια υπηρεσία;

Αν πάρω:

- Ποιος; Ποιος γράφει; Ποιες είναι οι αρμοδιότητές του;
- Τι λέει; Ποιο είναι το περιεχόμενο και τι είναι σημαντικό;
- Σε ποιο μέσο; Σε ποιο μέσο επέλεξε θέση/άρθρο/σχόλιο/στιγμιαίο μήνυμα και σε ποια πλατφόρμα
- σε ποιον; Σε ποιον απευθύνεται; Αυτό είναι ένα μήνυμα για μένα;
Με ποια αποτελέσματα; Τι θέλετε να πετύχετε;

ΠΟΙΟΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ/ΕΚΠΟΜΠΟΣ	ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΕΑ
ΠΕΣ ΤΙ	ΜΗΝΥΜΑ	Διερεύνηση περιεχομένου
ΣΕ ΠΟΙΟ ΚΑΝΑΛΙ	ΚΑΝΑΛΙ	Έρευνες για τα μέσα ενημέρωσης
ΣΕ ΠΟΙΟΝ	ΣΤΟΧΟΣ/ΔΕΚΤΗΣ	Έρευνα για τον παραλήπτη
ΜΕ ΠΟΙΑ ΕΠΙΔΡΑΣΗ	ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ	Μελέτες επιπτώσεων

Αν το αρχικό μοντέλο του Lasswell παρουσιάζει την επικοινωνία ως μονόδρομο, η οποία δεν θεωρεί την ανατροφοδότηση του δέκτη, στην εφαρμογή του μοντέλου στην κοινωνική επικοινωνία, η οποία επηρεάζει τώρα όλες τις αλληλεπιδράσεις μας, δεν μπορούμε παρά να θεωρήσουμε την ανατροφοδότηση ως αναπόσπαστο στοιχείο της ίδιας της επικοινωνίας, ικανή να την προσανατολίσει και να καθορίσει τις εξελίξεις της.

Ο ασύγχρονος τρόπος αυτών των ανταλλαγών μας κατευθύνει προς ένα μοντέλο που πολλαπλασιάζει τους εκδότες. Η συνάφεια και η κατανόηση της θέσης κάποιου σε σχέση με το μήνυμα είναι θεμελιώδους σημασίας για την οικοδόμηση της αποτελεσματικής επικοινωνίας.

2.7. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ 5W ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ;

Η πρόταση είναι οι συμμετέχοντες να πειραματιστούν με τη θεωρία 5W. Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους συμμετέχοντες να εργαστούν σε μικρές ομάδες (από 4 ή 5 άτομα) και αναθέτει σε κάθε ομάδα το καθήκον της «πραγματοποίησης» μιας κοινωνικής επικοινωνίας.

Το θέμα είναι κοινό σε όλες τις ομάδες: μιλώντας για την εκπαίδευση στην οποία ασχολούνται. Αυτό είναι το μόνο κοινό στοιχείο για όλους, καθώς κάθε μικρή ομάδα θα έχει ένα φύλλο που θα περιέχει αυτές τις πληροφορίες:

- Ποιος; Δηλαδή, ποιος είναι ο συγγραφέας των ειδήσεων
- Σε ποιον; Δηλαδή σε ποιον απευθύνεται η είδηση
- Τι; Ποιο είναι το μήνυμα/πληροφορίες
- Για να πετύχουμε ποιο αποτέλεσμα; Δυνατότητα επιλογής, π.χ. μαρτυρίας/πεποίθησης/διανόησης/κοινοποίησης συναισθημάτων
- Με ποια κανάλια; Ποιο κοινωνικό κανάλι μεταξύ Facebook, LinkedIn, Instagram, Email, WhatsApp και ποια γλώσσα (γραφή, βίντεο, ήχος, κ.λπ.)
- Ένα στοιχείο έκπληξη έξω από το πλαίσιο που πρέπει να συμπεριληφθεί στο μήνυμα.

Το τελευταίο στοιχείο λειτουργεί ως περιορισμός και χρησιμεύει για την ενεργοποίηση της δημιουργικής διαδικασίας και της διαδικασίας επίλυσης προβλημάτων, εμποδίζοντας τους συμμετέχοντες να κλίνουν υπερβολικά σε προκαταλήψεις.

Οι ομάδες έχουν 15 λεπτά για να συνειδητοποιήσουν την κοινωνική τους επικοινωνία. Όταν ολοκληρωθούν, στην ολομέλεια κάθε ομάδα παρουσιάζει το έργο της και οι ομότιμοι εκτός της ομάδας καλούνται να προσδιορίσουν τα 5 Ws του μηνύματος.

Αυτή η φάση στην ολομέλεια είναι συνήθως πολύ διασκεδαστική, γεμάτη παρατηρήσεις και αστεία. Αυτή είναι η στιγμή που ο καθηγητής μπορεί να συνεισφέρει κάποιες τεχνικές και διαχειριστικές πληροφορίες.

2.8. ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

Αν σταματήσουμε να παρατηρούμε τη δική μας συμπεριφορά ή αυτή των ανθρώπων που συνηθίζουμε περισσότερο στην καθημερινή μας ζωή, είτε πρόκειται για μέλη της οικογένειας είτε για συναδέλφους, δεν μπορούμε να παραλείψουμε να παρατηρήσουμε τον χώρο που καταλαμβάνουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στη ζωή μας. Η συνεχής και μαζική πρόσβαση σε πληροφορίες μέσω συσκευών δεν έχει πλέον χρονικά όρια ή όρια στα συμφραζόμενα: είμαστε συνεχώς εκτεθειμένοι σε δεδομένα και πληροφορίες που, κατά κάποιο τρόπο, καθορίζουν την κατάσταση του νου μας και συμβάλλουν στον καθορισμό της σκέψης μας για το τι συμβαίνει στον κόσμο, ή πολύ πιο απλά, δίπλα μας.

Αρκετές μελέτες επιβεβαιώνουν ότι η συνεχής χρήση του Διαδικτύου μειώνει την κριτική σκέψη μας. Προφανώς, ορισμένες πτυχές του διαδικτύου δεν βοηθούν στην ανάπτυξη αυτής της ικανότητας, αντίθετα, την αποδυναμώνουν. Αυτό δεν είναι μια φοβισμένη υπόθεση, αλλά ένα συμπέρασμα που προκύπτει από την ανάλυση. Το δίκτυο λειτουργεί μέσα σε λογικές που, φυσικά, έχουν συνέπειες.

Πώς γίνεται αυτό; Πολλές λειτουργίες, υπηρεσίες ή χώροι στο διαδίκτυο, από τις μηχανές αναζήτησης μέχρι τα κοινωνικά δίκτυα, λειτουργούν με αλγόριθμους. Η αρχή θα είναι η «αντιστοιχία» των συμφερόντων και των προτιμήσεων του χρήστη. Με την πάροδο του χρόνου, ωστόσο, καταλήγουν να περιορίζουν τις εμπειρίες των surfers στο διαδίκτυο.

Ας μπούμε σε περισσότερες λεπτομέρειες. Στο παρελθόν έχουν γίνει πολλές συζητήσεις σχετικά με το φαινόμενο που είναι γνωστό ως ρύθμιση της ατζέντας, δηλαδή τη δύναμη των μέσων ενημέρωσης να φιλτράρουν και να χειραγωγούν τις πληροφορίες, εστιάζοντας την προσοχή των χρηστών μόνο σε προκαθορισμένα θέματα, προσανατολίζοντας έτσι τη συλλογική γνώμη. Μια παρόμοια αλλά πιο εκλεπτυσμένη διαδικασία λαμβάνει χώρα στα κοινωνικά δίκτυα, κανάλια στα οποία δημοσιεύονται και μοιράζονται καθημερινά εκατομμύρια διαφορετικά είδη περιεχομένου: ένας αλγόριθμος που βασίζεται σε ουσιαστική αλληλεπίδραση χρησιμοποιείται για να φιλτράρει τις ειδήσεις, ο οποίος δείχνει στον χρήστη μόνο το περιεχόμενο με το οποίο έχουν αλληλεπιδράσει και για το οποίο έχουν δείξει ενδιαφέρον.

Αυτή η λειτουργία, φαινομενικά αποτελεσματική και λειτουργική, δημιουργεί μια όλο και πιο μπερδεμένη και περιορισμένη εικονική ζώνη άνεσης. Δημιουργείται έτσι η λεγόμενη «φούσκα φίλτρου»: οι χρήστες εμφανίζουν ειδήσεις στη ροή τους, αλγόριθμοι προτείνουν παρόμοιο περιεχόμενο και τα άτομα βρίσκονται σε μια φούσκα στην οποία έχουν μόνο πρόσβαση σε πληροφορίες που επιβεβαιώνουν μόνο τις δικές τους πεποιθήσεις.

Στην αρχή θέτουμε τη δική μας «ατζέντα» ενδιαφέροντος, αλλά σύντομα η ικανότητά μας για λήψη αποφάσεων περνά στον αλγόριθμο που μας κλειδώνει σε αυτή τη φούσκα για να κάνουμε την εμπειρία στο κοινωνικό όσο το δυνατόν πιο ικανοποιητική και μακροχρόνια.

Η διαδικασία αυτή δίνει ώθηση σε ένα περαιτέρω φαινόμενο: ο θάλαμος ηχώ. Η αίθουσα ηχώ αναφέρεται σε μια κατάσταση κατά την οποία ένα πρόσωπο λαμβάνει στο διαδίκτυο μια σειρά πληροφοριών ή ιδεών που ενισχύουν την άποψή του, χωρίς να έχει πρόσβαση σε άλλους πόρους που θα μπορούσαν να παράσχουν διαφορετική προοπτική και, ως εκ τούτου, μια πιο αντικειμενική εικόνα της κατάστασης.

Οι συνέπειες είναι εκθετικές: πρώτα απ' όλα, μια προοδευτική απομόνωση λόγω της ακαμψίας και του περιορισμού των θεμάτων στα οποία εκτίθεται ο εαυτός μας, είναι σαν τα συμφέροντά μας να εμβολιάζονται υποδερμικά, εξαλείφοντας κάθε ερέθισμα προς την περιέργεια, το άνοιγμα σε νέα θέματα και την προορατική αναζήτηση πληροφοριών.

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης γίνονται εργαλεία μαζικής απόσπασης της προσοχής που παραλείπουν σημαντικές πληροφορίες από την άποψή μας.

Το αποτέλεσμα είναι η αποδυνάμωση της κριτικής σκέψης.

Υπάρχουν τρεις βασικοί τρόποι με τους οποίους το Διαδίκτυο ενεργεί από αυτή την άποψη.

1. Οι πληροφορίες που βρέθηκαν στο διαδίκτυο επιβεβαιώνουν τις απόψεις μας.

Όταν αναζητούμε μια λέξη στο διαδίκτυο, η μηχανή αναζήτησης ενεργοποιεί μια σειρά παραμέτρων με βάση τις πληροφορίες που έχει συλλέξει προηγουμένως για εμάς. Με αυτόν τον τρόπο, οι πρώτοι ιστότοποι που εμφανίζονται στη λίστα είναι αυτοί που επισκεπτόμαστε συχνότερα ή που περιέχουν πληροφορίες που συνήθως συμβουλευόμαστε. Περιττό να πούμε ότι μια σημαντική ποσότητα υλικού αφήνεται έξω από την αναζήτηση.

Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και στα κοινωνικά δίκτυα. Μόλις συνδεθούμε, βλέπουμε στο προσκήνιο τις αναρτήσεις ανθρώπων με τους οποίους αλληλεπιδρούμε συνήθως και οι οποίοι, κατ' αρχήν, σκέφτονται με παρόμοιο τρόπο με εμάς. Χωρίς να το συνειδητοποιήσουμε, ο κύκλος μας έχει ήδη συρρικνωθεί σημαντικά.

Οι αλγόριθμοι μας εκτοξεύουν ανεπαίσθητα σε έναν ιδεολογικό κόσμο που επιβεβαιώνει τις απόψεις μας. Αποφεύγουν να μας φέρουν σε επαφή με πληροφορίες και ιδέες που συγκρούονται με τις δικές μας, δίνοντάς μας μια περιορισμένη ιδέα της πραγματικότητας γύρω μας. Είμαστε πεπεισμένοι ότι γνωρίζουμε την πραγματικότητα χωρίς να συνειδητοποιούμε ότι μας ενθαρρύνουν να βλέπουμε μόνο ένα κομμάτι της. Αυτός είναι ο πρώτος λόγος για τον οποίο το Διαδίκτυο μειώνει την κριτική μας σκέψη.

2. Το Διαδίκτυο ενθαρρύνει τον ναρκισσισμό και μειώνει την κρίσιμη ικανότητα

Τα κοινωνικά δίκτυα έχουν δημιουργήσει ένα νέο είδος εθισμού, αυτό του «**μου αρέσει**». Δεν το κάνουμε συνειδητά, αλλά κάθε φορά που δημοσιεύουμε, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο περιμένουμε τις αντιδράσεις των φίλων μας, την έγκριση αυτών που έχουμε δημοσιεύσει. Αν δεν το κάνει κανείς, απογοητευόμαστε ακόμα και αμφιβάλουμε για την εγκυρότητα των σκέψεών μας.

Η επιστήμη λέει ότι «**μου αρέσει**» ενεργοποιεί την έκκριση της ντοπαμίνης και ενεργεί ως μηχανισμός ανταμοιβής. Κάνουν κάποιον να αισθάνεται καλά επειδή υπονοεί αποδοχή από την κοινότητα. Αυτό μπορεί να γίνει πρόβλημα όταν αυτός ο εθισμός διαμορφώνει τις ιδέες ή τις λέξεις μας, χωρίς να το συνειδητοποιούμε.

Ένας άλλος τρόπος με τον οποίο το Διαδίκτυο μειώνει την κριτική μας σκέψη είναι ακριβώς ο εξής: μετατρέποντας το εγώ μας σε προϊόν της κοινωνικής κατανάλωσης και της συνεχούς αναζήτησης της έγκρισης. Η διαφωνία μπορεί να σημαίνει να αποχωρήσουμε από μια ομάδα, να πρέπει να αντιμετωπίσουμε την απόρριψη ή την κριτική. Ο φόβος των συνεπειών μπορεί να επηρεάσει δυναμικά τη σκέψη μας.

3. Ενθαρρύνει τις άσχετες κοινωνικές σχέσεις

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι αλληλεπίδρασης στο διαδίκτυο: κοινωνικά δίκτυα, αλλά και φόρουμ, συνομιλίες κ.λπ. Το διαδίκτυο μας δίνει την ψευδή αίσθηση ότι δεν είμαστε μόνοι, σε μια συζήτηση που φαίνεται να μην έχει ούτε κεφάλι ούτε ουρά. Αυτός ο ατελείωτος διάλογος περιστρέφεται γύρω από θέματα που γίνονται «κοινά». Είτε μας αρέσουν είτε όχι, αυτά τα θέματα πρέπει να συζητηθούν.

Σταδιακά, το Διαδίκτυο καθιστά περιττή τη φυσική επαφή. Οι αλληλεπιδράσεις στο διαδίκτυο περιλαμβάνουν πάντα την ίδια στάση: καθισμένος και μπροστά από μια οθόνη. Και οι δύο καταστάσεις επηρεάζουν το σώμα και τον εγκέφαλο.

Η κίνηση διεγείρει τη νοημοσύνη, η σωματική επαφή αυξάνει την ικανότητα να αισθάνεται ενσυναίσθηση, ανταλλαγή και στοργή. Το Διαδίκτυο μας ωθεί να προσαρμοστούμε, εθελοντικά και πρακτικώς, σε νέους τρόπους σύνδεσης με τους άλλους, απομακρύνοντας μας από την άμεση εμπειρία της πραγματικής ζωής. Ο κίνδυνος είναι να αρχίσουμε να βλέπουμε τον κόσμο μέσα από ένα στενό και περιορισμένο πλαίσιο: η οθόνη του υπολογιστή μας.

Συνηθίζουμε σε μια άνευ προηγουμένου πνευματική τεμπελιά: είμαστε ικανοποιημένοι με τις πληροφορίες που μας παρέχονται χωρίς να ελέγχουμε την πηγή, χωρίς να αναζητούμε κριτική φωνή, έξω από τη χορωδία. Εξασκούμε στο να σκεφτόμαστε ότι η γνώμη μας είναι αληθινή και αδιάψευστη γιατί ενισχύεται και αποδεικνύεται από μια μάζα ειδήσεων, χάνοντας έτσι την ικανότητα να αμφισβητούμε τον εαυτό μας.

Η λύση, όπως πάντα, είναι η ευαισθητοποίηση και η πρόθεση: το διαδίκτυο είναι ένα πολύ ισχυρό εργαλείο στην υπηρεσία της ανθρωπότητας, ένας τεράστιος πόρος που δεν μπορεί, ωστόσο, να θεωρηθεί εξαντλητικός. Πρέπει να είμαστε μορφωμένοι, προσανατολισμένοι και προετοιμασμένοι για την ανεξάντλητη ψηφιακή πηγή που ρέει από τις οθόνες μας, μόνο τότε η τεχνολογία θα είναι ένα περιουσιακό στοιχείο και όχι μια απειλή.

2.9. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΠΡΟΩΘΗΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ;

Οι άνθρωποι που δεν έχουν αναπτύξει κριτική σκέψη γενικά αρκούνται σε στοιχειώδεις εξηγήσεις σύμφωνα με τις δικές τους γνωστικές προκαταλήψεις και προκαταλήψεις, προτιμώντας συνθήματα από επιχειρήματα και άκριτη αποδοχή από την εις βάθος έρευνα και επαλήθευση των πηγών.

Από την επαφή με το Facebook που μοιράζεται ψευδείς ειδήσεις στον μεγάλο διευθυντή που παίρνει βιαστικές αποφάσεις χωρίς να αμφισβητεί τα δεδομένα που έχει στη διάθεσή του, άτομα με ανεπαρκώς ανεπτυγμένη κριτική σκέψη κινδυνεύουν να βλάψουν σοβαρά τον εαυτό τους και άλλους.

Τα παραπάνω μας οδηγούν στην έννοια του «λειτουργικού αναλφαριθμητισμού», δηλαδή στην αδυναμία ορθής ερμηνείας των κειμένων και των μηνυμάτων που επιδεικνύουν οι εκπαιδευόμενοι, οι οποίοι θεωρητικά θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν και να επαληθεύουν τις πληροφορίες που τους παρουσιάζονται.

Ένα ολοένα και μεγαλύτερο τμήμα του σχολικού πληθυσμού αποφεύγει την πολυπλοκότητα, θεωρώντας την ως απειλή και όχι ως πρόκληση, οδηγώντας την κοινωνία σε οπισθοδρόμηση με ανησυχητικά περιγράμματα. Ο καλύτερος τρόπος για να αντιμετωπιστεί αυτή η τάση είναι να υιοθετήσουμε και να αναπτύξουμε δεξιότητες κριτικής σκέψης και να τις εφαρμόσουμε στις προκλήσεις της καθημερινής και επαγγελματικής ζωής.

Για την ανάπτυξη κριτικής σκέψης, το κλειδί για την όλη λειτουργία βρίσκεται στην αντικειμενικότητα του υποκειμένου. Πράγματι, ο κριτικός στοχαστής πρέπει να είναι σε θέση να αφήσει πίσω του τα συναισθήματά του, τις προκαταλήψεις και τα συμφέροντά του, προκειμένου να επιδιώξει μια όσο το δυνατόν αντικειμενική και πραγματική άποψη βασισμένη σε γεγονότα και πλαίσια. Η γνώση του τρόπου αμφισβήτησης των προκαταλήψεων και υιοθέτησης νέων προοπτικών στο όνομα της αμεροληψίας, στην πραγματικότητα, είναι μία από τις βασικές απαιτήσεις εκείνων που είναι πρόθυμοι να θέσουν την κριτική σκέψη τους σε δοκιμασία.

3 απόψεις χρήσιμες για την ανάπτυξη κριτικής σκέψης:

1. Αναγνωρίστε τις προκαταλήψεις σας... και βάλτε τις στην άκρη!

Οι προκαταλήψεις, γνωστές και ως «γνωστικές διαστρεβλώσεις», περιλαμβάνουν τη γενίκευση, την προκατάληψη, την πόλωση (βλέποντας τα πράγματα μόνο ως μαύρο/άσπρο, σωστό/λάθος) και τη λεγόμενη «επιλεκτική προσοχή», δηλαδή την τάση να επιλέγουμε μόνο εκείνα τα μέρη ενός λόγου που υποστηρίζουν τις πεποιθήσεις και τις απόψεις μας. Το πρώτο βήμα για την κατανόηση του τρόπου ανάπτυξης της κριτικής σκέψης είναι να αποδεχτούμε ότι όλοι έχουμε προκαταλήψεις και να είμαστε σε θέση να τις αφήσουμε ήρεμα στην άκρη.

2. Άσκηση προαγωγικότητας

Το να είμαστε προορατικοί σημαίνει να παίζουμε ενεργό ρόλο στη ζωή μας και να είμαστε η κινητήρια δύναμη των αλλαγών που θα θέλαμε να δούμε στον κόσμο. Η εναλλακτική; Ζώντας ως ηθοποιοί που αντιδρούν αποκλειστικά σε ό,τι τους συμβαίνει, περιορίζοντας τον εαυτό μας στην προσαρμογή της συμπεριφοράς μας πάντα «σε απάντηση» και ποτέ «σε πρόταση».

Γιατί να υποφέρουμε την αλλαγή αν μπορούμε να είμαστε δημιουργοί της; Η προαγωγική κατάρτιση σημαίνει να θέσουμε το μυαλό μας στην υπηρεσία της προσωπικής και συλλογικής προόδου και μας βοηθά επίσης να γίνουμε πιο ανταγωνιστικοί στην αγορά εργασίας.

3. Διευρύνετε τους ορίζοντές σας

Όταν αντιμετωπίζετε ένα δύσκολο πρόβλημα ή επιλογή, προσπαθήστε να πάτε πέρα από τα συμπεράσματα που παράγει αυτόματα το μυαλό σας. Σκεφτείτε τι θα έκανε ένας άλλος άνθρωπος και τι θα σκεφτόταν ένας ξένος. Υιοθετήστε τις προοπτικές τους και θα συνειδητοποιήσετε ότι το ίδιο πρόβλημα και η ίδια επιλογή μπορεί να προσεγγιστεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους που πιθανότατα δεν θα είχατε σκεφτεί.

Πάντα να αμφισβητείτε τα πάντα και να βυθίζεστε σε ειδήσεις, απόψεις και σχόλια για να διατηρήσετε μόνο τα στοιχεία που αντιστοιχούν στην πραγματικότητα μαζί σας.

Σε γενικές γραμμές, ένα άτομο που εκπαιδεύει την κριτική του σκέψη είναι λιγότερο επιρρεπές στη χειραγώγηση, παίρνει πιο τεκμηριωμένες αποφάσεις και είναι σε θέση να λύσει προβλήματα και συγκρούσεις με πιο αποτελεσματικό και πρωτότυπο τρόπο, επειδή η κριτική και η δημιουργική σκέψη συχνά συνεργάζονται. Ας εφαρμόσουμε τις δύο προσεγγίσεις στο ίδιο γνωστό γρίφο: ένας άνδρας πέφτει από ένα κτίριο 40 ορόφων και επιβιώνει — πώς είναι δυνατόν;

Χρησιμοποιώντας την κριτική σκέψη μπορούμε να κυνηγήσουμε για ενδεχόμενα που θα μπορούσαν να εξηγήσουν το παράξενο γεγονός:

- ο άνθρωπος θα μπορούσε να είχε πέσει σε ένα στρώμα τοποθετημένο εκεί από πυροσβέστες,
- η πτώση θα μπορούσε να μετριαστεί από μια σειρά εμποδίων που την επιβράδυναν.

Χρησιμοποιώντας τη δημιουργική σκέψη, από την άλλη πλευρά, μπορούμε να διερευνήσουμε το θέμα αναζητώντας πιθανά λογικά ελαττώματα:

- ο το κτίριο είναι 40 ορόφους, αλλά κανείς δεν είπε ότι ο άνθρωπος έπεσε από τον υψηλότερο.
- ήταν ο ηθοποιός σε μια ταινία δράσης που, ευτυχώς γι' αυτόν, φορούσε αλεξιπτωτο εκείνη την στιγμή.

Ο συνδυασμός αυτών των δύο κοινωνικών δεξιοτήτων, μπορεί να βοηθήσει στη συλλογή ενός πολύ ευρύτερου, πιο ποικιλόμορφου και ασυνήθιστου φάσματος λύσεων από εκείνους που εκμεταλλεύονται μόνο την άκριτη, κάθετη σκέψη.

2.10. ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ — ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΙΔΙΑ

Στόχος αυτής της τελευταίας ενότητας του κεφαλαίου «Αποτελεσματική χρήση των μέσων ενημέρωσης» είναι να εμπλουτιστεί η γνώση των ψηφιακών και κοινωνικών μέσων ενημέρωσης ως αναπόσπαστο μέρος του «πλαισίου» της σύγχρονης επικοινωνιακής διαδικασίας.

Δεδομένου ότι δεν θα είναι δυνατή η έρευνα όλων των υφιστάμενων πλατφορμών που εξακολουθούν να εμφανίζονται στο ψηφιακό τοπίο, το εγχειρίδιο θα αναφέρεται σε εκείνες που είναι περισσότερο γνωστές και σχετίζονται περισσότερο με το κοινό-στόχο του έργου, ενώ παράλληλα θα παρέχει στοιχεία για μια μέθοδο προσέγγισης που μπορεί να εφαρμοστεί κριτικά σε άλλες πλατφόρμες.

Η παρουσίαση των κοινωνικών και ψηφιακών καναλιών ακολουθεί ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο, τη δομή του οποίου εξηγούμε εδώ:

- Σύντομη ιστορία
- Τι είδους επικοινωνία
- Μερικοί κανόνες σύνταξης
- Κοινές απάτες και κίνδυνοι για να προσέξετε

Ας ξεκινήσουμε με τον ορισμό των κοινωνικών μέσων δικτύωσης:

Ο πιο ευρέως αποδεκτός ορισμός των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι αυτός που δόθηκε από τον Andreas Kaplan και τον Michael Haenlein στο άρθρο τους «Χρήστες του κόσμου, ενωθείτε! Οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για τα οποία τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι «μια ομάδα εφαρμογών που βασίζονται στο Διαδίκτυο που αποτελούν τα ιδεολογικά και τεχνολογικά θεμέλια του Web 2.0 και επιτρέπουν τη δημιουργία και την ανταλλαγή περιεχομένου που παράγεται από τους χρήστες».

Ως εκ τούτου, το χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι η οριζοντιοποίηση της δημιουργίας και της διάδοσης του περιεχομένου σε αντίθεση με την καθετότητα των παραδοσιακών μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Όλα τα θέματα του σχεδίου επικοινωνίας είναι στο ίδιο επίπεδο και αυτή η δημοκρατική φύση αλλάζει τους παραδοσιακούς ρόλους της επικοινωνίας, επειδή κάθε μήνυμα είναι πολυκατευθυντικό, δηλαδή υπάρχει μια στροφή προς τη μετάδοση «πολλά προς πολλά» ή «από ομοτίμους». Ο «μονόλογος» γίνεται ένας «διάλογος», μια συζήτηση μεταξύ των χρηστών, των μέσων ενημέρωσης και των εταιρειών, ο αποστολέας και ο δέκτης εναλλάσσονται σε μια συνεχή ροή ρόλων, χωρίς προκαθορισμένες ιεραρχίες.

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν γίνει πολύ δημοφιλή επειδή επιτρέπουν στους ανθρώπους να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για να δημιουργήσουν προσωπικές ή επιχειρηματικές σχέσεις. Αναφέρονται επίσης ως περιεχόμενο παραγόμενο από χρήστες (UGC) ή ως μέσο που παράγεται από καταναλωτές (CGM).

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν αυξηθεί σε δημοτικότητα εδώ και αρκετές δεκαετίες και τώρα είναι εξειδικευμένα από domain.

2.10.1 FACEBOOK

Το Facebook γεννήθηκε το 2004 από την ιδέα ορισμένων φοιτητών στο Χάρβαρντ (ΗΠΑ) που ήθελαν να δημιουργήσουν ένα «κοινωνικό δίκτυο» μέσα στο πανεπιστήμιο. Ένας από αυτούς τους μαθητές ήταν ο Mark Zuckerberg, ο οποίος ήταν σε θέση να μετατρέψει μια μικρή πανεπιστημιακή εφαρμογή στο παγκοσμίως διαδεδομένο κοινωνικό δίκτυο που γνωρίζουμε σήμερα.

Ένα ίχνος της προέλευσής του παραμένει στο όνομά του, το οποίο αναφέρεται στη σχολική επετηρίδα, της οποίας είναι η ψηφιακή έκδοση: οι μαθητές που ζουν στην πανεπιστημιούπολη θα μπορούσαν να γνωρίσουν ο ένας τον άλλο από ένα προσωπικό αρχείο, γεμάτο εικόνες και ευρετηριασμένες πληροφορίες.

απύχθηκε από το LABC από τις εικόνες

2004,
Φεβρουάριος

2.797 δις.
ενεργοί
μηνιαίοι
χρήστες

Av

Creative Commons

Από την ίδρυσή του, το Facebook βρίσκεται στο επίκεντρο της διαμάχης και των δικαστικών υποθέσεων, σχετικά με τη χρήση και τη λήψη προσωπικών δεδομένων. Παρ' όλα αυτά, η επέκτασή της ήταν ασταμάτητη και από το 2006 είναι προσβάσιμη σε άτομα άνω των 13 ετών.

Η λειτουργικότητα του Facebook έχει αυξηθεί χρόνο με το χρόνο, επίσης μέσω μιας έξυπνης πολιτικής απόκτησης ανταγωνιστικών εταιρειών και ενσωμάτωσης των πιο σημαντικών λειτουργιών.

Ο Zuckerberg, από το 2012, απέκτησε το Instagram και το Whatsapp. Μέχρι τώρα, από το 2018, το Facebook είναι το κοινωνικό δίκτυο με τον μεγαλύτερο αριθμό ενεργών χρηστών που κυβερνώνται μέσω ενός αλγόριθμου Facebook που επιλέγει το περιεχόμενο που θα εμφανίζεται στους χρήστες δημιουργώντας τη λεγόμενη φούσκα πληροφοριών.

Το Facebook έπρεπε να προβλέψει μέτρα κατά των ψευδών ειδήσεων που επιτρέπουν τη δυνατότητα του χρήστη να αναφέρει ψευδείς ειδήσεις και τη διαγραφή τους μόλις φτάσει σε κατάλληλο αριθμό αρνητικών ανατροφοδοτήσεων.

Το 2015, το Facebook εισήγαγε emoticons για να επιτρέψει μια πιο λεπτομερή συναισθηματική αντίδραση σε καταστάσεις και ειδήσεις.

Τι είδους επικοινωνία

Αν και εξακολουθεί να είναι το πιο δημοφιλές κοινωνικό δίκτυο με 2.797 δισεκατομμύρια ενεργούς χρήστες μηνιαίως, δεν είναι το πιο περιζήτητο από ένα νεαρό κοινό που φαίνεται να προτιμά υπηρεσίες

όπως το TikTok ή το Instagram. Η παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι δυνατή σε δύο τύπους:

— Ατομικός λογαριασμός

— Σελίδα ενός οργανισμού, αιτία, έργο που χρησιμοποιείται για μάρκετινγκ και προώθηση και διοικείται από έναν ή περισσότερους μεμονωμένους χρήστες με εκχωρημένους ρόλους

Για τους ατομικούς λογαριασμούς, η κύρια λειτουργία παραμένει η ανταλλαγή εμπειριών και συναισθημάτων.

Υπάρχει ένας κώδικας δεοντολογίας που έχει εγγραφεί κατά την εγγραφή και ο οποίος προβλέπει την παρεμπόδιση του χρήστη σε περίπτωση παραβίασης. Για παράδειγμα, το 2021 ο λογαριασμός του Ντόναλντ Τραμπ (όχι μόνο στο Facebook αλλά και σε άλλα κοινωνικά κανάλια) μπλοκαρίστηκε επειδή θεωρήθηκε ότι είχε χρησιμοποιήσει τις δυνατότητες της πλατφόρμας για να υποδαυλίσει τη βία που οδήγησε στην επίθεση στο Κογκρέσο των ΗΠΑ.

Πολύ γνωστή είναι η υπόθεση «Cambridge Analytics» που αποκαλύφθηκε από ένα άρθρο της 17ης Μαρτίου 2018 στις σελίδες των New York Times και The Guardian: μέσω μιας φαινομενικά αβλαβούς εφαρμογής («Αυτή είναι η ψηφιακή σας ζωή»), η πλατφόρμα επέτρεψε την ακατάλληλη απόκτηση των προσωπικών πληροφοριών περίπου 87 εκατομμυρίων χρηστών του Facebook και, με βάση αυτές τις πληροφορίες, επηρεάστηκαν τα αποτελέσματα των προεκλογικών εκστρατειών των Donald Trump και Ted Cruz, αλλά και της εκστρατείας υπέρ του Brexit.

Μερικοί κανόνες σύνταξης

Ο τόνος που χρησιμοποιείται είναι συχνά εμπιστευτικός, τα κείμενα μπορούν να εμπλουτιστούν με smilies και emoji για να τονίσουν και να ενισχύσουν το μήνυμα. Είναι δυνατόν να μοιραστείτε δραστηριότητες, συναισθήματα, αναμνήσεις και απόψεις. Ο καθένας μπορεί να γράψει οτιδήποτε χωρίς να χρειάζεται να ελέγξει τις πηγές.

Κοινές απάτες και κίνδυνοι για να προσέξετε

Το Facebook είναι ένα τεράστιο εικονικό τετράγωνο, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι αυτό που μπορούμε να δούμε στο feed που είναι διαθέσιμο στον χρήστη μας είναι το αποτέλεσμα του αλγορίθμου. Έτσι, είναι δυνατόν να έχουμε την εντύπωση ότι οι χρήστες του Facebook έχουν τις ιδέες και τα ενδιαφέροντά μας. Πρέπει να γνωρίζουμε ότι είμαστε μέσα σε μια φούσκα πληροφοριών που δεν πρέπει να εξαντλήσει τη δίψα μας για πληροφορίες.

Επιπλέον, υπάρχουν πολλοί ψεύτικοι λογαριασμοί στο Facebook που θα μπορούσαν να ζητήσουν τη φιλία μας, να συλλάβουν την εμπιστοσύνη μας και να προσπαθήσουν να μας χειραγωγήσουν ή να μας εξαπατήσουν. Υπάρχουν μερικοί καλοί κανόνες που μπορούμε να ακολουθήσουμε πριν γίνουμε φίλοι με έναν χρήστη που επικοινωνεί μαζί μας:

1. “Αποδοχή φιλίας” στους χρήστες των ανθρώπων που γνωρίζουμε στην πραγματική ζωή.
2. Αν δεν γνωρίζουμε τον χρήστη που ζητά να ενταχθεί στην ομάδα των φίλων μας, βλέπουμε το προφίλ, αν είναι πολύ γυμνό με λίγες φωτογραφίες, μερικές δημοσιεύσεις ίσως επαναλαμβανόμενες και μικρές ειδήσεις, είναι πιθανώς ένα ψεύτικο που παράγεται από ένα αυτόματο πρόγραμμα.

3. Αν κάποιος ζητήσει χρήματα για ένα σκοπό χρησιμοποιώντας το σύστημα άμεσων μηνυμάτων, δεν στέλνουμε χρήματα, πόσο μάλλον να δώσουμε πρόσβαση σε αριθμούς πιστωτικών καρτών. Να θυμάστε ότι υπάρχουν και άλλοι τρόποι χρηματοδότησης για καλούς σκοπούς! Σε περίπτωση αμφιβολίας, ζητάμε επίσημα κανάλια.

2.10.2 LINKEDIN

Αν το Facebook γεννήθηκε σε ένα πανεπιστημιακό περιβάλλον, το LinkedIn από την ίδρυσή του το 2002 έδειξε τον σκοπό του ως μια υπηρεσία αφιερωμένη στη σφαίρα και την αγορά εργασίας.

Σήμερα, το LinkedIn είναι ένα επαγγελματικό μέσο κοινωνικής δικτύωσης διασκορπισμένο σε περισσότερες από 200 χώρες με 774 εκατομμύρια χρήστες.

Ο δημιουργός του Reid Hoffman, απόφοιτος της Γνωστικής Επιστήμης (1990) με πτυχίο Φιλοσοφίας (1993), με επαγγελματικό υπόβαθρο στην τεχνολογία των πληροφοριών, είχε ήδη αναπτύξει το eWorld, ένα ανεπιτυχές επαγγελματικό κοινωνικό δίκτυο για την Apple Computer το 1994. Μετά από αυτή την πρώτη ανεπιτυχή εμπειρία, ξεκίνησε την πρώτη start-up του SocialNet.com, μια ιστοσελίδα ικανή να συνδέει ανθρώπους με παρόμοια ενδιαφέροντα, η οποία ήταν ο πραγματικός πρόδρομος των σημερινών κοινωνικών δικτύων. Δυστυχώς, ο χρόνος δεν ήταν ακόμα σωστός και ο Χόφμαν άλλαξε domain και συνέβαλε στη δημιουργία του PayPal, μιας υπηρεσίας ηλεκτρονικής μεταφοράς χρημάτων, της οποίας έγινε αρχικά COO (επικεφαλής λειτουργικού γραφείου) και στη συνέχεια εκτελεστικός αντιπρόεδρος. Τον Δεκέμβριο του 2002, μετά την εξαγορά του PayPal από την Ebay, αυτός και τρεις πρώην συνάδελφοί του και ένας φίλος από το λύκειο ξεκίνησαν το έργο LinkedIn.

Η αρχική ιδέα ήταν να συνδεθούν εταιρείες και υποψήφιοι, αλλά το κοινωνικό δίκτυο εξελίχθηκε για να γίνει το κορυφαίο επαγγελματικό δίκτυο στον κόσμο με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και της επιτυχίας.

Το LinkedIn είναι μια κοινωνική πλατφόρμα αφιερωμένη στους επαγγελματίες για να προσφέρει ευκαιρίες δικτύωσης επιχειρήσεων για αναζήτηση και προσφορά θέσεων εργασίας στο διαδίκτυο. Η υπηρεσία είναι παγκόσμια και διατίθεται σε 24 γλώσσες.

Σήμερα, το LinkedIn είναι μια βάση δεδομένων επαγγελματικών προφίλ, η πρώτη θέση όπου οι υπεύθυνοι προσλήψεων αναζητούν υποψηφίους και το κοινωνικό όπου πρέπει να είστε αν ψάχνετε για μια θέση εργασίας.

Οι κύριες λειτουργίες είναι:

- δημοσίευση βιογραφικών σημειωμάτων για εύρεση εργασίας
- μοιραστείτε πολύτιμο περιεχόμενο και έργα
- βρείτε νέους πελάτες ή συνεργάτες
- ενημέρωση

2002

**830 million
members
and over
58 million
registered
companies**

Αναπτύχθηκε από το LABC από τις
εικόνες Creative Commons

Σήμερα, το LinkedIn έχει περισσότερους από 16,000 υπαλλήλους, 33 γραφεία σε περισσότερες από 30 πόλεις και ακολουθεί ένα διαφοροποιημένο επιχειρηματικό μοντέλο ικανό να προσαρμοστεί σε διαφορετικά εθνικά πλαίσια.

Τι είδους επικοινωνία

Το LinkedIn είναι αφιερωμένο στα νέα σχετικά με την επαγγελματική ζωή και τις επιχειρήσεις. Προσωπικά ή ψυχαγωγικά θέματα δεν μοιράζονται.

Το LinkedIn είναι ένας σοβαρός, κάπως επίσημος ψηφιακός χώρος, όπου θα πρέπει να αποφεύγονται οι αντιπαραθέσεις και οι μη εποικοδομητικές συζητήσεις. Από την άλλη πλευρά, είναι ένας τόπος γεμάτος πληροφορίες και αναφορές για όσους θέλουν να επεκτείνουν τις γνώσεις τους σε ένα θέμα.

Μερικοί κανόνες σύνταξης

Ο τόνος είναι επαγγελματικός, είναι καλύτερο να αποφύγετε ή τουλάχιστον να περιορίσετε τα emoticons. Οι προσωπικές απόψεις πρέπει να υποστηρίζονται από πηγές. Τα βίντεο είναι κυρίως θεσμικά.

Κοινές απάτες και κίνδυνοι για να προσέξετε

Πολλοί χρήστες του LinkedIn παραπονιούνται ότι συχνά δεν λαμβάνουν σχόλια σχετικά με την αίτησή τους για μια θέση που δημοσιεύτηκε στο LinkedIn. Αυτό το περιστατικό μπορεί να κατηγορηθεί για την κακή συμπεριφορά των εταιρειών που υποστελεχώνουν υποψήφιους που δεν τους ενδιαφέρουν. Σε άλλες περιπτώσεις, πρόκειται για συγκεκριμένες διαφημίσεις που χρησιμοποιούνται από την HR για να κάνουν bench marketing σε ορισμένες θέσεις.

Εκτός από αυτές που είναι κακές συνήθειες, υπάρχουν πραγματικές απάτες, όπως μια εκστρατεία ηλεκτρονικού ψαρέματος που το 2021 επιτέθηκε στο LinkedIn στέλνοντας ψεύτικες προσφορές εργασίας που κρύβουν κακόβουλο λογισμικό στον υπολογιστή που επιτρέπει τον απομακρυσμένο έλεγχο.

Η ψεύτικη προσφορά εργασίας ταιριάζει ακριβώς με τη διατύπωση της τελευταίας θέσης εργασίας που διαφημίζεται στο προφίλ.

2.10.3 INSTAGRAM

Το Instagram είναι ένα από τα πιο δημοφιλή μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με περισσότερους από ένα δισεκατομμύριο ενεργούς χρήστες.

Το Instagram είχε τόσο ευρεία επιτυχία που δημιούργησε μια νέα επαγγελματική φιγούρα, αυτή του influencer, δηλαδή του νέου ιδιοκτήτη ενός προφίλ με ένα μεγάλο ακόλουθο (υπολογίζεται σε οπαδούς) και για το λόγο αυτό είναι σε θέση να επηρεάσει τις απόψεις, τις συνήθειες και την κατανάλωση μέσα στην κοινότητα που τον ακολουθεί.

Η πρώτη εικόνα που μοιράστηκε για δοκιμές στο Instagram χρονολογείται στις 16 Ιουλίου 2010 και είναι μια φωτογραφία που απεικονίζει τον σκύλο ενός

2010, October

1.074 billion
active
monthly
users

Αναπτύχθηκε από το LABC από τις
εικόνες Creative Commons

112

από τους δημιουργούς, Mike Krieger και Kevin Systrom. Στις 6 Οκτωβρίου 2010, η εφαρμογή Instagram κυκλοφόρησε για πρώτη φορά.

Η αρχική πρόθεση ήταν να προταθεί ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης με τη λειτουργία ενός κοινού φωτογραφικού άλμπουμ.

Η εξέλιξή του ήταν τόσο σημαντική που για πολλά χαρακτηριστικά έχει χρησιμεύσει ως παράδειγμα για άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: hashtags (2011), video sharing (2013), ιστορίες (2015-2016) και τροχοί (2020) εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στο Instagram και είναι πλέον παρόντα σε όλα σχεδόν τα κοινωνικά κανάλια. Αυτή η τυποποίηση και η δυνατότητα μεταφοράς της λειτουργικότητας είναι επίσης αποτέλεσμα της απόκτησης του Instagram από το Facebook το 2013.

Το Instagram ανέπτυξε επίσης ένα μεγάλο σετ αφιερωμένο στην επικοινωνία, τόσο με την έννοια των μηνυμάτων όσο και με τις κλήσεις βίντεο.

Σήμερα, από την αρχική αποστολή του Instagram για συλλογές φωτογραφιών, μόνο το λογότυπο παραμένει. Μέχρι τώρα, το Instagram είναι ένα ισχυρό εμπορικό κανάλι επικοινωνίας ειδικά για μάρκες που σχετίζονται με τη μόδα ή την εικόνα.

Κάθε μέρα, περίπου 80 εκατομμύρια φωτογραφίες μοιράζονται στην IG και υπάρχουν περίπου 3,5 δισεκατομμύρια likes.

Τι είδους επικοινωνία

Κάθε επικοινωνία στο Instagram περιέχει τουλάχιστον μία εικόνα. Ο τόνος δεν είναι σοβαρός, είναι καλό να επιλέξετε ένα σύντομο μήνυμα που είναι αποτελεσματικό και άμεσα συνδεδεμένο με το οπτικό περιεχόμενο. Συχνά το κείμενο βρίσκεται εν μέρει μέσα στην ίδια την εικόνα.

Μερικοί κανόνες σύνταξης

Τα κείμενα δεν μπορούν να υπερβαίνουν τους 2.200 χαρακτήρες, επειδή προορίζονται ως λεζάντες για φωτογραφίες. Στην ιδανική περίπτωση, θα πρέπει να παραμείνετε μέσα σε 125 χαρακτήρες, έτσι ώστε το μήνυμα να είναι όλα ορατά χωρίς να απαιτείται από το κοινό να κάνει ξανά κλικ. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας επειδή το Instagram είναι εγγενώς ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης για smartphones.

Τα hashtags του Instagram θα πρέπει να ακολουθούν το κείμενο που χωρίζεται από τη λεζάντα με μια γραμμή ή τελείες και θα πρέπει να επιλέγονται προσεκτικά.

Είναι πολύ χρήσιμο να αυξήσετε την προβολή της δημοσίευσής σας και να προσεγγίσετε εκείνους τους χρήστες που μπορεί να ενδιαφέρονται για το θέμα σας.

Το Instagram δεν έχει πραγματικό επεξεργαστή κειμένου (δεν μπορείτε να τυλίξετε ή να αλλάξετε τη γραμματοσειρά εκτός από τα βοηθητικά εργαλεία για επαγγελματίες).

Για να ξεπεράσετε αυτόν τον περιορισμό είναι χρήσιμο να χρησιμοποιήσετε emoticons ή να γράψετε το κείμενο σε μια άλλη εφαρμογή (π.χ. «σημειώσεις» στο smartphone σας), να αντιγράψετε το μορφοποιημένο κείμενο και να το επικολλήσετε στη λεζάντα της ανάρτησης Instagram

Κοινές απάτες και κίνδυνοι για να προσέξετε

Ένα τέτοιο ευρέως διαδεδομένο μέσο κοινωνικής δικτύωσης προσελκύει τις κακόβουλες και πολλές απάτες διαπράττονται καθημερινά εναντίον των πιο αφελών χρηστών. Ένα από αυτά είναι αυτό στο οποίο ο χρήστης έχει επισημανθεί σε μια ιστορία ως ο νικητής ενός ακριβού αντικειμένου (τελευταίο μοντέλο I-

phone για παράδειγμα). Είναι καλή ιδέα να μην απαντήσετε, να αναφέρετε τον χρήστη και να μην δώσετε ποτέ τα προσωπικά σας δεδομένα.

2.10.4 WHATSAPP

Το WhatsApp είναι ένα σύστημα άμεσων μηνυμάτων, αλλά τώρα είναι ενσωματωμένο στα δημοφιλή μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Οι δημιουργοί, Jan Koum και Brian Acton, είναι πρώην υπάλληλοι της Yahoo! που φιλοδοξούσαν να ενταχθούν στην ομάδα του Facebook πριν ξεκινήσουν την περιπέτειά τους.

Η ιδέα για το WhatsApp γεννήθηκε το 2009, όταν ο Jan Koum άρχισε να σκέφτεται τη δημιουργία μιας εφαρμογής που θα επέτρεπε στους χρήστες να έχουν συνομιλίες με φίλους, συναδέλφους, οικογένεια κ.λπ. Η πρώτη χρηματοδότηση των 250,000 δολαρίων προήλθε από μερικούς φίλους της Yahoo.

Ο στόχος είναι να επιτραπεί η ελεύθερη, άμεση και γρήγορη επικοινωνία χωρίς παρεμβολές, χωρίς παιχνίδια και χωρίς διαφημίσεις.

Η αρχή δεν ήταν τόσο εύκολη που ο Koum μπήκε στον πειρασμό να τα παρατήσει.

Το 2009, το WhatsApp ήταν διαθέσιμο στο κατάστημα εφαρμογών για iPhones και λίγους μήνες αργότερα μια έκδοση για Blackberrys ήταν επίσης έτοιμη.

Από τότε, η εφαρμογή έχει αυξηθεί εκθετικά και το 2013 είχε ήδη πάνω από 200 εκατομμύρια χρήστες και δελεάστηκε το Facebook να την αποκτήσει για περίπου 19 δισεκατομμύρια δολάρια.

Η επένδυση του Zuckerberg αποπληρώνεται με επιτυχία και το 2016 υπάρχουν περισσότεροι από 1 δισεκατομμύριο χρήστες και εξακολουθούν να αυξάνονται.

Ο Koum και ο Acton παραμένουν στο τιμόνι και το λογότυπο είναι το ίδιο που σχεδίασαν στην αρχή.

Τι είδους επικοινωνία

Επιτρέπει επίσης γραπτές συνομιλίες με πολλά άτομα μέσω του ορισμού των ομάδων, την αποστολή εικόνων και εγγράφων, τηλεφωνικές διασκέψεις σε δύο ή ομάδες. Είναι επίσης ένα δημοφιλές εργαλείο συνεργασίας που επιταχύνει τη μεταφορά πληροφοριών. Έχει μια ευρέως χρησιμοποιούμενη έκδοση PC.

Χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο στο μάρκετινγκ.

Μερικοί κανόνες σύνταξης

Δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι κανόνες.

Κοινές απάτες και κίνδυνοι για να προσέξετε

2009

1.6 billion
active users,
in over 180
countries
worldwide.

Παγκοσμίως.

Αναπτύχθηκε από το LABC από τις
εικόνες Creative Commons

Τα αλυσιδωτά γράμματα έχουν βρει το νέο τους κανάλι εδώ, διευκολύνεται από την απλότητα με την οποία τα μηνύματα μπορούν να προωθηθούν και να διαδοθούν. Για το λόγο αυτό, το WhatsApp έχει συμπεριλάβει ένα όριο 5 πιθανών «προωθητικών» ανά μήνυμα και την αδυναμία πολλαπλασιασμού προς τα εμπρός.

Τα μέτρα αυτά θεσπίστηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας για τον περιορισμό της εξάπλωσης των απατεώνων σχετικά με τον κορονοϊό. Τα μηνύματα που προωθούνται διακρίνονται από τα άλλα με ένα εικονίδιο διπλού βέλους.

2.10.5 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Η γέννηση του Διαδικτύου οφείλεται στο έργο ARPANET (Advanced Research Projects Agency Network) που ξεκίνησε το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ τον Σεπτέμβριο του 1969 για να διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων τμημάτων.

Η πρώτη εμπειρία της διαδικτυακής επικοινωνίας είχε αναπτυχθεί το 1965 στο MIT στη Βοστώνη: το πρόγραμμα MAILBOX που επέτρεψε στους μαθητές να στείλουν μηνύματα στους συναδέλφους τους. Ήταν ένα καινοτόμο σύστημα εκείνη την εποχή, αλλά μάλλον ακατέργαστο —

Ήταν ο Ray Tomlinson, από την ομάδα του ARPANET, ο οποίος εφηύρε ένα πρόγραμμα που επέτρεπε στους υπαλλήλους της υπηρεσίας να επικοινωνούν, γεννώντας το σύγχρονο e-mail.

Το πρώτο e-mail στάλθηκε τον Οκτώβριο του 1971, υποκαθιστώντας γρήγορα τον τηλεγράφο (1930) και το Telex (1960).

Ήταν ο ίδιος ο Tomlinson που εφηύρε το σαλιγκάρι που χρησίμευε για την ταυτοποίηση του παραλήπτη. Οι πρώτες διευθύνσεις κατασκευάζονται ως `username@homecomputer`.

Η επιτυχία του ARPANET οδήγησε στην ανάπτυξη του προγράμματος για τη βελτίωση της υπηρεσίας: το 1975, ο John Vittel συνειδητοποίησε τη λειτουργικότητα για την οργάνωση των μηνυμάτων που εστάλησαν και ο Shiva Ayyadura χώρισε τα κουτιά σε «inbox μηνύματα» και «outbox μηνύματα».

Οι πρώτες λίστες αλληλογραφίας γεννήθηκαν, δηλαδή ομάδες συζήτησης χρησιμοποιώντας e-mail, και το 1980 εισήχθησαν emoticons.

Όταν εμφανίστηκαν οι πρώτοι πάροχοι υπηρεσιών Διαδικτύου, το πεδίο εφαρμογής του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν είχε πλέον όρια.

Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις πρώτες μέρες τους είναι πολύ διαφορετικές από αυτές που γνωρίζουμε και εμπνεύστηκαν από το Microsoft Outlook (1992).

Από την άφιξη του Hotmail το 1996, ακολουθούμενο από το Yahoo Mail, το e-mail είναι online.

Επί του παρόντος και από το 2007, είναι το Gmail που κυριαρχεί στην αγορά και χάρη στην πρόσφατη ένταξή του σε μια μεγάλη σουίτα γραφείου.

Η εξέλιξη του e-mail είναι πιστοποιημένο e-mail. Πρόκειται για μια εφαρμογή ικανή να παράγει επικοινωνίες συνοδευόμενες από νομικό ψηφιακό πιστοποιητικό. Στην Ιταλία, είναι απαραίτητη η επικοινωνία με κυβερνητικούς φορείς. Από την άποψη αυτή, η κατάσταση δεν είναι ομοιογενής εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βρίσκεται σε εξέλιξη μια σύνθετη διαδικασία έγκρισης.

1971

widespread,
pervasive

Αναπτύχθηκε από το LABC από τις
εικόνες Creative Commons

Το πλαίσιο PEC μοιάζει με ένα τυποποιημένο πλαίσιο ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αλλά η διαδρομή του μηνύματος ανιχνεύεται. Ο αποστολέας λαμβάνει επιβεβαίωση παραλαβής και ανάγνωσης και το μήνυμα δεν μπορεί να τροποποιηθεί.

Στην Ιταλία, η ύπαρξη PEC είναι υποχρεωτική για οποιαδήποτε επιχειρηματική δραστηριότητα.

Τι είδους επικοινωνία

Τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι πλέον τόσο διαδεδομένα που δεν αποτελούν μέρος του πλαισίου. Ο τόνος εξαρτάται από τον συγγραφέα, τον αποδέκτη και τον σκοπό της επικοινωνίας.

Ένα μεγάλο μέρος των συντακτικών κανόνων της επικοινωνίας μέσω κειμένων προέρχεται από ό, τι έχει αναπτυχθεί σε γλωσσικό επίπεδο με e-mails.

Μερικοί κανόνες σύνταξης

Οι κανόνες απορρέουν από τους κανόνες της γραπτής επικοινωνίας με επιστολές. Η πάντα έγκυρη συμβουλή είναι να μην γράφετε ρήμα ή περιττά κείμενα, να χρησιμοποιείτε κουκκίδες για να σκιαγραφήσετε έννοιες και να μην καταγράψτε εικόνες που επιβαρύνουν τη μετάδοση του μηνύματος.

Επιπλέον, υπάρχουν ορισμένες προειδοποιήσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον πλήρη έλεγχο της επικοινωνίας:

1. Η γραφή σε ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα είναι συμβατικά ισοδύναμη με την κραυγή (να χρησιμοποιείται με σύνεση για να μην αναστατωθεί ο συνομιλητής)
2. Αντιγράψτε μόνο τους ανθρώπους που εμπλέκονται πραγματικά (είμαστε πλέον υπερφορτωμένοι με e-mails και πολλοί κινδυνεύουν να μην διαβαστούν)
3. Επιλέξτε θέματα που είναι σχετικά, κατανοητά και έτοιμα για αρχειοθέτηση.

Κοινές απάτες και κίνδυνοι για να προσέξετε

Πολλοί τύποι απάτες μπορούν να διαπραχθούν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αλλά αυτό είναι το ιδανικό περιβάλλον για το phishing. Μηνύματα παρόμοια με το πραγματικό περιεχόμενο, διάταξη και αποστολέας αποστέλλονται ζητώντας προσωπικούς κωδικούς και δεδομένα, μυστικούς κωδικούς πρόσβασης και πρόσβαση σε τραπεζικές υπηρεσίες.

Και είναι ένας καλός κανόνας να μην αποκαλύψουμε ποτέ τους κωδικούς, ακόμα και στους οργανισμούς που τους εξέδωσαν!

Λιγότερο επικίνδυνο, αλλά μέχρι πριν από μερικά χρόνια, πολύ διαδεδομένα είναι τα αλυσιδωτά γράμματα, ένα σύστημα για τον πολλαπλασιασμό ενός μηνύματος με την παρότρυνση του παραλήπτη να πολλαπλασιάσει τις αποστολές με βάση τη δεισιδαιμονία, την υπόσχεση μιας νίκης ή ενός κέρδους.

Η πρακτική αυτή υπήρχε ήδη πριν από την ψηφιακή επικοινωνία και χρονολογείται από την παράδοση σύμφωνα με την οποία η πρόκληση φίλων και γνωστών να προσεύχονται σε έναν άγιο ήταν ένας τρόπος για να αποκτήσει την καλοσύνη του και την εκπλήρωση των αιτημάτων του.

Σήμερα, τα αλυσιδωτά γράμματα βρίσκονται κυρίως στο Whatsapp.

3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Ένας γρήγορος οδηγός για τη δημιουργία λογαριασμών κοινωνικών μέσων για την επιχείρησή σας: <https://aspireinternetdesign.com/social-media-blogging/quick-guide-setting-social-media-accounts-business/>

Steven Levy, *Facebook: The Inside Story*, 25 Φεβρουαρίου 2020, Blue Rider Press

Jason Steinhauer, *Ιστορία, Διαταραγμένος: Πώς τα social media και ο παγκόσμιος ιστός έχουν αλλάξει το παρελθόν*, 2022, Palgrave Macmillan

Ταινία: *The Social Network*, του David Fincher, 2010, Columbia Picture.

Στους παρακάτω συνδέσμους μπορείτε να βρείτε μερικά βίντεο σχετικά με την κριτική κλοπές: <https://www.youtube.com/watch?v=dItUGF8GdTw> <https://www.youtube.com/watch?v=NHjgKe7JMNE>

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κραυγές διορατικότητας, Conversational Media. Definition a New Digital Medium, 10 Μαΐου 2021, ανακτήθηκε στις 10 septembre 2022, <https://www.holler.io/insights/conversational-media-defining-a-new-digital-medium> <https://www.holler.io/insights/conversational-media-defining-a-new-digital-medium>

Διερεύνηση της θεωρίας της επικοινωνίας: *Makeing Sense of Us* Paperback — 29 Δεκεμβρίου 2015, των Kory Floyd, Paul Schrodt, Larry A. Erbert, Angela Trethewey

Paul Grice, *Studies in the Way of Words*, Harvard University Press, 1991

Dingkun Wang, *Μετάφραση και επικοινωνία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στην εποχή της πανδημίας*, 2022, Tong King Lee,

Τα μέσα επικοινωνίας. Ορισμός ενός νέου ψηφιακού μέσου

Oller insights, 10 Μαΐου 2021, έχει πρόσβαση σε 10 septembre 2022

Mulder, P. (2018). Μοντέλο επικοινωνίας Λάσγουελ. Ανακτήθηκε το 2022, από το Toolshero: <https://www.toolshero.com/communication-methods/lasswell-communication-model/>

UNESCO. Δημοσιογραφία, ψευδείς ειδήσεις και παραπληροφόρηση: εγχειρίδιο για τη δημοσιογραφική εκπαίδευση και κατάρτιση, 2018

από <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265552>

Ανάλυση Επικοινωνίας Νέων Μέσων Με βάση το μοντέλο «5W» του Lasswell, Peng Wenxiu, 2015, Journal of Educational and Social Research, MCSER Publishing, Ρώμη-Ιταλία

<https://community.criticalthinking.org/>

Andrew Arnold, *How to Maintain Critical Thinking in the Modern World of New Media*, 2018, Forbes, <https://www.forbes.com/sites/andrewarnold/2018/02/27/how-to-maintain-critical-thinking-in-the-modern-world-of-new-media/?sh=7133ccfc50e5>

McCombs M.E., Shaw D.L., Weaver D. H. (2014). Νέες κατευθύνσεις στη Θεωρία και την Έρευνα Καθορισμού της Ατζέντας. *Μαζική επικοινωνία και κοινωνία*, 17:781–802
http://www.bemedialiterate.com/uploads/1/7/2/2/1722523/agendasetting_2014.pdf

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: Διαδικτυακά εργαλεία για την υποστήριξη της εργασίας σας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα διαθέσιμα διαδικτυακά εργαλεία, όπως πλατφόρμες, εφαρμογές ή επεκτάσεις ιστού, έτσι ώστε μόλις εξοικειωθείτε με αυτά να μπορείτε να επιλέξετε το σωστό εργαλείο που θα σας βοηθήσει να αναλύσετε τις πληροφορίες που λαμβάνετε και να ενισχύσετε τις δεξιότητες κριτικής σκέψης σας. Η ενότητα περιλαμβάνει επίσης διαθέσιμα διαδικτυακά μαθήματα με τη μορφή παιχνιδιών για να σας βοηθήσει να αναπτύξετε την ικανότητά σας να αναγνωρίζετε την παραπληροφόρηση και τις ψευδείς ειδήσεις.

1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Μέχρι το τέλος αυτής της ενότητας ο μαθητής θα είναι σε θέση να:

- ο διακρίνει διάφορους τύπους διαδικτυακών εργαλείων
- ο αποφασίσει ποιο εργαλείο θα επιλέξετε να αναλύσετε τις πληροφορίες που βρίσκονται στο διαδίκτυο
- ο χρησιμοποιήσετε το επιλεγμένο εργαλείο
- ο γίνετε ανθεκτικοί στις τεχνικές χειραγώγησης που χρησιμοποιούνται από ορισμένα μέσα ενημέρωσης.

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

2.1. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Οι ψεύτικες ειδήσεις είναι ένα πρόβλημα που επηρεάζει όλο τον κόσμο. Η παραπληροφόρηση, κύριος σκοπός της οποίας είναι να παραπλανήσει τον θεατή, να δημιουργήσει αβεβαιότητα και χάος, έχει μια απίστευτη δύναμη και επιρροή στις αποφάσεις της κοινωνίας στην καθημερινή ζωή και σε κάθε επίπεδο. Όλο και περισσότεροι άνθρωποι συνειδητοποιούν την ύπαρξη παραπληροφόρησης, αλλά το πρόβλημα είναι, θα μπορούσε κανείς να πει, σχεδόν αδύνατο να ελεγχθεί. Η παραπληροφόρηση έχει την ικανότητα να εξαπλώνεται με την ταχύτητα του φωτός. Υπάρχει, επομένως, λύση σε αυτό το πρόβλημα;

Εργαλεία που σας βοηθούν να διακρίνετε και να επαληθεύετε τις πληροφορίες που λαμβάνετε μπορούν να σας βοηθήσουν.

Σε αυτή την ενότητα θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με τα διαθέσιμα δωρεάν διαδικτυακά εργαλεία, πλατφόρμες και εφαρμογές που θα σας βοηθήσουν να κάνετε διάκριση μεταξύ παραπληροφόρησης και ψευδών ειδήσεων.

Πρόσφατα, έχουν αναπτυχθεί όλο και περισσότερα εργαλεία για την επαλήθευση των ψευδών ειδήσεων.

Ωστόσο, κανένα εργαλείο δεν έχει αναδειχθεί ακόμα που να μπορεί να διακρίνει άψογα την αλήθεια από το ψέμα. Ωστόσο, πολλά από αυτά τα εργαλεία που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο είναι σε θέση να σας υποστηρίξουν στην επαλήθευση των πληροφοριών που λαμβάνετε. Όταν πρόκειται για την επιλογή του σωστού εργαλείου, θα εξαρτηθεί από το είδος των πληροφοριών που θα ληφθούν: είναι μια **φωτογραφία**, **ένα βίντεο** ή ίσως **ένα άρθρο** σε μια πύλη;

2.2. ΕΠΙΓΡΑΜΜΙΚΕΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

2.2.1 AdblockPlus

AdblockPlus, μια εφαρμογή και επέκταση του προγράμματος περιήγησης που έχει σχεδιαστεί για να μπλοκάρει κακόβουλες διαφημίσεις, αλλά και να μπλοκάρει ιστότοπους που διαδίδουν παραπληροφόρηση. Το εργαλείο ιδρύθηκε το 2011 και είναι δωρεάν και ανοιχτού κώδικα.

Μπορείτε να προσαρμόσετε τις προεπιλεγμένες ρυθμίσεις έτσι ώστε ακόμη και οι διαφημίσεις που «λευκαίνονται» από το εργαλείο, δηλαδή εκείνες που πληρούν τα πρότυπα για αποδεκτές διαφημίσεις, να μην εμφανίζονται. Αυτή η ρύθμιση διασφαλίζει ότι καταπολεμάται η παραπληροφόρηση, η οποία διαδίδεται μέσω διαφήμισης και ότι τα cookies και οι ιχνηλάτες δεν μπορούν να παρακολουθούν τους ιστότοπους που προβάλλονται.

Με αυτό το εργαλείο, μπορείτε να αποκλείσετε, διαφημίσεις YouTube, διαφημίσεις Facebook, banners, pop-ups ή οποιεσδήποτε άλλες ενοχλητικές διαφημίσεις.

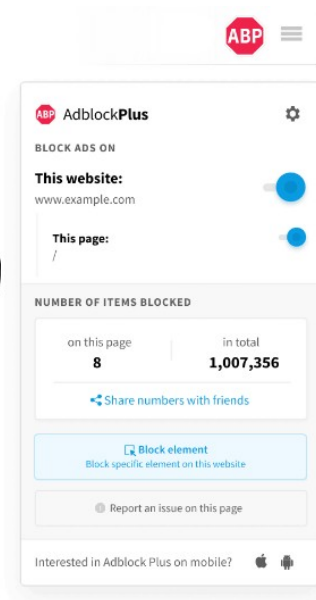
Surf the web with no annoying ads

- ✓ Experience a cleaner, faster web and block annoying ads
- ✓ Acceptable Ads are allowed by default to support websites (learn more) ^[1]
- ✓ Adblock Plus is free and open source (GPLv3+)

By clicking the button below, you agree to our Terms of Use.

Download Adblock Plus for another browser

Εικόνα 1. Πηγή: <https://adblockplus.org/en/>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.2.2 Πραγματικά περιστατικά

Πρόκειται για μια εφαρμογή για κινητά και την επέκταση του προγράμματος περιήγησης που επαληθεύει περισσότερα από 10,000 άρθρα ειδήσεων κάθε μέρα για την αξιοπιστία τους. Ανάμεσα σε αυτό το εργαλείο θα βρείτε έως και πέντε προϊόντα, επιτρέποντάς σας να λάβετε τις πιο αξιόπιστες πληροφορίες. Πρόκειται για:

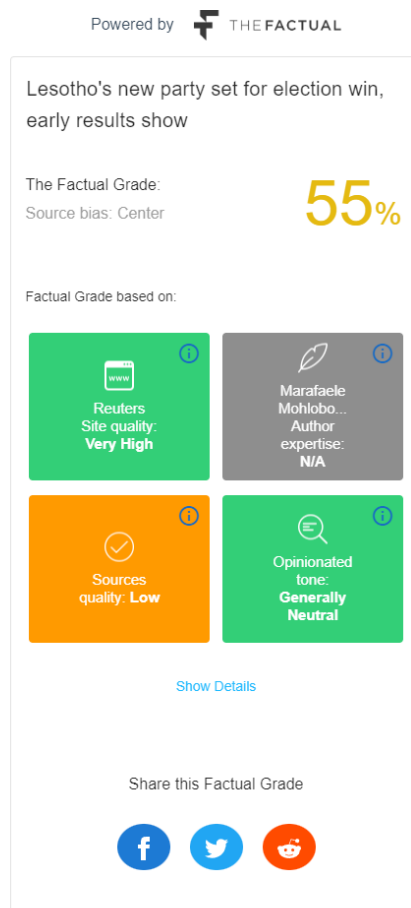

ενημερωτικό δελτίο, ιστοσελίδα, εφαρμογή για κινητά (iOS, Android), επεκτάσεις Chrome, ιστοσελίδα IsThisCredible.com — αν έχετε βρει ένα άρθρο που δεν σας φαίνεται αξιόπιστο, εδώ μπορείτε να το αξιολογήσετε και να επαληθεύσετε, καθώς και να βρείτε αξιόπιστες πληροφορίες για οποιοδήποτε θέμα.

Το Factual τροφοδοτείται από έναν αλγόριθμο που βαθμολογεί το περιεχόμενο σε κλίμακα 0 — 100 %. Η αξιολόγηση επικεντρώνεται σε τέσσερις δείκτες, και συγκεκριμένα:

- **πηγές:** πόσο εκτεταμένο και ποικιλόμορφο είναι, είναι πρωτογενείς ή δευτερογενείς, επαναλαμβάνουν, είναι πολιτικά διαφορετικοί, πόσοι και πόσοι είναι οι αποσπάσεις;
- **τόνος:** πόσο ουδέτερο είναι, ο συγγραφέας προσπαθεί να μεταφέρει ή να αναστατώσει τις πληροφορίες;
- **επίκαιρη εμπειρογνωσία:** είχε γράψει ο συγγραφέας για το θέμα πριν, πώς βαθμολογούν τα προηγούμενα άρθρα;
- **φήμη του ιστότοπου:** ποιος είναι ο ιστορικός μέσος όρος της ιστοσελίδας;

Η αξιολόγηση ερμηνεύεται ως η πιθανότητα το άρθρο να είναι αξιόπιστο. Ένα άρθρο με βαθμολογία άνω του 75 % θεωρείται ενημερωτικό, ενώ το άρθρο με βαθμολογία μικρότερη από 50 % θεωρείται λιγότερο αξιόπιστο.

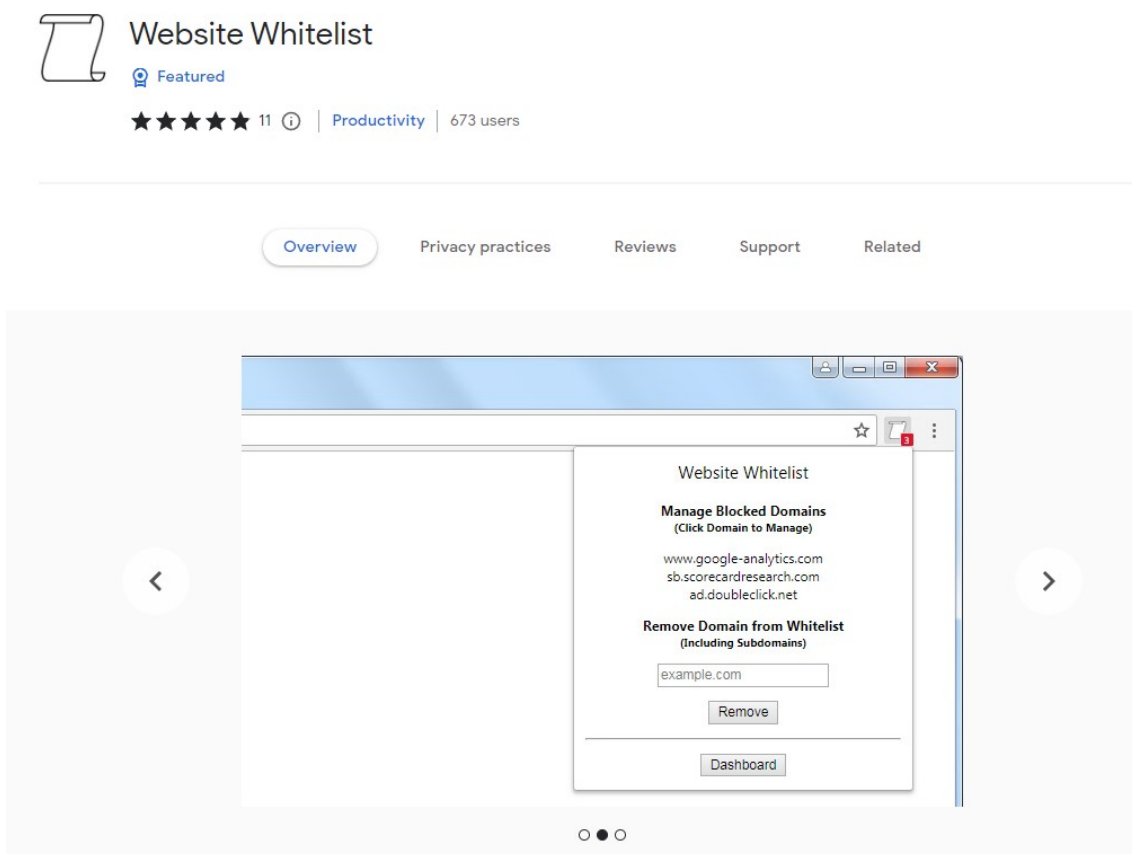
Εικόνα 2. Πηγή: <https://www.isthiscredible.com/?url=https://www.reuters.com/world/africa/lesothos-new-party-set-election-win-early-results-show-2022-10-09/>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.2.3 Ιστότοπος Whitelist

Αυτή είναι μια επέκταση του προγράμματος περιήγησης που επιτρέπει μόνο αιτήματα σε ιστότοπους που θεωρείτε αξιόπιστους. Τα αιτήματα προς μη αξιόπιστες ιστοσελίδες μπλοκάρονται, αξιολογώντας τον domain για να δείτε αν είναι λευκός κατάλογος. Εάν ο αιτούμενος ιστότοπος δεν βρεθεί, η αίτηση αποκλείεται αυτόματα πριν ξεκινήσει.

Με αυτή την επέκταση, θα προστατεύσετε τον εαυτό σας από την ανακατεύθυνση σε κακές ιστοσελίδες από χάκερ και την εξάπλωση του κακόβουλου λογισμικού.

Εικόνα 3. Πηγή:

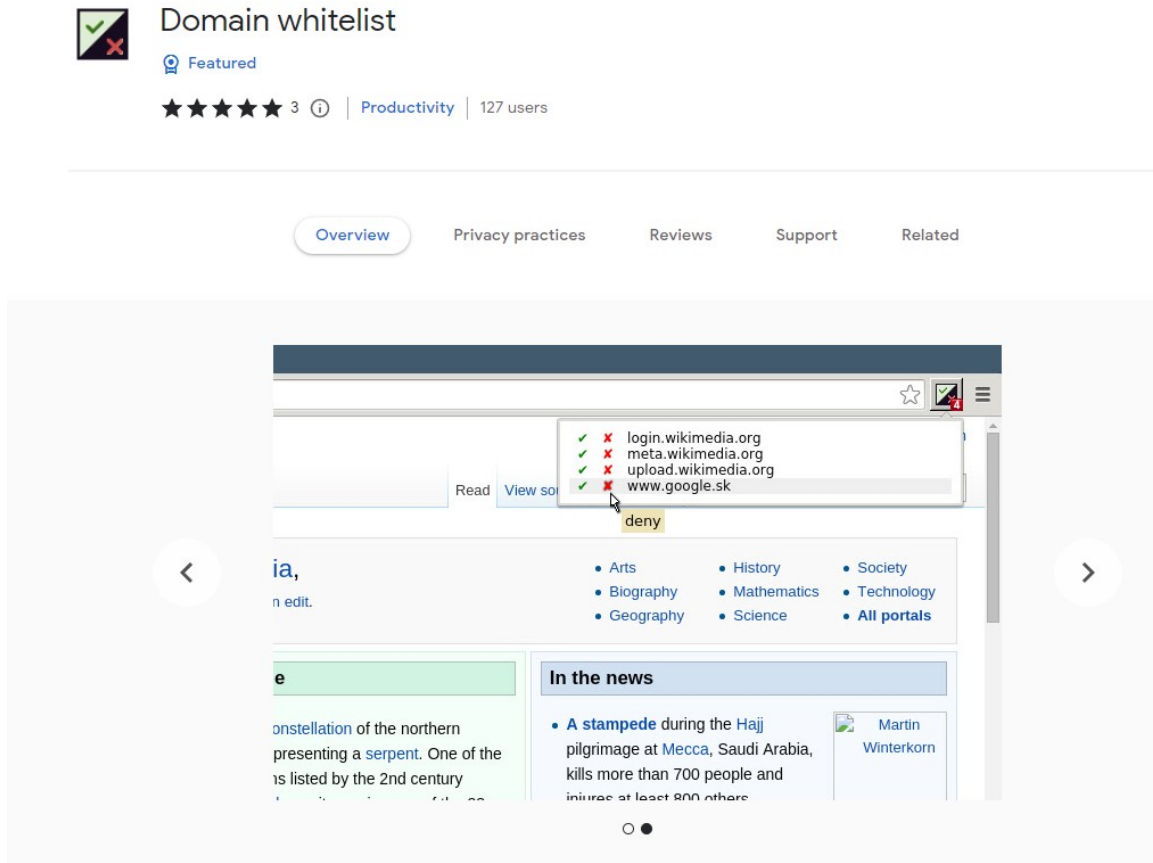
<https://chrome.google.com/webstore/detail/website-whitelist/bmlipnlhfpjgmajlennmdkldjmehahnm?hl=en>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.2.4 Whitelist domain

Ένας αποκλεισμός διαφημίσεων, που επιτρέπει αιτήματα από μια λίστα domain που καθορίζετε. Μπλοκάρει όλα τα αιτήματα του ιστότοπου, έτσι αν θέλετε να δείτε μια συγκεκριμένη τοποθεσία, θα πρέπει να το επιτρέψετε στο αναδυόμενο παράθυρο. Είναι ο μικρότερος διαδραστικός αποκλεισμός διαφημίσεων στον κόσμο, ο πηγαίος κώδικας του είναι μόνο 5 kB.

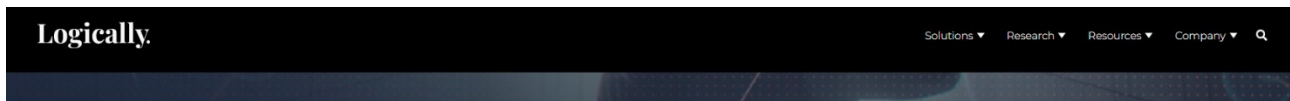
Εικόνα 4. Πηγή:

<https://chrome.google.com/webstore/detail/domain-whitelist/pdfmajcdceohdpbcldidiobpfpdkda?hl=en>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.2.5 Logically

Πρόκειται για μια επέκταση προγράμματος περιήγησης και εφαρμογή για κινητά με την οποία επαληθεύετε γεγονότα και εικόνες. Έχει μια αυτόματη λειτουργία βοηθού αναζήτησης, αλλά βασίζεται επίσης σε ανθρώπινους ελεγκτές γεγονότων. Το εργαλείο παρακολουθεί περισσότερους από ένα εκατομμύριο domain και πλατφόρμες κοινωνικών μέσων σε πραγματικό χρόνο. Χρησιμοποιεί τα δεδομένα που συλλέγονται για να αξιολογήσει την ακρίβεια των πληροφοριών που εμφανίζονται στο διαδίκτυο.

Follow Logically fact-checking on social media

Latest fact-checks

10/10/2022

BBC journalist Jeremy Bowen pretended to be under attack while reporting on Russian-Ukraine war.

07/10/2022

China produced more CO2 equivalent emissions than the entire western hemisphere in 2021.

07/10/2022

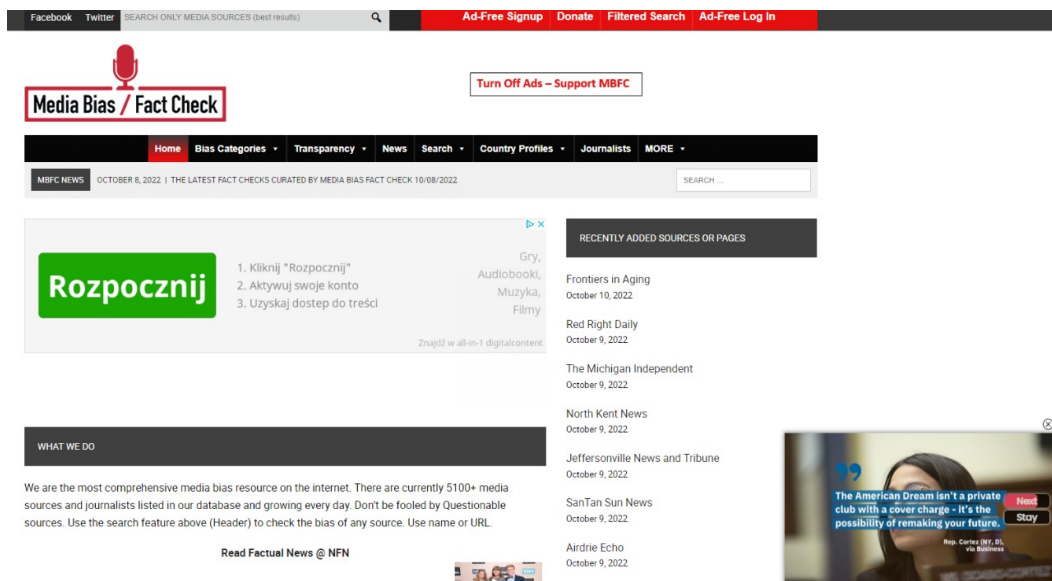
Qatar FIFA World Cup 2022 has released an infographic listing restriction on alcohol, loud music, and profanity.

Εικόνα 5. Πηγή <https://www.logically.ai/fact-check>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο)

2.2.6 Αξιολογήσεις mediabias

Αυτή είναι μια πλατφόρμα με τη βοήθεια της οποίας μπορείτε να προσδιορίσετε αμφισβητήσιμες πηγές ειδήσεων και εκείνες που σας φαίνονται συνωμοτικές. Η πλατφόρμα διαθέτει περισσότερες από 5000 πηγές μέσω ενημέρωσης και δημοσιογράφων στη βάση δεδομένων της και επεκτείνεται καθημερινά. Μπορείτε να ελέγξετε την προέλευση εισάγοντας το όνομα ή τη διεύθυνση του ιστότοπου.

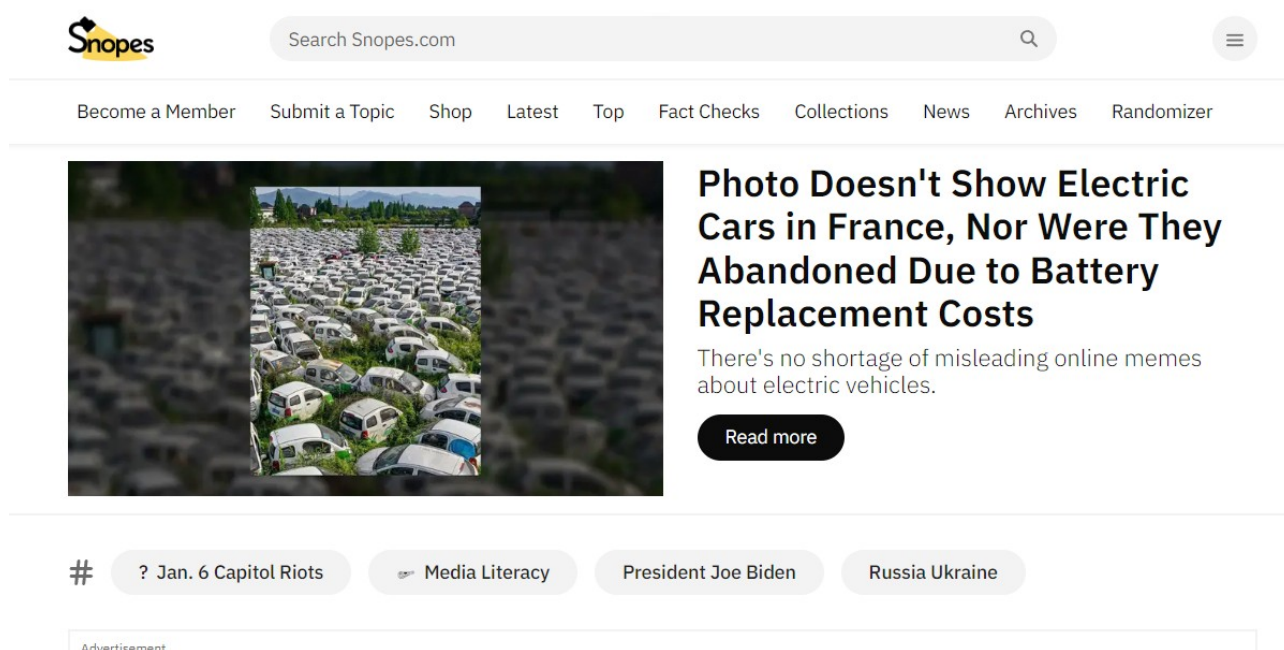
Εικόνα 6. Πηγή: <https://mediabiasfactcheck.com/>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.2.7 Snopes

Η ιστοσελίδα ιδρύθηκε το 1994, ερευνώντας αστικούς θρύλους, φάρσες και λαογραφία. Είναι πλέον η παλαιότερη και μεγαλύτερη πλατφόρμα για την επαλήθευση των πληροφοριών. Η ανάλυση των πληροφοριών βασίζεται σε στοιχεία, με συνδέσμους προς πηγές, έτσι ώστε να μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες μόνοι σας και να αναπτύξετε κριτική σκέψη σχηματίζοντας τη δική σας γνώμη για ένα δεδομένο θέμα.

Το Snopes βαθμολογεί τα άρθρα με σήματα όπως: Αλήθεια, Μείγμα, ως επί το πλείστον ψεύτικο, ψευδές, μη αποδεδειγμένο, ξεπερασμένο, λανθασμένο, σωστός καταλογισμός, λανθασμένος, σαρωτικός και θρύλος.

The screenshot shows the Snopes website interface. At the top left is the Snopes logo. A search bar is located at the top center. Below the search bar is a navigation menu with links: Become a Member, Submit a Topic, Shop, Latest, Top, Fact Checks, Collections, News, Archives, and Randomizer. The main content area features an article with a large image of a parking lot filled with cars. The article title is "Photo Doesn't Show Electric Cars in France, Nor Were They Abandoned Due to Battery Replacement Costs". Below the title is a short summary: "There's no shortage of misleading online memes about electric vehicles." and a "Read more" button. At the bottom of the article are several topic tags: "# Jan. 6 Capitol Riots", "Media Literacy", "President Joe Biden", and "Russia Ukraine". Below the tags is an advertisement placeholder.

Εικόνα 7. Πηγή: <https://www.snopes.com/>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.2.8 FactCheck.org

Πρόκειται για μια ιστοσελίδα αφιερωμένη κυρίως στην αμερικανική πολιτική. Οι δημοσιογράφοι που επαληθεύουν το υλικό εστιάζουν στις δηλώσεις των πολιτικών.

The screenshot shows the FactCheck.org website. At the top, there is a navigation bar with links for HOME, ARTICLES, ASK A QUESTION, DONATE, TOPICS, ABOUT US, SEARCH, and MORE. Below the navigation bar is a video player with a thumbnail image of two men in suits. The video title is "Is the Pandemic 'Over'? Biden Says So, But Scientists Say That's Up for Debate". To the right of the video player is the "Ask SciCheck" section, which contains a question and answer about COVID-19 susceptibility. The question is: "Q. Are vaccinated and boosted people more susceptible to infection or disease with the omicron variant than unvaccinated people?" The answer is: "A. No. Getting vaccinated increases your protection against COVID-19. Sometimes, certain raw data can suggest otherwise, but that information cannot be used to determine how well a vaccine works." Below the answer are links to "Read the full question and answer", "View the Ask SciCheck archives", and "Have a question? Ask us."

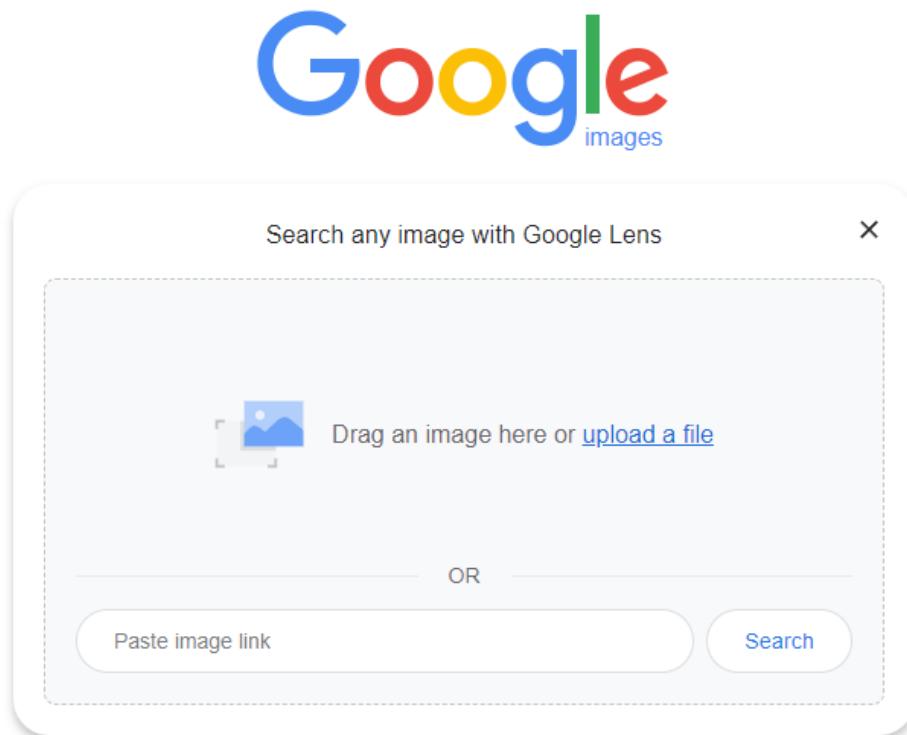
Εικόνα 8. Πηγή: <https://www.factcheck.org/>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.3. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΒΙΝΤΕΟ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝ

2.3.1 Αναζήτηση αντίστροφης εικόνας Google

Αυτό είναι ίσως το πιο γνωστό εργαλείο για την επαλήθευση ιστοσελίδων για παρόμοιες εικόνες με αυτές που σας ενδιαφέρουν. Σας δίνει την ευκαιρία να ελέγξετε την αρχική πηγή της εικόνας, καθώς και αν έχει χρησιμοποιηθεί νωρίς σε άλλο πλαίσιο, π.χ. σε άλλο άρθρο. Το εργαλείο είναι πολύ διαισθητικό, έτσι πραγματικά ο καθένας μπορεί να εργαστεί με αυτό. Μπορείτε να αναζητήσετε μια εικόνα μεταφορώνώντας την από τον υπολογιστή σας ή πληκτρολογώντας τη διεύθυνση της εικόνας. Στον ιστότοπο Google Reverse Image Search, θα βρείτε επίσης μια καρτέλα βοήθειας με βήμα προς βήμα πληροφορίες σχετικά με το πώς να ξεκινήσετε.

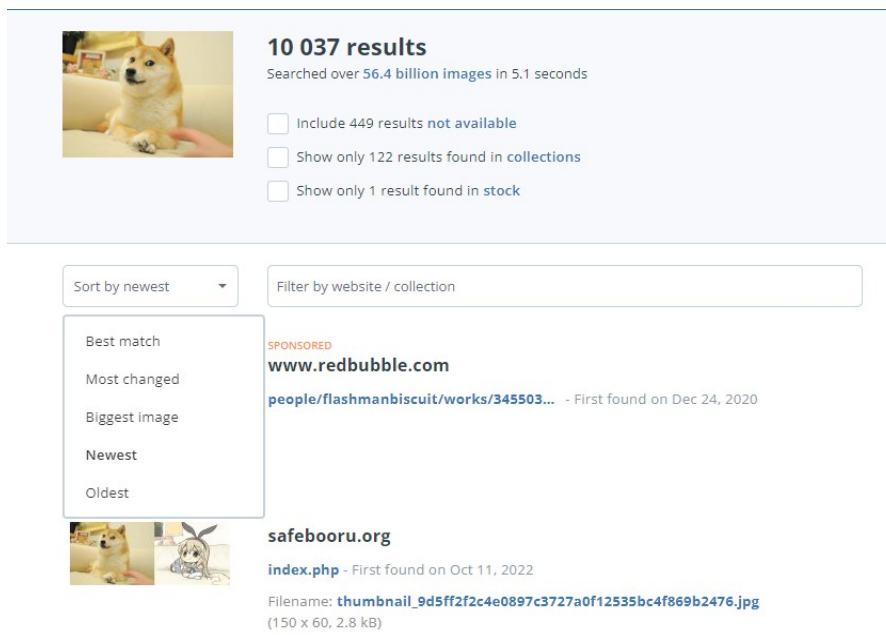
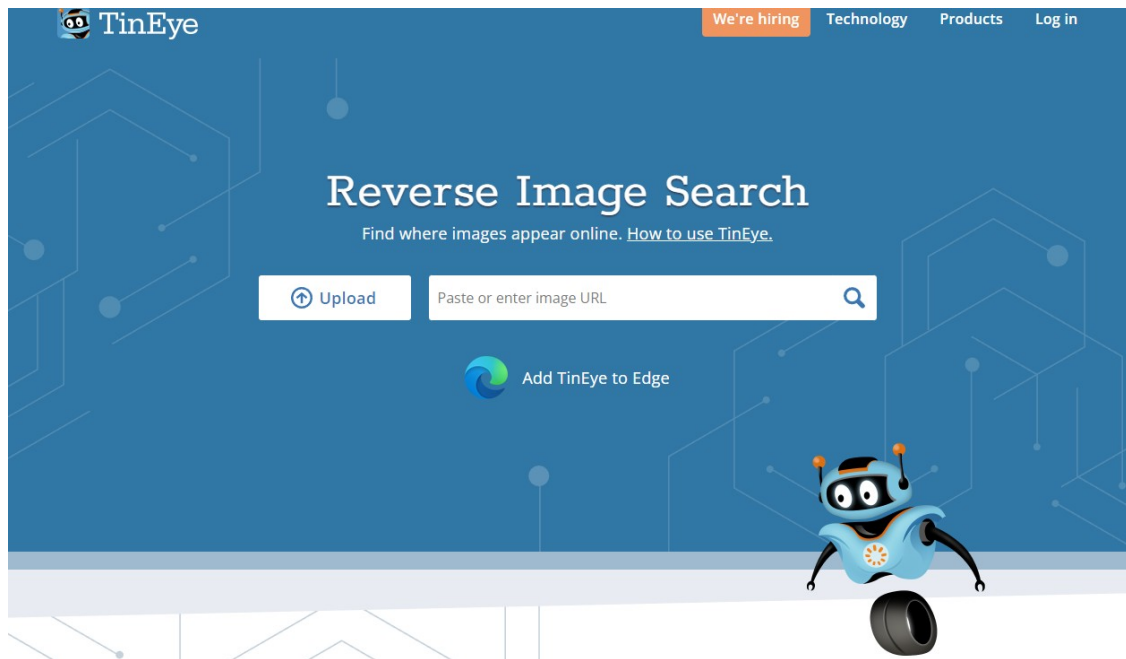

Εικόνα 9. Πηγή: <https://www.google.com/imghp?hl=en>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.3.2 TinEye

Αυτό το εργαλείο λειτουργεί παρόμοια με το Google Reverse Image Search. Κάνετε αναζήτηση με βάση την εικόνα μεταφορτώνοντάς την από τον υπολογιστή σας ή πληκτρολογώντας σε ένα url. Η TinEye έχει πάνω από 56,4 δισεκατομμύρια εικόνες στον κατάλόγό της. Αξίζει να σημειωθεί ότι με τη χρήση αυτού του εργαλείου η εικόνα σας δεν αποθηκεύεται ή ευρετηριάζεται — η αναζήτηση είναι ιδιωτική και ασφαλής. Επιπλέον, το εργαλείο έχει μια επιλογή ταξινόμησης αποτελεσμάτων που διευκολύνει τη σύγκριση της επαληθευμένης εικόνας με εκείνα που εμφανίζονται στα αποτελέσματα αναζήτησης.

Εικόνα 10. Πηγή: <https://tineye.com/>

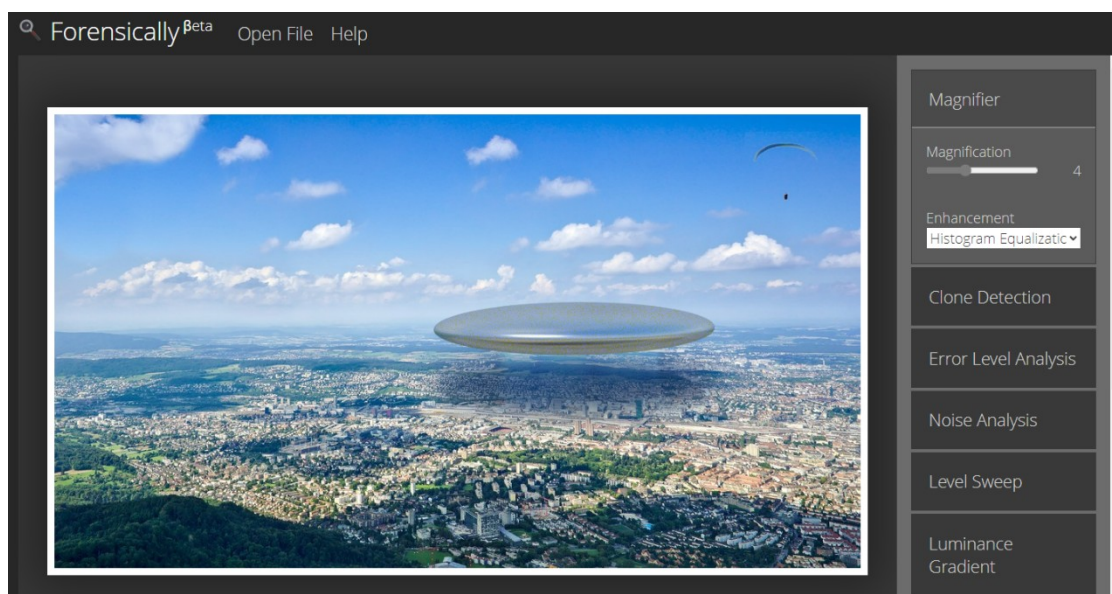
(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.3.3 Forensically

Μια ψηφιακή εργαλειοθήκη επαλήθευσης εικόνας, που θα σας επιτρέψει να εντοπίσετε ασυνέπειες στις εικόνες σας. Αποτελείται από εργαλεία όπως:

- *Μεγεθυντής* — μεγεθύνει το μέγεθος εικονοστοιχείων και την αντίθεση, επιτρέποντάς σας να δείτε κρυμμένες λεπτομέρειες στην εικόνα.
- *Ανίχνευση κλώνων* — ο σκοπός αυτού του εργαλείου είναι να τονίσει παρόμοιες περιοχές μέσα σε μια εικόνα, η οποία είναι ένας δείκτης για το αν η εικόνα έχει υποστεί χειρισμό με τη χρήση του εργαλείου κλωνοποίησης.
- *Ανάλυση επιπέδου σφάλματος* — αυτό το εργαλείο δείχνει ότι οι περιοχές της εικόνας που είναι πιο σκοτεινές ή ελαφρύτερες μπορεί να έχουν χειριστεί.
- *Ανάλυση θορύβου* — λειτουργεί καλύτερα σε εικόνες υψηλής ποιότητας και είναι χρήσιμη για την επαλήθευση χειρισμών εικόνας όπως αεροβουρτσάρισμα, παραμορφώσεις, στρέβλωση και κλωνοποίηση με διόρθωση προοπτικής.
- *Σάρωση επιπέδων* — μεγεθύνει την αντίθεση των επιπέδων φωτεινότητας, καθιστώντας ορατές τις άκρες που εισήχθησαν κατά την αντιγραφή του περιεχομένου.
- *Κλίση φωτεινότητας* — αναλύει το επίπεδο φωτεινότητας των διαφορετικών περιοχών της φωτογραφίας. Μια φωτογραφία της οποίας τα μέρη διαφέρουν ως προς το χρώμα, αλλά είναι σε παρόμοιες γωνίες με τη φωτεινή πηγή και το φωτισμό μπορεί να έχει υποστεί χειρισμό. Αυτό το εργαλείο χρησιμοποιείται επίσης για να ελέγξει τις άκρες, οι οποίες θα πρέπει να έχουν παρόμοιες κλίσεις. Ωστόσο, εάν οι κλίσεις στη μία άκρη διαφέρουν από τις άλλες, αυτό δείχνει επίσης χειραγώγηση.
- *PCA* — αναλύει τα κύρια στοιχεία της εικόνας, παρέχοντας μια διαφορετική οπτική γωνία των δεδομένων της εικόνας, γεγονός που με τη σειρά του διευκολύνει την προβολή τυχόν αλλαγών που μπορεί να έχει υποστεί η εικόνα.
- *Μεταδεδομένα* — εμφανίζει κρυμμένα μεταδεδομένα εικόνας.
- *Geo Tags* — δείχνει τη θέση GPS όπου τραβήχτηκε η φωτογραφία.
- *Ανάλυση μικρογραφιών* — εμφανίζει μια προεπισκόπηση της κρυμμένης εικόνας μέσα στην αρχική, αν υπάρχει.
- *Ανάλυση JPEG* — επιτρέπει την εξαγωγή μεταδεδομένων από αρχεία JPEG.

Εικόνα 10. Πηγή: <https://29a.ch/photo-forensics/#forensic-magnifier>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.3.4 InVID

Ένα plug-in για το πρόγραμμα περιήγησης Chrome που σας επιτρέπει να επαληθεύσετε βίντεο από το Facebook, το Twitter και το Youtube. Για να το κάνετε αυτό, απλά πληκτρολογήστε τη διεύθυνση του βίντεο. Το εργαλείο θα αναλύσει το βίντεο και θα σας δώσει τα μεταδεδομένα που περιέχει, όπως οι τοποθεσίες σε αυτό ή όταν το βίντεο φορτώθηκε. Είναι σημαντικό ότι με το InVID μπορείτε να τμηματοποιήσετε το βίντεο σε πλαίσια, έτσι ώστε να μπορεί να αναζητηθεί από εργαλεία επαλήθευσης εικόνας όπως το Google, TinEye.

Home News About InVID Publicity Tools and Services Results

InVID Verification Plugin

Search here...

The InVID vision

The InVID innovation action develops a knowledge verification platform to detect emerging stories and assess the reliability of newsworthy video files and content spread via social media.

Tweets from @InVID_EU

InVID InVID_EU @In... · Oct 10

Wow! Cracked the 4,000 follower barrier! Thanks to all of you!

Εικόνα 11. Πηγή: <https://www.invid-project.eu/tools-and-services/invid-verification-plugin/>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.4. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

2.4.1 Social Fixer για το Facebook

Αυτό είναι ένα εργαλείο που δημιουργήθηκε για τη σελίδα του Facebook. Το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να κατεβάσετε και να εγκαταστήσετε το Social Fixer και να το συνδέσετε στο πρόγραμμα περιήγησής σας. Έχει πολλά χαρακτηριστικά που θα κάνουν τη χρήση του κοινωνικού δικτύου πιο φιλική προς το χρήστη. Μπορείτε να επιλέξετε αυτά που νομίζετε ότι χρειάζεστε περισσότερο. Παρακάτω είναι μερικά από αυτά:

Φιλτράρετε τη ροή ειδήσεών σας — μια δυνατότητα φιλτραρίσματος που δημιουργεί κανόνες που επεξεργάζονται τις δημοσιεύσεις στη ροή σας. Αποφασίζετε πώς θέλετε να φαίνεται το feed σας, με τη δυνατότητα ομαδοποίησης των δημοσιεύσεων σε κατηγορίες. Μπορείτε να αποκρύψετε ιστορίες από λέξη-κλειδί, συγγραφέα ή εφαρμογή. Ωστόσο, αν δεν ξέρετε πώς να δημιουργήσετε φίλτρα, τίποτα δεν χάνεται επειδή το εργαλείο έχει έτοιμα αυτά που μπορείτε να προσθέσετε με ένα μόνο κλικ. Ένα τέτοιο φίλτρο, για παράδειγμα, είναι η απόκρυψη διαφημίσεων.

Απόκρυψη των δημοσιεύσεων που έχετε διαβάσει — ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι η δυνατότητα να αποκρύψετε δημοσιεύσεις που έχετε ήδη διαβάσει. Απλά τους επισημάνετε ως διαβασμένους και την επόμενη φορά, δεν θα εμφανιστούν στη διατροφή σας.

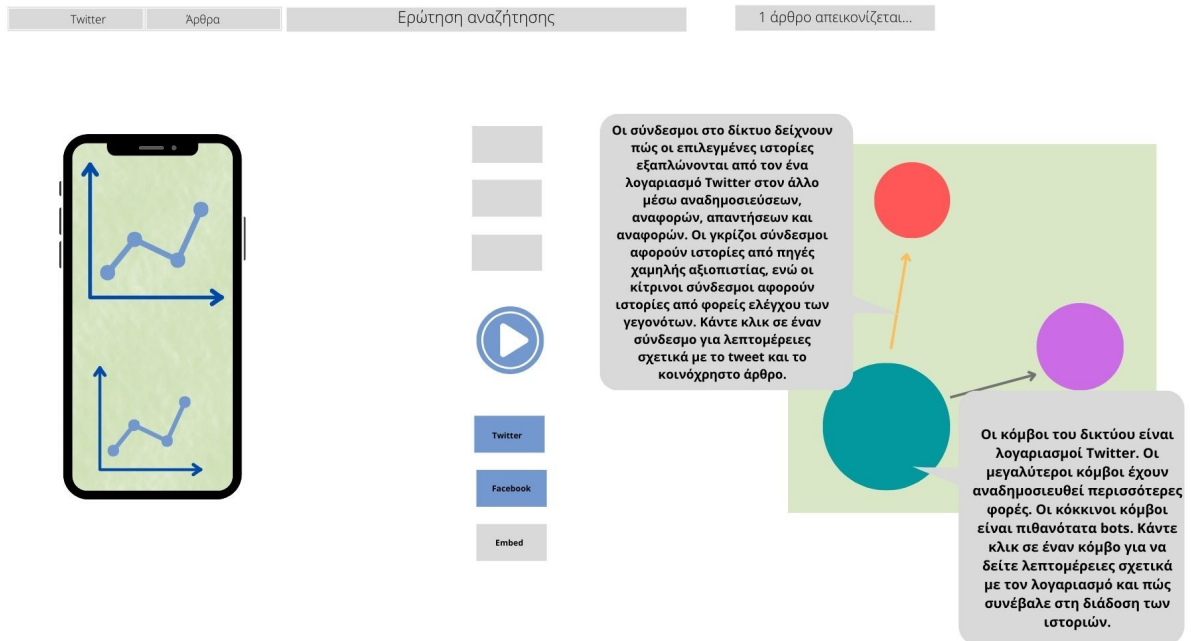
Απόκρυψη τμημάτων της σελίδας που δεν θέλετε να δείτε — επιλέγοντας αυτή τη διεπαφή από το μενού, η σελίδα σας θα εμφανίζεται με σημειωμένες περιοχές που μπορείτε να αποκρύψετε για πάντα. Απλά κάντε κλικ σε αυτά που θέλετε να κρύψετε. Μπορείτε, φυσικά, να επιστρέψετε στις ρυθμίσεις και να ενεργοποιήσετε εκ νέου την επιλεγμένη ενότητα για εμφάνιση.

Εικόνα 12. Πηγή: <https://socialfixer.com/index.html>

(Αυτή η εικόνα δεν μεταφράζεται, καθώς είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης απευθείας από τον ιστότοπο.)

2.4.2 Hoaxy

Αυτό είναι ένα εργαλείο αφιερωμένο στην πλατφόρμα Twitter. Είναι ένα εργαλείο που απεικονίζει την εξαπλωση των άρθρων στο διαδίκτυο. Αναζητεί πληροφορίες που χρονολογούνται από το 2016. Ακολουθεί κοινούς συνδέσμους σε ειδήσεις που προέρχονται από πηγές χαμηλής αξιοπιστίας καθώς και από ανεξάρτητους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων. Παρακάτω θα βρείτε ένα φροντιστήριο πώς λειτουργεί.

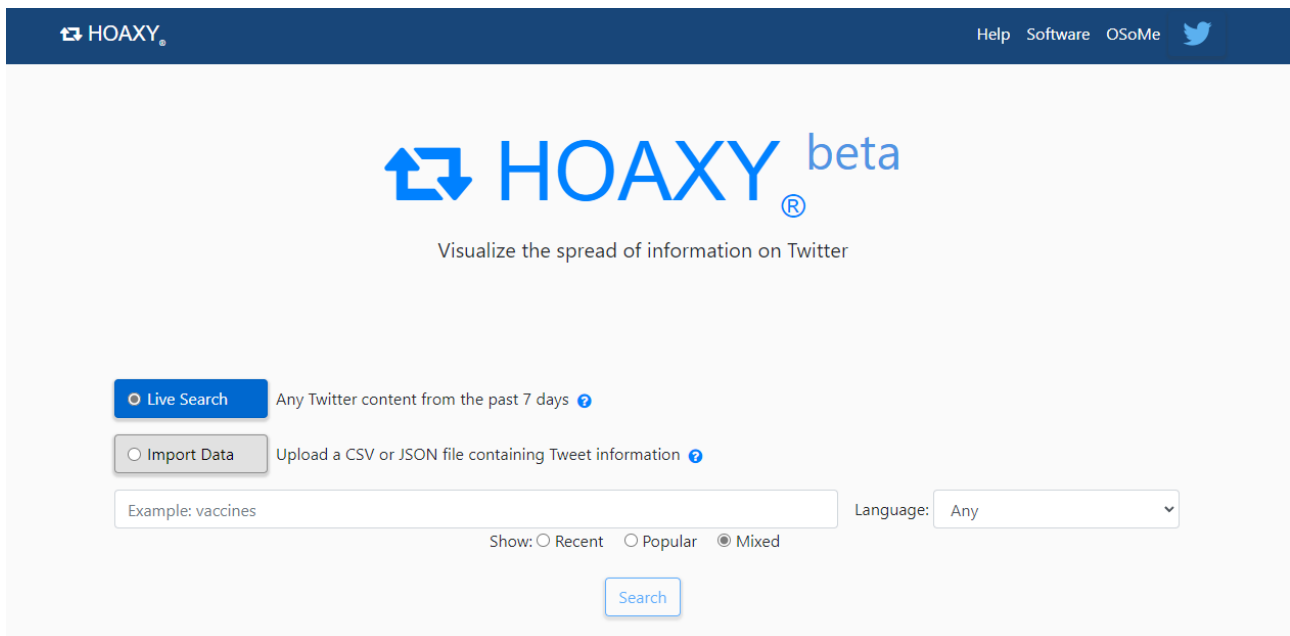

Εικόνα 13. Πηγή: Αναπτύχθηκε από το CWER βάσει πληροφοριών από τον ιστότοπο

Twitter Άρθρα Ερώτηση αναζήτησης 1 άρθρο που απεικονίζεται...

Εικόνα 14. Πηγή: Αναπτύχθηκε από το CWEP βάσει πληροφοριών από τον ιστότοπο <https://hoaxy.osome.iu.edu/>

Εικόνα 15. Πηγή: <https://hoaxy.osome.iu.edu/>

2.4.3 To TwitterTrails

Είναι ένα εργαλείο που στοχεύει στην καταπολέμηση της παραπληροφόρησης μέσω της χρήσης ενός αλγορίθμου που αναλύει τη διάδοση των ιστοριών και την αντίδραση των χρηστών στην ιστορία. Μέχρι σήμερα, 627 ιστορίες έχουν συλλεχθεί και αναλυθεί χρησιμοποιώντας το Twitter Trails.

TwitterTrails

Welcome to TwitterTrails, a tool that allows members of the media to track the trustworthiness of stories shared on Twitter.

We've examined 627 stories through TwitterTrails, so far. For each story, our algorithm measures how widely the story spread and how skeptical users are about its validity. By measuring crowd behavior, the TwitterTrails algorithm allows journalists to investigate claims and determine whether they appear to be true or false. [Ask us to investigate a story for you!](#)

Curious about how TwitterTrails works? Learn [more](#) about the project and check our case studies on our [blog](#). TwitterTrails is made possible by the support of Wellesley College and the National Science Foundation.

displaying 20 stories

Page 1

Events & Memes: καταστροφές και θριάμβοι 2022.01.14
created 2:10 AM - 14 Jan 2022 by admin

Must see! Καταστροφές και θριάμβοι <https://t.co/utVt4jmr7> #katakastrofeshriamvovi @SKalyvas - @VSKesidis

SPREAD insignificant

SKEPTICISM too little data

Claim: NORAD Tracks Santa 2021.12.25
created 7:51 PM - 25 Dec 2021 by admin

NORAD is receiving reports from Defense Support Program satellites that Santa has begun his journey! <https://t.co/j9WggybPX> <https://t.co/elZBAxq5dk> - @NoradSanta

SPREAD low

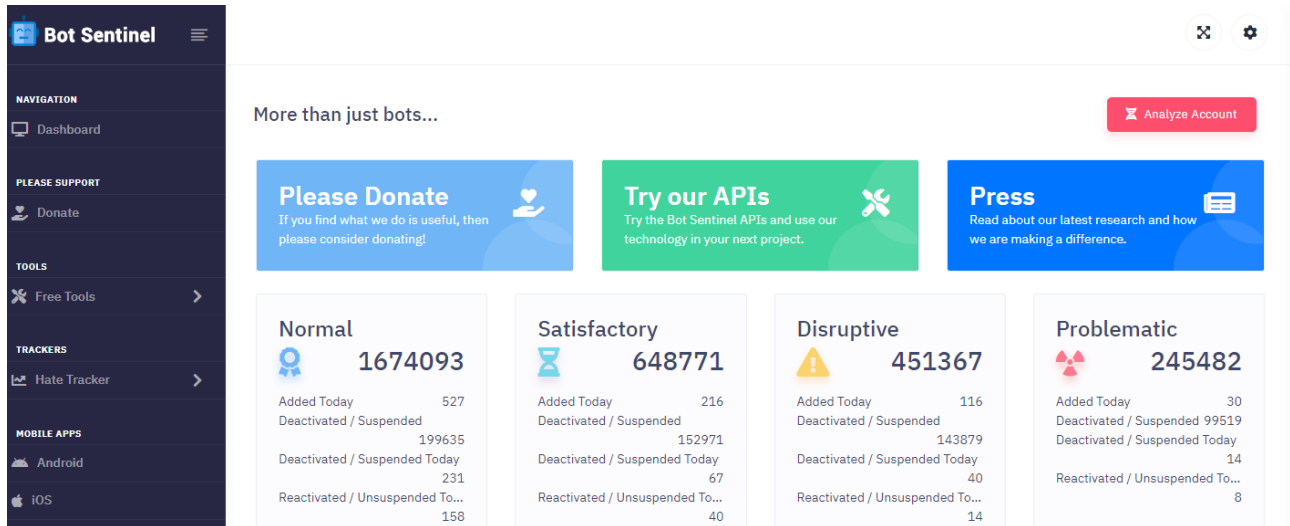
SKEPTICISM undisputed

Εικόνα 16. Πηγή: <http://twittertrails.com/>

2.4.4 BobSentinel

Μια πλατφόρμα για την επαλήθευση των λογαριασμών Twitter. Χρησιμοποιεί μηχανική μάθηση, ταξινομώντας λογαριασμούς με ακρίβεια έως και 95 %. Το bot Sentinel εντοπίζει τα λεγόμενα «bots» αναλύοντας tweets που θεωρούνται ακατάλληλα από τους κανόνες του Twitter. Οι λογαριασμοί βαθμολογούνται σε κλίμακα από 0 % έως 100 %. Όσο υψηλότερη είναι η βαθμολογία ενός λογαριασμού, τόσο πιο πιθανό είναι ότι ο λογαριασμός εμπλέκεται στη διάδοση ψευδών ειδήσεων που έχουν σχεδιαστεί για να προκαλέσουν διχασμό και χάος.

Εικόνα 17. Πηγή: <https://botsentinel.com/>

.)

2.5. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΨΕΥΔΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.

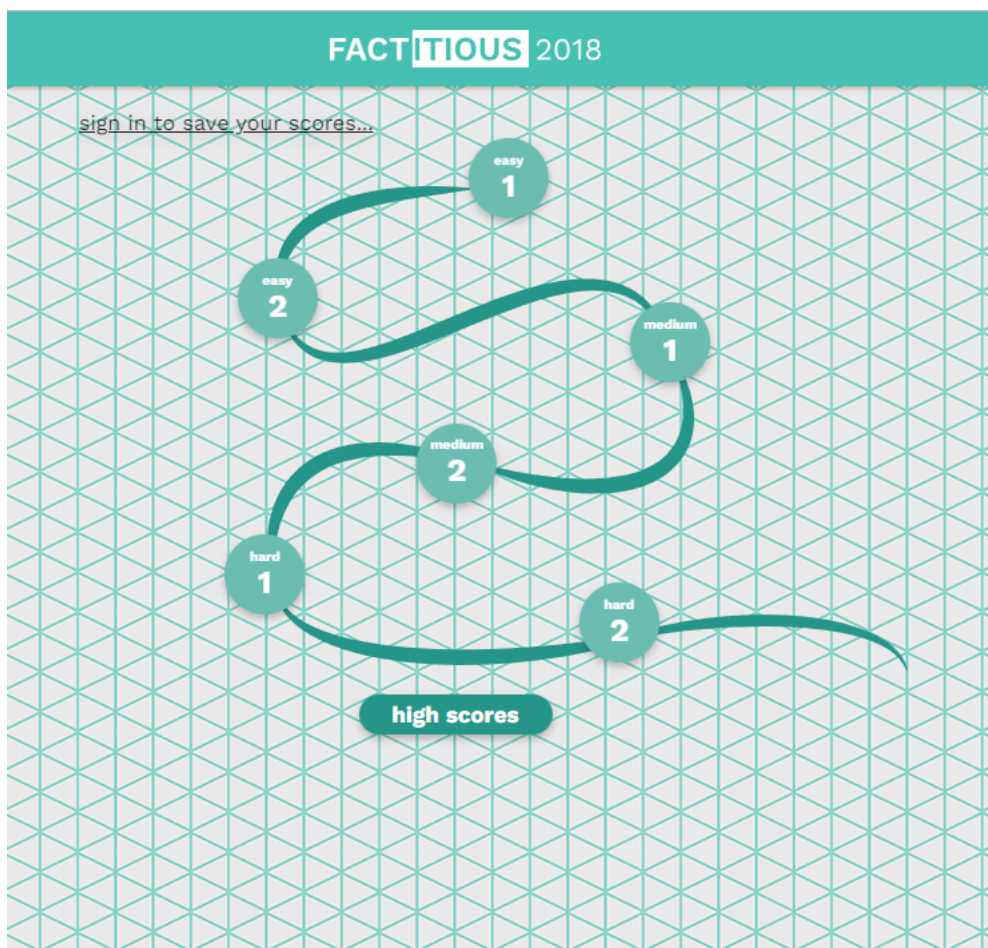
2.5.1 Factitious

Με αυτό το εργαλείο μπορείτε να βελτιώσετε την ικανότητα αναγνώρισης ψευδών πληροφοριών με τη μορφή εκπαιδευτικού παιχνιδιού. Το παιχνίδι βασίζεται σε τρία βήματα:

1. Διαβάστε ένα άρθρο
2. Σημειώστε το Χ αν νομίζετε ότι είναι ψεύτικο
3. Σημειώστε το V αν νομίζετε ότι είναι αλήθεια

Μπορείτε να ελέγξετε την πηγή του άρθρου κάνοντας κλικ σε αυτό. Το παιχνίδι αποτελείται από τρία επίπεδα δυσκολίας: εύκολο, μέτριο και σκληρό.

Ξεκινήστε με το ευκολότερο και μαζέψτε πόντους για να προχωρήσετε στο επόμενο επίπεδο!

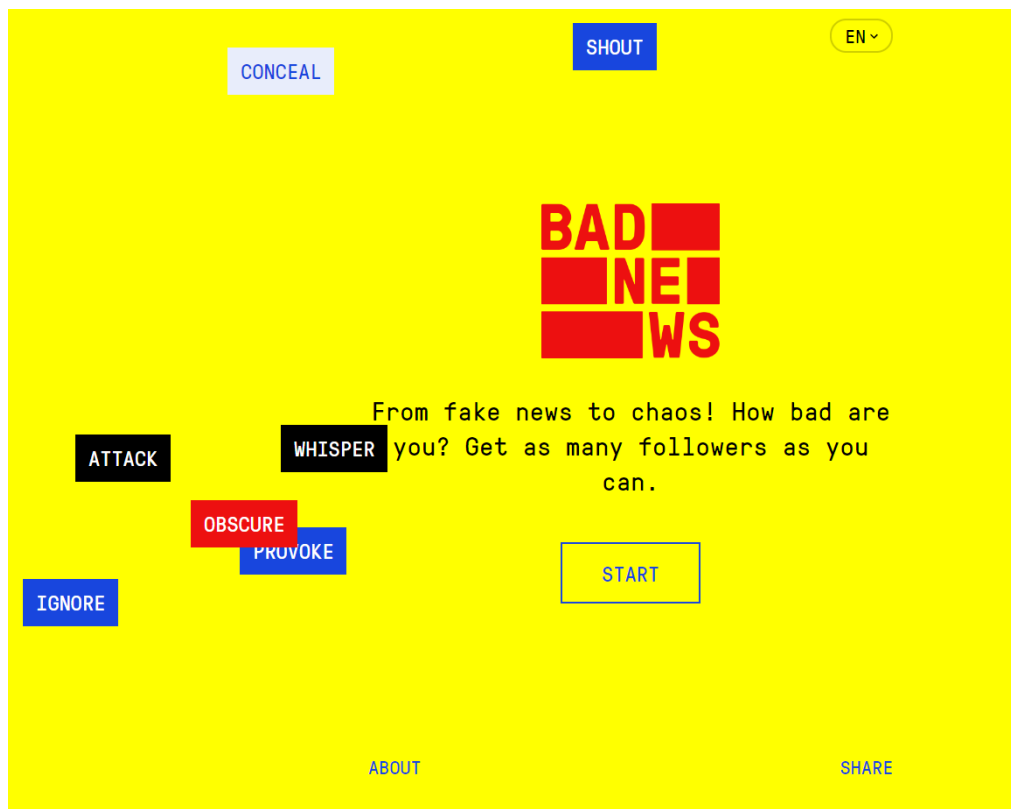
Εικόνα 18. Πηγή: <http://factitious.augamestudio.com/#/>

2.5.2 Bad News

Το παιχνίδι έχει να κάνει με το να κερδίσεις όσο το δυνατόν περισσότερο κοινό, ενώ παράλληλα χτίζεις την ψεύτικη αξιοπιστία μιας υπηρεσίας ειδήσεων.

Είναι ένα παιχνίδι για να σας κάνει να συνειδητοποιήσετε τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται για να χειριστεί και να διαδώσει ψευδείς πληροφορίες. Με τη χρήση αυτού του εργαλείου, θα γίνετε πιο ανθεκτικοί στις ψευδείς πληροφορίες που συναντώνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να γνωρίζετε ότι δεν αξίζει να εξαπλωθεί στους φίλους σας. Θα αυξήσετε επίσης την εμπιστοσύνη σας στην αναγνώριση των τεχνικών χειραγώγησης. Το παιχνίδι έχει σχεδιαστεί για χρήστες ηλικίας 14 ετών και άνω.

Εικόνα 19. Πηγή: <https://www.getbadnews.com/en/intro>

3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Εδώ παρέχουμε επιπλέον πόρους που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να εμβαθύνετε τις γνώσεις που σχετίζονται με την ενότητα:

Βίντεο

<https://www.youtube.com/watch?v=yBU2sDIUbp8>

<https://www.youtube.com/watch?v=hB6qjlxKltA>

<https://www.youtube.com/watch?v=tRZ-N3OvvUs>

<https://www.youtube.com/watch?v=wJG7kFmS0FE>

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<https://adblockplus.org/en/>

<https://www.thefactual.com/>

<https://chrome.google.com/webstore/detail/websiteswhitelist/bmlipnlhfpjgmajfjlnnmdkldjmehahnm?hl=en>

<https://chrome.google.com/webstore/detail/domainwhitelist/pdfmaijcdceohdpbcldfidiobpfpdkda?hl=en>

<https://www.logically.ai/fact-check>

<https://mediabiasfactcheck.com/>

<https://www.snopes.com/>

<https://www.factcheck.org/>

<https://www.google.com/imghp?hl=en>

<https://tineye.com/>

<https://29a.ch/photo-forensics/#forensic-magnifier>

<https://www.invid-project.eu/tools-and-services/invid-verification-plugin/>

<https://socialfixer.com/index.html>

<https://hoaxy.osome.iu.edu/>

<http://twittertrails.com/>

<http://factitious.augamestudio.com/#/>

Co-funded by
the European Union

<https://www.getbadnews.com/en/intro>

<https://whatsnewinpublishing.com/fighting-fake-news-5-powerful-and-free-tools-for-journalists/>

<https://www.rand.org/research/projects/truth-decay/fighting-disinformation/search.html>

<https://thetrustedweb.org/ai-powered-tools-for-fighting-fake-news/>

ΕΝΟΤΗΤΑ 7: #ψευδείς ειδήσεις — ανάλυση των δημοφιλών ειδήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Στόχος της ενότητας είναι να υποστηρίξει άτομα με λιγότερες ευκαιρίες (ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης, άνεργοι, ενήλικες που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας) για να **εντοπίσουν** και να **αναλύσουν δημοφιλείς ψευδείς ειδήσεις** που κυκλοφορούν μέσω των **κοινωνικών πλατφορμών** και του **Διαδικτύου**. Προκειμένου να διευκολυνθούν οι ενήλικες να επιτύχουν τον στόχο της ενότητας, παρουσιάζεται μια επισκόπηση των διαφόρων τύπων μέσων κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και τα οφέλη και οι κίνδυνοι από τη χρήση τους.

Επιπλέον, η ενότητα επικεντρώνεται στους κύριους domain όπου οι ψευδείς ειδήσεις κυκλοφορούν σε κοινωνικά δίκτυα και πλατφόρμες παρέχοντας ορισμένα παραδείγματα δημοφιλών ψευδών ειδήσεων.

Τέλος, η ενότητα σκοπεύει να αναλύσει **τον τρόπο εντοπισμού ψευδών ειδήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης** παρέχοντας πρακτικές συμβουλές και εξηγώντας πώς να βελτιώσετε τις απαραίτητες δεξιότητες για τον εντοπισμό δημοφιλών ψευδών ειδήσεων.

1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στο τέλος της ενότητας, ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- ο ενημερωθείτε για τα οφέλη και τους κινδύνους των μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- ο προσδιορίστε αν οι ειδήσεις που κυκλοφορούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι αληθινές ή ψεύτικες
- ο αναλύστε τα δημοφιλή social media fake news
- ο μάθετε πώς να αντιμετωπίζετε τα δημοφιλή fake news στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως πηγή ειδήσεων είναι η χρήση διαδικτυακών πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης και όχι, επιπλέον, παραδοσιακών πλατφορμών μέσων ενημέρωσης για την απόκτηση ειδήσεων. Ακριβώς όπως η τηλεόραση μετέτρεψε τους ανθρώπους που άκουγαν το περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης σε παρατηρητές του περιεχομένου των μέσων ενημέρωσης κατά την περίοδο 1950-80, η εμφάνιση των κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης έχει δημιουργήσει μια γενιά δημιουργών περιεχομένου μέσων ενημέρωσης.

Ως συμμετοχική πλατφόρμα που επιτρέπει το περιεχόμενο που δημιουργείται από τους χρήστες και την κοινή χρήση περιεχομένου εντός του δικού σας εικονικού δικτύου, η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ως πηγή ειδήσεων επιτρέπει στους χρήστες να ασχολούνται με ειδήσεις με διάφορους τρόπους, όπως:

- ο Κατανάλωση ειδήσεων

- Ανακάλυψη νέων
- Κοινή χρήση ή αναδημοσίευση ειδήσεων
- Δημοσιεύστε τις δικές τους φωτογραφίες, βίντεο ή αναφορές ειδήσεων
- Σχόλιο για ειδήσεις

Η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ως πηγής ειδήσεων έχει γίνει ένας όλο και πιο δημοφιλής τρόπος για τους ηλικιωμένους και τους νέους ενήλικες να αποκτήσουν πληροφορίες. Υπάρχουν τρόποι με τους οποίους τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επηρεάζουν θετικά τον κόσμο των ειδήσεων και της δημοσιογραφίας, αλλά είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι υπάρχουν επίσης τρόποι με τους οποίους τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επηρεάζουν αρνητικά τις ειδήσεις που καταναλώνουν οι άνθρωποι, όπως οι ψευδείς ειδήσεις, οι προκατειλημμένες ειδήσεις και το ενοχλητικό περιεχόμενο.

Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να είμαστε σε θέση να προσδιορίσουμε τη φύση των ειδήσεων που κυκλοφορούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και, σε περίπτωση που συναντήσουμε ψευδείς ειδήσεις, να κατανοήσουμε πώς να τις αντιμετωπίσουμε.

2.1. ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ: ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ Η ΨΕΥΤΙΚΟ;

Πριν μάθουμε πώς να διακρίνουμε τις πραγματικές ειδήσεις από τις ψευδείς που κυκλοφορούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αξίζει να ξοδέψουμε λίγα λόγια για τις δυνατότητες, τις ευκαιρίες και τους κινδύνους της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και για το ρόλο των ειδήσεων στα διάφορα είδη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

2.1.1 Δυνατότητες, ευκαιρίες και κίνδυνοι από τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Με βάση τον πιο γνωστό και διαπιστευμένο ορισμό που παρέχεται από τους Andreas Kaplan και Michael Haenlein, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι «*μια ομάδα εφαρμογών που βασίζονται στο Διαδίκτυο και βασίζονται στα ιδεολογικά και τεχνολογικά θεμέλια του Web 2.0 και επιτρέπουν τη δημιουργία και την ανταλλαγή περιεχομένου που παράγεται από χρήστες*»⁸.

Μπορούμε να απλοποιήσουμε την **έννοια** λέγοντας ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι διαδραστικές τεχνολογίες που διευκολύνουν τη δημιουργία και την ανταλλαγή πληροφοριών, ιδεών, ενδιαφερόντων και άλλων μορφών έκφρασης μέσω εικονικών κοινοτήτων και δικτύων.

Ως εκ τούτου, το κύριο χαρακτηριστικό είναι η **οριζοντιότητα** τους στη δημιουργία και διάδοση του περιεχομένου, η οποία βρίσκεται σε αντίθεση με την κατακόρυφη φύση των κλασικών μέσων μαζικής ενημέρωσης. Σε αντίθεση με τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης, στην πραγματικότητα, στα κοινωνικά μέσα, όλοι οι εμπλεκόμενοι άνθρωποι μπορούν να δημιουργήσουν περιεχόμενο και να το διαδώσουν στο ίδιο επίπεδο.

Η ευρεία χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχει επιφέρει αλλαγές όχι μόνο στους ρόλους της επικοινωνίας, αλλά και στους τρόπους επικοινωνίας: δεν είναι πλέον ένα μονομερές μήνυμα τύπου «ένα προς πολλά», αλλά ένα πολυκατευθυντικό μήνυμα τύπου «πολλοί σε πολλούς» ή «peer to peer». Ο

⁸ «Χρήστες του κόσμου, ενωθείτε! Οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες των Social Media», 2010, Andreas Kaplan και Michael Haenlein.

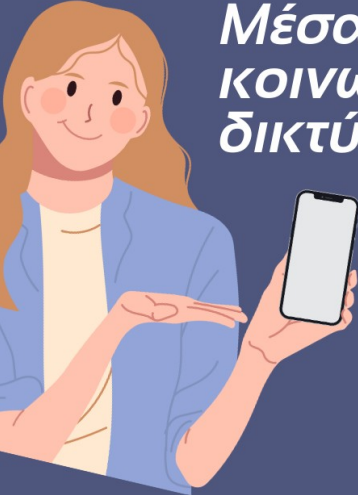
«μονόλογος» γίνεται «διάλογος» μεταξύ των χρηστών και, ως εκ τούτου, ο διακόπτης αποστολέα και δέκτη σε συνεχή ροή ρόλων, χωρίς ιεραρχίες.

Μπορούμε να πούμε ότι τα διάφορα είδη των social media έχουν τα ακόλουθα κοινά **χαρακτηριστικά**:

1. διαδραστικές εφαρμογές Web 2.0 που βασίζονται στο Διαδίκτυο
2. Περιεχόμενο που δημιουργείται από τους χρήστες, όπως αναρτήσεις κειμένου ή σχόλια, ψηφιακές φωτογραφίες ή βίντεο και δεδομένα που παράγονται μέσω όλων των διαδικτυακών αλληλεπιδράσεων.
3. Οι χρήστες δημιουργούν ειδικά προφίλ υπηρεσιών για τον ιστότοπο ή την εφαρμογή που σχεδιάζονται και συντηρούνται από τον οργανισμό μέσω κοινωνικής δικτύωσης.
4. ανάπτυξη επιγραμμικών κοινωνικών δικτύων συνδέοντας το προφίλ ενός χρήστη με εκείνα άλλων ατόμων ή ομάδων.

Σχετικά Μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Τεχνολογία που βασίζεται σε υπολογιστές για την ανταλλαγή ιδεών, σκέψεων και πληροφοριών μέσω εικονικών δικτύων και κοινοτήτων

Περισσότεροι από 4,5 δισεκατομμύρια χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε όλο τον κόσμο

Τα μεγαλύτερα δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης περιλαμβάνουν το Facebook, το Instagram, το Twitter, το YouTube και το TikTok.

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης διαθέτουν συνήθως περιεχόμενο που δημιουργείται από τους χρήστες και εξατομικευμένα προφίλ.

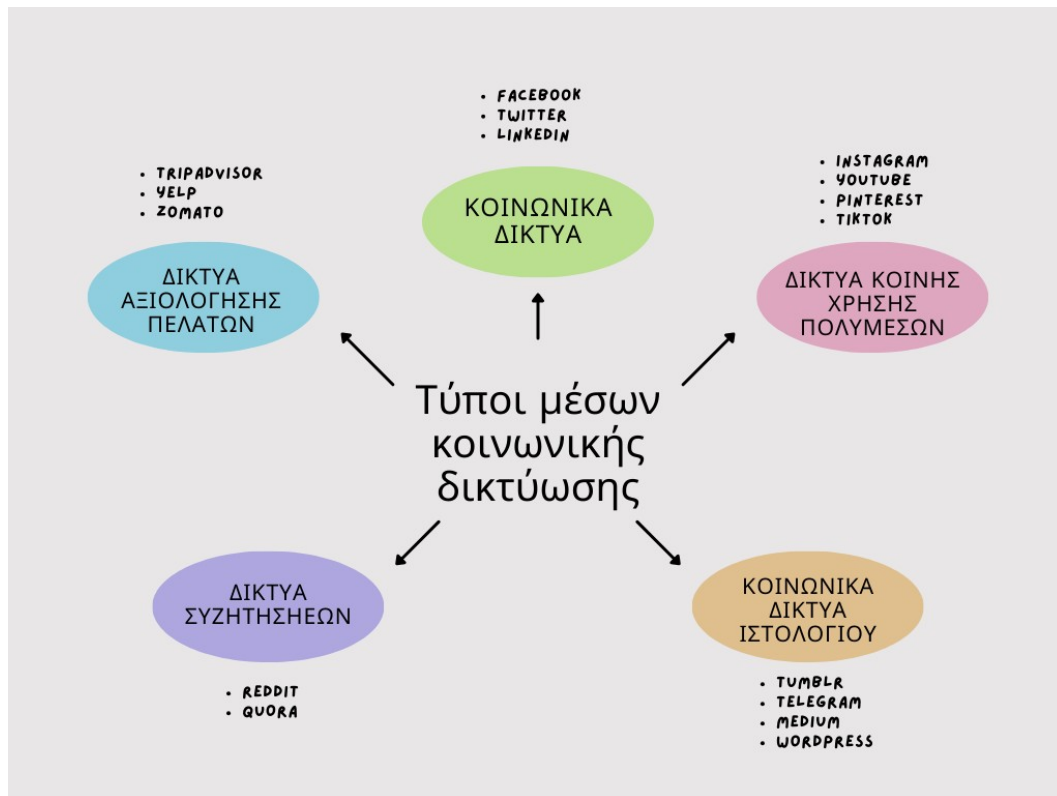
Δημιουργός: TUCEP

Συνολικά, μπορούμε να συνοψίσουμε τα αριθμητικά στοιχεία για τους δημοφιλέστερους ιστοτόπους μέσω κοινωνικής δικτύωσης από τον Ιανουάριο του 2022⁹ ως εξής:

Δημιουργός: TUCEP

⁹ «Τα πιο δημοφιλή κοινωνικά δίκτυα παγκοσμίως από τον Ιανουάριο του 2022, με βάση τον αριθμό των μηνιαίων ενεργών χρηστών» - <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>

Δημιουργός: TUCER

Η κατάρρευση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να γίνει ανάλογα με τις υπηρεσίες που προσφέρουν. Τα πιο συνηθισμένα παρατίθενται παρακάτω με μερικά παραδείγματα:

ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Στόχος είναι η ανταλλαγή ιδεών, απόψεων και περιεχομένων με άλλους χρήστες. Το Facebook και το Twitter είναι τα καλύτερα παραδείγματα καθώς και το LinkedIn, αν και είναι για πιο επαγγελματική χρήση και ως εκ τούτου έχει χαρακτηριστικά που το καθιστούν πιο περίπλοκο στη χρήση.

Παρακάτω παρέχεται μια σύντομη περιγραφή των πιο κοινών κοινωνικών δικτύων:

- **FACEBOOK:** πολλοί άνθρωποι χρησιμοποιούν αυτή την πλατφόρμα για να συνδεθούν με την οικογένεια, τους φίλους και τα εμπορικά σήματα. Μπορείτε να μοιραστείτε ενημερώσεις κατάστασης, φωτογραφίες, βίντεο, συνδέσμους προς περιεχόμενο και δημοσκοπήσεις.
- **TWITTER:** όπως και στο Facebook, αυτή η πλατφόρμα χρησιμοποιείται για την ανάρτηση φωτογραφιών, βίντεο, συνδέσμων, δημοσκοπήσεων και για την προώθηση μιας συνοπτικής και άμεσης επικοινωνίας. Η πιο σχετική διαφορά αντιπροσωπεύεται από το μέγεθος του μηνύματος: σε αντίθεση με άλλα κοινωνικά δίκτυα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μόνο 280 χαρακτήρες για κάθε μήνυμα.
- **LINKEDIN:** είναι ένα εξαιρετικό μέρος για τους επαγγελματίες να συνδέσουν και να οικοδομήσουν επαγγελματικές σχέσεις, την ανταλλαγή πληροφοριών, την εύρεση νέων θέσεων εργασίας και την πρόσληψη νέων υποψηφίων.

○ ΔΙΚΤΥΑ ΚΟΙΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Αυτό το είδος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιείται από τους ανθρώπους για να **μοιραστούν περιεχόμενο πολυμέσων**, όπως εικόνες, βίντεο και άλλο περιεχόμενο μεταξύ τους. Τα καλύτερα παραδείγματα δικτύων μέσων ενημέρωσης είναι:

- **INSTAGRAM**: είναι μια δωρεάν και online εφαρμογή ανταλλαγής πολυμέσων, όπου οι άνθρωποι μπορούν να ανεβάσουν φωτογραφίες και βίντεο που τις μοιράζονται με μια επιλεγμένη ομάδα φίλων. Αυτή η εφαρμογή επιτρέπει στους φίλους να αλληλεπιδρούν δημοσιεύοντας σχόλια και αρέσει στη φωτογραφία ή τα βίντεο που μοιράζονται.
- **YOUTUBE**: είναι η δεύτερη μεγαλύτερη μηχανή αναζήτησης στον κόσμο, καθώς και μία από τις πιο χρησιμοποιούμενες για την αναζήτηση και την παρακολούθηση βίντεο που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.
- **PINTEREST**: είναι ένας οπτικά εστιασμένος ιστότοπος για την ανταλλαγή δημιουργικών ιδεών και προϊόντων.
- **TIKTOK**: είναι μια πλατφόρμα κοινωνικών μέσων για τη δημιουργία, την ανταλλαγή και την ανακάλυψη βίντεο διάρκειας έως και 60 δευτερολέπτων. Είναι μια πλατφόρμα που χρησιμοποιείται ειδικά από τους νέους ανθρώπους για να εκφραστούν μέσω του τραγουδιού, του χορού, της κωμωδίας και των χειλιών.

○ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ BLOGGING

Αυτά τα κοινωνικά δίκτυα επιτρέπουν στους ανθρώπους να **μοιράζονται πληροφορίες** σχετικά με **ειδήσεις, εκδηλώσεις και επίκαιρα ή σχετικά θέματα**. Απευθύνονται επίσης σε θέματα που έχουν σημασία στο κοινό-στόχο τους. Τα κοινωνικά ιστολόγια σας επιτρέπουν να μοιράζεστε πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο, ένα χαρακτηριστικό που έχουν κοινό με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Τα κοινωνικά δίκτυα blogging είναι ένας από τους πιο μοναδικούς τύπους κοινωνικών μέσων επειδή απαιτούν τη δημιουργία σταθερού περιεχομένου για δημοσίευση και τακτική συμμετοχή των χρηστών που απαιτεί περισσότερη δουλειά από άλλες κοινωνικές πλατφόρμες.

Δύο παραδείγματα κοινωνικών δικτύων blogging είναι:

- **TUMBLR**: είναι ένα εικονικό εργαλείο blogging και microblogging που επιτρέπει στους χρήστες να μοιράζονται σύντομο περιεχόμενο κειμένου με στοιχεία πολυμέσων όπως συνδέσμους, εικόνες, αποσπάσματα, σχέδια κ.λπ.
- **ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ**: Εκτός από μια εφαρμογή ανταλλαγής μηνυμάτων, το Telegram είναι ένα από τα αναδυόμενα εργαλεία για τη δημιουργία δημόσιων ή ιδιωτικών καναλιών όπου μπορούν να μεταδοθούν ζωντανά ήχο/βίντεο και κείμενο σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.
- **MEDIUM**: είναι μια πλατφόρμα blogging που δημιουργήθηκε από τους συνιδρυτές του Twitter, με την ίδια δομή, αλλά όπου οι ιδέες και οι ιστορίες μοιράζονται χωρίς το όριο των χαρακτήρων και όχι μόνο για τους φίλους, παρόλο που η πρόσβαση γίνεται μόνο μέσω πρόσκλησης.
- **WORDPRESS**: είναι ένα σύστημα διαχείρισης περιεχομένου ανοιχτού κώδικα που διευκολύνει τη δημιουργία και τη διαχείριση ενός ιστότοπου ή ενός ιστολογίου που καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που χρησιμοποιούνται από όποιον θέλει να διατηρήσει την παρουσία στο διαδίκτυο στον διαμοιρασμό ειδήσεων και πληροφοριών.

ο ΔΙΚΤΥΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Μέσα από αυτές τις κοινωνικές πλατφόρμες, οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν ειδήσεις, πληροφορίες και απόψεις σχετικά με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων ή προβλημάτων από τη χρηματοδότηση έως την πολιτική έως τα αστεία νέα. Οι άνθρωποι βλέπουν συζητήσεις περιεχομένου και ενώνονται μαζί τους για να δουν τι σχολιάζουν ή λένε. Τα πιο γνωστά παραδείγματα δικτύων συζήτησης είναι:

- **REDDIT**: είναι ένας ιστότοπος κοινωνικών ειδήσεων και φόρουμ όπου το περιεχόμενο είναι κοινωνικά φροντισμένο και προωθείται από τα μέλη του ιστότοπου μέσω της ψηφοφορίας. Πράγματι, το όνομα προέρχεται από τις λέξεις «το διάβασα» επειδή θεωρείται ότι οι άνθρωποι διαβάζουν τις απόψεις, τις σκέψεις, τις πληροφορίες και τις εμπειρίες που αναρτώνται και παρέχουν τα σχόλιά τους συμμετέχοντας στη συζήτηση.
- **QUORA**: είναι μια παγκόσμια διαδικτυακή πλατφόρμα για την υποβολή ερωτήσεων και την παροχή απαντήσεων που σχετίζονται με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Το περιεχόμενο δημιουργείται από τους χρήστες καθώς τα άτομα που χρησιμοποιούν αυτή την πλατφόρμα δημιουργούν, επεξεργάζονται και οργανώνουν τις απαντήσεις.

ο ΔΙΚΤΥΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΕΛΑΤΩΝ:

Μέσω αυτής της κατηγορίας κοινωνικών μέσων, οι χρήστες μπορούν να μάθουν, να μοιραστούν και να αναθεωρήσουν διαφορετικές πληροφορίες σχετικά με μια ποικιλία προϊόντων, **υπηρεσιών ή εμπορικών σημάτων**. Όταν μια επιχείρηση έχει θετικές κριτικές σε αυτά τα δίκτυα, οι ισχυρισμοί της γίνονται πιο αξιόπιστοι, επειδή οι κριτικές σε αυτά τα δίκτυα σημαίνουν την κοινωνική απόδειξη. Αυτά τα δίκτυα προσφέρουν μια θέση στους χρήστες για την αναθεώρηση των διαφόρων ειδών προϊόντων και υπηρεσιών που έχουν χρησιμοποιήσει. Τα καλύτερα δίκτυα κριτικής είναι το TripAdvisor, το Yelp ή το Zomato.

Με λίγα λόγια, στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται μια περίληψη της ποικιλίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης που κατηγοριοποιούνται ανά σκοπό:

ΣΚΟΠΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
Συζήτηση και συζήτηση ενός θέματος και ανταλλαγή απόψεων σχετικά με θέματα που σχετίζονται με το Διαδίκτυο	Φόρουμ συζητήσεων	Reddit Quora
Παρακολούθηση βίντεο	Πλατφόρμες βίντεο	YouTube TikTok Facebook Instagram ιστορίες και reels
Διαμόρφωση κοινοτήτων	Κοινοτικές πλατφόρμες	Ομάδες Facebook Slack
Κοινή χρήση σύντομων μηνυμάτων τόσο ιδιωτικά όσο και δημόσια	Εξαφάνιση περιεχομένου	Ιστορίες Instagram Snapchat Ιστορίες στο Facebook

ΣΚΟΠΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
διαρκεί 24 ώρες		
Ακούστε ζωντανές συζητήσεις για διάφορα θέματα	Πλατφόρμες ήχου	Twitter Spotify Λέσχη
Μετάδοση ζωντανών βίντεο που διοργανώνονται είτε από ένα μόνο άτομο είτε με τη μορφή συνεδρίων με πολλούς ομιλητές	Ζωντανές ροές	YouTube, Instagram live δωμάτια Facebook ζωντανά TikTok Twitch
Συνεργασία με επαγγελματίες	Επιχειρηματικές πλατφόρμες	LinkedIn Twitter
Αναζήτηση πληροφοριών και έμπνευσης για ένα ευρύ φάσμα πραγμάτων (αγορές, ταξίδια, αθλητισμός, φαγητό, καιρός κ.λπ.).	Πλατφόρμες έμπνευσης	Pinterest, YouTube Instagram Blogs
Μετάδοση ειδήσεων και πληροφοριών	Ενημερωτικές πλατφόρμες	Τηλεγράφημα

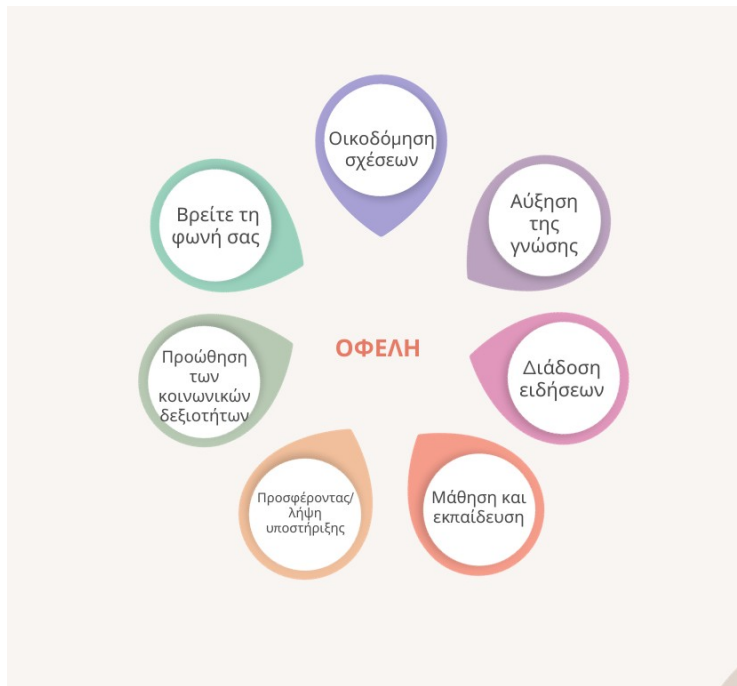
2.1.2 Ποια είναι τα οφέλη από τη χρήση των social media;

Είναι αναμφισβήτητο ότι σήμερα όλοι βρίσκονται σε κάποια πλατφόρμα κοινωνικών μέσων, ανεξάρτητα από την ηλικία, το φύλο, το κοινωνικό και πολιτιστικό υπόβαθρο ή το καθεστώς εκπαίδευσης και απασχόλησης. Έφηβοι στο TikTok, influencers, ενήλικες και μικρές επιχειρήσεις στο Instagram και το Facebook, ή επαγγελματίες στο LinkedIn: τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι η πρώτη επιλογή που έρχεται στο μυαλό όταν ψάχνετε για ευκαιρίες για σύνδεση, καθώς και πληροφορίες σε οποιονδήποτε domain.

Γενικά, οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σε προσωπικό επίπεδο για να διατηρούν επαφή με φίλους και εκτεταμένα οικογένεια. Μερικοί άνθρωποι χρησιμοποιούν διάφορες εφαρμογές κοινωνικών μέσων για να δικτυώσουν ευκαιρίες σταδιοδρομίας, να βρουν ανθρώπους σε όλο τον κόσμο με παρόμοια ενδιαφέροντα και να μοιραστούν τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις ιδέες και τα συναισθήματά τους. Όσοι συμμετέχουν σε αυτές τις δραστηριότητες είναι μέρος ενός εικονικού κοινωνικού δικτύου.

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι επίσης ένα απαραίτητο εργαλείο για τις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν τις πλατφόρμες για να βρουν και να συνεργαστούν με τους πελάτες, να οδηγήσουν τις πωλήσεις μέσω της διαφήμισης και της προώθησης, να αξιολογήσουν τις τάσεις των καταναλωτών και να προσφέρουν εξυπηρέτηση ή υποστήριξη πελατών.

Τα social media, αν χρησιμοποιηθούν έξυπνα, μπορούν να αποφέρουν πολλά οφέλη. Όντας η καλύτερη μορφή άμεσης επαφής με το κοινό-στόχο, αυτές οι πλατφόρμες έχουν όλα τα διαπιστευτήρια για να βελτιώσουν τη ζωή του καθενός.

Δημιουργός: TUCEP

Εδώ είναι **μερικά οφέλη** από τη χρήση διαφόρων κοινωνικών μέσων με έξυπνο τρόπο:

- **Χτίζοντας σχέσεις και παραμένοντας συνδεδεμένοι.** Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καθιστούν εύκολο να βρείτε ομάδες ομοϊδεατών ή να κάνετε νέους φίλους. Η εύρεση μιας φιλικής κοινότητας μπορεί να μας βοηθήσει να αισθανθούμε πολύτιμοι και αποδεκτοί. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι επίσης ένας εύκολος τρόπος για να διατηρήσετε τις υπάρχουσες σχέσεις με την οικογένεια και τους φίλους που βρίσκονται μακριά από εμάς, στέλνοντας μηνύματα, μοιράζοντας φωτογραφίες, κάνοντας τηλεφωνικές κλήσεις ή βιντεοκλήσεις για να μείνετε σε επαφή. Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μπορείτε να προσεγγίσετε νέες συνδέσεις και να αρχίσετε να αναπτύσσετε σχέσεις μαζί τους. Αυτό το επίπεδο σύνδεσης είναι ένα μοναδικό πλεονέκτημα των ψηφιακών μέσων.
- **Ανάπτυξη της γνώσης.** Μια ποικιλία από θέματα, παλιά και νέα, συζητούνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η ανάγνωση ή η συμμετοχή σε συζητήσεις μπορεί να φέρει σημαντικά θέματα για να δώσει προσοχή και να συζητήσει με τους ανθρώπους που εμπιστεύεστε. Επιπλέον, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μας δίνουν την ευκαιρία να συμμετέχουμε σε ειδικές ομάδες για να συμμετάσχουν σε συζητήσεις, να μάθουν και να αναπτυχθούν.
- **Διαδίδουμε ειδήσεις.** Τα social media είναι ένα από τα ταχύτερα μέσα διάδοσης ειδήσεων από όλο τον κόσμο. Από τη μία πλευρά αυτό μπορεί να είναι συντριπτικό, αλλά από την άλλη μας κρατά ενημέρους για σημαντικά γεγονότα. Επιπλέον, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρέχουν την ευκαιρία σε κάθε άτομο να προωθήσει και να διαδώσει γρήγορα τα νέα μιας εκδήλωσης ή μιας εκδήλωσης τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.
- **Μάθηση και εκπαίδευση.** Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ένα εξαιρετικό μέρος για όλους τους ανθρώπους να βρουν εμπειρογνώμονες, επαγγελματίες, σεμινάρια και προγράμματα κατάρτισης για να μάθουν νέες δεξιότητες και γνώσεις, καθώς και να βελτιώσουν τις ικανότητές

σας μέσω των δωρεάν online μαθημάτων, περιεχομένου και διαδικτυακών σεμιναρίων που προσφέρονται στο διαδίκτυο. Πολλοί influencers μοιράζονται ανοιχτά τις γνώσεις τους για να βοηθήσουν τους άλλους να αναπτυχθούν. Είναι επίσης ένας ιδανικός χώρος για τις εταιρείες να διαφημίζουν τις υπηρεσίες και τα προϊόντα τους.

- **Προσφορά/λήψη υποστήριξης.** Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ένα εξαιρετικό εργαλείο για την ευαισθητοποίηση για ένα σημαντικό σκοπό ή για την υποστήριξη άλλων που επιδιώκουν σημαντικά έργα δημόσιου ενδιαφέροντος. Στην ιδιωτική σφαίρα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ένα εργαλείο για να προσφέρετε και να λάβετε υποστήριξη για την εργασία που κάνετε, όπως η έναρξη μιας νέας επιχείρησης ή η ανταλλαγή έργων. Είναι επίσης ένα μέσο για να βρείτε επαφές στον domain του ενδιαφέροντός σας, μοιράζοντας τις γνώσεις και τις δεξιότητές σας και αποκτώντας νέες.
- **Καλλιέργεια μαλακών δεξιοτήτων όπως η ενσυναίσθηση.** Όταν οι άνθρωποι μοιράζονται προσωπικά ή ανησυχητικά πράγματα στο διαδίκτυο, υπάρχει η ευκαιρία να δείξουν ενσυναίσθηση υποστηρίζοντας, ενθαρρύνοντας τους άλλους και δείχνοντας ενδιαφέρον για το τι τους συμβαίνει μέσω μηνυμάτων και σχολίων. Επιπλέον, η παρατήρηση του τρόπου με τον οποίο οι άλλοι ξεπερνούν τις δύσκολες συνθήκες μπορεί να μας εμπνεύσει και να μας βοηθήσει να δούμε τα πράγματα από μια νέα προοπτική.
- **Βρίσκοντας τη φωνή σας.** Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δίνουν στους ανθρώπους όλων των ηλικιών την ευκαιρία να αναπτύξουν μια πλατφόρμα ανοιχτή σε ένα ευρύ κοινό για την ανταλλαγή πληροφοριών, ειδήσεων και απόψεων. Αυτό βοηθά τους ανθρώπους να οικοδομήσουν αυτοπεποίθηση, να αποκτήσουν νέες δεξιότητες επικοινωνίας και γρήγορα να διαδώσουν σημαντικά και θετικά μηνύματα.

2.1.3 ...και οι κίνδυνοι;

Η υψηλή προσβασιμότητα, η ταχύτητα διάδοσης των πληροφοριών και το χαμηλό κόστος καθιστούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τα ταχύτερα και πιο εύκολα προσβάσιμα μέσα επικοινωνίας και πληροφόρησης για όλους. Η άφιξη νέων τεχνολογιών για όλους και ενός προσβάσιμου δικτύου Διαδικτύου, στην πραγματικότητα, έχει μετατρέψει τους χρήστες από απλούς καταναλωτές περιεχομένου σε ενεργούς παραγωγούς αυτού: όλοι μπορούν να δημιουργήσουν νέο περιεχόμενο που ο καθένας μπορεί να επεξεργαστεί, να μοιραστεί και να διανείμει κατά βούληση.

Αυτός είναι ένας από τους κύριους λόγους για τους οποίους τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να γίνουν εύκολη λεία σε ψευδείς ειδήσεις που δημιουργούνται και κυκλοφορούν από αδίστακτους χρήστες.

Δημιουργός: TUCEP

Ενώ τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν τη θετική τους πλευρά, όπως εξηγείται ανωτέρω, υπάρχει επίσης μια αρνητική πλευρά που συνδέεται με διάφορους **κινδύνους**, ως εξής:

- **Μείωση των δεξιοτήτων επικοινωνίας πρόσωπο με πρόσωπο.** Καθώς η πλειοψηφία των ανθρώπων χρησιμοποιεί τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να επικοινωνήσει με τους άλλους, μία από τις χειρότερες πτυχές είναι ότι μειώνει την ικανότητα επικοινωνίας πρόσωπο με πρόσωπο. Όλοι χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να αλληλεπιδρούν με τους άλλους, και ως εκ τούτου, σταδιακά μπορούν να βλάψουν την ικανότητά τους να αλληλεπιδρούν στο πρόσωπο, ικανότητα που περιλαμβάνει ένα σύνολο άλλων προσωπικών δεξιοτήτων. Πολλές εμπειρίες δείχνουν ότι οι άνθρωποι που επικοινωνούσαν μέσω των social media δεν έμαθαν πώς να αλληλεπιδρούν πρόσωπο με πρόσωπο και, ως εκ τούτου, η φυσική επικοινωνία έγινε εξαιρετικά δύσκολη γι' αυτούς. Με βάση επιστημονικές μελέτες, αυτό μπορεί να αυξήσει τις πιθανότητες να επηρεαστούν από διπολικά και άλλα ψυχικά προβλήματα.
- **Ψευδείς ειδήσεις.** Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διάδοση ψευδών ειδήσεων, καθώς οι άνθρωποι δημιουργούν εύκολα ψευδείς αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις μοιράζονται με άλλους σε όλο τον κόσμο, διαδίδοντας τις σε ομάδες. Επιπλέον, η έλλειψη συστήματος επαλήθευσης καθιστά ακόμη πιο εύκολη την παραγωγή ψευδών ειδήσεων σε διάφορα θέματα και τη δημοσίευσή τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Άλλοι άνθρωποι μπορούν επίσης να το μοιραστούν και να το μεταδώσουν σε άλλους ανθρώπους και ομάδες, διαδίδοντας ψευδείς ειδήσεις σε όλο τον κόσμο.
- **Εθισμός των ανθρώπων.** Μια από τις χειρότερες πτυχές των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι η ικανότητα να εθιστούμε σε αυτά, και αυτό αποτελεί σοβαρό παγκόσμιο κίνδυνο για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Οι περισσότεροι άνθρωποι χρησιμοποιούν τα social media τόσο πολύ που εθίζονται σε αυτά. Περιηγούνται συνεχώς στις ειδήσεις τους και συμβάλλουν σε αυτές. Τα περισσότερα άτομα περιηγούνται συνεχώς στις ειδήσεις τους αναπτύσσοντας έναν σημαντικό εθισμό σε αυτό, ανεξάρτητα από την ηλικία τους. Η εισαγωγή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη ζωή των ανθρώπων προώθησε σε μεγάλο βαθμό τον αποκλεισμό τους από την κοινωνία και τον φυσικό κόσμο. Ζώντας σαν μια εικονική φούσκα, πολλοί άνθρωποι βρίσκουν καταφύγιο στα

μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να αποφύγουν να δουν τι συμβαίνει στον πραγματικό κόσμο γύρω τους, νομίζοντας ότι μπορούν να ξεφύγουν από τις συνέπειες.

- **Χάνουμε χρόνο.** Πολλοί άνθρωποι χρησιμοποιούν τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης για διάφορους λόγους: για να χαλαρώσετε, για προσωπικούς ή επαγγελματικούς σκοπούς. Ωστόσο, αυτή η δραστηριότητα απαιτεί ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, έχοντας κατά νου ότι όταν ξεκινάτε την περιήγηση ή την κύλιση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ο χρόνος περνά τόσο γρήγορα που δεν το συνειδητοποιείτε. Χωρίς να δαιμονοποιείται η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, είναι επομένως σαφές ότι θα ήταν τόσο εύκολο να σπαταληθεί πολύτιμος χρόνος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, χρόνος που θα μπορούσε αντ' αυτού να αφιερωθεί σε πιο παραγωγικές και υγιείς δραστηριότητες.
- **Επιβλαβής για την υγεία των ανθρώπων.** Τα social media βλάπτουν επίσης την υγεία των ανθρώπων. Η υπερβολική χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχει συνδεθεί με μια σειρά προβλημάτων υγείας στους ανθρώπους. Οι άνθρωποι γίνονται καθισμένοι λόγω της συνεχούς χρήσης των πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης όλες τις ώρες της ημέρας και της νύχτας. Αυτό ενθαρρύνει την αύξηση της παχυσαρκίας, καθώς όλο και περισσότεροι χρήστες των κοινωνικών μέσων προτιμούν να περνούν χρόνο μπροστά σε κινητές συσκευές αντί να περπατούν έξω ή να συμμετέχουν σε σωματικές δραστηριότητες και παιχνίδια. Αυτό προκαλεί μια σειρά από προβλήματα στην καθημερινή ρουτίνα υγείας τους και τα εκθέτει σε διάφορες επιβλαβείς διαταραχές.
- **Κατάθλιψη και μοναξιά.** Οι άνθρωποι που περνούν πάρα πολύ χρόνο στα social media συχνά γίνονται καταθλιπτικοί και μοναχικοί. Στην πραγματικότητα, ιδίως μετά την πανδημία COVID-19, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν καταστεί το κύριο εργαλείο διαπροσωπικής επικοινωνίας, προωθώντας τη μοναξιά. Μερικές φορές πιστεύουμε ότι έχουμε ένα πλήθος φίλων με βάση τους οπαδούς που έχουμε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μόνο για να ανακαλύψουμε ότι στην πραγματικότητα είμαστε πολύ μοναχικοί.

Επιπλέον, ο χρόνος που ξοδεύουμε μπροστά από τις συσκευές έχει σημαντικό αντίκτυπο στον εγκέφαλό μας: παράγει όχι μόνο κατάθλιψη αλλά και άλλα συμπτώματα κακής ψυχικής υγείας, από το άγχος και την αϋπνία μέχρι το χρόνια στρες και την έλλειψη αυτοεκτίμησης.

2.1.4 Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ειδήσεις

Προκειμένου να είναι σε θέση να ανιχνεύει ψευδείς ειδήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τη σημασία της έννοιας των «**ειδήσεων**» και να προσδιορίσουμε τι μπορεί να το κάνει δημοφιλές.

Ενδεχομένως οποιαδήποτε εκδήλωση μπορεί να είναι είδηση και να γίνει είδηση όταν προσελκύει το ενδιαφέρον του κοινού: μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι **αυτό που κάνει μια είδηση εκδήλωση είναι η σχέση της με το κοινό.**

Στο σημείο αυτό τίθεται το ερώτημα: ποια είναι τα χαρακτηριστικά που κάνουν τις ειδήσεις ενδιαφέρουσες, και ως εκ τούτου, δημοφιλείς στα μάτια του κοινού;

Υπάρχουν **κριτήρια**, που ονομάζονται «τιμές ειδήσεων», που μας επιτρέπουν να αξιολογήσουμε την ικανότητα ενός ειδησεογραφικού στοιχείου να αποτυπώνει το ενδιαφέρον και την περιέργεια του αναγνώστη/ακουστή. Ας δούμε μερικά από αυτά τα κριτήρια:

- KATI NEO: εάν ένα γεγονός επαναλαμβάνεται με μια ορισμένη συχνότητα και τα ίδια χαρακτηριστικά, έτσι ώστε να μην είναι πλέον νέο, είναι απίθανο να συλλάβει το ενδιαφέρον του κοινού και να χάσει τη δημοτικότητά του.
- ΤΡΕΧΟΝΤΑ γεγονότα που έχουν συμβεί ή έχουν ανακαλυφθεί αρκετά πρόσφατα για να δημιουργήσουν την περιέργεια των αναγνωστών. Πρόκειται για μια σημαντική έννοια στην οποία βασίζεται επίσης η ανταγωνιστικότητα ενός συντακτικού προϊόντος/προϊόντος μέσω ενημέρωσης.
- CLOSELINESS: όσο πιο κοντά είναι στους αναγνώστες (από την άποψη της γεωγραφίας, της ψυχολογίας, του πολιτισμού κ.λπ.) τόσο πιο πιθανό είναι να προσελκύσει την προσοχή του κοινού και να γίνει δυναμικά δημοφιλής.
- ΜΕΓΕΘΟΣ: όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος της εκδήλωσης, τόσο μεγαλύτερη επίδραση μπορεί να έχει στο κοινό των αναγνωστών/θεατών
- ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ειδήσεις που προκαλούν έντονα συναισθήματα ή εντυπώσεις δημιουργούν την περιέργεια του κοινού πολύ περισσότερο από τις βαρετές ειδήσεις.
- ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΙΕΣ: οι ειδήσεις που έχουν άμεσο αντίκτυπο στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων είναι δυναμικά πιο δημοφιλείς από τις ειδήσεις που δεν έχουν καμία σχέση με την καθημερινή ζωή (π.χ. αύξηση του κόστους ζωής, νέοι κανονισμοί που επιφέρουν αλλαγές στη ζωή των ανθρώπων, οικονομικές κρίσεις).

Σήμερα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παίζουν σημαντικό ρόλο στη διάδοση των ειδήσεων. Πράγματι, μια από τις πιο χαρακτηριστικές πτυχές της σημερινής κοινωνίας είναι η **ταχύτητα**, και αυτό ισχύει και στον domain της πληροφόρησης: τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν γίνει τόσο δημοφιλή επειδή τα νέα που παρέχουν διαδίδονται τόσο γρήγορα, συνεχώς ενημερώνονται και είναι ένα τέλειο εργαλείο για την ενημέρωση σχετικά με το τι συμβαίνει σε κάθε μέρος του κόσμου.

Αν και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν επιφέρει θετικές αλλαγές, δεν πρέπει να υποτιμούμε τις αρνητικές συνέπειες. Η ταχεία και άμεση διάδοση των πληροφοριών δεν αφορά μόνο περιεχόμενο που θεωρείται «έγκυρο» ή «αληθινό», αλλά και ψευδείς ειδήσεις που κάνουν τους ανθρώπους να πέσουν στην παγίδα της παραπληροφόρησης.

Ένας μεγάλος αριθμός ψευδών ειδήσεων κυκλοφορεί στα κοινωνικά δίκτυα και, ακόμη και αν δεν είναι όλα σκόπιμα, για άλλους, δημιουργούνται άρθρα με εφευρετικούς ή ελκυστικούς τίτλους για να πιάσει το ενδιαφέρον του χρήστη να κάνει κλικ και να ανοίξει τον σύνδεσμο (φαινόμενο κλικ-δόλωμα), δημιουργώντας έτσι κοινό και κερδίζοντας προβολή.

Μπορούμε, επομένως, να δηλώσουμε ότι η έλευση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε σχέση με την πληροφόρηση είναι ένα δίκικο σπαθί.

Το πλεονέκτημα και το μειονέκτημα της κυκλοφορίας ειδήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι το κύριο χαρακτηριστικό του, δηλαδή η **αποδιαμεσολάβηση**. Οι πληροφορίες δημοσιεύονται και μοιράζονται στο διαδίκτυο σε πραγματικό χρόνο και χωρίς κανένα φίλτρο ή έλεγχο, δεδομένου ότι κάθε χρήστης του Διαδικτύου μπορεί ενδεχομένως να είναι παραγωγός περιεχομένου.

Αυτή η ελευθερία παραγωγής περιεχομένου μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης κάνει τους ανθρώπους να αισθάνονται ελεύθεροι να εκφράσουν τις σκέψεις, τις απόψεις, τις αξίες και τις διαθέσεις τους χωρίς να χρειάζεται να υποστούν συνέπειες. Αυτό οδηγεί τους ανθρώπους να ενημερώνονται πολύ ελαφρά και να πιστεύουν ότι έχουν μια πολύ έγκυρη γνώμη για ένα συγκεκριμένο θέμα για το οποίο δεν γνωρίζουν πραγματικά τίποτα, απλά επειδή έχουν διαβάσει άρθρα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ποια είναι η αξιοπιστία μιας είδησης που κυκλοφορεί στα social media;

Η **αξιοπιστία** και η αξιοπιστία ενός εκδότη διαδικτυακού περιεχομένου δεν δίνεται από τις δεξιότητες ή την εμπειρία του ως συντάκτης ή ως επαγγελματίας στον domain στον οποίο αναφέρονται οι ειδήσεις, αλλά από την προβολή του που δημιουργήθηκε μέσω της ικανότητάς του να δημιουργεί περιέργεια σε δυνητικούς αναγνώστες.

Αυτό που καθιστά δύσκολο να ελέγξετε αν ένα ειδησεογραφικό υλικό στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι αξιόπιστο και προέρχεται από αξιόπιστη πηγή, είναι η μεγάλη ελευθερία του λόγου που επιτρέπει την παραγωγή τεράστιου όγκου περιεχομένου στο διαδίκτυο.

Επιπλέον, σε αντίθεση με τις ειδήσεις που δημοσιεύονται σε παραδοσιακές εφημερίδες, οι πληροφορίες που κυκλοφορούν στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν απαιτείται να ακολουθούν τη δημοσιογραφική δεοντολογία και δεν ελέγχονται καν από συστήματα επαλήθευσης πηγών.

Όλα αυτά επιβεβαιώνουν τη δήλωση του Αμερικανού ποιητή και ακαδημαϊκού Charles Simic, ο οποίος όρισε την ιστορική περίοδο κατά την οποία ζούμε ως «η Εποχή της Άγνοιας»,¹⁰ όπου *περιβαλλόμαστε από παραπληροφόρηση που μεταδίδεται μέσω εργαλείων όπως το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης*.

2.1.5 Πώς να εντοπίσετε μια ψευδή είδηση που κυκλοφορεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Όπως φαίνεται μέχρι στιγμής, δεν αμφισβητείται ότι οι ψευδείς ειδήσεις βρίσκουν γόνιμο έδαφος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για διάφορους λόγους που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους. Σύμφωνα με την έκθεση «Router Institute Digital News Report 2021» του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης,¹¹ η οποία ερεύνησε περίπου 46 χώρες, η αξιοπιστία των ειδήσεων που διαβάζονται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παραμένει υψηλή και το Facebook έχει αναγνωριστεί ως ο κύριος παραγωγός ψευδών ειδήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Αν και οι περισσότεροι άνθρωποι ισχυρίζονται ότι γνωρίζουν τι είναι οι ψευδείς ειδήσεις και πολλοί πιστεύουν ότι είναι σε θέση να τις διακρίνουν από τις πραγματικές ειδήσεις, τίθεται το ερώτημα γιατί το φαινόμενο της παραπληροφόρησης εξακολουθεί να είναι ευρέως διαδεδομένο.

Η απάντηση έγκειται στο γεγονός ότι οι άνθρωποι έχουν υπερβολική αυτοπεποίθηση στις ικανότητές τους, αλλά στην πραγματικότητα δεν μπορούν όλοι να αναγνωρίσουν αληθινές πληροφορίες από ψευδείς πληροφορίες που κυκλοφορούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Πώς μπορούμε να αναγνωρίσουμε τις ψευδείς ειδήσεις που κυκλοφορούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Δεδομένου ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι μια δημόσια πλατφόρμα όπου ο καθένας μπορεί να δημοσιεύσει τίποτα χωρίς να είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο των γεγονότων, εναπόκειται στους χρήστες να διακρίνουν την παραπληροφόρηση από την παραπληροφόρηση. **Αυτό που κάνει την παραπληροφόρηση διαφορετική από την αποπληροφόρηση είναι η πρόθεση του ατόμου ή του καναλιού που την μοιράζεται.**

¹⁰ Η Εποχή της Άγνοιας, 2012, Charles Simic, New York Review of Books

¹¹ https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2021-06/Digital_News_Report_2021_FINAL.pdf

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	ΑΠΟΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ
<p>Η παραπληροφόρηση είναι ψευδής ή ανακριβής πληροφορία. Ταξινομείται ως «ψευδές ή παραπλανητικό περιεχόμενο, συμπεριλαμβανομένων απατεώνων, θεωρίες συνωμοσίας, κατασκευασμένες ειδήσεις, τίτλους που κάνουν κλικ, ακόμη και σάτιρα». Η παραπληροφόρηση δεν έχει τον εσκεμμένο σκοπό της παραπλάνησης. Αντίθετα, έχει ως σκοπό να διαμορφώσει ή να αλλάξει την κοινή γνώμη για ένα δεδομένο θέμα.</p>	<p>Η αποπληροφόρηση είναι ψευδής πληροφορία, η οποία έχει ως σκοπό την παραπλάνηση εκ προθέσεως κάνοντας λανθασμένα τα γεγονότα. Μπορεί να εξαπλωθεί χρησιμοποιώντας πολλές από τις ίδιες τακτικές με την παραπληροφόρηση: απατεώνες, δόλωμα, φτιαγμένα νέα. Η παραπληροφόρηση δημιουργείται για να εξαπατήσει.</p>

Υπάρχουν διάφοροι λόγοι για τους οποίους οι λογαριασμοί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μεμονωμένων ατόμων ή ακόμη και εταιρειών μπορούν να διαδώσουν παραπληροφόρηση. Θα μπορούσε να είναι να αυξήσει την αποτελεσματικότητα του μάρκετινγκ κοινωνικών μέσων, να αυξήσει την επισκεψιμότητα στο διαδίκτυο, να αυξήσει τους οπαδούς της σελίδας ή της εταιρείας του, να προκαλέσει μια συναισθηματική αντίδραση ή να δημιουργήσει μια απόσπαση της προσοχής.

Η παραπληροφόρηση μπορεί να είναι επικίνδυνη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, επειδή ο τεράστιος όγκος πληροφοριών και η διάρκεια του ορίου προσοχής των αναγνωστών επιτρέπει στους δημιουργούς ψευδών ειδήσεων να έχουν τον έλεγχο.

Αν θέλετε να γίνετε περισσότερο εγγράμματοι στα μέσα ενημέρωσης και να είστε σε θέση να εντοπίσετε ψευδείς ειδήσεις, υπάρχουν ερωτήσεις που μπορείτε να κάνετε στον εαυτό σας, όπως:

- ✓ Ο λογαριασμός που μοιράστηκε τη θέση έχει συναισθηματικά ή επαγγελματικά συμφέροντα σε αυτές τις αξιώσεις;
- ✓ Σε τι ισχυρίζεται ότι επικεντρώνεται το περιεχόμενο;
- ✓ Είναι οι πληροφορίες λογικές;
- ✓ Είναι αξιόπιστο ή αναφέρεται σε αξιόπιστες πηγές;
- ✓ Γιατί τα νέα είναι σημαντικά για τον ιδιοκτήτη του λογαριασμού που το μοιράστηκε;

2.2. ΔΗΜΟΦΙΛΗ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι νέες μορφές σχέσεων που συνδέονται με αυτά έχουν γίνει ο κύριος χώρος για την ανταλλαγή πληροφοριών, απόψεων, τη δημιουργία σχέσεων, αλλά και για την εργασία και τη μάθηση. Μέσα από τις ψηφιακές πλατφόρμες, οι πληροφορίες δημιουργούνται και κυκλοφορούν από οποιονδήποτε, οι ιδιωτικές και δημόσιες σχέσεις μετασχηματίζονται και τα κοινωνικά και πολιτικά φαινόμενα επηρεάζονται κυρίαρχα.

Ταυτόχρονα, τα εργαλεία αυτά έχουν εκδηλώσει τη δύναμή τους στη μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων γενικού ενδιαφέροντος, καθώς και στην αναφορά γεγονότων δημόσιου ενδιαφέροντος με εξαιρετική ταχύτητα.

Με την πάροδο του χρόνου, όλα αυτά διευκόλυναν τον πολλαπλασιασμό των δημοφιλών ψευδών ειδήσεων σε διάφορους domain και σφαίρες της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής.

2.2.1 Τα πιο δημοφιλή πεδία

Ποια είναι τα πεδία όπου οι ψευδείς ειδήσεις είναι πιο συχνές και κατά συνέπεια δημοφιλείς;

Με βάση την έκθεση χώρας που εκπονήθηκε σε διακρατικό επίπεδο από τους οργανισμούς-εταίρους της MCRE, επικεντρώθηκε στην ανάλυση των ψευδών ειδήσεων σε έξι χώρες της ΕΕ (Ρουμανία, Ιταλία, Κύπρος, Πολωνία, Πορτογαλία, Ισπανία), διαπιστώθηκε ότι οι κύριοι domain στους οποίους κυκλοφορούν οι ψευδείς ειδήσεις είναι οι εξής:

- ο πολιτική και κυβέρνηση
- ο υγεία
- ο περιβάλλον
- ο οικονομία και επιχειρήσεις
- ο ψυχαγωγία και αθλητισμός.

2.2.2 Ορισμένα παραδείγματα

Η συνεχής ροή των πληροφοριών που ανταλλάσσονται σε πραγματικό χρόνο έχει μετατρέψει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σε ένα θεμελιώδες στοιχείο της κοινωνίας μας και ένα μέσο πληροφόρησης για τα εθνικά και διεθνή τρέχοντα γεγονότα. Χάρη στην πληθώρα των διαθέσιμων κοινωνικών πλατφορμών, όλοι έχουν την ευκαιρία να ενημερώνονται συνεχώς σε πραγματικό χρόνο σχετικά με τις ειδήσεις και τις τάσεις σε πολιτικές εκδηλώσεις μέσω περιεχομένου κάθε είδους, όπως άρθρα, αναρτήσεις, βίντεο, ζωντανές μεταδόσεις, tweets και μηνύματα που μοιράζονται ιδιώτες, δημοσιογράφοι και κυβερνητικά ιδρύματα. Όλα αυτά μας επιτρέπουν να παρακολουθούμε την κατάσταση επί τόπου και τις πιθανές πολιτικές εξελίξεις.

Στον domain της **πολιτικής**, υπάρχουν αμέτρητα παραδείγματα ψευδών ειδήσεων που κυκλοφορούν σε ιστορικές και κρίσιμες στιγμές τόσο σε τοπικό/εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας

Σίγουρα, το πιο πρόσφατο παράδειγμα αφορά τον ρόλο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη **σύγκρουση Ρωσίας-Ουκρανίας**: είμαιο πρώτος που παρατηρείται όχι μόνο από τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης, αλλά και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία έχουν μια οριζόντια και πολυκατευθυντική επικοινωνία, όπου οι κυβερνήσεις και οι φορείς διαλόγου με τον πληθυσμό και ταυτόχρονα ο διάλογος των πολιτών μαζί τους.

Από την αρχή του πολέμου, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν γίνει ένα μέσο επικοινωνίας και πληροφόρησης και πολιτικής προπαγάνδας στη σύγκρουση μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας. Η είδηση συγκλόνησε τον κόσμο και, δικαίως, μονοπωλούσε τα πρωτοσέλιδα σε εφημερίδες, έντυπα μέσα και σε ψηφιακές πλατφόρμες.

Η ροή των πληροφοριών δεν διαμορφώνεται πλέον όπως στο παρελθόν αποκλειστικά μέσω των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης (όπως η τηλεόραση, οι εφημερίδες ή το ραδιόφωνο): δεν υπάρχουν πλέον μόνο φωτογραφίες που λαμβάνονται από φωτορεπόρτερ ή βίντεο δημοσιογράφων στις περιοχές όπου λαμβάνει χώρα ο πόλεμος, αλλά κάθε άτομο που βρίσκεται μέσα στη σύγκρουση μπορεί να

τεκμηριώσει τι συμβαίνει απλά μέσω του smartphone του και στη συνέχεια να το μοιραστεί με τον υπόλοιπο κόσμο μέσω του Διαδικτύου.

Πράγματι, πλατφόρμες όπως το Twitter, το Instagram, το TikTok και το Telegram χρησιμοποιούνται για να αφηγηθούν την ιστορία και την εμπειρία πρώτου προσώπου του πολέμου. Μερικές φορές συμβαίνει οι πολίτες να μοιράζονται τις ειδήσεις ακόμη και πριν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης φτάσουν απευθείας στη σκηνή, έτσι ώστε να παρέχουν τα γεγονότα ακόμη περισσότερο σε πραγματικό χρόνο.

Το χαρακτηριστικό αυτό αποτελεί **κίνδυνο για την αξιοπιστία των ειδήσεων που κυκλοφορούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης**: από τη μία πλευρά, η κατανόηση του πολέμου, και τι συμβαίνει, διευκολύνεται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης· από την άλλη πλευρά, όντας ένα εργαλείο στα χέρια οποιουδήποτε, **μπορεί να είναι αντικείμενο προπαγάνδας και χειραγώγησης, καθώς και ακούσιας παραπληροφόρησης.**

Στην πραγματικότητα, οι πληροφορίες, τόσο αληθινές όσο και ψευδείς, διαδίδονται μέσω ψηφιακών πλατφορμών πολύ πιο γρήγορα και τα γεγονότα κινηματογραφούνται σε πραγματικό χρόνο.

Ο πόλεμος στην Ουκρανία αντιπροσωπεύει τη στιγμή που το TikTok έγινε, για πρώτη φορά, ένα κορυφαίο μέσο κοινωνικής δικτύωσης στη διαμόρφωση του δημόσιου λόγου και της κοινής γνώμης. Αυτό δημιούργησε μια ροή περιεχομένου που μοιράστηκε και έγινε viral, μεγάλο μέρος του ακόμη και ανεξακρίβωτο. Είναι ένα χάος στο οποίο τα πάντα φαίνονται αποσυνδεδεμένα και είναι δύσκολο να γίνει διάκριση μεταξύ μυθοπλασίας και πραγματικότητας. Ωστόσο, αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο το TikTok είναι δομημένο: μια ατελείωτη ροή σύντομων βίντεο, πιασάρικα αλλά όχι ιδιαίτερα επεξεργασμένα, εμφανίζεται όχι μόνο το περιεχόμενο από τα προφίλ που έχει αποφασίσει να ακολουθήσει, αλλά όλα όσα ο αλγόριθμος της πλατφόρμας αναγνωρίζει ως ενδιαφέροντα για τον χρήστη.

Προεδρικές εκλογές 2016 στις ΗΠΑ

Οι αμερικανικές προεδρικές εκλογές του 2016 έχουν τεκμηριώσει καλά τον αντίκτυπο της δυνατότητας διάδοσης ψευδών πληροφοριών μέσω των κοινωνικών πλατφορμών. Αυτό το φαινόμενο εκμεταλλεύεται τη δύναμη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, επιτρέποντας σε οποιονδήποτε να προσεγγίσει ένα ακροατήριο εκατομμυρίων με περιεχόμενο που δεν έχει ελεγχθεί ή ελεγχθεί.

Όταν πρόκειται για την εύρεση έκτακτων ειδήσεων, το Twitter είναι το πρώτο μέρος που έρχεται στο μυαλό: στην πραγματικότητα, αυτά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επικρίθηκαν για το ρόλο τους στις προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ το 2016. Μια μελέτη που διεξήχθη από ερευνητές στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης¹² υποστηρίζει ότι το Twitter ήταν γεμάτο πολωτικό και συνωμοτικό περιεχόμενο κατά τη διάρκεια των προεδρικών εκλογών του 2016. Το περιεχόμενο περιλάμβανε συνδέσμους από ρωσικές, WikiLeaks και άχρηστες πηγές ειδήσεων. Το περιεχόμενο χρησιμοποίησε παραπλανητικές πληροφορίες για να επηρεάσει την κατανόηση των δημόσιων ζητημάτων από τους αναγνώστες μέσω διχαστικής και εμπρηστικής ρητορικής.

Αν και οι χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μοιράστηκαν πολύ πολιτικό περιεχόμενο, ο όγκος των πολιτικών ειδήσεων και πληροφοριών που γράφτηκαν από επαγγελματίες ήταν σταθερά χαμηλότερος

¹² <https://www.courthousenews.com/wp-content/uploads/2017/11/social-media-report.pdf>
«Κοινωνικά μέσα ενημέρωσης, ειδήσεις και πολιτικές πληροφορίες κατά τη διάρκεια των εκλογών των ΗΠΑ: ήταν πολωτικό περιεχόμενο συγκεντρωμένο σε καταστάσεις ταλάντευσης;»- 28.9.2017

από τον αριθμό των εξτρεμιστικών, συγκλονιστικών, συνωμοτικών, ψευδών ειδήσεων και άλλων μορφών άχρηστων ειδήσεων.

Ως αποτέλεσμα, οι ψευδείς ειδήσεις που κυκλοφόρησαν δημιούργησαν σημαντικό αποπροσανατολισμό μεταξύ των αναγνωστών που πιέζονταν να σέβονται ή να μισούν έναν υποψήφιο έναντι ενός άλλου με βάση συχνά συναισθηματικές εκκλήσεις.

COVID-19

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ως μέσου εύρεσης ειδήσεων αυξήθηκε σημαντικά. Ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού αναζήτησε πληροφορίες σχετικά με την πανδημία μέσω Instagram, Facebook και Twitter. Οι άνθρωποι είχαν και οι δύο μια επείγουσα ανάγκη να κατανοήσουν τι συνέβαινε στον εξωπραγματικό χρόνο που αντιμετώπιζαν και αισθάνθηκαν την ανάγκη να παραμείνουν ενημερωμένοι. Ωστόσο, καθώς δεν ήταν σε θέση να αξιολογήσουν αν οι ειδήσεις που κυκλοφορούσαν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προέρχονταν από έγκυρες και αξιόπιστες πηγές, έπεσαν θύματα των ψευδών ειδήσεων και των θεωριών συνωμοσίας που είχαν βρει γόνιμο έδαφος σε πολλές κοινωνικές πλατφόρμες.

Η διάδοση της παραπληροφόρησης και της παραπληροφόρησης σχετικά με τη νόσο COVID-19 έχει πολύ σοβαρές επιπτώσεις, θέτοντας σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία και πλήττοντας άμεσα τη ζωή των ανθρώπων.

Οι ψευδείς ειδήσεις που κυκλοφορούν από την αρχή της πανδημίας, θέτοντας σε σοβαρό κίνδυνο την υγεία των ανθρώπων, στοχεύουν ουσιαστικά στην

- προώθηση πλαστών προϊόντων και υπηρεσιών (π.χ. πλαστά τεστ και εμβόλια κατά της νόσου COVID-19)
- ενθάρρυνση ψευδούς αίσθησης ασφάλειας (π.χ. παραπλανητικές πληροφορίες σχετικά με τις θεραπείες)
- δημιουργία καχυποψίας και δημιουργία αμφιβολιών σχετικά με τις επίσημες κατευθυντήριες γραμμές και πηγές.

2.3. Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΨΕΥΔΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Η δυνατότητα που προσφέρουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να αισθάνονται ενεργό μέρος του οικοσυστήματος πληροφοριών διευρύνει την ευθύνη των μεμονωμένων χρηστών και την «κοινωνική» συμπεριφορά τους. Οι χρήστες καλούνται να κάνουν μια «κρίσιμη χρήση» των κοινωνικών δικτύων αποφεύγοντας τη διάδοση, χωρίς προσωπικό έλεγχο, περιεχομένου και μηνυμάτων κακής ποιότητας και αξιοπιστίας. Αυτό αποσκοπεί στην προστασία τόσο της αξιοπιστίας του χρήστη όσο και, γενικότερα, της αξιοπιστίας του πληροφοριακού συστήματος.

Τι λέμε, οι δημοσιεύσεις που μας αρέσουν και το περιεχόμενο που μοιραζόμαστε γίνονται μέρος της ροής πληροφοριών των επαφών μας. Ο καθένας από εμάς είναι «μέσα ενημέρωσης» και θα πρέπει να αισθανόμαστε την ευθύνη για τις ενέργειες και τις επιλογές μας σε αυτά τα ψηφιακά περιβάλλοντα. Η πλήρης επίγνωση της διαδικτυακής μας συμπεριφοράς μπορεί να μας κάνει καλύτερους μαζί και να συμβάλει θετικά και εποικοδομητικά στο οικοσύστημα της πληροφορίας.

Valigia Blu (Ιταλική Ενημέρωση), θέση της 20/10/2016

162

Καθώς ο σημερινός ψηφιακός και εικονικός κόσμος μας προσφέρει την ευκαιρία να συμμετέχουμε ενεργά, να διαδίδουμε και να δημιουργούμε περιεχόμενο, είναι σημαντικό να αποκτήσουμε τις γνώσεις, τις στάσεις και τις δεξιότητες για να αναγνωρίσουμε πότε και ποιες πληροφορίες χρειάζονται, πού και πώς να αποκτήσουμε αυτές τις πληροφορίες, πώς να τις αξιολογήσουμε κριτικά και πάνω απ' όλα πώς να τις χρησιμοποιούμε ηθικά. Αυτό το σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων ονομάζεται παιδεία για **τα μέσα ενημέρωσης και την πληροφόρηση**, που ορίζεται από την UNESCO¹³.

Όπως έχει αναφερθεί εκτενώς παραπάνω, σήμερα είμαστε συγκλονισμένοι από μια πληθώρα ειδήσεων: κάποιοι είναι αληθινοί, κάποιοι ψευδείς, άλλοι λανθασμένοι. Εκτός από την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, μπορούμε να μάθουμε να διακρίνουμε ποιες ειδήσεις είναι αληθινές μέσω της πρακτικής: αυτό σημαίνει να μην είμαστε ικανοποιημένοι με αυτό που φαίνεται, αλλά να κάνουμε ερωτήσεις, να διαβάζουμε προσεκτικά και να ψάχνουμε στοιχεία για να υποστηρίξουμε αυτό που διαβάζουμε.

Όλοι οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της διάδοσης ψευδών ειδήσεων, διασφαλίζοντας ότι κάτι είναι αξιόπιστο πριν το μοιραστείτε. Τι μπορούμε να κάνουμε για να αναγνωρίσουμε το ψεύτικο περιεχόμενο στο διαδίκτυο; Πότε είναι απαραίτητο να κάνετε διπλό έλεγχο πριν μοιραστείτε κάτι στο διαδίκτυο;

Δεν πρέπει να φτάσουμε τόσο μακριά ώστε να καταρρίψουμε όλα όσα έρχονται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά πρέπει να υιοθετήσουμε **συμπεριφορές και να αναπτύξουμε δεξιότητες** που μας επιτρέπουν να κάνουμε μια σωστή αξιολόγηση των ειδήσεων που έχουμε συναντήσει, όπως εξηγείται παρακάτω.

Όταν συναντάτε μια είδηση που κυκλοφορεί στο διαδίκτυο μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, θα πρέπει πρώτα να κάνετε στον εαυτό σας μερικές ερωτήσεις πριν μοιραστείτε ή προωθήσετε τη δημοσίευση ή το άρθρο, ως εξής:

Να βεβαιωθώ για την πηγή; Είναι ένα καυτό ή αμφιλεγόμενο θέμα; Θα μπορούσε κάποιος να διαβάσει το πόστο μου μια σημαντική απόφαση για το τι μοιράζομαι; Είναι «πολύ καλό να είσαι αληθινός»;

Προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάλυση μιας είδησης που κυκλοφορεί στο διαδίκτυο, θα ήταν χρήσιμο να εξεταστούν τα ακόλουθα πέντε ερωτήματα:

Τι είδους ψεύτικο περιεχόμενο;

Πριν πιστέψετε ή μοιραστείτε κάτι, είναι σημαντικό να προσδιορίσετε αν είναι αληθινό ή ψευδές περιεχόμενο. Μεταξύ των διαφόρων τύπων ψευδών πληροφοριών που διαδίδονται γύρω, οι πιο σχετικές είναι:

Απατεώνες και ψευδείς ειδήσεις: Πρόκειται για νέα που διαδίδονται με σκοπό την παραπλάνηση των ανθρώπων. Οι λόγοι για τους οποίους διαδίδεται αυτή η είδηση μπορεί να είναι διάφοροι: πολιτικοί λόγοι, ιδεολογικοί λόγοι, κακόβουλες προθέσεις να κάνουν διάσημους ανθρώπους να φαίνονται κακοί, οικονομικό κέρδος και ούτω καθεξής. Μια φάρσα γίνεται «μέσα» όταν διαδίδεται και ενισχύεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, είτε εκ προθέσεως είτε ακούσια, λόγω ανεπαρκούς επαλήθευσης των πηγών των ειδήσεων.

Απάτες: Υπάρχουν ειδήσεις ή δημοσιεύσεις που στοχεύουν να «κλέψουν» τα προσωπικά σας στοιχεία ή να σας κάνουν να κάνετε κλικ σε ένα σύνδεσμο που θα κατεβάσει κακόβουλο λογισμικό στον υπολογιστή σας.

¹³ <https://www.unesco.org/en/media-information-literacy>

Αγγελίες: Μερικές φορές υπάρχουν ψεύτικες διαφημίσεις που μεταμφιέζονται ως πραγματικό περιεχόμενο που μπορεί να παραπλανήσει τον αναγνώστη.

Ποιος διαδίδει αυτά τα νέα;

Οι ενήλικες είναι πιο πιθανό να εμπιστευτούν το περιεχόμενο μιας ιστορίας, αν έχει μοιραστεί από ένα άτομο που εμπιστεύονται, έτσι ώστε να αναγνωρίζουν πάντα το άτομο που την δημοσίευσε. Εάν το άτομο που μοιράστηκε την είδηση δεν έχει αναφέρει την πηγή, αναζητήστε την και μην υποθέσετε ότι μια εφημερίδα, τηλεοπτικό δίκτυο ή διαδικτυακό ειδησεογραφικό site είναι η πηγή.

Μόλις εντοπίσετε την πηγή, μάθετε ποιος είναι ο συγγραφέας και γιατί μπορεί να θεωρηθεί έγκυρη πηγή για τα νέα που διαδίδει. Ανάλογα με τον τύπο της πηγής, μπορείτε να κάνετε τους ακόλουθους ελέγχους:

- Δικτυακός τόπος: ελέγξτε αν υπάρχει ή όχι η συγκεκριμένη διαδικτυακή διεύθυνση.
- Επιστημονικό ή υγειονομικό άρθρο: κάντε μια αναζήτηση στο όνομα του συγγραφέα για να δείτε τι προκύπτει.
- Φωτογραφία/άρθρο για κάτι που συμβαίνει σε ένα συγκεκριμένο μέρος: ελέγξτε αν έχουν ήδη δημοσιευτεί άλλες ειδήσεις/φωτογραφίες σχετικά με αυτό το γεγονός.

Γιατί διαδίδονται οι ειδήσεις;

Είναι σημαντικό να προσδιοριστεί ο λόγος για τον οποίο δίνεται μια είδηση: θυμηθείτε ότι οι συγκλονιστικές ή εξωφρενικές ειδήσεις ή τα πρωτοσέλιδα συχνά μεταμφιέζονται ψευδείς ειδήσεις. Είναι απαραίτητο να διερευνηθούν μέσω κατευθυντήριων ερωτημάτων, όπως:

Θέλει να με κάνει να γελάσω; Να τρομάξω; Με εκνευρίζεις; Χρησιμοποιεί συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις ή εικόνες για να προκαλέσει ένα συναίσθημα μέσα μου;

Επίσης, λάβετε υπόψη ότι ορισμένες ψευδείς πηγές ειδήσεων προτείνουν ιστορίες με σκοπό να σας κάνουν να ελπίζετε ότι είναι αλήθεια, ώστε να σας παρακινήσουν να κάνετε κλικ και να τις διαδώσετε: προσέξτε τις ιστορίες που σας αρέσει να πιστεύετε.

Πότε άρχισαν να διαδίδονται οι ειδήσεις;

Πολλές ειδήσεις δημοσιεύονται περισσότερες από μία φορές: μπορείτε να αναζητήσετε την ιστορία για να δείτε αν έχει δημοσιευτεί στο παρελθόν. Στην περίπτωση μιας φωτογραφίας, μπορείτε να κάνετε αναζήτηση με την περιγραφή της φωτογραφίας για να δείτε αν κάτι έχει δημοσιευτεί προηγουμένως.

Ένα άλλο μήνυμα που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας των ειδήσεων είναι πόσο καιρό ο λογαριασμός του ατόμου που δημοσιεύει την είδηση είναι ενεργός. Εάν ένας λογαριασμός φαίνεται να είναι νέος ή έχει αρχίσει πρόσφατα να δημοσιεύει χωρίς ιστορικό, δώστε προσοχή.

Πού μπορώ να μάθω αν είναι κάτι αληθινό;

Στο διαδίκτυο, υπάρχουν μέθοδοι για να καταλάβετε αν ένα κομμάτι των ειδήσεων είναι πραγματικό ή όχι:

- ✓ Για τον έλεγχο των επιγραμμικών ειδήσεων, μπορείτε να συμβουλευτείτε ειδικούς δικτυακούς τόπους που παρακολουθούν την ακρίβεια των γεγονότων, όπως [το www.factcheck.org](http://www.factcheck.org) (σε διεθνές επίπεδο) και άλλους παρόμοιους δικτυακούς τόπους σε εθνικό επίπεδο.
- ✓ Για εικόνες, μπορείτε να πραγματοποιήσετε αντίστροφη αναζήτηση στο TinEye (www.tineye.com), όπου θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με το πού εμφανίστηκε η εικόνα και θα εμφανίσετε επίσης παρόμοιες εικόνες για να προσδιορίσετε εάν μια εικόνα έχει τροποποιηθεί.

Με λίγα λόγια, χωρίς να χρειάζεται απαραίτητα να γίνετε «αξιολογητής» ή «έλεγχος γεγονότων», μπορείτε να ακολουθήσετε χρήσιμες συμβουλές για να εντοπίσετε αν αυτό που διαβάζετε μπορεί να είναι ανακριβές, λανθασμένο ή ακόμη και ψευδές.

3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Τι είναι τα social media στα απλά αγγλικά — Δημιουργήθηκε από την ταχεία μαθησιακή ζωή

<https://www.youtube.com/watch?v=jQ8J3IHhn8A>

Κοινωνικά Μέσα, Εξηγείται για αρχάριους με Συμβουλές, Ιστορία, Μάθηση, Πόροι

<https://www.youtube.com/watch?v=ItoTvKPhgFk>

Οι 10 πιο δημοφιλείς πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης το 2023

<https://www.shopify.com/blog/most-popular-social-media-platforms#:~:text=The%20latest%20statistics%20show%20that,are%20active%20users%20of%20Facebook>

«25 Πλεονεκτήματα των Social Media που είναι καλό να έχουμε κατά νου»

<https://www.youtube.com/watch?v=3zQtfnCdcNw>

Ποιοι είναι οι κίνδυνοι της υπερβολικής ανταλλαγής στα social media;

<https://www.youtube.com/watch?v=e2xm5fc5MQk>

«Αξιόπιστη πηγή: πέντε συμβουλές για να προσδιορίσετε αν η πηγή σας είναι αξιόπιστη»

<https://www.youtube.com/watch?v=tdcmjPR7Ntw>

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«Τα πιο δημοφιλή κοινωνικά δίκτυα παγκοσμίως από τον Ιανουάριο του 2022, με βάση τον αριθμό των μηνιαίων ενεργών χρηστών» - <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>

<https://www.digitalvidya.com/blog/types-of-social-media/>

<https://www.webfx.com/blog/social-media/types-of-social-media/#:~:text=Reddit%20is%20a%20popular%20discussion,communities%20covers%20a%20different%20topic>

<https://giustocontatto.it/quando-un-tuo-evento-diventa-una-notizia/>

<https://www.culturedigitali.org/i-social-media-in-guerra-tra-informazione-e-disinformazione/>

<https://www.agendadigitale.eu/cultura-digitale/guerra-il-ruolo-centrale-di-tiktok-per-informazione-e-fake-news/>

<https://www.jumpstartmag.com/top-fake-news-stories-on-social-media/>

Πάρκινσον, Χ. Κάντε κλικ και επιλέξτε: πώς τα fake news βοήθησαν τον Donald Trump να κερδίσει τις πραγματικές εκλογές Ο Φύλακας (2016)

<https://www.europol.europa.eu/covid-19/covid-19-fake-news>

<https://www.indypl.org/blog/for-adults/fake-news>

<https://www.factcheck.org/2016/11/how-to-spot-fake-news/> Πώς να εντοπίσετε τα fake news; Eugene Kiely, Lori Robertson, δημοσιεύτηκε στις Νοέμβριος 18, 2016

https://mediasmarts.ca/sites/mediasmarts/files/tip-sheet/tipsheet_false_content.pdf